

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Eğitim Bilimler Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRETİM ELEMANLARININ MESLEKİ YETERLİLİKLERİ

Hazırlayan
Abdurrahman EREN

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Tarık YAZAR

Doktora Tezi

Samsun, 2014

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Eğitim Bilimler Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

**RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
ÖĞRETİM ELEMANLARININ
MESLEKİ YETERLİLİKLERİ**

Hazırlayan
Abdurrahman EREN

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Tarık YAZAR

Doktora Tezi

Samsun, 2014

KABUL ve ONAY

Abdurrahman EREN tarafından hazırlanan “**Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri**” başlıklı bu çalışma, 08.05.2014 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oy çokluğuyla başarılı bulunarak jürimiz tarafından Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Ata Yakup KAPTAN

Üye: Doç. Dr. Ali TOMAK

Üye: Yrd. Doç. Dr. Tarık YAZAR (Danışman)

Üye: Yrd. Doç. Dr. Bayram ÖZER (II. Danışman)

Üye: Yrd. Doç. Dr. Hasan BALTAÇI

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

__/__/__

Prof. Dr. Mehmet AYDIN

MÜDÜR

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Doktora tezi çalışmasında, proje aşamasından sonuçlanmasına kadarki süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet ettiğimi, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu taahhüt ederim.

08/05/2014

Abdurrahman EREN

ÖZET

Öğrencinin Adı-Soyadı	Abdurrahman EREN
Anabilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Danışmanın Adı	Yrd. Doç. Dr. Tarık YAZAR
Tezin Adı	“Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri”

Eğitimi tamamlayan önemli parçalardan biri de sanat eğitimidir. Çocukluk döneminden başlayarak bireye nitelikli bir görsel sanat eğitimi verilmezse, yaşamında çok şey eksik olabilir. Eğitimde nitelikli bir sanat eğitiminin verilmesi, nitelikli bir sanat eğitimcisine bağlıdır. Nitelikli bir sanat eğitimcisi için de fakültelerdeki sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek düzeyde olması gerekmektedir.

Araştırmada amaç: Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim dalındaki öğretim elemanlarının öğretmen adayları gözüyle yeterliliklerinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda öğretim elemanlarının 6 ana yeterlilik alanındaki öğretmen adayı görüşlerini belirleyebilmek için görsel sanatlar dersi özel alan ölçeği kullanılmıştır. Ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Birincisi; öğretmen adaylarının kişisel bilgileri, ikincisi de öğretim elemanlarının yeterlilikleri ile ilgili ölçek maddeleridir. Araştırmada evreni temsil eden toplam 16 üniversitenin tamamına ulaşılmıştır. Örneklem ise bu üniversitelerdeki ilgili bölümde okuyan her sınıf(1.,2.,3.,4.) düzeyinde uygulamanın yapıldığı tarihte her sınıfta bulunan gönüllü 10 olmak üzere toplam 40 öğrenci belirlenmiştir. Araştırma toplamda 640 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde, SPSS bilgisayar programından yararlanılmış ve bilgisayar yardımıyla veri analizi programları kullanılmıştır. Analizde frekans alma ortalama ve standart sapma belirleme, varyant ve t-testi analizleri ile birlikte nitel veriler için içerik analizi yapılmıştır.

Sonuç olarak; öğretmen adayları, görsel sanatlar arasında iletişim kurabilme boyutu ile öğrenme öğretme sürecini izleme ve değerlendirme boyutu arasında, görsel sanatlar arasında iletişim kurabilme ile görsel sanatların birey, toplum yaşamına etkileri ve okul, aile iş birliği, görsel sanatlar arasında iletişim kurabilme ile mesleki gelişimi sağlama boyutlarını karşılaştırdığımızda öğretim elemanları yeterliliklerini olumlu ve orta düzeyde bulmaktadırlar. Öğrencilerin diğer boyutlar arasındaki düşünceleri ise yine olumlu yönde ve yüksek düzeyde öğretim elemanlarının yeterli olduğunu düşünmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar, sanat eğitimi, öğretmen adayı, yeterlilik, öğretim elemanı yeterlilikleri.

ABSTRACT

Student's Name and Surname	Abdurrahman EREN
Department's Name	Department of Fine Arts Education
Name of the Supervisor	Assist. Prof. Dr. Tarık YAZAR
Name of the Thesis	"The Vocational Qualifications of Teaching Staff in Department of Fine Arts Education"

One of the important pieces that complement the education is art training. On condition not given a qualified visual training from childhood, I believe that many things will be missing in life. Giving a qualified art education in education, depends on a teacher who qualified art education guide. A qualified art educator in the faculties that must be a high level of faculty teaching competencies.

The research objective, through the Faculty of fine arts education section of the teacher candidate's qualifications. In this respect the views of the 6 main qualifications field Instructors teachers' candidate to determine the scale of the Visual Arts Class used the custom field. The scale consists of two parts. First of all, prospective teachers, Faculty qualifications, personal information related to scale all of the second. In the study, a total of 16 universities representing the entire universe has been reached. The sample is about these universities section recited by every class (1., 2., 3., 4.) located in each class on the date of your application to volunteer at the level 10 for a total of 40 students. Research has been applied to a total of 640 students. In the analysis of research data, have benefited from the SPSS program and computer-assisted data analysis programs were used. Analysis to determine the frequency of getting mean and standard deviation, and t-test analysis of variants along with qualitative content analysis was performed for the data.

As a result, teacher candidates, visual arts across to communicate with the size of teaching and learning process monitoring and evaluation aspects of the visual arts of to communicate with the visual arts of the individual, community life effects and school, family cooperation, visual arts across to communicate with the professional development When we compare the dimensions of competence in providing instructors are finding positive and moderate. It is thought that student's opinions between in other dimensions is still positive and high level of teaching staff is enough.

Keywords: Fine Arts, art education, teacher candidates, qualification, faculty qualifications,

ÖNSÖZ

Bir toplumda ilerlemenin olması ve nitelikli hizmet olmasında öğretmenlerin etkisi çok büyüktür. Toplumun oluşmasında rol oynayan bireylerin yetişmesine vesile olan da öğretmendir.. Eğitimde nitelikli bir sanat eğitiminin verilmesi, nitelikli bir sanat eğitimcisine bağlıdır. Dolayısıyla nitelikli bir sanat eğitimcisi için de fakültelerdeki sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek düzeyde olması gerekmektedir.

Bu araştırmada Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki standartlarının geliştirilmesi ile ilgili uygulama örnekleri incelenerek, Türkiye’de üniversitelerimizde Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının yeterliliklerine ilişkin mevcut durumun değerlendirilmesi ve Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki standartlarının geliştirilmesi için çözüm önerileri sunmak planlanmıştır.

Araştırma sürecinin farklı evrelerinde yakın ilgi ve özveri ile yardımcı olan OMÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü öğretim üyesi ve Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdür Yardımcısı ve Tez Danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Tarık YAZAR ve Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyesi Sayın Yrd. Doç. Dr. Bayram ÖZER’ e en içten teşekkürlerimi sunarım.

Doktora eğitimi boyunca değerli fikirleriyle yolumu aydınlatan ve çalışmalarına yön veren Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölüm Başkanı Sayın Prof. Dr. Memduh ERKİN’ e şükran duygularımı sunarım.

Araştırma sürecinde deneyimleriyle beni yönlendiren çalışmalarına katkı sağlayan OMÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü öğretim üyesi ve Dekan Yardımcısı Sayın Doç. Dr. Ali TOMAK ve Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyesi Sayın Yrd. Doç. Dr. Yaşar BARUT’ a teşekkür ederim.

Tezimde SBSS paket programını kullanarak, bulgu ve yorumlar kısmında sabırla bana destek olan çok değerli, Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Öğr. Gör. Recep KAHRAMANOĞLU'na teşekkür ederim.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı ve Güzel Sanatlar Fakültesi Öğretim Elemanlarına, doktora sürecinde değerli fikir ve katkılarından dolayı çok teşekkür ederim.

Araştırma evreni içerisinde bulunan üniversitelerin, güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde çalışmamı ve anketlerin uygulama sürecinde katkı sağlayan değerli yönetici, öğretim elemanı, idari personel ve öğrencilere teşekkür ederim.

Çalışmalarım süresince daima yanımda olan beni özveri ile destekleyen eşim Nalân EREN'e, kızım Nilay EREN'e ve oğlum Mehmet Arda EREN'e teşekkür ederim.

Mayıs, 2014

Abdurrahman EREN

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR	xvi

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ

1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı.....	5
1.3 Araştırmanın Önemi.....	6
1.4 Sayıtlılar	7
1.5 Araştırmanın Temel Kavramları/Tanımlar	7
1.6 Sınırlılıklar	10

İKİNCİ BÖLÜM

2.LİTERATÜR ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 SANAT EĞİTİMİ.....	12
2.1.1 Sanat ve Eğitim	12
2.1.2 Sanat Eğitiminin Genel Eğitim İçindeki Yeri	18
2.1.3 Türkiye’de ki Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	24
2.2 SANAT EĞİTİMCİSİNİN EĞİTİLMESİ	30
2.2.1 Sanat Eğitiminin Özgün Karakterine Göre Eğitimcinin Yetiştirilmesi.....	30

2.2.2 Sanat Eğitiminde Yeni Yöntemler	37
2.2.2.1 Yapılandırmacılık - Oluşturmacılık.....	37
2.2.2.2 Disiplinlerarası-Tematik Yaklaşım.....	44
2.2.2.3 Aktif Öğrenme	48
2.2.2.4 Öğrenci Merkezli Eğitim	50
2.2.2.5 Çoklu Zeka Kuramı.....	51
2.2.2.6 Bireysel Farklılıklara Duyarlı Öğretim	55
2.2.3 Yeterlilikler	56
2.2.3.1 Öğretmen Yeterlilikleri.....	56
2.2.3.2 Yüksek Öğretim Yeterlilikleri	63
2.3 Öğrenci-Eğitimci.....	69
2.4 İlgili Araştırmalar.....	73
2.4.1. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	73
2.4.2 Türkiye’de yapılan çalışmalar.....	80
2.4.3 Türkiye’de ve Yurt Dışında Yapılan İlgili Araştırmaların Konumuz Açısından Önemi.....	92

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM (METODOLOJİ)

3.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ	94
3.2 EVREN ve ÖRNEKLEM	94
3.3 VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ ve ARACI	96
3.4 VERİ TOPLAMA ARACININ UYGULANMASI.....	99
3.5 VERİLERİN ÇÖZÜMÜ ve YORUMLANMASI	102

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR ve YORUMLAR

4.1 Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	104
4.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	104
4.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	110
4.1.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	113
4.1.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	114
4.1.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	116
4.1.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	117
4.1.7 Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	118
4.1.8 Sekinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	120

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇLAR, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar	122
5.2 Tartışma	125
5.3 Öneriler	131
KAYNAKÇA	134
EKLER	150
EK: 1 Görsel sanatlar özel alan ölçeği	151
EK: 2 Türkiye’de eğitim fakültesi resim-iş öğretmenliği/ eğitimi programı bulunan üniversitelerin listesi	156
EK: 3 Uygulama için üniversitelerden alınan izin belgeleri	157
EK: 4 Resim-iş öğretmenliği lisans programı	169

EK: 5 Güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş eğitimi anabilim dalı, aktif olan üniversiteler.....	170
EK: 6 Araştırmanın evrenini temsil eden üniversiteler.....	171
EK: 7 Sanat temel alanı lisans yeterlilikleri (akademik ağırlıklı)	172
EK: 8 Türkiye yükseköğretim ulusal yeterlikler çerçevesi lisans tanımlayıcıları (öğrenme çıktıları).....	173
EK: 9 Öğretim alanlarına göre lisans düzeyindeki öğrenci sayıları	174
EK: 10 2012-2013 Öğretim yılı lisans eğitimi veren yükseköğretim programlarında görevli öğretim elemanlarının öğretim alanına göre sayıları	175
EK: 11 ÖZGEÇMİŞ	176

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1: Evren ve örnekleme temsil eden üniversiteler ve bölümler.....	94
Tablo 2: Örnekleme ilişkin değerler.....	95
Tablo 3: Faktörlerin madde sayıları, faktör yükleri, cronbach alpha değerleri ve örnek maddeler.....	101
Tablo 4: Ortalamaların yorumlanmasında kullanılan değerler	102
Tablo 5: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin öğrenim gördükleri üniversitelere göre varyans analiz sonuçları:	104
Tablo 6: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin cinsiyetlerine göre t-testi sonuçları:.....	105
Tablo 7: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin öğrenim gördükleri lise türlerine göre varyans analiz sonuçları:	105
Tablo 8: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin öğrenim gördükleri sınıflara göre varyans analiz sonuçları:	106
Tablo 9: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin anasanat atölye derslerine göre varyans analiz sonuçları:	106

Tablo 10: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevapların resim atölyesi olup olmadığına dair t testi sonuçları:	107
Tablo 11: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin öğrenim gördükleri heykel atölyesinin var olup olmadığına dair varyans analiz sonuçları:	107
Tablo 12: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin öğrenim gördükleri özgün baskı atölyesine göre varyans analiz sonuçları:	108
Tablo 13: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin öğrenim gördükleri grafik-tasarım atölyesinin olup olmadığına dair varyans analiz sonuçları:	109
Tablo 14: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevapların fotoğraf stüdyosu olup olmadığına dair göre t testi sonuçları:	109
Tablo 15: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevapların sanat galerisi olup olmadığına dair t testi sonuçları:	110
Tablo16: Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme sürecini planlama ve düzenleme alanındaki yeterlilikleri konusunda öğretmen adaylarının görüşleri şu şekildedir:	111
Tablo17: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının görsel sanatlar alanında iletişim kurabilme alanındaki yeterlilikleri konusunda öğrenci görüşleri:	113

- Tablo 18:** Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının tasarım, uygulama ve görsel okuryazarlık becerilerini geliştirme alanındaki yeterlilikleri konusunda öğrenci görüşleri:..... 114
- Tablo 19:** Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının öğrenme öğretme sürecini izleme ve değerlendirme alanındaki yeterlilikleri konusunda öğrenci görüşleri: 116
- Tablo 20:** Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının görsel sanatların birey, toplum yaşamına etkileri ve okul, aile iş birliği alanındaki yeterlilikleri konusunda öğrenci görüşleri:..... 117
- Tablo 21:** Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının mesleki gelişimi sağlama alanındaki yeterlilikleri konusunda öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir: 119
- Tablo 22:** Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının yeterlilikleri ile ilgili olarak ölçeğin boyutları arasındaki ilişki durumu: 120

KISALTMALAR

AGSL.....	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
ATL.....	Atölye
ASA.....	Anasanat Atölye
Bkz.....	Bakınız
c.....	Cilt
Çev.....	Çeviren
Edt.....	Editör
GSF.....	Güzel Sanatlar Fakültesi
GSEB.....	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
MEB.....	Milli Eğitim Bakanlığı
KMO.....	Kaiser-Meyer-Olkin
LDV.....	Leonardo Da vinci
TC.....	Türkiye Cumhuriyeti
TDK.....	Türk Dil Kurumu
TEDEP.....	Temel Eğitime Destek Projesi
TED.....	Türk Eğitim Derneği
s.....	Sayfa
S.....	Sayı
SPSS.....	Statistical Package for the Social Sciences
Yay.....	Yayınları
YÖK.....	Yüksek Öğretim Kurumu
YYK.....	Yükseköğretim Yeterlilikler Komisyonu
YYÇ.....	Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi
yy.....	Yüzyıl
y.y.l.t.....	Yayınlanmamış yüksek lisans tezi
y.d.t.....	Yayınlanmamış doktora tezi
y.s.y.t.....	Yayınlanmamış sanatta yeterlilik tezi

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölümde, çalışmanın konusunu oluşturan problem durumu belirlenmiş; amaç, önem, sayılılar, kavramlar/tanımlar ve sınırlılıklar açıklanmıştır.

1.1 Problem Durumu

Her kademedeki okullardaki öğretmenlerin nitelikli olarak yetiştirilmesi bütün toplumlar için ayrı bir önem taşımaktadır. Öğretmenlerin yetiştirilmesi kadar sınıf içerisindeki aktivite ve rollerinin zamanın gerektirdiği şekilde olması önemlidir. “Değişimin önemli kurumlarından biri olan öğretmenlik ve öğretmenlerin rolleri de günümüzde hiçbir zaman olmadığı kadar farklılaşmıştır” (Erdem, 2011: 90). Çağımızda hızlı bir değişim yaşandığı, baş döndürücü gelişmelerin olduğu bir toplumda çağın gerisinde kalmamak için toplumun fertlerini yetiştiren öğretmenlerin niteliklerinin yüksek düzeyde olması oldukça önemlidir. Eğitimin topluma yansımalarını olumlu görmek için, öğretmenlerin bilgi toplumunun lokomotifi olduklarını bilmeleri gerekir.

Ülkelerin kalkınmışlık göstergeleri eğitimli yüksek bireylerle ortaya çıkacaktır. Bu bireyler de çok iyi planlanmış programların güncellenmiş eğitim politikaları ile yetişir. “Eğitim sisteminin temel öğelerinden birisi öğretmendir. Eğitim amaçlarının gerçekleşmesi büyük ölçüde öğretmenin nitelikli olarak yetişmesiyle sağlanacaktır” (Türkoğlu, 1992: 480). Eğitim, toplumdaki bireylerin, toplumdaki yerlerini en verimli uyumlu bir şekilde almaya yöneliktir. Bireylerin kültür ve yaşam düzeyini yükselterek huzurlu ve mutlu olmalarını sağlar. Toplumun kültürel değerlerinin tartışılmayacağı önyargısı eğitimde durağan bir yapı oluşturur, gelişme az görülür, oysa genç kuşaklar kültür varlıklarını, geleneksel kurum ve değerlerini öğrenmek ve eleştirerek yetiştirilmiş olurlarsa gelişme imkanı artar (Erbil, 1990: 150-151). Gelecekte öğretmenin eğitiminin nasıl bir nitelik taşıyacağı, öğretmenlerin sahip olması gereken rol ve yeterliklerin neler olacağı, öğretmenlik mesleğine girişte hangi yeterliklerin aranacağı ve öğretmen eğitiminde halen ne tür yetersizliklerin bulunduğu gibi sorular oldukça önemli bir tartışma konularıdır. Belirtilen hususlar toplumdan topluma ve kültürden kültüre değişmekle beraber; öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlik alanlarının ayrıntılı bir

biçimde belirlenmesi her ülke açısından önem taşımaktadır (Gökçe, 2003); (Recep ve Ay, 2013: 286). Öğretmenlerin görevi hayatları boyunca değişim ve gelişmelerinin sağlanması yanında hizmet öncesi eğitim sürecinde de sürekli olarak çağın gerektirdiği niteliklerle donatılması gerekir. Bununla birlikte, öğretmen adaylarının eğitim süreci boyunca istenilen nitelikte yetiştirilmeye çalışılmaları onların nitelikli birer öğretmen olacaklarını garanti etmemektedir. Bu nedenle, öğretmen adayları belirli kriterler çerçevesinde yüksek öğrenime seçilmeli ve belirli nitelikleri taşıyanlar Yükseköğrenime kabul edilmelidir.

Eğitimi tamamlayan önemli parçalardan biri de sanat eğitimidir. Çocukluk döneminden başlayarak nitelikli bir görsel eğitim verilmediği takdirde, ferdin yaşamında pek çok şeyin eksik olacağı söylenebilir. Sosyal hayatta çevreyle ilişkiler bir şekilde gerçekleşmektedir. Bu duyarlılıklarının çevreye karşı belli bir düzeyde olmadığı düşünüldüğünde kişi estetik duyarlılıklardan uzak, kültürel ve tarihi çevreyle ilgilenmeyen, toplumsal sorumluluk bilinci taşımayan bir duruma gelir. Eğitimde nitelikli bir sanat eğitiminin verilmesi, nitelikli bir sanat eğitimi rehber hocasına bağlıdır. Nitelikli bir sanat eğitimcisi için de fakültelerdeki sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek düzeyde olması gerekmektedir.

“Sanatın nasıl olduğu kesin olarak bilinmemekle beraber resim, heykel, barınak ve dokuma gibi faaliyetleri sanat olarak kabul ettiğimiz zaman, tarihte sanat ve sanatçının bulunmadığı toplum yoktur” (Ersoy, 1983: 30). Sanat eğitiminde hem çocuklar hem de yetişkinler hedef kitleyi oluşturur. Bu dönem bireylerin nitelikli eğitim alabilmesi, Türkiye'nin geleceği açısından son derece önemlidir. Çünkü donanımlı, nitelikli bir eğitimle yetiştirilmemiş nesil, geleceğin teminatı olamaz. Bu yüzden “sanat eğitimi, gerek okul öncesinden üniversite düzeyine kadar uygulanan örgün; gerekse boş zamanları değerlendirme, bir hobi alanı olarak ömür boyu sürebilecek niteliğiyle en önemli eğitim alanlarından biri olmaya devam edecektir” (Özsoy, 2003: 15). Sanat, bireyin yaşamının neredeyse her anında onun ayrılmaz bir parçasıdır denilebilir. Çünkü “insanlar her nereye bakarlarsa baksınlar sanat ve tasarım çalışmalarını görebilirler. Sanat biçimleri ve tasarım ürünleri hemen her gün insanlara, kullandıkları bir sabah kahvaltısı tabağında, elbiselerinde, mobilyalarında, sofrta takımlarında görünür”

(Brommer & Horn, 1985:8). Bu durum sanatın birey açısından ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Sanat ve buna bağlı olarak sanat eserlerinin, bireyin yaşamında işlevsel yönü olduğu kadar biçimi ve renkleri gibi diğer özellikleri ile de insanın estetik yönünün bir yansımasıdır.

İsmail Hakkı Baltacıoğlu'na göre (1939: 13), “sanat olmasaydı iç hayatımız, duygularımız, ihtiras ve iradelerimiz sonsuz kalırdı. Kâinata bakar, fakat ona bir değer kazandıramazdık. Değişme ve yenileşme imkânlarından haberdar olamazdık”. Hayatımız durağan olur, değişimi algılayamazdık. Sanat çevreye karşı duyarlılığımızı artıran, hassasiyetlerimizi uyaran yaşamın vazgeçilmez bir ögesidir. “Sanat dalları oluşturan biçimler dünyasının öğrenimi önce ailede başlar ve temel eğitimde devam eder. Yazı, düşünceleri somutlaştırır. Sanat biçimleri ise düşünceyi ruhsal ve duyarlıksal içerikleriyle somutlaştırır” (Biçer, 1993: 225). Erken yaşta sanatsal ilgi alanları açılmış olan çocuk, anaokulundan itibaren yaşı ilerledikçe çevresindeki sanat olaylarını değerlendirmeye, eleştirmeye, sanat güzelini aramaya ve onu anlamaya başlar. İnci San'a göre (San, 1982: 216), “sanat eğitimi çocuk ve ergeni bir sanatçı yapmayı amaçlamaz, çağdaşlaşma süreci içinde toplumda yetişmekte olan kuşakları her alanda yaratıcılığa yöneltten bir ders içi ve ders dışı etkinlikler bütünü”dür. Okul sınırlandırılmış bir alan içerisinde değildi bütün yaşamı içerecek bir kapsamda olduğu zaman ferdin ileriki yaşamında sosyal hayatı dolu dolu geçmektedir. “Okulun kapalı bir kutu gibi görünmeyip, çevreye açılan bir kurum olması için uğraşanların ve başarabilenlerin başında da sanat eğitimcileri gelmektedir” (San, 1992: 648). Eğitimin niteliğini etkileyen en büyük faktörlerden biri de kuşkusuz eğitim ve öğretimde aktif olarak görev alan öğretmenlerin niteliğidir (Bilgin, Tatar ve Ay, 2012). Ayrıca sanat eğitimcilerinin yeni nesilleri geleceğe iyi bir birey olarak hazırlamak ve paydaşlarla işbirliği içerisinde çalışmak gibi görevleri bulunmaktadır. Bir öğretmenin bu görevleri yerine getirebilmesi için bütüne hitap edecek bir yeterliliğinin olması gerekmektedir.

Üniversitelerde öğretmen adayına güzel sanatlar eğitimi alanında sistemli bir şekilde sanat görüşü kazandırmak temel amaçlardandır. Göreve başlayan görsel sanatlar öğretmenlerinin okulöncesinden lise düzeyine kadar sanat dallarından herhangi birine ilgi duyan veya yönelen yetenekli bireyleri, çağın teknolojik imkanları ile eğiterek

topluma yararlı kişilikli sanatçılar yetiştirmeyi hedeflemeleri gerekir. Sanat eğitimi, bir toplumdaki yaratıcı güçleri araştırıp bularak ortaya çıkarır geliştirir ve sanat eserlerinin çoğalmasını sağlar. Sanat eserleri sistemli bir şekilde eğitilip yetiştirilmiş sanatçılar vasıtasıyla meydana getirilir. Sanat evrenseldir ve uluslararası bir dildir. Ancak bu eserler o toplumun karakteristik özelliklerini yansıtırlar ve o toplumun malıdır. O ülkede uygulanan eğitim düzeyi de sanat yapıtlarına yansır (Biçer, 1993: 255). “Güzel sanatların tüm alan ve disiplinlerini kapsamalıdır. Sanat eğitimcisi, en az bir sanat alanında ustalıklı, ancak diğer sanat alanlarında da temel bilgilere ve terminolojiye sahip olan, bu alan ürünleriyle iletişim kurabilecek, yargılayıp değerlendirebilecek kadar kültürlenmiş kişi olmalıdır” (San, 1999: 3). Sanat eğitimcisi disiplinler arası iletişim içerisinde olmazsa temel alanı da zaman içerisinde gücünü kaybeder. Sanat eğitimcisinin branşlaştığı alan uzun süre ayakta tutabilmek için farklı disiplinlerden beslenmek zorunluluğu içerisinde dir.

“Günümüz sanat eğitimi anlayışının gerek tam anlamıyla bir disiplinler arası alan olarak gerekse ne yalnızca eğitimi ne de yalnızca sanatı merkeze almayıp, sorunlara çok daha kapsamsal açıdan yaklaşmasıyla, giderek bir kültürlenme, bilinçlendirme ve bu süreçler içinde ya da bu süreçlerden sonra kendini gerçekten ifade edebilmeyi kazandıran bir yola yöneldiğini vurgulamak gerekir” (San, 1992: 652).

Eğitimin, bütün toplumlarda temel görevlerinden biri, bireylerin toplum içindeki rollerini doğru bir şekilde almalarını sağlamaktır. Bireyin yaşamı bu neticede almış olduğu kültürel birikim sayesinde yükselir. “Toplumun kültürel değerlerinin tartışılmayacağı önyargısı eğitimde durağan bir yapı oluşturur, gelişme az görülür. Oysa genç kuşaklar kültür varlıklarını, geleneksel kurum ve değerlerini öğrenmek ve eleştirerek yetiştirilmiş olurlarsa gelişme imkânı artar” (Erbil, 1990: 150-151). Sanat eğitimi disiplinleri içerisinde birey eleştirel bakış açısı, eleştirel yaklaşım kazandığından dolayı ileriki yaşamında toplumsal rolünü aldığı zaman hem kendisi hem de çevresinde dinamik bir atmosfer oluşturur. Eleştirel yaklaşım toplumun doğruyu iyiyi bulmasında çok önemli bir rol almış olur. Sanat eğitimi genel eğitim içerisinde bütünü tamamlayan çok önemli bir görevi üstlenmiştir. Sanat olmaksızın eğitim; durağan, pasif, duyarsız, ilgisiz ve monoton bir ferdin ortaya çıkmasına neden olabilir. Bunun sonucunda da toplum ilerlemeye ve çağın gelişimine uzak kalabilir.

“Sanat eğitimi bireylerin kişilik gelişmelerine, davranışlarına dikkatlerini yoğunlaştırmalarını ve gözlem yeteneklerini olumlu yönde etkilemektedir. Bunların dışında sanat eğitimi yaşamı algılama, yorumlama, yaratıcılık, düşünme sistemlerini geliştirme, iletişim becerilerini arttırmada da etkili olmaktadır. Bu nedenlerden dolayı bireylerin yaratıcılıklarının geliştirilmesi için okul öncesi dönemden başlayarak yaşamın her döneminde sanat eğitiminin verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir” (Aral, 1999: 16).

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki standartlarının geliştirilmesi ile ilgili uygulama örnekleri incelenerek, Türkiye’de üniversitelerimizde Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının yeterliliklerine ilişkin mevcut durumun değerlendirilmesi ve Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki standartlarının geliştirilmesi araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Amaç; Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerinin belirlenmesidir.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemler üzerinde incelemeler yapılmıştır:

1. Resim-iş eğitimi öğretmen adaylarının okumakta oldukları üniversite, cinsiyet, bitirdikleri lise, sınıf, anasanat atölye dersi, üniversitelerinde resim, heykel, özgün baskı, grafik tasarım atölyesi bulunma durumu, üniversitenizde fotoğraf stüdyosu, sanat galerisi bulunma durumu açısından görsel sanatlar dersi özel alan yeterlilikleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme sürecini planlama ve düzenleme alanındaki yeterlilikleri ne düzeydedir?

3. Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının görsel sanatlar alanında iletişim kurabilme alanındaki yeterlilikleri ne düzeydedir?

4. Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının tasarım, uygulama ve görsel okuryazarlık becerilerini geliştirme alanındaki yeterlilikleri ne düzeydedir?

5. Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının öğrenme öğretme sürecini izleme ve değerlendirme alanındaki yeterlilikleri ne düzeydedir?

6. Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının görsel sanatların birey, toplum yaşamına etkileri ve okul, aile iş birliği alanındaki yeterlilikleri ne düzeydedir?

7. Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının mesleki gelişimi sağlama alanındaki yeterlilikleri ne düzeydedir?

8. Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının yeterlilikleri ile ilgili olarak ölçeğin boyutları arasındaki ilişki durumu nedir?

1.3 Araştırmanın Önemi

Sanat; insanın insan olma özelliklerinden biri ve en önemli özelliğidir. İnsanın, hayatı boyunca gördüğü, duyumsadığı pek çok eksiklik, çelişki veya hatalar; sanatın ve sanatın fonksiyonlarının yeterince kavranamayışından ve bunun sonucunda da sanatı hak ettiği yere oturtamayışından kaynaklanmaktadır. Bu eksiklik, çelişki ve hatalar ancak iyi bir sanat eğitimiyle giderilebilir.

Gerçekçi bir okul sistemi ya da akademik eğitim, bilim ve sanatın işbirliğine dayandırılmalıdır. Sanatın da, bilimin de amacı yaşama hizmet etmek ve yeniye keşfetmektir. Sanata ve duyguların eğitimine önem veren okul ya da eğitim sistemlerinde, duygular eğitilirken, zihinsel yeteneklerin, düşüncenin, zekânın da geliştiği gözlenmektedir. Sanat duygu ve düşünce arasındaki iç içe geçmiş bağlantıyı vurgularken öğrenme ve gelişim sürecinin de etkin bir yardımcıdır (Odabaşı, 1986).

“Sanat eğitimi; dikkat eğitimi, estetik eğitimi ve koordinasyon eğitimiyle birlikte beş duyu organının koordine edilmesini, böylece sezgiyi de ön plana çıkararak yaratıcılığın gelişmesini sağlar. Sanat eğitiminin temel ilkelerinden bir tanesi de görsel okur-yazar yetiştirmektir. Bunun sonucunda da geçmiş ve gelecek arasında bir teknolojik sorgulama

ortaya çıkmaktadır. Bir başka anlatımla analiz ortaya çıkar ve analizle beraber sentez kendiliğinden gelmiş olur. Bu bakımdan kişinin branşı ne olursa olsun sanat eğitimi olarak görsel okur-yazar olmak durumundadır” (Kavuran, 2003: 318-319).

Üniversitelerimizin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde görev yapan Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanları çağın gerekliliklerini ne kadar yapıyor? Her biri ülkemizin farklı yerlerinde görev yapacak görsel sanatlar öğretmenlerimize ne kadar alanlarıyla ilgili donanım verildi. Öğrenciler, dört yıl eğitim aldıkları öğretim elemanlarını mesleki yeterlilikler açısından nasıl değerlendiriyorlar. Araştırma, bu sayılan konularda ilgililerin duyarlılığını geliştirmek açısından önem taşımaktadır.

1.4 Sayıtlar

Bu araştırmanın sayıtları aşağıda verilmiştir.

- 1- Araştırmada evreni temsil eden toplam 16 üniversitenin ve örneklemdaki bölüm öğrencileri, Türkiye’deki öğrencisi olan 30 üniversite ve ilgili bölümlerdeki öğrencileri temsil ettiği varsayılmıştır.
- 2- Ölçekte yer alan 6 yeterlik boyutu içinde, 61 alt niteliğin öğretim elemanı yeterliklerini ölçmek için yeterli bilgiyi sağladığı varsayılmıştır.
- 3- Öğretmen adaylarının veri toplama aracında yer alan sorulara samimi olarak cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.5 Araştırmanın Temel Kavramları/Tanımlar

Eğitim: “Bireyin doğumundan ölümüne kadar süre gelen bir süreçtir. Bu süreç bireylere çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırır. Eğitim en geniş anlamıyla bireyde kendi yaşantıları yoluyla davranış değişikliği meydana getirme sürecidir” (Erden, 2011: 13).

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne süregelen bir olgu olduğundan ve politik, sosyal, kültürel ve bireysel boyutları aynı anda içinde bulundurduğundan, tanımının yapılması zor olan bir kavramdır. Bireylerin toplumun standartlarını, inançlarını ve yaşama yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçlerdir. Kişinin yaşadığı toplum içinde değeri olan, yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin

tümüdür. Seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin etkisi altında sosyal yeterlik ve optimum bireysel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir (www.msxlabs.org).

Öğretme: “Davranış değişikliklerinin okulda planlı ve programlı bir şekilde yapılma sürecidir” (Demirer, 2006: 9).

Öğretim: “Belli bir amaca göre gereken bilgileri verme işi, tedris, tedrisat, talim. Öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme, gereçleri sağlama ve kılavuzluk etme işidir” (www.tdk.gov.tr).

Öğrenci: Yaşamında eğitim ihtiyacı olan ve bu ihtiyacını gidermek için kurumsallaşmış bir sistemden ya da okuldan eğitim alan bireydir.

“Okullar toplum içinde yaşayan bireylere, kendi fiziksel ve toplumsal ihtiyaçlarını toplumun ihtiyaç ve beklentilerine uygun bir biçimde karşılayabilmeleri için gerekli olan bilgi, beceri, yetenek, tutum ve değerleri kazandırmaya çalışır. Okulların varlık nedeni öğrencilerdir” (Erden, 2011: 21).

Öğretmen: “Okul eğitiminin öğrenciden sonra temel unsuru öğretmendir. Öğretim süreci içerisinde öğrencileri yönlendiren, onların karşılaştıkları güçlükleri gidermelerinde yardımcı olan bir rehber konumundadır” (Özyurt, 1999: 54).

Eğitimci: Eğitim vermede yetkin kişiye denir. Belli bir alanda yeterlilik/uzmanlık onayı almış kimsedir.

“Öğretmenlik, eğitim yöneticiliği ya da eğitim uzmanlığı yaparak eğitim çalışmalarına katkıda bulunan kimse. Kendini eğitim çalışma ve sorunlarına vermiş olan ve bu alanda yapıtları olan kimse. Eğitimin kuramsal ve uygulamalı bir alanında yaptığı öğrenimle akademik yeterlik elde eden ve özellikle üniversitelerin eğitim bölümlerinde öğretim üyeliği görevinde bulunan kimselere verilen ad” (www.tdk.gov.tr/).

Sanat: Sanat normal yaşantımızda fark edemediğimiz güzel ve özel olan şeyleri fark etmemizi de sağlamaktadır. Her gün önünden geçtiğimiz ve alışkanlıktan da olayı fark edemediğimiz şeylerin muhteşemliklerini anlamakta sanat önemli bir yere sahiptir.

“Sanat, en genel anlamıyla yaratıcılığın ve hayal gücünün ifadesi olarak anlaşılır. Tarih boyunca neyin sanat olarak adlandırılacağına dair fikirler sürekli değişmiş, bu geniş anlama zaman içinde değişik kısıtlamalar getirilip yeni tanımlar yaratılmıştır. Bugün sanat terimi birçok kişi tarafından çok basit ve net gözüken bir kavram gibi kullanılabildiği gibi akademik çevrelerde sanatın ne şekilde tanımlanabileceği, hatta tanımlanabilir olup olmadığı bile hararetli bir tartışma konusudur. Açık olan nokta ise sanatın insanlığın evrensel bir değeri olduğu, kısıtlı veya değişik şekillerde bile olsa her kültürde görüldüğüdür” (wikipedia.org).

Sanat Eğitimi: “Ünlü sanat tarihçisi Herbert Read’e göre sanatın en basit ve kullanılan tanımı, hoşça giden biçimler yaratma çabasıdır. Bu biçimler bizim güzellik duygumuzu okşar ve güzellik duygumuzu okşayan da duygularımız arasındaki biçim bağlantılarının birliği ve ahengidir” (Buyurgen S. ve Bayurgen U., 2012: 1-2).

“Sanat Eğitimi, bir çerçeve içinde, bireylerin yeteneklerinin işletilip, yaratıcı, kendine güvenli, üretken, estetik duyguları geliştirilmiş kişi olmalarını amaçlarken, genelde aynı niteliklere sahip, uygar bir toplum yaratma düş’ ünün de sanat ve iş eğitimi ile gerçekleştirilebileceğinin bilinmesi gerekir. Sanat eğitimi, genel düzeyleri nasıl olursa olsun tüm toplum ve ülkeler için kaçınılmaz bir gereksinimdir”(Artut, 2007: 115).

Sanatsal Öğrenme: “Öğrenme kişideki kapasitelerin yetiye dönüşmesi ve bu yetilerin yeniyi yaratmaya olanak verecek biçimde gelişmesidir. Sanat öğrenmede bu sürecin dışında düşünülemez. Sanatta öğrenme çok küçük yaşta başlamakla birlikte gerçek anlamda öğrenme okulda olur” (Kırıçoğlu, 2005: 101).

Sanatçı-Öğretmen: Sanatçılıkla öğretmenlik yeterliliklerine sahip kişidir. Sanatsal faaliyetler yapan, uygulama içerisinde olan, aynı zamanda öğretmenlik sanatını yapan birbiriyle kaynaşmış bir kavramdır.

“Öğretmenlikte gösterilen beceri; her şeyden önce sanat derslerinde öğrencilerden hem teknik ve hem de sanatsal bilgi, beceri ve deneyimleri her boyutta geliştirmeye yöneliktir. Bu gelişme sırasında öğrenci için değerlerle düşünme ortam yaratılır ve bu ortamda öğretmenin yarattığı niteliksel denetim süreci işler. Bu denetim kapsamı içinde; öğrencilerin çalışmalarının düzenlenmesi güdüleme, yönlendirme, öğretim, ürün, değerlendirme yer alır. Sanatçı kişiliğinin sanatın öğretimindeki etkin rolü ise, bu kişiliğin

öğretmenliğe kattığı estetik içgörü ve çalışmalara kattığı niteliksel boyuttur”(Kırıçoğlu, 2005: 219-220).

Yeterlilik: “Yeterli olma durumu, bir işi yapma gücünü sağlayan özel bilgi, ehliyet, görevini yerine getirme gücü, kifayet olarak açıklanmaktadır” (www.tdk.gov.tr).

“Yeterlik, bir meslek alanına özgü görevlerin yapılabilmesi için gerekli olan mesleki bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma durumu; iş görenin kendinden beklenen rolleri beklenen nicelik ve nitelikte gerçekleştirilmesi; bir davranışı yapmak için gerekli bilgi ve beceriyi kazanmış olmak şeklinde tanımlanmaktadır” (MEB, 2008).

Yetkinlik : “Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri iş ve çalışma ortamları ile mesleki ve kişisel gelişim konusunda kullanabilme yeteneğidir”. (bologna.yok.gov.tr).

Öğrenme Çıktıları : “Bir öğrenme sürecinin tamamlanmasının ardından öğrenenin neyi bileceğinin, neyi kavrayacağını ve neyi yapabileceğinin ifade edilmesidir” (bologna.yok.gov.tr).

Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri: Öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli biçimde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken genel bilgi, beceri ve tutumlardır.

Alt Yeterlikler: Bir genel yeterliliği yerine getirebilmek için gerekli bilgi, beceri ve tutumlardır.

Performans Göstergesi: Yeterliklerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin delili olabilecek ölçülebilir davranışlardır.

1.6 Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Anketle verilen öğretim elemanlarının nitelik boyutları ve her boyutta yer alan nitelikler ile,

2. Evrendeki üniversitelerle ve örneklemdaki Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri ile,
3. Öğretmen adaylarının ölçekteki niteliklere katılma dereceleri ile,
4. Veri toplama araçları ile,
5. 2013-2014 öğretim yılında adı geçen üniversitelerin resim-iş eğitimi programlarında okuyan, anketin uygulandığı an her sınıftan hazır bulunan 10 öğretmen adayı olmak üzere toplam 640 öğrenci ile sınırlı tutulmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

2. LİTERATÜR ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 SANAT EĞİTİMİ

Bu bölümde, sanat ve eğitim, sanat eğitiminin genel eğitim içindeki yeri, Türkiye’de ki sanat eğitiminin tarihsel gelişimi, sanat eğitiminin önemi üzerine gerekli açıklamalar yapılmıştır.

2.1.1 Sanat ve Eğitim

Sanat eğitimi, görsel sanatların eğitimi ve öğretimiyle ilgilenir. Bu öğretimin kapsamı içinde, uygulamalı çalışmalar, sanat eseri inceleme, eleştiri, sanat tarihi ve estetik yer alır. Bu kapsamın içine, araç-gereç ve işlik donanımı ile birlikte müfredat programları, çalışma düzeni, değerlendirme gibi yönetsel konular da dâhil edilmelidir. “Ünlü sanat tarihçisi Herbert Read’e göre sanat hoşça giden biçimler yaratma çabasıdır. Bu biçimler bizim güzellik duygumuzu okşar ve güzellik duygumuzu okşayan da duygularımız arasındaki biçim bağlantılarının birliği ve ahengidir” (Buyurgen, 2012: 1-2). Sanat eğitimi, kişinin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmek, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir seviyeye ulaştırmak amacıyla yapılan eğitim faaliyetlerinin tümüdür. Sanat eğitimi; kişiye estetik yargı yapabilme konusunda yardımcı olmayı amaçlarken, yeni biçimleri hissedip, eğlenmeyi ve heyecanlarını doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretir.

İnsanlığın var oluşundan günümüze kadar sanatın varlığı bilinen bir olgudur. Sanat, her dönemde, yaşamın her evresinde varlığını sürdürmüştür. İnsanın sezgileri, bilinçaltı, hayalleri, beklentileri, dini inançları ve sanatın oluşmasında şekil almasında belirleyici önemli kaynaklardır. Sanatın gerçekleşmesini dönemin siyasi anlayışı, ekonomik durumu sosyal yapısı etkilemiştir. Sanatın kesin sınırları çizilmiş tanımını yapmak zordur. Yaşanılan zamanın, sanatın duysal ve düşünsel etkilenme gücüne sahip oluşu daha belirleyicidir. Sanat, güzelin peşindedir. Güzelin kişiden kişiye değiştiğini, yani göreceli bir kavram olduğunu söylenebilir. Sanatın sınırlarını çizmek zordur. Sanatın

kesin olarak tanımının yapılamaması, sanatın varlığını gölgelemez. Sanatı, insan duygu, düşünce ve imgelerin görsel formlara, simgesel bir biçime dönüştürmesidir denebilir. Bu güne kadar sanatı birçok düşünür, sanatçı, eleştirmen tanımlamıştır. Bu tanımlar sanatı zenginleştirmiş, farklı bakış açıları getirmiştir.

Platon sanatı; bir öykünme, bir taklit olarak tanımlamaktadır. “Aristoteles’e göre sanat, Mimesisten kaynaklanır. Yine Aristoteles’e göre doğanın ya altında ya da üstündedir” (Bozkurt, 2004). Platon’a göre sanat ve dc güzelliği varlığın birliğinin bir göstergesi, bir belirtisidir. Kant’a göre “Sanat güzel bir şeyin tasarımı değil, ama bir şeyin güzel tasarımıdır.” “Hegel’e göre sanat bir kültür çizgisi içerisinde en önemli ve temel kesimdir. Sanat kendisini kendisi için ide aracılığıyla, onun tarafından belirler” (Bozkurt, 2004).

Nietzsche sanatın, bilimin ve felsefenin yanısıramanın biçimleri olduğunu söyler. “sanat aracılığı ile yeniden yorumlanarak yeni baştan kurulan ve bir işlem kazandırılan yaşam, varlığın anlamsız bir akışından, sürüklenmesinden anlamlı bir bütünlüğü ve düzenli bir dünyaya dönüşür” (Bozkurt, 2004).

Tolstoy (2004) ise sanatı şöyle tarif ediyor, “İnsanın bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk veya kelimelerle belirlenen biçimlerle ifade etme ihtiyacından sanat ortaya çıkmıştı”.

Küreselleşen dünyadaki psiko-sosyal bunalıma en güzel çözüm de aslında sanattır. Sanatsal bakış açısı edinebilen bir birey hayattaki klasik olarak yaptığı eylemlere farklı bir bakış açısı edinirken, daha renkli bir yaşantının penceresine de sahip olmuş olur. Monoton hayatında sıkıcılığının içerisinde birey, yaptığı iş/işlere sanatsal bir olgu ile baktığı zaman yaptığı işten aldığı verim de mutlaka artacaktır. Bunu keşfeden, düşünmeyi bilen insanlar, sanatın hayattaki rolünü artırmak için dünya halkına önemini anlatmaya çalışmışlardır.

Sanat, en genel anlamıyla tarif etmek gerekirse yaratıcılığın ve hayal gücünün ifadesi olarak anlaşılır. Tarihin devam ettiği süre içerisinde neyin sanat olarak adlandırılacağına dair fikirler sürekli değişmiş, bu geniş anlama zaman içinde değişik kısıtlamalar getirilip yeni tanımlar yapılmıştır. Günümüzde sanat terimi birçok kişi tarafından çok basit ve net gözükken bir kavram gibi kullanılabildiği gibi akademik çevrelerde sanatın ne şekilde tanımlanabileceği, hatta tanımlanabilir olup olmadığı bile hararetli bir tartışma konusudur. Açık olan nokta ise sanatın insanlığın evrensel bir değeri olduğu, kısıtlı veya değişik şekillerde bile olsa her kültürde görüldüğüdür (tr.wikipedia.org).

Sanat normal yaşantımızda fark edemediğimiz güzel ve özel olan şeyleri fark etmemizi de sağlamaktadır. Her gün önünden geçtiğimiz o muhteşem şeyleri anlama aşamasında sanat çok önemli bir yere sahiptir.

Sanat kavramı günümüzde, genel olarak görsel sanatlar ve plastik sanatlar anlamıyla kullanılan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Aslında sanatın özü insanla doğa gerçekliği arasındaki tinselliklerdir. “Genel olarak sanat insanların doğa karşısındaki duygu ve düşüncelerini çizgi, renk, ses, söz ve ritim gibi araçlarla güzel ve etkili bir biçimde kişisel bir üslupla ifade etme çabasıdır doğan ruhsal faaliyettir” (Artut, 200: 20). Sanatın tinsel bir yetiden beslendiği, farklı malzemelerle hissedebileceğimiz, duyacağımız, göreceğimiz ve tepki vereceğimiz bir duruma dönüştüğünü ifade etmek doğru olacaktır.

Hutcheson’a göre “her insanda doğal, doğuştan gelen bir güzellik duygusu vardır ve sanatın anlamı da bu iç güzellik duygusuyla yakalanabilir” (Erinç, 2004: 22). İnsan doğası gereği güzelliğe doğru meyleder. Hiç eğitim almamış bir kişi de iç dünyasından aldığı güç ile etrafındaki olay ve olgulara karşı bir hassasiyet içerisindedir.

“Sanat, eseri yapanın ve alıcının duygularında var olan biçim ve ahenk birliği bağlantılarını harekete geçirip güzeli ortaya koyabilecek, hoş giden biçimler yaratma çabasıdır. O halde sanat insan tarafından güzeli oluşturma çabasıdır” (Erinç, 2004: 22). İnsanın doğası gereği güzele karşı bir eğilim içerisindedir. Güzel ideal olandır. “Fakat hemen belirtmek gerekir ki bu güzellik başka bir güzelden gelmez, sezgilerimizden gelir” (Erinç, 2004: 22). Güzellik bir arınma sürecidir. Sonucun güzel olması için

duyguların, hislerin bir değerlendirme sürecinden geçirilmesi sonucunda güzel denilen netice ortaya çıkmaktadır. Böylelikle sanat kavramdan söz edilebilmektedir. Dolayısıyla sanat, estetik referanslarla ortaya çıkmaktadır.

Sanat, doğal olarak bir insanın elinden çıkan, bir insan yaratması olarak, yine insanın kendini anlattığı bir alandır. Başka bir deyişle, insanın kendini ifade etme yollarından biridir. Sanat tarihi ve arkeoloji araştırmaları şunu gösteriyor ki, ilkel dönemlerde, yazıdan önce de sanat vardı. Henüz yazıyı bilmezken, insanoğlu kendini anlatma yollarından en evrensel olanı çoktan bulmuştu. Sanatçılar ta baştan beri hayat deneylerini kısaltıp özetlemişler; geç ve zor kavranan şeyleri kolayca yaşatmış, canlandırmış ve duyurmuşlardır. Sanat kelimesi zengin fakat o ölçüde karmaşık çağrışımlar yapan bir kelimedir. Bu kelime herhangi bir şekilde kulağımıza çarptığında; güzel sanatlar, süslemecilik, resim, hattatlık, müzik, dans, mimarlık, heykelticilik, nakkaşlık, dekor, atölye, üslup , eser ve daha bir çok kavram düşüncemizde canlanır. Aynı dil içinde başka hiçbir karşılığı bulunmayan bu kelimeyi sık sık kullanırız (Mülayim, 1989: 17-18). Aslında sanat yaşamımızın içerisinde.

Sanat, yaşanan bütün devirlerde soyut bir olgu olarak kabul görmüştür. Sanatın sınırı içerisine giren bütün objeler, yeni mükemmellikler kazanmaktadır. Sanat, bu şekilde yüksek bir fikir zihniyeti olarak; fani varlıkların ölümsüz tarafına meylederek, insan ruhunda engin bir alakanın doğmasına vesile olur. Sanatın estetik telkininden başka hiçbir manası bulunmamaktadır. Başka türlü izahların plastik sanatlarda hükmü de yoktur (Bigalı, 1984: 33-35). Sanatın ne olduğu sorusunu doğrudan ve en basit şekilde yanıtlamak gerekirse; vizyon olduğu kadar sezgi olduğunu da söylenebilir. Sanatçı bir imgeyi kullanarak resim üretir. Sanattan haz seven kişi gözlerini sanatçının ona gösterdiği yere çevirir, önünde açılmış olan delikten bakar ve sanatçının imgesini kendi içinde yeniden üretir. Sezgi, Görgü, tefekkür, imgelem, hayal, icad, temsil vb. sözcükler sanat başlıklı tartışmalarda eleştirilerde eşanlı olarak sürekli yeniden karşımıza çıkan sözcüklerdir. Hepsisi de zihinlerimizde aynı kavram ya da aynı kavram kümesine yol açar; evrensel uzlaşmanın bir işaretine dönüşürler (Harrison, Wood, 2011: 126). Aslında sanatın toplumsal hedeflerinde hep bu oldu. Ferdi kendi dünyasında bir

sorgulama seviyesine çıkarması, böylelikle kendisindeki iç huzuru topluma yayması, sanatın kendinden istenilen bütüncül hedeflerdendir.

“Sanatın sezgi olarak tanımlanmasındaki bir başka olumsuzluk da eğer sanat sezgi ise ve eğer sezgi tefekkürün özgün anlamıyla kuramı belirtiyorsa, o zaman sanat yaratıcı bir eylem olamaz. Çünkü yararcı bir eylemin hep bir hazzı varmayı ve böylece, bir acıyı ortadan kaldırmayı hedeflemesi nedeniyle, sanatın kendi doğası açısından, yararlıyla ya da tam anlamıyla haz ve acıyla ilişkili olmadığı düşünülür. Sonuçta, çok fazla karşı çıkmadan, haz olarak hazzın, herhangi bir hazzın, kendi başına sanatsal olmadığı kabul edilecektir. Susuzluğumuzu dindiren bir bardak sudan aldığımız haz sanatsal değildir. Kaslarımızı açan ve kan dolaşımını hızlandıran bir yürüyüş de, gündelik yaşamımıza güvence katan bir mevkinin elde edilmesi de sanatsal değildir. Bizimle sanat eserleri arasında gelişen ilişkilerde bile hazla sanat arasındaki fark kendiliğinden bellidir. Çünkü resmedilen bir konu bizim için önemli olup en keyifli hatıraları canlandırabilir, ama yine de resim çirkin olabilir” (Harrison, Wood, 2011:127).

Bu mücadele yaşam boyu devam eder. Her durumda zihinlerde şimşekleri çaktıran bir enerji vardır. Fakat dışarıya yansımaları farklı şekillerde olabilir.

Sanatı anlamak, sanatsal etkinliklerde bulunmak, sanata ilgi duymak her birey için bir gereksinimdir. Sanat gerçek dünyayı anlamının, daha ileri seviyede sanal bir dünya yaratmanın bir yoludur. Sanat, insan yaşamında her an hissettiği nefes aldığı bir gerçektir. Toplumsal yaşamın en önemli boyutu olduğu gibi topluma refah seviyesini gösteren önemli unsurlarından biridir. Dolayısıyla insan yaşamında formal bir sanat eğitimi olmadığını düşünülse dahi sanatsal belirtiler amatörce veya içgüdüsel bir şekilde, insanın doğasından kaynaklanan bir içtepisi olarak kendini farklı alanlarda gösterebilecektir (Artut, 2007: 99).

Sanat, insan yaşamında ideal yaşam seviyesini düzenleyen önemli bir göstergedir. “Sanat eğitimi; bireyin, bedensel, duygusal, algısal ve zihinsel gelişimi adına sanat yoluyla gerçekleştirdiği tüm eğitim çabasıdır. Yaşam ve evreni aynı kavrayıp, yansıtmaya, yaratma ve bir dünya kurma sürecidir” (Timuçin, 2000: 197). Kişinin kurduğu dünya ne kadar belli zaman dilimlerini kapsasa da yaşam serüveni içerisinde girildiğinde sınırları çizilmiş dünya hudutlarını zorlar ve evreni kuşatacak şekilde sınırsız olur; yaşama

dönüşür ve hayatın her anında sanatla yaşamaya başlanır. Sanat eğitimi böylelikle sürekliliğe dönüşmüş olur.

“Sanat eğitimi, ruhsal ve bedensel bütünlük içerisinde estetik duygusunun geliştirip, yaratıcılık gücünün olgunlaştırılması çabasıdır. Sanat eğitimi daha geniş bir çerçeveden bakıldığında kişinin duygu, düşünce, izlenimlerini anlatabilme aşamasında, yaratıcılık gücünün estetik duygusuyla beraber belli bir düzeye ulaştırılması için yapılan bütün eğitim faaliyet çabası da denebilir” (Kırıçoğlu, 2002: 89).

Herkes tarafından bilinen bir sanat eserinde, yalnız görsel-yorumsal alanlarda yetinmeyip, sözel-işitsel sanatlardan (yazın, müzik, tiyatro, opera, bale, sinema ve televizyon) dolayısıyla bütün görsel-işitsel iletişim sağlayan sanat alanlarından optik kültür olanaklarından yararlanıldığı görülmektedir. Tümel anlamda bir disiplinler arası sanat eğitimi, sanatın oluşumu, sanatsal yaratma, sanatın toplumdaki yeri, sanat türleri, sanat akımları ve anlayışları, sanatçının kişilik özellikleri gibi içeriklerle konuları işlemelidir. Sanat tarihi, estetik, sanat kuramları ve eleştirisi, sanat psikolojisi, sanat sosyolojisi, sanat coğrafyası ve topografyası gibi sanat olayına, sanat ürünlerine ve sanat-toplum-kültür ilişkilerini irdeleyen kuramsal bilgi dallarının da katılmasıyla tamamlanıp bütünleşir (San, 2003: 18). Sanatı multi disiplinlerle bütün düşünmek gerekir. Yoksa çok sığ bir yapıda olur. Günümüzde sanatın disiplinler arası eğitimle bütünlük sağladığını ve ayrı düşünülmemesi gerektiği söylenebilir.

“Sanat dersleri, çok yönlü karmaşık bir süreç olarak anlaşılmalıdır. Bu süreç içinde görsel-yorumsal alandaki uygulamalı çalışmalarla aynı alana ilişkin kuramsal bilgiler ve sanat biliminde dayalı bilgiler, belli bir amaca yönelik olarak, belli bir dizge ve örgütlenme içinde yer almaktadır.” (San, 2003: 24).

Kuşları uzaktan izleyip uçmanın keyifli olduğunu söyleyebiliriz. Ama esas uçağa bindiğimizde uçmanın ne anlama geldiğini anlarız. Sanatı anlamak için sanata yaklaşmak gerekir. Sanat yaşayarak anlaşılacak bir süreçtir. Sanat eğitimiyle bu sürec bilinçli, kontrollü ve sezgisel bir boyuta gelmektedir.

2.1.2 Sanat Eğitiminin Genel Eğitim İçindeki Yeri

Yaşamımızda ilmi yöntem, insan oluşumunun gerçeği ise, öteki yönü de hiç kuşkusuz sanat eğitimidir. Gerçekçi bir eğitim ilim ve sanatın bir bütün içerisinde ayrılmaz işbirliğine dayanmalıdır. Bu bakımından insanda köklü bir ihtiyaca cevap veren sanatın, kişiliği eğiten en önemli etkenlerden biri olduğunu akıldan çıkarmamak gerekir (Yetkin, 1968: 127). Sağlıklı ruhların toplumda var olması için sanat eğitimine ihtiyaç vardır. Toplumunu şekillendiren varlığa insan deniyor; o halde kişilikli insanlarla toplum daha anlamlı, daha sorunsuz hale gelecektir.

İnsanın yaşamında, eğitim insanın bir bütünlük içerisinde yetişmesi olduğuna göre, sanat eğitimi genel eğitimin bir parçasıdır denilebilir. Sanatın bir özgürlük ve bireysel yaratıcılık olgusu olduğu düşünülürse, sanat eğitiminin kendine has ilkelerinin var olduğu da daha iyi kavranacaktır. Bu açıdan bakıldığında, sanat eğitiminin genel eğitim içerisinde yerinin çok iyi tespit edilip belirlenmesi gereklidir (Artut, 2001: 89-90). Çağımız Türkiye’inde sanat eğitimi genel eğitim içinde programlarda yer almaktadır. Eğitim kurumlarında sanat eğitimi, genel eğitim içinde bulunmaktadır. Ayrıca genel olarak sanat, sanatsal yaratma, sanat tarihi gibi konularda, resim müzik gibi alanlarda bilgi aktarımı ve uygulama bir arada yer almaktadır. Sanat eğitiminde farklı alanlarda derinlemesine çalışmalar olmaktadır. Bu alanlar şunlardır: Resim, grafik, heykel, mimarlık, çinicilik, dokuma, afiş, el sanatları, fotoğrafçılık, film, tiyatro, müzik, opera, bale, edebiyat vb. (San,1982: 215). Sanat eğitimi genel eğitimin içerisindeki yeri artık tartışılmaz olmuştur. Disiplinler arası eğitimin önemli bir parçası olan sanat eğitimi programlardaki varlığıyla genel eğitime güç vermektedir.

Yetenek, yeteneksizlik ya da geçmişlerine bakılmaksızın bütün öğrencilerin görsel sanatların sağladığı eğitim ve anlayışı hak ettiklerini bilmek durumundayız. Gittikçe gelişen teknolojik çevremizde duygusal verilerle beslenmiş, algılama, anlamlandırma, anlama, değerlendirme gibi şifrelerin çözülmesi önemli hale gelmektedir. Bilmeliyiz ki görsel sanatlar bütün öğrencilerin imge ve simge yüklü bir dünyanın anlamını çözmeleri ve onu anlamaları için çok çeşitli yeteneklerini geliştirmelerine yardım eder (Özsoy, 2003: 51). Çağımızda görsel kullanımlar o kadar artı ki kıyafetimizden ayakkabımıza kadar her şeyde görsel mesaj bulunmaktadır. Bu imgelerin nasıl okunması gerektiği

önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Milli Eğitim sürecinde eğitim–öğretim içerisindeki her çocuğun sanat eğitimi dersi alması gerekmektedir. Görsel okuryazarlık ile imge ve simgelerin okumasını öğrenmeli ve algılama, anlamlandırma, anlama gibi sonuçlara gitmesi gerekir.

“20. yüzyılın eğitim görüşünde yaratıcılık, bir anahtar sözcüktür. İnsanların olanı koruyan değil, onu değiştiren, yenileyen doğrultuda eğitilmesi yaratıcı düşünmenin ve davranışın geliştirilmesiyle olanaklıdır. Bu aynı zamanda kişisel ve toplumsal bir gereksinimdir. Ancak uzun yıllar eğitimin her alanında ve her ders için geçerli olması gereken yaratıcılık eğitimi, hep görsel sanatlar eğitiminin işlevi gibi görülmüştür. Bu bağlamda ele alınan yaratıcılığın, çocuğun tamamen özgür olduğu, rastlantısal güzelliklerin anında değerlendirildiği bir ortamda gerçekleşmesi beklenir. Görsel sanatlar bu tür davranışlara en çok olanak veren bir derstir ve çocukta bir gizil güç olarak var olan yaratıcılığın ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi için sanat aracı” (Kırıçoğlu, 2002: 6).

Sanatsal yaratıcılık çocuğun görme, sezme, yorumlama ve düşünme yönlerini geliştiren, ortaya çıkaran çok önemli bir alandır. Bu yönlerin gelişmesine en iyi ortam sanat eğitimi ortamıdır. Görsel sanatlar eğitimi çocuğun eğitim yaşamında mutlaka yer almalıdır. Çocuğun eğitime başlangıcında sanat eğitimi birincil etkidir. İleriki yaşamına temel oluşturacak olan bu süreç çocuk için lokomotif görevi görecektir. Bu dönemde ortaya çıkacak yaratıcı etmenler, çocuğun öğrenme sürecinde yelken görevi üstlenecektir.

İster ürün vererek, ister seyrederek, ister dinleyip okuyarak olsun sanat ile ilgilenmek, sadece duyguları ve duyarlılığı harekete geçirmekle kalmamakta, aynı zamanda bilişsel ve duyuşsal yönleriyle de bütün zihinsel süreçleri canlı tutmaktadır (Yolcu, 2004: 92). Suut Kemal Yetkin; “Sanat eğitimi bir çeşit ahlak eğitimidir” diyerek, insanın yetişmesinde, kişiliğinin olumlu yönde gelişebilmesinde sanat eğitiminin ne denli önemli olduğunu ifade eder” (Buyurgen, 2007: 22). Birey sanatla bir nevi bilişsel ruhsal düzeyini toplumsal uyum seviyesine getirir. “Sanat eğitimi, sanatsal üretim ve katılım hangi düzeyde olursa olsun, yalnızca duyguların ve becerilerin eğitimi olmayıp; yaratıcılık temeline dayandığında belki daha çok zihinsel bir eğitimidir. Bu süreçte akıl ve duygu eşit kullanılmaktadır” (Etike, 1995: 32).

“Sanat çocuğa bir yaşantı vermektedir. Herhangi bir olay gerçekten yaşanırsa bilince işler. Sanat, insanın fiilen yaşamı içinde duyup yaşayamayacağı şeyleri duyup yaşamasını da sağlamaktadır. Ancak sanat kişinin gerçek yaşam deneyimlerinin yerini almakta, yalnızca ona yardımcı olmaktadır. İzlenen bir film, resim, okunan bir öykü kişinin gerçek yaşam deneyimlerine eşit bir deneyim sağlamayıp ama bu deneyimlerini zenginleştirecek, pekiştirecek bir görev yapmaktadır. Buna bağlı olarak, çocuk sanatı bizzat anlatım aracı olarak kullanıp bir şeyi öğreniyorsa örneğin; yardımlaşma ve paylaşma kavramını müzikle, resimle, drama yöntemi ile yaşıyorsa, gerçek yaşam deneyimine yakın bir etkide öğrenme gerçekleşmiş olacaktır” (Etike, 1995: 33).

Böylelikle yaşamın şekillenmesinde sanat eğitimi de bir görev üstlenmiş olacaktır. Kişi toplumda uyumlu, mutlu bir hayat sürecektir.

Sanat eğitimi seyircilerin bir sanat eseri karşısında hoşlanma duygusu taşıyabilmesi, evinin içini kültürlü aydın kişi sansınlar diye süslemesi amaçlanarak verilen eğitim değildir. Sanat eseri, seyircinin kültür yapısına göre de anlamlar kazanabilmektedir. Sanat eğitiminin örgün eğitimi, ortaöğretim seviyesinde güzel sanatlar liseler ile başlayarak yükseköğretimde sanatçı yetiştirmeyi amaçlayan bir süreçtir (Erbil, 1990: 152). Ancak, bizim ülkemizde tam anlamıyla resim dersleri 1908 yılından sonra eğitim kurumlarında görülmeye başlamıştır. Okullarımızda uygulanmakta olan programlar incelendiğinde sanat eğitimi veren derslerin çok az olduğu ve seçmeli olduğu görülür. Örneğin liselerde resim ve müzik dersleri seçmelidir. İdareciler yer yokluğu nedeniyle çoğu zaman sanat eğitimi dersleri için sınıf açmamaktadır veya resim veya müzik derslerine idareciler mecburi 3 saatlerini doldurmak için girilen derstir (Karayağmurlar, 1991: 387). Sanat Eğitimi dersleri bir sığıntı ders muamelesi görmektedir. Okullarımızda programların amacına ulaşması için öncelikle her dersin gerekliliği anlaşılması gerekir. Sanat dersleri deneme tahtasından kurtulup artık mihver ders statüsüne kavuşması gerekir.

Başlangıcından en yüksek düzeyine kadar bütün okullarda eğitim programlarında eğitimin yanında sanatsal eğitime de dengeli bir şekilde yer verilmesi, nitelikli ve kişilikli insanların yetişmesi açısından önemli görülmektedir. Hatta çağımızda eğitimin, bilim ile sanat işbirliğine dayandırılması gerektiğinden, bu alanda yapılan sempozyum, panel ve sunulan bildirilerde sıkça bahsedilmektedir. Bu da insanın eğitim sürecine

girmesiyle mümkündür (Yerli, 2007: 11). 19. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak öncelikle endüstrileşen ülkelerde sanat eğitime ilginin arttığı görülür ve bu tartışmalar sonucunda iki sanat eğitimi kuramı ortaya çıkar; Sanat yolu ile eğitim ve sanat için eğitim.

“I-Sanat Yolu ile Eğitim; insanın uyumlu dengeli bir kişilik kazanması ereğine yönelik, eğitim ağırlıklı ve eğitimsel sorunlarla ilgilidir. Bu yaklaşımda sanat, okul programlarına genel eğitim sisteminin bir dersi olarak girer. Eğitim sistemindeki aşırı rasyonelliğe karşı duyguların eğitime ağırlık verir. Eğitimde dengeyi sağlayıcı bir görev üstlenir.

II-Sanat İçin Eğitim; sanata ve sanat sorunlarına yöneliktir. Amacı, plastik sanatı öğretmek, sanattan anlayan, çağının sanat ve kültür verilerini değerlendirebilen, çağdaş bireylere ve çağdaş topluma ulaşmaktır. Her iki anlayışta da amaç bireyi yaşama hazırlamaktır” (Etike, 1995: 20).

Toplum bu iki amaç neticesinde nitelikli ve kişilikli bireyler kazanmış olacaktır. Sanat eğitiminde sanat öğretmeni yetiştirme süreci ise; ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim evrelerini kapsayan, hizmet öncesi ve hizmet içi dönemleriyle uzun bir süreci içine alan ve akademik boyutları olan çok aşamalı bir eğitimidir. Bu eğitim sürecini bir şekilde sistematik bir şekle dönüştürmek gerekmektedir. İnsan beyninin bir öğrenme kapasitesi ve algılama düzeyi vardır. Bireyin gelişim aşamalarına paralel bir şekilde eğitim-öğretim verilmesi gerekmektedir. Birey bir süre sanat yolu ile eğitim alırken bir süreden sonra bu sanat için eğitim şeklinde devam etmektedir. Tüm bunlar göz önüne alındığında bu sürecin beş aşamadan oluştuğu görülmektedir. Ali Uçan’a göre bunlar aşağıdaki tabloda sınıflandırılmıştır (Aydoğan, 2010: 5):

Seviye	Aşama	İşlev
İlköğretim	Ön tanıma Ön yöneltme	Temel sanatsal yaşantıları geçirme, yeteneklerini belli etme ve ortaya koyma, bunun için gerekli fırsatları sağlama ve kullandırma
Ortaöğretim	Hazırlama Yönlendirme	Temel sanatsal ve eğitimsel yetenekleri geliştirme, sanatın ve eğitimin temel dallarında yoğunlaşma
Lisans	Biçimlendirme Yeterliliklendirme	Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği temel sanatsal ve genel kültürel ve eğitimsel yeterlikler ve öğretmen kimliği-kişiliği ve yetkisi kazandırma
Yüksek Lisans	Derinleşme Uzmanlaştırma	Öğretmenlik alanına ilişkin çalışma ve inceleme konularında alan daraltma, önemli ayrıntılara girme, ustalıklı duruma gelme

Doktora	Geliştirme Yetkinleştirme	Alana ilişkin çalışma, inceleme ve araştırma konularında daraltılmış alanlarda ine ayrıntılara inme, bunlar üzerinde özenle ve önemle durma, çok yüksek düzeyli bir meslek bilinci ve yaşamına erişme
----------------	------------------------------	---

Sanat eğitimi örgün eğitimin süreci içerisinde her aşamada alınması gereken bir eğitim sürecidir. Sanat eğitiminde branşlaşmak isteyen bir kişi, şartları oluşturmak şartıyla, isterse doktora seviyesine kadar ilerleyebilmektedir.

“İnsanın genel eğitimini bir bütünlük içerisinde düşünürsek sanat eğitimi genel eğitimin bir parçası olarak kabul edebiliriz. Ancak sanatın bir özgünlük ve bireysel yaratıcılık olgusu olduğunu dikkate alırsak, sanat eğitiminin kendine özgü çok özel yasalarının ve ilkelerinin varlığını da kabulleniriz. Bu nedenle, sanat eğitimin eğitim dizgisi içerisindeki yerinin çok iyi belirlenmesi gerekir. Sanatın eğitimsel yönü genel olarak aşağıdaki şekilde sınıflandırabiliriz” (Artut, 2001: 89-90).

• Görsel Eğitim	GÖRME BECERİSİ	=	Tasarlama Yetisi
• Plastik Eğitim	DOKUNMA, ALGILAMA	=	Dizayn etme
• Duyuşsal Eğitim	KULAK- SESLERİ TANIMLAMA	=	Kulak Eğitimi
• Ritmik Eğitim	DANS, DRAMA	=	Ritmik beceriler-Hareketler.
• Bilişsel Eğitim	KONUŞMA-DÜŞÜNME YETİSİ	=	Kelime Dağarcığının Gelişimi
• İş Eğitimi	ÜÇ BOYUT KAVRAMI	=	El becerilerinin gelişimi

“Sanat Eğitimi, bir çerçeve içinde, bireylerin yeteneklerinin işletilip, yaratıcı, kendine güvenli, üretken, estetik duyguları geliştirilmiş kişi olmalarını amaçlarken, genelde aynı niteliklere sahip, uygar bir toplum yaratma düş’ ünün de sanat ve iş eğitimi ile gerçekleştirilebileceğinin bilinmesi gerekir. Sanat eğitimi, genel düzeyleri nasıl olursa olsun tüm toplum ve ülkeler için kaçınılmaz bir gereksinimdir. Hızlı gelişen, sanayileşen, kentleşen toplumların bireylerinde görülen ruhsal rahatsızlıkların arttığı ve bunların kökeninde makineleşmenin yarattığı, tekdüze hızlı yaşam ve elektronik cihazların egemen oluşu, kişilerin deşarj olabilme olanaklarını kısıtlayabilmektedir. Sanayileşmenin kişiler üzerindeki etkisi sadece fabrikalarda çalışarak düşünülmez. En belirgin sorun kişisel yaratma çabalarından yoksun olmalarıdır.” (Artut, 2007: 115).

Buradan, sanayinin tekdüzeliğiyle kırsal kesimin tekdüzeliği aynı olduğu sonucu da çıkabilir. Buradaki sonuca karşı olarak; kırsal kesimin fabrika ve sanayi yaşamından

farklı olduğunu düşünülebilir. Sürekli olarak düşünce içinde olan birey, estetiksel yaratım ve arayış içerisinde. Kırsal kesimin daha özgür, kirlenmemiş olduğunu, daha özgün ürünler çıkarabileceklerini düşünmek, kentliye göre kırsal kesimde yaşayan halkın daha avantajlı olduğunu gösterebilir.

Dünyada toplumların genel amaçları uygarlaşmaya yöneliktir. Bu nedenle sanat ve teknoloji sürecinden geçme koşulu kaçınılmaz bir gerçektir. Böylelikle günümüzde duyarlı, dengeli ve sağlıklı bir toplumun en önemli koşullarından birisi sanat eğitimidir. Herbert Read, konuya ilişkin bir yapıtında sanat ve eğitiminin gerekliliğini “sanat, hayata uygulanan öyle bir mekanizmadır ki, onsuз toplumlar dengelerini kaybederler” özdeyişii ile vurgulamaya çalışır. Toplumsal yaşamın ayrılmaz bir parçası sayılan sanat, toplumsal ilerleme ve göstergeler hangi düzeyde bulunursa bulunsun sürekli güncelliğini ve canlılığını korumaktadır (Artut, 2007: 115).

Toplumların gelişmişlik göstergelerinden en önemlilerinden biri sanattır. Sanat yaşamdır. Ekonomik gelişme yaşamdaki estetiğin yalnızca kalitesini artırır. Yoksa var olmayan bir estetiği ortaya çıkarmaz. İnsan öyle bir varlıktır ki, estetik kaygısı olmadan yaşamı eksik olur ve mutlu olamaz.

Bu özellikleri içerisinde barındıran sanatın eğitimsel işlevleri, sanatın bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel işlevlerinin düzenli, etkili ve verimli bir biçimde gerçekleşmesini sağlayan tüm sanatsal öğrenme-öğretme etkinliklerini kapsar. Bu anlamda sanat eğitimi; “insanlara kendi yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir” (Uçan, 2002: 3). Sanat eğitimini daha genel bir çerçevede ele almak gerekirse; “bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırmak amacı ile yapılan tüm eğitim çabasına ‘sanat eğitimi’ denir” (Artut, 2001: 89). Sanat eğitiminin kuramsal yanı ve bilimsel temeli bir bölümüyle sanat bilimi kapsamına girmektedir. Genel eğitim süreci içindeki sanat eğitiminin konuları içine, geçmiş ve şimdiki zaman girmekte, kuram ve uygulama ile üretici ve tüketici (izleyiciye düşen) süreçler hep bir arada yer almaktadır. İzlenen ve zaman zaman da üretilen sanat ürünleri, sanatların resim, grafik, yontu, mimarlık, kullanım sanatları diyebileceğimiz

dekoratif ve el sanatları alanlarından ve tüm görsel iletişim alanlarından (afiş, fotoğrafçılık, film, video vb.) örneklerdir (San, 2003: 18).

Tarihi dönemlere baktığımızda; 20. yüzyılın başından bu yana sanat eğitimi kavramı, kavramsal ve genel anlamda, sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan bir bütünlük içerisinde, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamında ise okullarda sınıflardaki ve ilgili bölümlerdeki bu alana ilişkin olarak verilen dersleri içerir. Yukarıdaki yaygın ve tümel anlamında kullanıldığı özellikle belirtilmedikçe, sanat eğitimi, daha çok plastik sanatlar alanında verilen eğitim olarak anlaşılmaktadır. Her iki durumda da sanat eğitimi, yetişkin eğitiminden çok, yetişmekte olanların genel eğitim süreci içinde ele alınmaktadır. Ancak sanat eğitimi kavramı sorunsal sık sık tartışılmış, sanat eğitiminin yalnızca görsel/yoğrumsal alanı mı içereceği yoksa tüm sanat dallarını mı kapsayacağı konusunda değişik görüşler savunula gelmiştir. Kuşkusuz bu tartışmalarda, sanat eğitiminin nasıl anlaşılacağıının, amaç ve görevlerinin neler olacağıının belirlenmesi ya da daha doğru bir deyişle belirlenememesi rol oynamıştır. Zaman zaman müzik ve edebiyat gibi sanat türlerinin dışında bırakılarak, plastik sanat eğitimi ya da görsel sanat eğitimi gibi kavramlar bu alanın görevini üstlenmiştir. Zaman zaman da müzik, yazın, drama türleri gibi sanat dallarının da sanat eğitimi kapsamı içinde düşünülüp, bu geniş içeriğin tam hakkını verebilmek için müz'sel eğitim gibi kavramlar önerilmiştir (San, 2003: 17). Bu alandaki kavramlara bakıldığında; resim, heykel, mimarlık, grafik-tasarım sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fotoğraf, moda tasarımı, video sanatı gibi çok geniş dalların tümünü içine alan, okulöncesinden yükseköğretime kadar her aşamadaki sanat eğitimi ve öğretimi ile ilgili kuramsal ve uygulamalı çalışmalara görsel sanatlar eğitimi ya da yalnızca sanat eğitimi demek, sanatın eğitimsel yönünü tanımlamada yeterli olacaktır (Kırıçoğlu, 2005: 2). Bu kapsam altında dünyanın her yerinde sanatın eğitim-öğretimini anlatmak için sanat eğitimi tanımının kullanıldığı görülmektedir.

2.1.3 Türkiye’de ki Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

İlk eğitimin başlangıcı ilkokula öğretmen yetiştirmek üzere 1868’de İstanbul’da Darümuallimin-i Sıbyan okulu açılmış, 1870’de de Darümuallimat (kız öğretmen okulu) açılmıştır. İlk, orta ve liselere öğretmen yetiştiren şubelerinin de (İdadi, Rüştüye,

Sultaniye) bünyesinde bulunduğu bir büyük Darülmuaalimin 1874 tarihinde kurulmuştur. Bu okulun programlarına baktığımızda rüştiye ve idadi bölümlerinde resim dersine de yer verildiğini görülmektedir (Akyüz,1993:158). Kayıtların incelenmesiyle tespit edilebilen kayıtlara göre ilk resim dersinin okutulduğu okulun burası olduğunu anlaşılmaktadır (Dikici, 2002: 65). Bu resim dersleri ilk bilgiler olmasından dolayı önemlidir. Sanat eğitiminin bu dönemde başladığını ifade etmek doğru olmamaktadır ama ilerleyen zamanlara çekirdek oluşturması, geleneksel anlamda sanatın tanınması ve uygulamaya başlanması dikkati çekmektedir.

“Batılı anlamda gerçek sanat eğitiminin başlangıcı olarak Sanayi-i Nefise gösterilse de bu aşamaya gelene kadar askeri ve bazı sivil okulların çok önemli bir işlev yükledikleri de bir gerçektir. Batılı anlamda resim anlayışına geçişte geleneksel resim sanatındaki bazı denemeler ile birlikte 19. Yüzyılda askeri okullardaki bazı çalışma ve çabalar bu geçişte önemli ivmeler kazandırmıştır. Özellikle askeri okulların ders programına konan resim dersleri ile ilgili gelişmelerin sivil okulları etkilemesi ve yurtdışından resim öğretmenlerinin getirilmesi bu gelişmeleri hızlandırmıştır. Bu anlamda Mühendishane-i Berri-i Hümayun’da 1793 tarihinde verilmeye başlanan resim dersleri Türkiye’de resim eğitiminin başlangıcı olarak gösterilmektedir. Yeni çeri ocağının kaldırılmasıyla birlikte resim derslerine daha fazla önem verilmekle birlikte 1835 yılında bu derste başarılı olan öğrenciler arasından teknik öğrenim amacıyla seçilenlere Avrupa’da resim eğitimi olanağı sağlanmıştır. Ayrıca gereksinimlerin artması nedeni ile Mekteb-i Bahriye ve Mekteb-i Fünun-i Harbiye-i Şahane’de de resim dersleri önemsenmeye başlanmıştır. Bu arada Harbiye’nin kurulmasından sonra ihtiyaç duyulan öğretmenlerin yetişmesi için İngiltere’ye gönderilen on iki gencin arasında yer Ferih İbrahim Paşa, askeri okul çıkışlı Avrupa’ya resim öğrenimi için giden ilk yağlı boya ressamı olarak da tarihe geçmiştir. Bu dönemde II. Mahmut’un yağlı boya resmini yaptırıp devlet dairelerine astırması da tarihi önem taşımaktadır. Bu öncü hareketin devamı Sultan Abülmecit devrinde de devam etmiş, Sultan Abdulaziz ise bizzat resim sanatı ile meşgul olmuştur.1851’den itibaren özel ve resmi okullarda resim dersi yapılması kabul edilmiştir.(Gören, 1996a,s.62). Görüldüğü üzere Sanayi-i Nefise’nin kurulmasından çok önceleri askeri okulların vasıtasıyla batılı anlamda resim eğitimine yönelik çalışmalar başlamıştır” (Aydoğan, 2010: 20-21).

Bu gelişmeler Sanayi-i Nefise Mektebinin açılmasına zemin hazırlaması nedeniyle önemlidir. Askeri okullar uzun süre sanat eğitiminin varlığını koruyup, gelişmesine yardımcı olmuşlardır.

1883 tarihinde Sanayi-i Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Okulu) kurulmasıyla, Avrupa tekniğine göre portre ve peyzaj üzerine çalışmaları uygulamaya başlanmıştır. Mühendis Mektebi, Harbiye ve Sanayi okullarındaki mesleki amaçlarına göre geometrik örgeler, ornament'ler ve arabeskler çizilmiştir. 1910 yılında Maarif Nazırlığı (Milli Eğitim Bakanlığı) İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nu resim öğretimi konusunda incelemeler yapmak üzere Avrupa'ya göndermiştir. İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Türkiye'ye dönünce resim konusunda konferanslar vermiş, yayınlar yapmış, resim derslerini üst üste konmuş takozların resmini yapmaktan çıkarıp organik yapılarını çizmelerini, özellikle öğrencilerin birbirlerinin desenlerini ve resimlerini de yapmalarını istemiştir (San, 1982: 220-221).

Osman Hamdi Bey, 1883 yılında kurulan Sanayi-i Nefise Mektebi'nin müdürlüğüne Aralık 1883 tarihinde, o günün idaresi tarafından atanmış, ölene kadar (1910) bu görevi devam ettirmiştir. "Bu okulun kurulmasıyla birlikte askeri ressam, yerlerini yavaş yavaş bu okullardan mezun olan sivil sanatçılara terk etmişlerdir. Böylelikle ilk defa resim öğretimi sivilere verilmiştir" (Yolcu, 2004: 95-96). Resim eğitiminin sivilere geçmesiyle sanat ortamları daha özgür uygulamalar içerisine girmiş ve atölyelerde artış yaşanmıştır. Bu süreçten sonraki aşamalarda sergilerin çoğaldığı görülmüştür.

İnas Sanayi-i Nefise Mektebi, 1911 tarihinde kız öğrencilerine sanat eğitimi olanağı sağlayan bir kurum olarak Sami Beyin'in müdürlüğünde eğitime başlamıştır. "Kısa bir süre sonra ise müdürlüğe Mihri Müşfik getirilmiştir. Kısa süreler içerisinde birkaç müdür değişikliği yaşayarak öğrenim hayatını devam ettiren okuldan, birçok kadın sanatçı yetişmiştir" (Yolcu, 2004: 96). Sanat eğitiminde bu gelişmelerle birlikte kadınların da yer alması sağlanmış, zamanla sayılarını artmıştır.

"Milli eğitim sorunları üzerine girişimlerin başladı 1925 yılında okullardaki sanat eğitimi ve resim öğretimi üzerinde durulmuş, o yıl ülkemize getirilen eğitimci John Dewey'in M.E. Bakanlığına verdiği raporda, sanat eğitime özel bir bölüm ayırması, Dewey öğretmeni okullarında sanat dersi öğretmeni yetiştirilmesi için özel dersler önermiştir. 1924'de Orta Öğretim Öğretmenleri Kanununda, o zamana dek gezici öğretmen sayılan resim öğretmenlerine öteki ders öğretmenlerine denk haklar verilmiştir. 1925'de İlkokullarda resim ve eleştiri okutacak öğretmenler için bazı öğretmen okullarının beşinci sınıflarında özel bölümler açılması öngörülmüştür;1926'da Sanayi-i Nefise Talimatnamesi (Güzel

Sanatlar Yönergesi) yapılarak güzel sanatların öğretiminin düzenlenmesi ve gelişmesi için bir encümen (komisyon) kurulmuştur (San, 1982: 221-223).

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Bünyesinde 1991 yılında Oluşturulan Resim Dersi Öğretim Programını Geliştirme Özel İhtisas Komisyonu'na hazırlanıp daha sonra da kabul edilen İlk Öğretim Kurumları, Resim-İş Ders Öğretim Programı, 1992-1993 öğretim yılından itibaren okullarda denenip geliştirilmek üzere uygulamaya konulmuştur. Yükseköğretim Kurumu (YÖK) ve Dünya Bankasının 1994-1997 yılları arasında yürüttüğü Milli Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde, eğitim fakültelerinin yapılanması tekrar düzenlenmiştir. Resim-iş Bölümleri, Müzik Eğitimi Bölümleri ile birlikte, kurulan Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde anabilim dalı olarak yer almış ve bu dalda ki programda çok önemli değişiklikler yapılmıştır (Yolcu, 2004: 99). Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin içerisinde Resim-iş Öğretmenliği program itibariyle, Türkiye'nin her yerinde aynı uygulanması birliktelik sağlamış, öğretim elemanlarının iletişimi ve program içerikleri konusundaki paylaşımları daha yaygın hale gelmiştir.

2.1.4 Sanat Eğitiminin Önemi

Sanat, bireyin yaşamının hemen her anında onun ayrılmaz bir parçasıdır denilebilir. Çünkü “insanlar her nereye bakarlarsa baksınlar sanat ve tasarım çalışmalarını görebilirler. Sanat biçimleri ve tasarım ürünleri hemen her gün insanlara, kullandıkları bir sabah kahvaltısı tabağında, elbiselerinde, mobilyalarında, sofrta takımlarında görünür” (Brommer&Horn, 1985:8). Neticede sanatın bireyin yaşamında ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Sanat ve buna bağlı olarak sanat eserlerinin, bireyin yaşamında işlevsel yönü olduğu kadar içeriği, biçimi, renkleri vb. gibi diğer özellikleri ile insanın hiç kuşkusuz estetik yönünün bir yansımasıdır. Sanat, insana estetik haz verip, insanı eğlendirerek onun mutlu vakit geçirmesini ve yaşam dersi vermesini sağlar. Bu anlamda sanatın, insanların ruhlarını yaşamın boğucu ve karanlık derinliklerinden kurtarıp, gerçek yaşamdan daha üstün olan ideal bir yaşam için hazırladığı söylenebilir. Bir roman, bildiğimiz insan ilişkilerini, olayları bizim için derinlemesine inceleyerek bize önderlik eder. Kendi hislerimizi tanımamızı ne olduğunu öğrenmemizi sağlar. Bütün insanlarda aynı heyecanı, aynı duyguları uyandırarak yaşadığı şehrin, sınıfın ve ulusun insanlarına bir kişilik ve yaşama bilinci aşilayarak

birlik olmalarına ve birbirlerine yaklaşımlarına yardım eder. Ayrıca sanat bizi, sanatçı aracılığı ile konularında yarattığı her yeni tiplerle bir araya getirerek yaşamımızı daha da zenginleştirir (Ersoy, 2002: 28). Bu da yaşamın tekdüzelikten çıkararak anlamlı kılar. İnsan yaşadığı her anın anlamını bilerek heyecanla ve umutla geleceğe bakar.

“Sanat ve buna bağlı olarak sanat eseri, insan yaşamının belli zaman dilimlerinin sembolleşmesini, yani bireyin yaşamının o anki kesitinin kayıt altına alınmasını sağlar. Örneğin bir bireyin herhangi bir yerde bir şarkıyı ilk kez dinlediği ve bir resmi ilk kez gördüğü an, o sanat eserinin o kişinin zihninde sembolleştiği, yani kayıt altına aldığı andır” (Mercin ve Alakuş, 2007: 15).

Sanatın insan yaşamındaki üstlendiği görevin ne kadar önemli olduğunu toplumların gelişmişlik seviyeleri incelendiğinde daha bariz görülmektedir. Sanat eserinin somutlaşmış insanın yaşamındaki yer belirlediği an, topluma yansıyan sanat bilinci ve yansımaları daha belirgin hale gelmektedir.

Sanat eğitimi genel anlamda; kişiye estetik yargı yapabilme konusunda yardımcı olmayı amaçlarken, yeni biçimleri kendi dünyasında hissedip, heyecanlarını kontrol altında doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretir. Buradan anlaşılıyor ki sanat eğitimi, sanatçı yetiştirmeyi değil, yetiştirmek durumunda olduğu her kişiyi yaratıcılığa yöneltip; onun bilgisel, bilişsel, duygusal ve duygusal eğitim ihtiyaçlarını karşılamayı hedefleyen eğitimin çok güçlü bir yönüdür. Sanat eğitimi bazen rastlantısal olarak kimi yönelişleri, kimi becerileri ya da yetenekleri ortaya çıkarabilse de, esas salt amacı bunlar değil, hayatı kıymetli kılmak ve ondan zevk almayı bilmektir. Yani sanat eğitimi; insanı hedef alan ve onun mutluluğu için, insanlığa uygun nesiller yetiştirmeyi amaçlar. Sanat eğitimi her bir sanat eserinin hedeflediği seyircide, dinleyicide, okuyucuda estetik kaygı meydana getirmeyi; zihnin bir boyutu olan sanatsal zekanın beslenmesi ve geliştirilmesini, bununla birlikte ona, insan ve insana bağlı değerleri iletmeyi hedefler (Yolcu, 2004: 91-92). Sanat eğitimi bireyde bu beslenmesi gereken melaikeleri doyurmazsa, o zaman topluma uyumsuz bireyler ve toplumda farklı asayiş sorunları ortaya çıkar. Sanat eğitiminden yoksun kişi bir kurumda çalışsa da problemleri bir iş hayatı olur.

Sanat eğitimi, kişinin eğitim-öğretim yaşamında çok önemli bir yeri olduğunu ve olmazsa olmaz olduğu vurgulanmıştı. İlköğretim çağında çocuğa sanat eğitimi verilirken çocuğun sanatçı, resim öğretmeni olacağını hedefleyerek vermek doğru olmaz. Çocuk ileride hangi mesleği seçerse seçsin, mesleğin inceliklerini keşfeden, farklı bakış açısıyla bakan, sorunu gören bir yeti kazanacaktır. Sanat eğitimi ileriki yaşamın çok önemli bir yelkeni olacaktır.

“Gelişmiş ülkelerin eğitim sistemlerine bakıldığında, aileden başlayarak okulöncesi temel eğitim kurumlarında, yaratıcılık eğitiminin tüm okul sistemine, programlarına yöntemlerine girdiğini ve özümsemişliğini görmekteyiz. Böyle bir eğitimden geçen çocuk ise, yetişkinde yaşamı estetik ve üretken kavrayabilmektedir. Bu ülkelerde, temel eğitimde tüm derslerin işlenmesinde bir yöntem ya da bir eğitim biçimi olarak, örneğin; resim, müzik, drama, dans, öykü, şiir, yaratıcı iş etkinlikleri vb. yoluyla kullanılan sanatlar, öğrencinin katıldığı uygulamalı etkinlikler olmaktadır. Yaşayarak düşünerek, tartışarak, yaparak, katılarak öğrenme gerçekleşince, öğrenilenler kalıcı olmakta ve gerçek yaşama geçirilebilmektedir. Bu tür eğitimde sanat, tümel anlamda eğitime girmekte ve eğitim sisteminin ana yapısını oluşturmaktadır” (Etike, 1995: 14).

Sanat toplumu kucaklayan, yaşamın vazgeçilmez öğelerinden biridir. Yaşamda insanların farkındalık değişkenlerini doğru bir şekilde görmesi gerekir. İşte burada; “sanat eğitimi, insanın duygu, düşünce, yeti ve yeteneklerini bir bütün olarak geliştirmeye yönelik yapıcı ve yaratıcı etkinlikleri kapsar. Sanat eğitimi, sanatçı eğitimi de değildir. Sanat eğitimi her şey değildir, ama çok şeydir” (Etike, 1995: 15). Bu önemli görevi üstlenen sanat eğitiminin amacına ulaşması için temel ilkesinin çok iyi belirlenmesi gerekir. Bu temel ilke taklit değil, yeni tasarımlar ve buluşlar ilkesidir. Güzeli, özgünü, estetik olanı düşünmek, aramak, bulmak, yeni ve özgün olarak uyuma, bütünlüğe ulaşmaya çalışmak gibi düş ve eylemleri içeren sanatsal çabalar bireylerde bir tavır, tutum, alışkanlık olarak insanların içerisine yerleştiğinde yaşanan hayat daha farklı boyutlara taşınmış olacaktır. Dünyaya önyargısız, çıkarsız güzeli görebilen insanların çoğalması; matematikte, fende, tarihte, dilde, teknikte ve her konuda başarıyı ve beraberinde dünyaya mutluluğu getirecektir (Etike, 1995: 15). İnsanın yaşamı estetik boyutta, zarafet ve nezaket birlikteliğinde uyumla devam edecektir.

“Sanat eğitim ile birey içinde yaşadığı toplumun kültürünü öğrenir. Kültürel değerlerine, geleneğine, sanatına, tarihine saygı duyan, onu koruyan bireyler kültürün gelecek nesillere taşıyıcısı olurlar. Bir milletin oluşumunda, varlığını sürdürmesinde ve sağlam temellerle ilerlemesinde maddî ve manevî değerlerinin önemi büyüktür. Sanat eğitimi de çocuğa ve gence kültürünü tanıtır, öğretir, sevdirebilir ve onu bu değerleri koruyacak ve yaşatacak bireyler olarak yetiştirir” (Buyurgen, 2012: 24).

Kişi kendine ve ülkesine saygılı, insani değerleri evrenselleşmiş bir varlık olur. Yaşadığı toplumun kültürünü bilmeyen, değerlerine saygı duymayan bireylerin oluşturduğu topluluk su alan gemi gibi zamanla batmaya müstahaktır. Sanat eğitimi bireyi yaşadığı toplumun değerlerini öğretme, maddî ve manevî değerlerini anlama yönüyle çok önemli görev üstlenmiştir.

2.2 SANAT EĞİTİMCİSİNİN EĞİTİLMESİ

Bu bölümde, sanat eğitiminin özgün karakterine göre eğitimcinin yetiştirilmesi konusu üzerinde durulmuş ve sanat eğitiminde yeni yöntemlerden günümüzde uygulanan; yapılandırmacılık-oluşturmacılık, disiplinlerarası-tematik yaklaşım, aktif öğrenme, öğrenci merkezli eğitim, çoklu zeka kuramı, bireysel farklılıklara duyarlı öğretim metotları açıklanmıştır. Yeterliliklerden Öğretmen Yeterlilikleri, Yüksek Öğretim Yeterliliklerinin düzeyi ve olması gerekenler konusunda anlatımlarda bulunmuştur.

2.2.1 Sanat Eğitiminin Özgün Karakterine Göre Eğitimcinin Yetiştirilmesi

Ne araç gereç bolluğu, ne uzmanlarca hazırlanan en iyi programlar, ne uygun çalışma ortamı ve ne de yeterli süre... Bunlardan hiçbiri iyi yetişmiş bir sanat eğitimcinin yerini tutamaz.

Sanat dersleri öğretmenliği bazı kişilik özellikleri gerektirir. Herkes öğretmen olamadığı gibi, her öğretmen de sanat öğretmeni olamaz. Bir derse karşı ilgi duyma, ders, sevmeye, başarılı olma konusunda öğretmenin etkisi yadsınamaz. Sanat eğitiminde bu daha da önem kazanmaktadır. Çok iyi sanatçı olmakla çok iyi öğretmen olmak da aynı şey değildir. Sanat dersleri öğretmenleri, sanat formasyonu, öğretmenlik formasyonu formülüyle yetiştirilmelidirler. Gençlerimiz giderek daha özgür ortam, daha çağdaş

eğitim istemektedir. Öğrenci, özellikle lise ve üniversitede öğretmenini aşmaktadır. Öğretmen, mezuniyetle birlikte okumayı, yazmayı, sanatsal üretimi bir kenara bırakmakta, çağının gerisine düşmektedir. Sanat eğitimcisi olacak gençlerimizi iyi seçmeli, iyi yetiştirmeliyiz (Etike, 1995: 50-51).

“Çocuğu tanımanın, iyi öğretmenlikle eş anlamlı tutulmasının tersine, geçmişte ülkemizde ortaöğretimde alanında uzman (örneğin; ressam, heykeltıraş...gibi) kişilerin de sanat eğitimi derslerini yürüttükleri görölmüştür. Özellikle sanatın ders olarak okullara girdiği yıllarda uzmanlık eğitimi görmüş azınlıkların, daha sonra Cumhuriyetin ilk yıllarında akademi çıkışlıların okullarda Resim-iş dersini yürüttükleri görülür. Yine o yıllarda akademi çıkışlıların çocukların sanatsal eğitiminde başarılı olamadıkları vurgulanarak öğretmen olacakların ayrıca meslek eğitiminden geçirilmeleri önerilmiştir” (Kırışoğlu, 2005: 217-218).

Bir öğretimde bulunması gereken kişisel özellikler hakkında çok araştırmalar yapılmıştır. Günümüzde ideal öğretmen konusunda ortak bir standart oluşturulamadığı görölmektedir. Bu sonuca şaşırılmamak gerekir, çünkü insanların karakter özellikleri kişiden kişiye farklılık gösterir.

Genellikle tüm eğitimciler tarafından kabul gören, bir öğretimde bulunması gereken önemli kişilik özelliklerini Çelikten, Şanal ve Yeni, (2005: 214-215) şu başlıklarda vermişlerdir:

“1- Öğrencilerin beklenti ve gereksinmelerini dikkate alma: Her ne kadar müfredat programında öğretmenin yapması gerekenler belirtilmiş olsa da öğretmen ders planlarından pek uzaklaşmadan öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını gözetmelidir.

2-Eğitimle ilgili sorunları bilimsel yöntemlerle araştırabilme: Öğretmen, eğitim sisteminin ve buna paralel olarak da sınıf ortamında sürekli problemlerle karşılaşacağını bilir ve karşılaşılan problemleri bilimsel bir yöntemle göre çözüm arar.

3-Eğitimde bireysel farklılıkları dikkate alma: Etkili bir öğretmen sınıfında bulunan her öğrencinin kendine has yetenekleri olduğunu, önemli olanın öğrencilerdeki bu yetenekleri keşfetmek suretiyle açığa çıkarmak ve öğrencileri yetenekleri doğrultusunda yönlendirmek olduğunu bilir.

4-Yenilik ve gelişmelere açık, kendini sürekli yenileyebilme: Çevredeki değişmelerden en fazla ve çabuk etkilenecek kurum hiç kuşkusuz okuldur. Öğretmen meydana gelen bu değişikliklere karşı hiçbir zaman arkasını dönemez, kayıtsız kalamaz.

5-Toplumsal değişmeleri anlayıp yorumlayabilme: İdeal ya da etkili bir öğretmen çevrede ve içinde yaşadığı topluma karşı sorumludur.

6-Eğitim teknolojisindeki gelişmeleri yakından izleme: Günümüzde çağdaş eğitim sistemlerini biçimlendiren sosyal, ekonomik, teknolojik ve eğitsel koşullar değişmiştir.

7-Araştırmacı bir yapıya sahip olma: Araştırmacılık, bir öğretmenin en fazla yaptığı ya da yapması gerektiği rollerden biridir.

8-Yüksek başarı beklentisi: Öğretmenin öğrencilerden beklentileri ile öğrencilerin başarıları arasında yüksek ilişki vardır”.

Öğretmen adil, açık sözlü ve ileri görüşlü olmalıdır. Öğrencilerin içerisinde bulunduğu, özellikle uygulama değerlendirmelerinde bir ortam oluşturmalıdır. Öğrencilerin okuldaki davranışlarını başarı düzeylerini değerlendirirken tarafsız bir yol izlemelidir.

“Öğretmenin temel görevi öğrenmeyi sağlamaktır. Öğretmenlerin bu görevi yerine getirebilecek mesleki niteliklere sahip olması gerekmektedir. Öğretmenin mesleki niteliği genel kültür, konu alanı bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgi ve becerilerine bağlıdır” (Erden, 2011:152). Bir öğretmenin kişilik özellikleri ne kadar olumlu olursa olsun bu özelliklere sahip olmadığı takdirde etkili bir öğretmen olması mümkün değildir.

“Temel Eğitimin birinci aşamasında Resim-iş dersleri sınıf öğretmenleri tarafından yürütülür. Öğretmen bütün öteki dersler içinde, çocuğu biraz sessiz ve etkinlik içinde tutabilmek için resim-iş dersini kullanır. Öğrenciler okuma, yazma, matematik gibi konuların ağırlığı altındadır. Sanat ise, kendini anlatma gibi sonuçsuz işlevlerin uygulama alanıdır. Dahası, sanat program dışına itilmiştir” (Kırışoğlu, 2005: 216-219).

Sanat eğitimi içerdiği malzemelerden dolayı pahalı bir eğitimidir. Resmin araç-gereçlerinin, atölye ve donanımlarının pahalı oluşu, az sayıda öğrenci ile çalışma zorunluluğu gibi nedenlerle resim eğitiminde başarı biraz da maddi imkâna dayanmaktadır. Öğrencinin önünde boyası, kâğıdı, tuvali, tineri, yağı, fırçası yeterli olmazsa ya da öğrenci bunları ‘biterse, yıpranırsa’ gibi kaygılarla kullanırsa resim eğitimi başarıya ulaşamaz. Geçmişte bunların okul tarafından yeterince sağlandığı, bu gün ise büyük ölçüde öğrencinin sırtına yüklendiği dikkate alınırsa, yine eğitimin niteliğinin bozulma nedenlerinden biri daha belirlenmiş olmaktadır. Bir öğretim elemanı

en fazla 10-15 öğrenci ile verimli sonuca gidebilir. Günümüzde bir atölyede 20-25 öğrencinin çalışma yaptığı dersler vardır. (Etike, 1995: 69). Fiziki şartlar ve donanım eksikliği sanat eğitiminde çözülmesi gereken en önemli sorundur. Bu problemler çözülmediği zaman, karşımıza öğrenci fazlalığı ve yeterince uygulama yapmamış sanat eğitimci adayı çıkmaktadır.

“Resim eğitimi programındaki öğretim elemanlarının ders yükü konusundaki sorunları vardır. Bu bölümlerde kuramsal derslerin bir saati bir kredi karşılığıdır, uygulamalı derslerin iki saati bir kredi karşılığıdır. Bu nedenle kuramsal ders öğretmenleri 10 saat girdiğinde, 10 saat ders yükü üstlenmiş olurken, uygulamalı ders öğretmenleri 5 saat ders yükü üstlenmiş olacaktırlar” (Etike, 1995: 70).

Bu programların nasıl ve kimler tarafından oluşturulduğu, kısacası ilgili eğitim sistemi tartışılabilir. Ama sanat eğitimi için kesinlikle haksız ve dengesiz bir uygulamadır. Sanat eğitimi bireysel eğitimi ve somut üretimi gerektiren bir niteliktedir. Ancak bu durumun tam tersi olarak belki de resim öğretmenin hakkıdır. Çünkü uygulamalı eğitim kuramsal eğitimden daha zordur ve daha çok emek ister. Bu durum öğretim elemanlarının daha fazla ders üstlenmelerini getirmektedir. Bir yükseköğretim kurumunda haftada 30-40 saat derse giren öğretim elemanlarının derslerdeki verimi, başarısı, dinamizmi, etkinliği ne ölçüde olabilir? Bu öğretmen kendi sanatsal ve bilimsel uğraşlarını ne zaman yapacaktır? (Etike, 1995: 70). Günümüzde bir öğretim görevlisinin girdiği ders yükü haftalık 40 saati aşmaktadır. Bunun yanında Etike'nin bahsettiği gibi uygulama/teorik dengesizliği öğretim elemanlarını yıldırılmaktadır. Bu kadar ders yükünün yanında araştırma ve resim yapmadan bahsetmek zordur. Öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı 25-30'dur. Bu yoğun temponun yanında birde öğrencilere rehberlik yapılmaya çalışılmaktadır.

Günümüzde Eğitim Fakültesi Resim-iş Eğitimi Bölümü mezunları çok başarılı bir öğrencilik geçirmiş olsalar bile, öğretmen yeterlilik sınavı engeliyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Mezunların öğretmen olma olasılıkları zayıflayınca bu kurumların programları, başka alanlarda da (grafik, seramik, tekstil gibi) iş yapabilecek nitelikte elaman yetiştirme yönünde değişime uğramıştır. Bu değişim, Resim-iş Öğretmeni olacak gencin eksik yetişmesi sorununu getirmiştir. Ders saati bölünmüş, ayrıca ders

geçme sistemi, sınav sistemi, vize ve final sınavlarının ağırlıklarının dengesizliği sonucunda eğitim - öğretimi olumsuz yönde etkilemiştir (Etike, 1995: 71). Sanat eğitimi verilen bir kurumun programı, sınav sistemi, fiziki şartları kesinlikle özel olarak düşünölmelidir.

“Yüksek öğretmen okulunun yıldızının sürekli parlak olduğu ve her zaman nitelikli öğretmenler yetiştirdiği iddia edilemez. Okulun uzun süren yaşamında, düşüşler ve çıkışlar yok değildir. Örneğin cumhuriyetin ilk yıllardın da istenen düzeyde niteliği yakalayan yüksek öğretmen okulu modeli, 1946-1959 yılları arasında kötü bir dönem geçirmiştir. Çünkü 12 Haziran 1946’da çıkarılan üniversiteler yasasıyla, öğretim üyelerinin başka bir kurumda görev almalarını yasakladığından okulda eğitimin niteliğinin artmasında önemli rolü bulunan müzakereci akademik kadronun okulla ilişkisi kesilmiştir” (Uygun, 2006: 2).

Öğretim elemanları bölümde her derse giren bir durumdadır. Oysa dünya branşlaşmaya gitmekte, hatta uzmanlık alanları doğrultusunda yönlendirilmektedir.

Sanatçı kişiliğin sanatın öğretimindeki etkin rolü ise, bu kişiliğin öğretmenliğe kattığı estetik iş görü ve çalışmalara kattığı niteliksel boyuttur. Bir başka deyişle sanatçı, öğretim ortamında sanatsal yaratıcılığa değin ipuçlarını görme, sezme ve geliştirmede daha etkindir. Bu iki kişilik ayrı ayrı düşünöldüğünde, öğretmenin sorumluluğu ağırlıklı olarak öğrencilerine yönelmişken, sanatçının ki doğrudan kendisine ve yapıtıdır. Sanatçının çevresiyle yapıtı dışında bir iletişime gereksinimi yoktur. Ne yapıtı ne de sanatsal davranışı hakkında açıklama yapma gereği duyar. Sanatçının yaratıcılığı kendinde özünü bulurken, öğretmenin ki öğrencilerinde anlam kazanır.

Gerçekte sorun hangisinin hangisinden daha önce geleceği değil, sanatçılıkla öğretmenlik arasına çekilen kesin çizginin kaldırılması, bu iki özelliğin dengeli bir biçimde kaynaştırılmasıdır. Bir başka deyişle sorun, sanatçılığın öğretmenliği hafife alarak engeller duruma gelmemesi, öğretmenin liğin sanatsallığın öldürölmemesi sorunudur.

“Sanatçı öğretmen kavramının daha çok Bauhaus “uygulamalı sanatlar okulu” nda kullanıldığını görmekteyiz. Klee, Kandinsky, Moholy Nagy, Itten bu okulda öğretmenlik yapan sanatçılardır. Okulun bir amacı da ustalığı ve sanatçılığı bir elde toplamış

öğretmenler yetiştirmekti. Bu nedenle okulun ilk yıllarında derslere bir usta bir sanatçı birlikte girerlerdi” (Kırıçoğlu, 2005: 20).

Uzun yıllar Anasanat atölye eğitimi vermiş biri öğretim elemanı olarak, uygulama atölyelerinde öğrenci ile iletişim, paylaşım ve anlatım olarak diğer öğretim elemanlarından çok farklı olduğumuzu söyleyebilirim. Sanat eğitiminin verildiği uygulama atölyeleri sanatsal bir davranışa dönüşme zorunluluğu oluşmaktadır. Sanat eğitimcisinin de görevi ve rolü diğer branş öğretmenlerinden çok farklı bir boyutta karşımıza çıkmaktadır.

Bu özellikleri Kırıçoğlu (2005: 221-222), şöyle sıralamıştır:

“1-Sanatçı öğretmenin, sanatçı yanı yaratıcılığının sürekliliğini sağlar. Bu özelliği ile sanatın doğasını daha iyi kavrar, kendi deneyimi ile kazandığı değerler onda niteliksel birikim olmuştur.

2-Öğretmenin sanatçı kişiliği nedeniyle öğrencinin kendisine karşı daha güvenli, daha inancılı yaklaşacağı savı sanatçı öğretmeni öteki öğretmenlerden ayıran bir başka özellik olarak görülür. Bu savda konuya biraz romantik yaklaşım saklıdır.

3-Sanatçı- öğretmeni sanatçıdan ayıran bir başka yanı eleştirmenliğidir. Sanat eğitimcisi, geçmiş ve çağdaş sanat yapıtlarına, çevresine, doğaya yöneltildiği bu eleştirel davranışını yazıya ve söze dökebilmelidir.

4-Öğretmen Sanatçı yanını geliştirirken uzmanlığını öğrendiği ana sanat dalının ustalığını en iyi biçimde öğrenmelidir. Bu ustalığı öğrencilerine de öğreteceği den, yüzeysel olarak öğrenilen bu ustalığın hiç bilmeyene öğretilmesinde güçlükler yaratacağı bilinmelidir.

5-Sanatçı öğretmeni hem sanatçıdan ve hem de öteki öğretmenlerden ayıran bir öteki özellik de çevre ile kurması gereken ilişkidir. Sanat eğitimci aynı zamanda doğal bir çevrecidir. Öğrencilerine çevrenin tarih ve kültür zenginliklerini gösterirken, kültürel yozlaşmaya da dikkatini çekmek durumundadır.

6-Sanatçı öğretmenin, çoğu kez öğretmenliğin onun sanatçı yanını olumlu yönde etkilediği görülür. Bu, sınıf içi yaratıcı etkinliklerin yalnız öğrenciyi değil öğretmeni de yaratıcı düşünmeye götürücü kaynaklar oluşturmasıdır.

7-Sanatçı öğretmenin gözlemci ve sezgice yanı onu öteki öğretmenlerden ayırır. Sanat eğitimci elinin altındaki öğrencileri çok esnek bir atmosfer içinde, çok dikkatli bir gözlemle tanımak zorundadır. Genel anlamda bütün öğrencilerin sanatsal eğitimi yanında, kimi özel yeteneklerin kaybolup gitmesini ancak bu yolla önleyebilir.

8- Sanat eğitiminde öğrenci ve öğretmen ilişkisinde yaratılan bireysel yaklaşım öğretmene yalnız öğrencisini tanıma olanağı vermez. Her sanat yapıtı nasıl bir yaratıcı sorun çözme ve

estetik düzen kurma içeriyorsa, etkinlikler sırasında her ders, öğretim süreci içinde bir başarı, her öğrencide bir denektir”.

Sanat öğretmeni yetiştirme her ülkenin sisteminde farklı bir şekilde yerini almıştır. Ortak görüş; sanat öğretmeninin görevi bu sürenin her aşamasında etkili ve en doğru biçimde sanatı öğretmektir. Öğrenim, sanat eğitimi kavramını tamamlayan önemli bir parçadır. Okul düzencesi içinde öğrenim olmadan geniş anlamda sanat eğitiminin gerçekleşmeyeceği, eğitimin öngördüğü çok yönlü eğitilmiş insan tipine de ulaşamayacağı açıktır. Bu eğitimi, her aşamada verecek öğretmenin yetiştirilmesi, sanat eğitiminin hedeflerinin gerçekleştirilmesinde en önemli etkidir. Alanında çok iyi yetişmiş bir öğretmenin yerini hiçbir şey tutamaz (Kırıçoğlu, 2005: 23-24). Sanat eğitiminin istenilen hedefe ulaşmasında en önemli etken kendini yetiştirmiş öğretim elemanıdır. Kurumlar kendine düşeni yaptığı takdirde, o zaman öğretim elemanının kendini yenilemesi ve geliştirmesinden bahsedebiliriz.

“Estetik anlamında değerli, nitelikli, özgün ve anlamlı bir sanat formu yaratmak başlı başına bireysel bir öğrenme işlemidir. Öğretmen adayı bu yolla yaratıcı süreci anlar. Bu anlayış ona, öğrencisinin yaşadığı benzer süreç içinde yaratıcı çabalarına da anlayışla yaklaşma olanağı sağlar. Bu süreç içinde öğrenciyle aynı duyguları ve çabaları paylaşma aynı zamanda hem öğrenci hem de öğretmen için büyük bir mutluluktur. Buna öğrenme mutluluğu, birlikte bir iş başarma mutluluğu, birbirini anlama mutluluğu da denebilir.” (Kırıçoğlu, 2005: 27-28).

Sanat eğitimini sırtlanan sanatçı öğretmen sanatsal sorunları, yaratıcı süreci, sanat alanındaki bütün gelişim ve oluşan değişimi takip edip eleştirecek kadar eleştirmen, çevresindeki estetik farkındalıkları hissedecek kadar çevreci, öğrencilerine kültürel varlıkların değerini bilecek kadar sanat tarihine duyarlı olmalıdır.

Sanat eğitimin geniş bir alanda yani insanın yaşamının her kesitinde olabilmelidir. Sanat eğitiminin bu çok yönlü çalışma alanlarını Kırıçoğlu (2005: 228-233), şöyle sıralamıştır:

“1-Alan Bilgisi: Sanatçı öğretmen her şeyden önce öğreteceği alanın bir uzmanı olmalıdır.
a) Uygulama Alanı: Öğretmen adayı sanatı bu seçtiği dalda yaparak öğrenmeli.

b) eleştirel, Kültürel ve Estetik Alan: Sanat yapıtı inceleme ve eleştiri öğretmen yetiştirme programının en önemli bölümüdür.

c) Öteki Sanat Dallarıyla İlgili Bilgiler: Her sanat dalı hem tek başına ve hem de kültür değerleri olarak birbiriyle ilişki içindedir.

2-Eğitim Bilgi ve Deneyimi: Sanatçı öğretmenin öğretmenlik yanı sanat eğitimine ilişkin bilgilerle gelişir.

3-Sanat Eğitimi Alanında Laboratuvar Çalışmaları: Burada öğretmen adaylarının her yaş grubu üzerinde öğretme ve öğrenme konularında deney yapması öngörülür.

4-Okul Uygulaması: Öğretmen adayı sanat bilgi deneyimini, eleştirel yetisini, kültürel bilgisini, öğretmenlik bilgi ve deneyimi ile birleştirerek bir dönem her aşamada bu bilgilerini uygular. “

2.2.2 Sanat Eğitiminde Yeni Yöntemler

Çağımızda sanat eğitiminde yeni yöntemler olarak; yapılandırmacılık-oluşturmacılık, disiplinlerarası-tematik yaklaşım, aktif öğrenme, öğrenci merkezli eğitim, çoklu zeka kuramı, bireysel farklılıklara duyarlı öğretim konuları öne çıkmaktadır. Bu yeni yöntemler ayrı ayrı ele alınıp açıklanacaktır.

2.2.2.1 Yapılandırmacılık - Oluşturmacılık

Günümüzde yaşam anlayışlarımız artık ekonomik göstergeler üzerine rotasını çizmektedir. Bununla birlikte aileler çocuklarına baskı kurarak onları çok kazandıran mesleklere yönlendirmektedir. Üniversite sınavında öğrenci, hangi derslere ihtiyaç duyacaksa o derslere yoğunlaşmak zorunda kalmaktadır. Matematik, fen bilgisi, Türkçe, tarih ve coğrafya dersleri öğrencinin tamamen odaklandığı derslerdir. Görsel sanatlar, teknoloji tasarım ve müzik gibi dersler o kadar hafife alınmakta ki, öğrenci onların ders olduğunu bile anlayamamaktadır. Bu dersler öğrenciye zorla aldırılan yük dersler olarak algılanıyor. En vahimi ise, okul idaresi ve aileler de aynı şekilde düşünmektedir. Sanat eğitimi derslerinin çocuğun yaratıcı yönlerini geliştirdiği, eleştirel yönlerini güçlendirdiği, görme yetilerini güçlendirdiği, yaşadığı toplumda kültür değerlerinin farkına vararak onları algılaması gerektiği gibi çok önemli eğitim mozaiği eksik kalmakta, toplum tamamlanmamış bir eğitim çıktısıyla dolup taşmaktadır. “Bu durum, değerini yitiren ve düzeysizleşen kültür yapısı içindeki öğrencilerin ve gençlerin işlenmeyi bekleyen sanatsal zekâları ve yaratıcılıkları için gerekli olan sanat eğitimini, her zamankinden daha önemli ve zorunlu hale getirmiştir” (www.iconte.org). Genel

eğitim sistemi içerisinde, sanat eğitiminin koklu değişikliklerle uğrayarak toplumun algısının değiştirilmesi gerekmektedir.

“retmen merkezli tekdize anlatım, not tutturma ve doğrulama gibi geleneksel üretim uygulamaları rencilerde programın vizyonuna ulaşmaları için yeterli olmamaktadır. Eğitim süreci rencilerin renme ve yapmaya yönelik öz güvenlerini ve motivasyonlarını artırıcı nitelikte olmalıdır. renciler, yaşca büyük bir kişi, retmen veya kitap gibi bir otoritenin onayını aramaya sürekli yönlendirilmemelidir. Kendi kendilerine araştırabilen, sorgulayabilen birey olarak düşünce ile edimlerine saygı gösterilen varlıklar ve toplumun saygın birer yesi olarak yaşam süren kişiler oldukları rencilere hissettirilmelidir” (zsoy, 2003, 73–75).

Genel eğitim sistemimizde yeni ilköğretim programlarının en önemli dayanaklarından birinin yapılandırıcılık olduğu savunulmaktadır. Uzun yıllar üretimde en kabul edilir görüş, bilginin hiç değişmeden üretenin zihninden renenin zihnine aktarıldığıdır. Bu düşünceden yola çıkarak eğitimciler, bireyin zihnindeki bilginin çokluğuyla ilgilenmiş ve eğitim araştırmaları da bunu gerçekleştirmenin en iyi yolunu bulmak için çaba göstermiştir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken nokta, üretme ve renmenin aynı Şey olmadığıdır. Eğitimci, çok iyi üretebilir ancak eğitim sürecinin verimliliğini renenin ne rendiği belirler (Gömleksiz ve Kan, 2007: 60). renilenin sürekliliğinde önemli olmaktadır. Bir bilginin sürekliliği, üretilen bilgilerin renen tarafından kalıcılığa dönüştürülmesidir. Üretim süresinin verimliliği tabi ki rencinin aktif halde olmasıyla olur. Yani renenin renme kalitesi aktif olmaktan geçer. Eğitimcinin çok bilgi aktarması çok Şey üretmesi, rencinin rendiklerinin sürekli ve kalıcı olmasından geçer.

“Phillips (1995) yapılandırıcılığın  farklı renen tipini belirginleştirdiğini vurgulamıştır. Bunlar sadece dinlemek, okumak ve rutin egzersizleri yapmak yerine, tartışan, araştıran ve sorgulayan ‘aktif renenler’, bireysel değil grupta renen ‘sosyal renenler’ ve rendiklerini yaratıcılıkla besleyen ‘yaratıcı renenlerdir (Akt. Perkins, 1999). Bu farklı renen tiplerinin renme etkinlikleriyle karşılaşacağı sınıf ortamlarının da farklı olması gerekmektedir. Yapılandırıcı sınıflar otantik renmeye imkan tanıyacak biçimde düzenlenmelidir. Otantik, gerçek yaşam görevleri olarak bilinmektedir” (Jonnsen, 1999); (Gömleksiz ve Kan, 2007: 61).

Burada temel olan öğrenme eğitimci tarafından aktarılanlarla sınırlı olmadığıdır. Öğrenci sınıfı, laboratuvar ve atölye gibi alanları özgürce kullanabilir. Eğitici yalnızca rehberlik yapmakla görevlidir. Tartışma, eleştirme, sorgulama ve sorularla ortam oluşturur ve bilişsel rehberlik yapar. Yani temel öge öğrenendir, merkezde öğrenen bulunmaktadır. Öğrenciler kendilerinde var olan bilgiyle beraber yeni bilgiyi kendi öznel durumlarına uyarlayarak öğrenirler. Aktif öğrenme, yapılandırıcı öğrenmenin en temel noktalarından biridir (www.antrenmandunyasi.com). Bu terim bilginin öğrenci tarafından yapılandırılmasını ifade eder. Her öğrenci öğrenirken, anlamı; bireysel ve sosyal olarak yapılandırır. Esasen öğrenme dediğimiz şey, bu anlamlandırma ya da anlam yapılandırma sürecidir.

Yapılandırmacılık, bilginin doğasına ilişkin yeni görüşleri, öğrenme ve öğretme sürecine yansıtmıştır. Bu açıdan yapılandırmacılık, felsefedeki pozitivizm sonrası oluşan yeni bakış açısının, öğrenme kuramlarına ayarlanmasıdır. Felsefedeki öznel gerçeklik üzerine kurulan bu eğitim anlayışı “yapılandırmacılık” veya “oluşturmacılık” olarak adlandırılmaktadır.

“Yapılandırmacılık, öğrenenin, bilgiyi bireysel ve sosyal olarak kendisinin oluşturduğunu kabul eder. Yapılandırıcı görüş, üretici öğrenme, keşfederek öğrenme ve duruma bağlı öğrenme gibi teorilerin bir araya gelmesiyle oluşan bir görüştür. Bu görüşler arasındaki ortak nokta, bireylerin bilgiyi aynen almaları yerine, kendi bilgilerini yeniden oluşturmalarıdır. Yapılandırmacılıkta vurgu, öğreticiden ziyade öğrenen üzerindedir. Objelerle ve olaylarla etkileşen, öğrenendir ve böylelikle öğrenen bu objeler veya olayların sahip olduğu özelliklerin bir anlayışını kazanır. Öğrenen kendi kavramsallaştırdıklarını ve problemlerin çözümlerini yapılandırır” (www.antrenmandunyasi.com).

Temel olarak yapıcılık, öğrenmenin, deneyimlerimizden de yararlanarak gerçekleri yapılandırırken bireyde meydana gelen aktif bir süreç olduğu kabul edilir. Yapıcılığa göre, ne öğrenirsek öğrenelim, bu öğrenmenin gerçekleştiği bağlam ve önceden bildiklerimizden ayrı düşünülemez. Yapıcılık bireyin dışında gerçek bir dünya olduğunu kabul etmekle birlikte tamamen bu dünyayı anlamlandırmanın bireye özgü olduğunu belirtmektedir. Bu görüşten yola çıkarak farklı iki bireyin bir durumdan aynı anlamı çıkarması beklenemez çünkü bireylerin yaşam deneyimleri ve önbilgileri farklı

yorumlar yapmalarına neden olacaktır (Gürdal, 2007: 32). Kişilerin birikimleri, düşünceleri onları ister istemez farklı öğrenme tepkileri vermeye sevk edecektir. “Buna ek olarak yaşadığımız dünyada yer alan diğer insanlarla etkileşim kurduğumuzda, bu insanların kendilerine özgü önceden oluşturdukları kendi gerçeklikleri olması nedeniyle aynı durumlar üzerinde oluşan çoklu bakış açılarını paylaşıyoruz” (Gürdal, 2007: 32). Bilgi evrenseldir, bilimsellik onu gerektirir ama bireyin geçmiş yaşantıları ve bulunduğu toplumun özelliklerine göre yorumu farklı olabilir. Bilginin bireyde anlam bulması, bireyin dünyada var olmasının bir gerçeğidir. İnsanların aile süreçleri sosyal iletişimleri ve yaşadıkları toplum öğrenmede öğrencinin düzeyini belirleyen önemli etkenlerdir.

Yapılandırmacı eğitimin en önemli özelliği, öğrenenin bilgiyi yapılandırmasına, oluşturmasına, yorumlamasına ve geliştirmesine olanak vermesidir. Alışılmış yöntemde öğretmen bilgiyi öğrenciye verebilir ya da öğrenenler bilgiyi kitaplardan veya başka kaynaklardan kendisi alabilir. Ama bilgiyi algılamak, bilgiyi yapılandırmak ile eş anlamlı değildir. Öğrenen, yeni bir bilgi ile karşılaştığında, dünyayı tanımlama ve açıklamak için önceden belirlediği kurallarını kullanır veya algıladığı bilgiyi açıklamak için kendisi yeni kurallar oluşturur (Brooks & Brooks, 1993:9); (htalimterbiye.mebnet.net.) (Bir başka deyişle yapılandırmacılık çevre ile insan beyni arasında güçlü bir bağ kurmadır. Yapılandırmacı öğrenmede temele alınanlar aşağıdaki gibi özetlenebilir (talimterbiye.mebnet.net):

- 1.Bilgiyi araştırma yorumlama ve analiz etme.
2. Bilgiyi ve düşündürme sürecini geliştirme.
- 3.Geçmiştek yaşantılarla yeni yaşantıları bütünleştirme.

Yapılandırmacı Yaklaşımında öğrenmeyi gerçekleştirmek için izlenen temel özellikleri şu şekilde verilebilir (Gürdal, 2007: 33):

- Öğrenme, insan zihninde eski ve yeni bilgilerin yapılandırılması sonucu oluşur.
- Öğrenen uyarıcıların özümseyicisi ve davranışların aktif oluşturucusudur.
- Eğitim programı tündengelim yoluyla ve temel kavramlara ağırlık vererek işlenir. Öğrenci ihtiyacı ve sorunlarına göre program yönlendirilir.
- Öğretmenler öğrenme sürecinde bir öğretmen olarak, öğrencilerle karşılıklı etkileşime girer ve öğrenme ortamını düzenler.

- Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumludur, çevreden edindikleri bilgilere kendi zihinlerinde anlam verirler ve böylelikle eğitimde aktiftirler.
- Eğitim programlarıyla ilgili etkinlikler genellikle birincil derecedeki kaynaklara dayanır.
- Değerlendirme, öğretim sürecinden ayrı değildir. Öğretim devam ederken öğretmen gözlemleri ve ya öğrenci çalışmalarının toplanması ile gerçekleşir.
- Öğretim sürecinde öğrencilerin istekleri, ilgileri ihtiyaçları ve çeşitli konularla ilgili soruları geniş yer tutar.
- Öğretme değil öğrenme esastır.
- Öğrenciler özerkliğe ve girişimciliğe cesaretlendirilir.
- Öğrencideki doğal merak desteklenir”.

Öğrencinin daha önceden oluşturduğu öğrenmelerin ışığında öznel gerçeklik üzerine kurulan bu yaklaşım ‘yapılandırmacılık’ olarak adlandırılmaktadır (Kılıç, 2001:9). “İngilizce’de “Constructivism” olarak adlandırılan “yapılandırmacılık” Türkçe’de oluşturmacılık, yapısalcılık ve yapılandırmacılık’ gibi değişik isimlerle adlandırılmaktadır” (Yaşar ve Gültekin, 2002: 1). Önceleri öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmeye başlayan yapılandırmacılık belli bir zamandan sonra öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir kuram halini almıştır. Yapılandırmacılık öğretimle değil, bilgi ve öğrenme ile ilgili bir yaklaşımdır. Bakılması gereken esas nokta nasıl öğrendiğimizin kuramıdır (Markowe ve Page, 1998 s.9). Yapılandırmacı kuramda, unutulmaması gereken en önemli nokta öğrencilerin yeni karşılaştıkları durumlara önceki deneyimlerinden ve ön bilgilerinden yararlanarak anlam verebilecekleri savunulmaktadır. Böylelikle öğretme-öğrenme süreci eleştirel düşünen, güdülenmiş, bağımsız öğrenciler ortaya çıkarmayı hedeflemektedir (Gürdal, 2007: 35). Bilginin yapılandırılması için bireyin öğrenme sürecini sorgulayarak, düşünerek, eleştirerek ve ortama göre uygulayarak geçirmesi gerekir. Bunları yapabilmesi içinde geçmiş öğretileriyle bağlantı kurması gerekir.

Yapılandırmacı kuram, öğrencilere birtakım bilgi ve becerilerin kazandırılması gerektiğini söylemekle birlikte, eğitimde bireylerin daha çok düşünmeyi, anlamayı, sorgulamayı kendi öğrenmelerinden sorumlu olmayı ve kendi davranışlarını bilinçli olarak gerçekleştirip kontrol etmeyi öğrenmeleri gerektiğini vurgular (Saban, 2000: 123). Eğitimde önemi hedefler bilgi ve beceri kazanması doğal olarak istenen şeylerdir

ama bizim sorunumuz düşünmeyen, sorgulamayan ve anlamayan öğrencilere bu birlikteliği bir bütün içerisinde vermek önemlidir.

Öğrencinin eğitimi sürecinde öğrenmeyi nasıl gerçekleştirdiği konusunda yapılandırmacılığı etkileyen araştırmacılar kendi öğrenme kuramlarını farklı yollarla açıklasalar bile birçok noktada görüş birliğine varmışlardır. Bu ortak öneriler ise şöyledir (Saban, 2000: 120):

- Öğrenme, öğrencinin işlenen konuya (öğrenme sürecine) etkin katılımıyla daha kolay ve verimli hale gelmektedir.
- Araştırarak, kendileri için bilgilere ulaşma çabasına girerek, yeniden oluşturarak, çevre ve yaşantılarla ilişki içine girerek öğrenciler kendi ihtiyaç bilgilerini daha kolay ve kalıcı yapılandırabilirler.
- Öğrenme, etkin olarak eleştirel düşünme ve problem çözmeye dayanır.
- Etkin öğrenme yaklaşımı ile öğrenciler içeriği ve süreci aynı zamanda öğrenirler”.

Yapılandırmacı kuramda öğrenmeyi tanımlamak gerekirse, öğrencinin çevreden aldığı belirli nesne, olay, olgu veya kavramları kendi zihinsel sürecindeki bilgi ve yaşantısıyla yapılandırması ya da en azından deneyimlerine dayalı olarak doğruyu tanımlama sürecine denir. Öğrenciler karşılaştıkları yeni bilgileri, kendi zihinsel yapılarındaki bilgilerle karşılaştırarak, yeni bilgiyi zihinde uygun bir yere yerleştirmeyi denerler (Deryakulu, 2000: 61). “Bireyin öğrenmesi, ona sunulan bilgilerin ham biçimiyle kaydedilmesi ile değil, kendi zihninde yapılandığı biçimde gerçekleşmektedir” (Saban, 2000:123). Oluşturmacılıkta deneyim bilginin kalıcı olmasında ya da kalıcı olmasını sağlayacak zihindeki yerini bulması ön plana çıkmaktadır.

Yapılandırmacılık aslında bireyin neyi nasıl öğrendiğinin kuramı demek daha anlaşılır bir tanım olur. Birey bilgiyi zihnine yerleştirir ve derinleştirirse o bilgi, bireyi ileriki yaşamında devamlı yönlendirecek ve bırakmayacaktır. Yapılandırmacılıkta temel olan, verilen bilginin birey tarafından tamamen alınması değil; o bilgiyi, nerde ve nasıl kullanacağını düşünerek anlam çıkartabilmesidir. Buradan yola çıkarak sonuç bir ifadeyle yapılandırmacılık, öğrenciye ezberi değil düşünmeyi öğretir (Saban, 2000: 126-127)

Allan Glatthorn (1994) aktardığına göre ise, yapılandırmacı yaklaşım on temel öğrenme ilkesinden oluşmaktadır (Gürdal, 2007: 37-38):

- “• Öğrenme, bilgiyi edilgen bir şekilde alma süreci değil, etkin bir anlam oluşturma sürecidir.
- Öğrenme, kavramsal bir değişmeyi içermektedir.
- Öğrenme, bireyin kendi zihnindeki yapılandırması ile ilgili olduğundan öznelidir.
- Öğrenme durumsaldır ve çevresel olanaklara göre biçimlenir.
- Öğrenme sosyaldır.
- Öğrenme duygusaldır.
- Öğrenme işinin niteliği, öğrenme süreci içerisinde önemlidir.
- Öğrenme gelişimseldir.
- Öğrenme, öğrenci merkezlidir.
- Öğrenme süreklidir”.

Bu görüşler doğrultusunda kişinin öznel öğrenme süreci öğrenme alanıyla doğrudan bağlantısı olan bir yapıdadır. Öğrenci ne kadar aktif merkezden dışarı açılırsa, o kadar sürekli ve sosyal bir boyutta kalıcı olacaktır. “Öğrenme süreci boyunca birey tek ve aktif olmalıdır. Kullanacağı bilgiyi ihtiyacı olan yaşam alanıyla bütünleştirmeyi kendine ihtiyaç olarak görmelidir” (Gürdal, 2007: 37-38). Bilgi yaşamla birleştiği zaman kalıcı ve dinamik olmaktadır. Her bilgi yaşamda yer bulmayabilir. Kullanılacağı zamana kadar bekleme süresi geçirir.

“Görsel sanatlar, çağdaş toplumların temel taşları olan insanların niteliklerini ve insani değerlerini geliştirmek, bireysel ve toplumsal duyarlıklarını artırmak için sanat alanında ortaya koydukları eğitim-öğretim etkinliklerinin genel tanımıdır. Görsel sanatlar dersi öğretim programı, görsel sanatlar eğitiminin toplumsal ve bireysel duyarlık eğitimi olduğunun bilinci içinde hazırlanırken; programda sanat eğitiminin sosyal, kültürel, eğitsel önemini kavratmak; sosyalleşmede paylaşımcı ve katılımcı kişilik oluşturmak; nitelikli bakış açısı ve eleştirel düşüncüyü geliştirmede sanatın işlevinden yararlanarak çağdaş bir eğitim programı meydana getirmek amaç edinilmiştir (MEB, 2006). Görsel sanatlar eğitimi bütün öğrenciler için gereklidir. Yetenek, yetersizlik ya da geçmişlerine bakılmaksızın bütün öğrencilerin görsel sanatların sağladığı eğitim ve anlayışı hak ettiklerini bilmek durumundayız” (Gürdal, 2007: 48-49).

Yapılandırmacı yaklaşımın temelinde de bilgiyi her zaman korumak, öğrenilenlerin önceki bilgi üzerine kurulmasını sağlamak ve bu sebeple var olan tüm deneyim ve becerilerin unutulmadan tazeliğini koruması yatmaktadır.

Görsel sanatlar alanında bilgi ve beceriyi en baştan beraber barındıran bir derstir. Teorik ve pratik beraber bir olgudur ayrı düşünülemez ve doğruları zamanın hızlı bilgi değişimine göre değişme göstermez. Öğrenme yaşamın her evresinde her yaşta ve dönemde edinilir. Yapılandırmacılık ile görsel sanatların amaçları yeni ders programında bir arada kullanılarak eğitimin öğrenci merkezlik anlayışını uygulamaya sunmaktadır (MEB, 2006: 6). Öğrencilerin bireysel bilgi edinme şekilleri ve kendilerine en uygun ve ihtiyaç gelen öğrenme şekillerini seçmeleri, araştırma yapmaları, sorgulamaları ve yargılamaları beklenmektedir. Öğrenci, kendisi öğrenmeyi istemelidir. Öğrenci, öğrenme açlığı duyup bilgiyi talep etmezse öğrenme çok zayıf; sürekliliği ve derinliği olmayan bir şekilde karşımıza çıkacaktır. Öğretmen sınıfta çok yönlü ve disiplinli bir gözlemci ve rehberdir. Bir yandan öğrenciye müdahale etmeyen konumda, bir yandan da sürekli müdahale eden bir konumdadır (Gürdal, 2007: 50). Öğrencide bilgi bir gereksinimden doğmalıdır. Görsel sanatlarda bilgiyi öğrenci istemelidir. Görsel sanatların disiplini diğer alanlara göre biraz farklıdır. Fiziki ortam ve görülen derslerin içeriği öğrenciyi eleştirmeye, sorgulamaya ve düşünmeye sevk eder. Yapılandırmacılık görsel sanatlarda daha anlamlı halde karşımıza çıkar.

2.2.2.2 Disiplinlerarası-Tematik Yaklaşım

Genel eğitim içerisinde artık disiplinler arası eğitimin ön plana çıktığı bir eğitim anlayışı kabul görmektedir. Derslerin farklı disiplinlerdeki konu başlıklarıyla bağlantısı olabilmektedir. Çoklu zekâ kuramında bunların birbiriyle iletişim zorunluluğundan bahsedilmektedir. Farklı disiplinlerdeki temaların bir biriyle ilişkilendirilmesiyle öğrencideki öğrenme düzeyi farklı boyutlara ulaşmaktadır. Farklı konulardaki temalar anlamlı bir şekilde bağlantıları bulunarak ilişkilendirildiği zaman öğrenci öğrenme ilişkisi başarıyla sonuçlanabilmektedir.

“Yeni ilköğretim programlarında yapılandırmacılık ve yapılandırmacılığa uygun olarak tematik yaklaşım benimsenmiştir. Üniteler yerine daha kapsamlı öğrenme alanlarını içeren temalar belirlenerek çeşitli disiplinler ile ara disiplinler arasında bağlantılar kurulmuştur

(Acat & Ekinci, 2005). Temanın, her disiplinde belirli bir alanı kapsayan ve bu nedenle disiplinler üstü birleşik bir kavram olduğu bilinmektedir (Hoerr, 2000). Tematik yaklaşımla farklı derslere ilişkin konular birbirleriyle anlamlı bir şekilde ilişkilendirilir. Farklı alanlara ilişkin konuların anlamlı bir biçimde ilişkilendirilmesi ve bireyin etkin bir biçimde öğrenme yaşantılarının içinde olması öğrenmenin daha sağlıklı gerçekleşeceğini gösterir. Farklı disiplinleri birleştirme, okulun çalışma süresi içinde konuları gereğinden fazla yığılmasını ve zamanın giderek parçalanmasını önlemeye yönelik bir çabadır” (İşler, 2004; Gömleksiz ve Kan, 2007, 62).

Uzun yıllar eğitim sistemimizde birçok okulda matematik, fen bilgisi ve yabancı dil gibi birbirinden bağımsız, bütün olarak tanımlanan derslerin öğretildiği görülmektedir. Resim ve müzik gibi dersler zaten program için dolgu malzemesi olarak düşünülüp hiçbir şekilde bir dersle ilişkilendirilememiştir. Oysa farklı alanlara ilişkin eğitim konu ve faaliyetlerinin birbirleriyle anlamlı bir biçimde ilişkilendirilmesiyle ve çocukların etkin olarak deneyimlerin içinde yer almasıyla daha iyi bir öğrenmenin ortaya çıkacağını söylemek mümkündür. Bu bağlamda öğrencilerin problem çözme becerilerine olan ilgilerini artırmayı ve daha dinamik işlevsel hale getirmeyi hedefleyen eğitimciler ile disiplinlerarası – tematik yaklaşıma olan ilgi her geçen gün daha da artmaktadır. Bu yeni yaklaşımda farklı derslerden seçilen temalar gerek öğretmen gerekse öğrenciyi kendilerini çevreleyen dünyaya yeni ve farklı yollardan bakmaya teşvik etmektedir (Bloom,1987; İşler,2004). Ayrıca Bloom “özel disiplinlerin öğretilmesinin gerekli olduğu kadar farklı disiplinlerin birbiriyle ilişkilendirildiği bir öğrenme ortamının yaratılarak öğrencilerin okula olan ilgilerinin artırılmasının da gerekli olduğunu düşünmektedir” (İşler, 2004). Dersleri birbiriyle ilişkilendirmek, hem öğrenim seviyesinin kalitesini hem de öğrencinin okula olan bağımlı artıracaktır. Uzun süre her bir ders ayrı bir olgu gibi öğretilmiştir. Disiplinler arası etkileşim sağlanamamış, öğrenci dersler arasında etkileşimde bulunamamıştır. Yaşama hazırladığımız öğrenciler eğitimin uygulamaya dönük kanadından uzak olmuşlardır. Eğitim-öğretimde disiplinler arası tematik yaklaşım tarzında yöntem uygulandığında ders olarak değil de, bütün olarak okul ön plana çıkmaktadır. Dolayısıyla disiplinler arası etkileşim oluşmaktadır.

“Bilindiği gibi nitelikli bir eğitim için, farklı içerik, yetenek ve disiplinlerin bilgi esasına önem vermekle birlikte disiplinlerarası öğretimine odaklanmayı sağlayan yüksek kalite ve

iş birlikçi programa sahip olmak da gerekmektedir. Bu bağlamda sanat eğitimi özellikle *Sosyal Bilgiler* ve *Tarih* gibi farklı alanların tamamlayıcısı olma özelliği ile birlikte disiplinlerarası – tematik bir programı destekleyebilme ve yönlendirebilme özelliğine de sahiptir (Fowler ve McMullan, 1991, 109-112). Ayrıca nitelikli bir eğitim için farklı alanlardan düşünce ve kavramların birbirine bağlandığı bir programın hazırlanmasında *Sanat Eğitimi* birleştirici olma görevini üstlenebilir” (Ulbricht, 1998, 16); (İşler, 2004).

Bu kuramda sanat eğitimi içerikli olarak sanatların farklı disiplinlerle birleştirilmesi okutulan programdaki derslerin kaynaşmasında öğrencilere önemli kolaylık sağlayacak; çocuğun toplumda doğru ve yerinde tepki vermesini sağlayacaktır. Tematik yaklaşımlı öğrenme, bir kumaştaki birçok renk gibi kaynaştırıcı görev gören sanat eğitimi ve öğretiminde çocuğun hedefe ulaşmasını sağlayan başarılı bir yöntemdir. Uygulamalarda çocuklara bir nesnenin veya objenin resmini çizmeleri istenir ama sonuçta hepsinden aynı çizimi istemek yanlış olacaktır. Bireylerin kişisel farklılıkları çeşitli disiplinleri işlerken temalara verecekleri tepkilerin farklı olacağı unutulmamalıdır. Her çocuk kendi yaşamışlıkları ve toplum özellikleri doğrultusunda kişilik özelliklerini de katarak çalıştırılan projeyi bu doğrultuda sonuçlandıracaktır.

“Disiplinlerarası - Tematik bir üniteyi sanat kavramları çerçevesinde planlamak da mümkündür. Eleanaor Weisman ve Jay Michael Hanes’in yapmış oldukları çalışmada, sanat temelli yaklaşım konusunda karşılaştırmalı bir örnek olarak tasarım ilkelerinden “*Denge*” ile çalışmayı tercih ettikleri ve bu ilkeyi insan yaşantısına ilişkin bir temaya dönüştürdükleri görülmektedir. Bu amaçla öğrencilere sanatçıların eserlerinde anlamını ifade etmek için dengeyi nasıl kullandıkları ve kültürlerin bileşimsel denge yolu ile değerlerini nasıl ifade ettiklerine ilişkin birkaç soru sorularak ünite “*dengeyi bulmak*” olarak adlandırılmıştır. Üniteye öğrencilerin yaşantılarında ve okul, iş, aile ya da içsel uğraşlarında dengeli olmak zorunda oldukları öğelere ilişkin yaratıcı yazı çalışmaları ile başlandığı görülmektedir” (Weisman ve Hanes, 2002, 170-178). (İşler, 2004).

Sanat alanı disiplinler arası tematik yaklaşımın uygulanabileceği önemli bir alandır. Eğitim camiasında ve toplumda o kadar etkisiz görülmüş ki, sanatın gücünden uzun süre yararlanılamamıştır. Disiplinler arası etkileşim sanata uygulanırsa bu dersin öğretiminde başarı yakalanılacaktır.

“İkinci yöntemde sanatlar, öteki konu alanlarına ilişkin bilgiler ile birleştirilebilmektedir. Söz gelimi, çocukların bir çiçeği meydana getiren parçaların görsel açıklamaları olarak resim çizdikleri bir ders, öteki konu alanlarındaki bilgileri daha iyi öğretmek ya da öğrenilen bilgi hacmini genişletmek için sanatın kullanıldığı bir derstir. Bu yönüme “*sanat yolu ile öğrenme*” de denilebilir. Bu özellikteki dersler öğrencilere sanatsal araç gereci kullanarak öteki konu alanlarına ilişkin kavram ve düşünceleri ifade edebildikleri görsel ve uzamsal semboller oluşturma imkanı vermektedir. Sanatları bu biçimde “*Matematik*”, “*Fen Bilgisi*”, “*Sosyal Bilgiler*”, “*Edebiyat*” gibi alanlarla birleştirmek mümkündür. Bu yolla, çocuklara öğrendiklerini daha anlamlı hale getirebilecekleri birden çok çözüm yolu sunulacak ve öğrenme süreci daha zengin hale gelecektir. Birleştirme işlemi bazen uygulamadaki ufak bir değişiklikle mümkün olabilmektedir” (İşler, 2004).

Çocuk, yaparak ve yaşayarak öğrenimini sürdürür. Bu konuda öğretmenlerinde rehberlik yapması çok önemli bir yer tutar. Disiplinler arası tematik yaklaşımda öğrenme; bilgi, beceri ve kavramların bütünleştirilmesi sonucunda gerçekleşir. Çocuklara kabiliyetleri, istekleri, beğenileri ve keyif aldıkları ortam ve malzeme ile sanat eğitiminde öğretmen tarafından yönlendirme yapılırsa eğitim-öğretim seviyesi istenilen düzeye ulaşır.

Disiplinlerarası - tematik yaklaşım, öğrenciye öğrenme yetisini kazandırmak için birçok farklı konu alanının birbirleriyle ilişkilendirilerek önceden belirlenen kapsamlı ve genel bir tema ile bütünleştirildiği bir programdır. Belirlenen temanın ana düşüncesi farklı bilgi alanlarını birbirine bağlayan bir mecaz ya da tamamını kapsayan bir soru biçiminde ifade edilebilmektedir. Ayrıca bir müzeye ya da tarihi bir mekâna alan gezisi düzenlenerek tarihte yaşayan insanlara ilişkin grup tartışması düzenlenebilir. Görüldüğü gibi disiplinlerarası - tematik bir ünite geliştirme işlemi konu ile ilgili kitapları bir araya getirme, gerekli faaliyetleri düzenleme ya da alan gezileri düzenleme gibi işlemleri kapsadığından bir öğretmenin fazladan zaman ve emek harcamasını gerektirmektedir. Öğretmenin çok iyi düzenleme ve planlama yapması gerekmektedir. Bu durum özellikle Batı ülkelerinde genellikle haftalık ya da aylık olarak gerçekleştirilen projeler için örneklerle açıklanan hazır tematik ünitelerin yer aldığı oldukça çok kitabın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ancak uzmanlar iyi bir öğretmenin disiplinlerarası - tematik yaklaşıma ilişkin uygulamalarının mevcut kitaplarda yer alan taslak plana bağlı kalmaktan çok öğrencilerinin ilgi ve deneyimlerinden edinilen bilgilerden

kaynaklanmasını ve çocukların yaşamlarındaki önemli öğeleri yansıtmalarını önermektedirler. Burada öğretmen çok iş düşmektedir. Eğitici, öğrencinin ilgi ve yeteneklerini çok iyi tespit etmesi gerekir ki öğrencileri doğru yönlendirebilsin. (İşler, 2004). Disiplinler arası tematik yaklaşım yoğun kitap etütlerinden ziyade konu ve uygulama olduğundan dolayı öğrencilerin sıkılmadan içinde bulunacağı bir yaklaşımdır. Öğrenci, birçok disiplini bir faaliyet içerisinde harmanlayarak sonuca ulaşabilmektedir.

2.2.2.3 Aktif Öğrenme

Yeni ilköğretim programlarında uyulması öngörülen bir diğer ilke aktifliktir. Bu ilke öğrencilerin eğitim-öğretim sürecine etkin katılımını öngörmektedir. Öğrenci, öğrenme sürecinde zihnen ve bedenen olayın içerisinde bulunup kendini tanımaktadır. Kendini tanıyan öğrenci güçlü ve zayıf yönlerini tespit etmektedir. Bilgi toplama etkinliklerinde zayıf yönlerini geliştirecek yollar izlemekte veya zayıf yönlerini güçlendirmektedir.

“Bulut’a (2006) göre öğrencilerin aktif katılımı, aktif öğrenme modelinin kullanılmasıyla sağlanabilir. Aktif öğrenme, öğrenenin öğrenme sürecinin sorumluluğunu taşıdığı bir öğrenme sürecidir(Açıkgöz, 2003). Başka bir ifade ile aktif öğrenme, bireyin öğrenirken problem çözme, düşünme ve bilgi toplama etkinliklerini gerçekleştirme sırasında zihinsel ve fiziksel kapasitesini aktif bir biçimde kullanmasıdır. Bireyin aktif olarak katılacağı dersler ya da etkinlikler öğrenmeyi bireyselleştirir ve kişiselleştirir. Yani birey aktif olarak katıldığı etkinliklerde kendisini değerlendirerek güçlü ve zayıf yönlerini belirleyebilir böylece öğrenme stili hakkında fikir sahibi olur” (Michaelis & Garcia, 1996); (Gömlüksiz & Kan, 2007, 62).

Öğrenci, aktif öğrenmede ilerlediği düzeyde ölçüt olarak görme şansı olur. Bu öğrencinin, yeterli ve yetersiz yönlerini görme, yetersiz olduğu kısımları geliştirme kararları almasını sağlar. Öğrenci, birey olduğu bilincini kendisinde çok belirgin hisseder.

Aktif öğrenme öğrenciye öğrenme sürecinin çeşitli yönleriyle karar alma fırsatlarının verildiği ve öğrencinin öğrenme sırasında zihinsel yeteneklerini kullanmaya zorladığı bir öğrenme süreci olarak açıklanmaktadır. Öğrencinin düşüncesinin aktifleşmesi için ilgili kararları alması gerekmektedir. Aktif öğrenme anlayışına göre öğrenmenin nasıl gerçekleştirileceği, ne kadar öğrenildiği ve öğrenmeyle ilgili eksikliklerin neler olduğu

gibi kararları öğrenci almalıdır. İhtiyaç duyduğu zaman rehberlik yapan öğretenden yardım isteyebilir, ancak bu konuda düşünmesi gereken ve sorumluluk taşıyan, ne zaman yardım isteyeceğine karar verecek olan öğrenendir. Örneğin, etkilice öğrenen deneklerin ne zaman stratejik davrandıklarının ne zaman davranmadıklarının farkında oldukları ortaya çıkmıştır (Garner, 1990). Bu öğrenme yönteminde öğretmen pasif durumdadır. Öğrenciye karar alma, kaygılanma, değerlendirme ve sorgulama gibi etkenlerin kendisinde saklı olduğu bilinci verilmeye çalışılır. Öğrenen kişi eğitim-öğretim sürecinde öğrenme açlığını kendisi hissetmesi gerekir.

Birçok yazara göre öğrenme sosyal bir süreçtir. Bir başka deyişle öğrenmenin ve gelişmenin temelinde sosyal etkileşim bulunmaktadır. Örneğin Vygotsky'e göre, bilişsel gelişim, çocuğun o toplumun daha gelişmiş üyeleri ile etkileşimin ürünüdür (journal.tarekoder.org). Bu etkileşim sayesinde çocuk, yaşamında daha sonra karşılaşacağı sorunları çözerken kullanabileceği toplanan bilgiyi elde eder, yani karmaşık zihinsel beceriler kazanmış olur. Aktif öğrenme anlayışına göre; öğrenme yeteneği durağan değil, dinamiktir, değişkendir. Eğitim yoluyla öğrencilerin öğrenme kapasiteleri artırılabilir. Bu nedenle eskiden olduğu gibi öğrencilerin yeteneklerine göre sınıflandırılması sınıflarda ayrı ayrı gruplar oluşturulması çalışkan grup, tembel grup muamelesi ve yeteneğin değişmeyen bir özellik olduğu doğru değildir. Tersine bir yandan öğrencinin bir konu alanına özgü bilgi ve becerileri öğrenirken diğer yandan öğrenmeyi öğrenmesi sağlanabilir. Eğitim literatüründe yıllarca öğretmen özellikleri, öğretmen davranışları, eğitim programları gibi dışsal kontrol öğeleri üzerinde durulmuş öğrencinin, ne yaptığı ne düşündüğü, ne algılandığı pek dikkate alınmamıştır (journal.tarekoder.org).

Eğitim sisteminde yıllarca öğretmen merkezli bir yol izlendiği için her şey öğretmenden hazır beklenmiştir. Öğretmen çalışmış, hazırlanmış, sorgulamış, değerlendirmiş ve sunmuştur. Öğrencide sürekli pasif rolde olduğu için farklı yaramazlıklar veya farklı haylazlıklar içerisinde olurdu. Öğretmen anlatacağı konudan ziyade sınıf disiplini ile uğraşır. Oysa aktif öğrenme öğretmeni rehber rolüne taşımakta çok zaruret olmadıkça müdahale etmemeyi söylemektedir. Öğrencinin aktif olması var olan kabiliyetlerini

artırdığı gibi, öğretim ortamından zevk almasını ve uygulama sürecine bağlanmasını sağlamaktadır.

2.2.2.4 Öğrenci Merkezli Eğitim

Eğitimde yeni yaklaşımlardan biri de öğrenci merkezli eğitim diye isimlendirilen, öğrencinin aktif olduğu yöntemdir. Öğrenci kendi sürecinden, değerlendirmesinden kendi sorumludur. İlgi ve istek ve kaygı ile süreci devam ettirir. Sonucu düşünür kaygılanır, kendi iç dünyasında bir yol çizer.

“Yeni ilköğretim programlarında esas alınan bir diğer ilke öğrenci merkezliktir. Öğrenci merkezli eğitim, öğrenme yaşantılarının öğrencilerin ilgi, istek, beceri ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi olarak tanımlanmaktadır (Vural, 2004). Yeni ilköğretim programları ile eğitimde vurgu ‘öğretme’ den öğrenme ’ye kaymıştır. Bireyin öğrenmesi esas alınarak; ilgileri, beklentileri ve öğrenme stilleri önem kazanmıştır. Bu nedenle ders içerikleri konu bakımından hafifletilip, etkinlikler bakımından zenginleştirilmiş ve öğrenci merkezli hale getirilmeye çalışılmıştır. Buradan hareketle derslerde katı bir sınıf ortamından ziyade öğrencilerin eğlenmeleri sağlanarak, onlara farklı öğrenme ortamları sunulmuştur (Titiz, 2005). Öğrenci merkezli eğitimin amacı, öğrenciye kendi öğrenme stilini tanıma becerisi kazandırarak, güçlü ve zayıf yönlerini belirleme imkanı sunmaktır” (Arabacı, 2005; Oktar, 2005); (Gömleksiz ve Kan, 2007: 62).

Bireysel farklılıkların üzerinde durulması öğrencinin kendi öğrenim tarzını oluşturması sonucunda zayıf ve güçlü yanlarını görebilmesi için çok önemli bir süreçtir. Sınıf veya farklı bir ortamda ekiple çalışma yapılsa da birey kendini merkezde hissetmelidir. Her zaman değerlendiren, zamanı etkili kullanan, bilgi toplayan ve bilgiyi gerektiğinde kullanmasını bilen bir birey olmalıdır. Bireyin öğrenmesi esas alınarak; ilgileri, beklentileri ve öğrenme usulleri ön plana çıkmıştır. Öğrenci merkezli eğitimde bireysel farklılıklar üzerinde durulması gereken en önemli konulardan biridir. Bu, öğrencinin kendi tarzını ortaya çıkarmasında çok önemli bir etkidir.

“Birey merkezli eğitim anlayışı, eğitim sisteminin bireylerin farklı zihinsel yeteneklerine cevap vermesini gerekli görür. Bu anlayışa göre geleneksel okul yaklaşımı bireylerin farklı yetenek özelliklerini dikkate almamaktadır. Oysa her çocuğun aynı konuları farklı yollarla öğrenebileceği birey merkezli bir eğitim sürdürüldüğünde her öğrencinin kendi çizgisini bulması, kendini daha iyi hissetmesi mümkün olabilir (Selçuk, 1999: 56). Gardner’a göre;

birey merkezli eğitimin iki önemli çıkış noktası bulunmaktadır. Bunlardan *birincisi*; her bireyin farklı zihin yapısına sahip olduğu bilindiğinden, eğitim sisteminin de bu farklılıklara cevap verecek şekilde oluşturulması gerektiği görüşüdür. *İkincisi* ise; artık geleneksel okul anlayışıyla bireylerin bir konuyu dahi tam manasıyla öğrenemeyeceğinin anlaşılmasıdır. Bu bakımdan bireylerin zeka profillerini dikkate alan ve bu yönde bireylerin eğitimdeki başarılarını en üst düzeye çıkaracak modellere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaçla Gardner okula yeni bazı rollerin verilmesi gerektiğini düşünmektedir” (Ayaydın, 2009: 55).

Genel eğitimin bir parçası olan Görsel Sanatlar alanı bireysel eğitime en çok ihtiyaç duyulan alanlardan biridir. Daha doğrusu bu alanın doğası bireysel eğitimi gerektirir. Bu yüzden geleneksel eğitim anlayışları hâkim olan eğitim sistemimiz içinde bile, yakın zamana kadar Resim-İş adıyla bilinen alan öğretmenleri, kuramsal alt yapısı olmasa da bireysel eğitimi uygulamışlardır. Çünkü her öğrenci farklı derecede yetenekli, farklı derecede ilgili ve farklı derecede sanatsal kültür birikimine sahiptir.

2.2.2.5 Çoklu Zeka Kuramı

“Zekanın ne olduğunu tanımlama çabaları, zekayı ‘insanın zihinsel performansı esas alınarak ölçülebilen bir nitelik’ olarak açıklamıştır. Bunun yanında zekâ bireyin sahip olduğu öğrenme gücü olarak da yorumlanmıştır” (Saban, 2004). Birey bu gücü kullanarak öğrenmede yol kat etmektedir.

Zeka kavramı, Çoklu Zeka Kuramı ile yeni bir boyut kazanmıştır. Günümüzde sadece dil ve matematik zekasını dikkate alan klasik zeka anlayışı ve zeka testleri tamamen geçerliliğini kaybetmese de güvenilirliği kaybetmiş ve tartışılır hale gelmiştir. Zekanın yeni ve renkli tanımı, eğitim alanındaki kökten değişikliği ve çeşitliliği de beraberinde getirmiştir.

Bu yeni yaklaşımlarla eğitim alanına gelen yeni anlayış, eğitimin bütün alanlarını kapsadığı gibi sanat eğitiminde de yenilikler yapılmasını kaçınılmaz hale getirmiştir. Sanat eğitimi her zaman ikinci planda düşünüldüğü için öğretim yöntemleri açısından kişisel çabaların ötesine gitmemiştir. Güncel Türkiye’de Sanat Eğitimi adı altında yapılan sanatsal etkinlikler kuramsal bir temele oturtulmadığından; plansız, çeşitlilikten uzak, sıkıcı ve önemi anlaşılmamış bir ders olarak görülmektedir

(pauegitimdergi.pau.edu.tr). Oysa daha önceki konu başlıklarında sanat eğitiminin önemini ve gerekliliğini uzun uzun anlatılmıştır. Sanat eğitimi, genel eğitim içerisinde çok önemli güçleri harekete geçiren bir alandır.

“Çoklu Zekâ anlayışının en çok etkilediği alanlardan biri de görsel sanatlar eğitimidir. Kuram’ın görsel sanatlar eğitimi açısından en önemli bulgularından biri sanatsal öğrenmenin de bir bilişsel aktivite olduğudur. Gardner, araştırmalarının sonuçlarına dayanarak sanatsal öğrenmenin tamamen bilişsel aktiviteler olduğunu belirtmiştir (Zessoules ve ark., 1993:122). Ayrıca, Görsel Sanatlar alanıyla yakın ilişkisi olduğu düşünülen Görsel ve İçsel Zekâ türlerinin tanımlanmış olması da bu alanın bütün öğrenciler için önemini artırmıştır. Böylece yetenekli- yeteneksiz ayrımı yapılmadan Görsel Sanatlar dersinin her öğrenci için eğitim amaçlı olarak gerekli olduğu araştırma sonuçlarına dayalı olarak ortaya çıkmıştır. Dahası, öğrencilerin zekâ yapısında görsellere duyarlı bir alanın var olduğunun açıklanmış olması, Görsel Sanatlar dersini diğer derslerin başarısı için dahi gerekli kılmıştır. Yani diğer dersler içinde bile görsel sanatlar dersinin içeriğini temel alan anlatımların olması gerektiği anlaşılmıştır” (Ayaydın, 2009: 53).

Görsel sanatlar, birçok dersin genel aksamını taşıyan önemli mekanizmalar olarak vurgulanmış, bu dersin gerekliliği sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bir çok problem, düşünce, sorgulama ve etkileşim çoklu zeka temeline dayanmaktadır. Bu bağlamda görsel sanatlar dersi, eğitim - öğretim sürecinde her öğrencinin alması gereken kritik öneme sahip bir derstir.

Çoklu Zeka Kuramı’nın hedefindeki temel nokta, zekanın farklı alanların birleşmesinden meydana geldiğidir. Bilinen sekiz zeka alanından bazıları insandan insana değişmektedir. Bu zeka alanları şunlardır (Armstrong, 2000: 1-2; Gardner, 1993: 17-24; 1999:41-53; Ayaydın, 2009: 54-55):

- 1) Sözel-Dilsel Zekâ alanı; şiir, mizah, hikâye anlatma, gramer, mecazlar, teşbihler, soyut ve simgesel düşünme, kavram oluşturma ve kelime yazma gibi dilin tüm özelliklerini etkili ve güzel kullanabilme yeteneklerini içerir.
- 2) Mantıksal - Matematiksel Zekâ alanı, matematiksel ve mantıksal ilişkilerle kurulan sistemlere karşı duyarlıdır. Bilgisayar programlama, matematik, istatistik gibi alanlarda sayıları etkili kullanmayı kapsar.
- 3) Görsel-Uzamsal Zekâ alanı; yüzey ve onun içinde bilginin kullanımını gerektiren durumları, farklı derinlik ve açılardan formlar tasarlama yeteneğini kapsar. Bu zekâ

alanında görme duyusu önemlidir. Buna bağılı olarak şekiller tasarlama ve zihinde resimler yaratma yeteneğini ilgilendirir.

4) Bedensel-Kinestetik Zekâ alanı; vücudu kullanarak duyguları anlatabilmeyi, bir oyun oynayarak, ya da yeni bir ürün üreterek duygularını, ifade edebilmeyi kapsar.

5) Müziksel-Ritmik Zekâ alanı, seslere ve müzik aletlerine karşı duyarlılık, ritmik ve tonsal kavramları tanıma ve kullanma kapasitelerini içerir.

6) Sosyal Zekâ alanı; bir grup içinde işbirlikli çalışabilme, diğere insanlarla sözel ya da sözsüz iletişim kurma yeteneğini kapsar. İnsanlar arasındaki ilgi farklarını da bu zekâ alanı ortaya koyar.

7) İçsel Zekâ alanı, insanın kendi duygularını, duygusal tepki derecesini, düşünme sürecini tanıma, kendini yansıtırma ve öz benliğini anlama yetisidir. Ayrıca kişinin önsezi gibi kendi iç görünüşünü bilmesini de içerir.

8) Doğa Zekâ alanı; doğaya ve çevreye duyarlı olabilme, doğadaki ayrıntıları ve ilişkileri fark edebilme yeteneğidir. Doğa zekâsı her türlü doğal olgu üzerinde hissetmeyi, düşünmeyi ve eylem yapmayı içerir.

Bireysel özelliklerin çeşitliliklerin içerisinde olduğu çoklu zeka kuramı öğrencilerin farklılıklara saygı duymayı, yaratıcı bakmayı, kendilerini keşfetmelerini, öğrenim sürecini kolaylaştırdığını ve gelecekte hangi mesleği seçeceklerini düşünmeye başlamalarını sağlamaktadır. Sanat eğitiminin içinde olmadığı çoklu zeka kuramı düşünmek yanlış olur. Öğrencinin Yaratıcı bakış açısını, görsel çözümlerini, düşünme dünyasının genişlemesini kesinlikle sanat eğitimiyle olacaktır. Kuram Sanat eğitimi programlarında uygulanmalıdır. “Bu nedenle, bu zekaların program geliştirme süreçlerinde yer alması gerekmektedir” (Talu, 1999: 168) Çoklu zeka kuramı kişinin ileriki yaşamına doğru kararlarla ilerlemesini sağlamaktadır.

“Çoklu Zeka Kuramı’ nı uygulamanın tek bir yolu yoktur, önemli olan öğretmenlerin çocuklar arasındaki bireysel farklılıkları dikkate almasıdır. Kurama göre her şeyi yapmanın birden fazla “en iyi” yolu vardır” (Checkley, 2000: 13; Damon, 2002: 28; Ayaydın, 2009: 57). Tamamen en iyi yolu seçmek rehberlik yapan öğretmenlerin bireysel farklılıkları dikkate alarak uygulamalar yaptırmasından geçmektedir.

“Bir konuyu öğrenciye birden fazla yolla öğretme çabasının, öğrencilere çeşitlilik sunabileceği görülmektedir. Bu bağlamda Görsel Sanatlar eğitimi zengin içeriğe sahiptir. Her konu farklı zekâ alanlarına göre farklı etkinliklerle çeşitlendirilebileceği gibi, farklı

yöntem ve tekniklerle de çeşitlendirilebilir. Böylece her öğrenci kendi tercihini yapabilir ve severek çalışacağı bir ürün ortaya koyabilir. Bu seçimlerini yapabilmeleri için her öğrencinin kendi zekâ alanını bilmesi ya da böyle bir araştırma içine girmiş olması gerekmemektedir. Çünkü öğrencinin kendi isteğiyle seçmiş olduğu çalışma türü, yöntemi ya da tekniği zaten o öğrencinin zekâ alanı doğrultusunda yapılmış bir seçimdir” (Ayaydın, 2009: 57).

Ahmet Saban eski ve yeni zekâ anlayışlarının karşılaştırılmasını aşağıdaki tabloda şu şekilde yapmıştır (Saban, 2004):

Zekâya İlişkin Eski Anlayış	Zekâya İlişkin Yeni Anlayış
Zekâ doğuştan kazanılır, sabittir ve bu nedenle asla değiştirilemez.	Zekâ doğuştan kazanılır, sabittir ve bu nedenle asla değiştirilemez.
Bir bireyin genetiksel olarak kalıtımla birlikte getirdiği zeka	Bir bireyin genetiksel olarak kalıtımla birlikte getirdiği zeka
Kapasitesi iyileştirilebilir, geliştirilebilir ve değiştirilebilir.	kapasitesi iyileştirilebilir, geliştirilebilir ve değiştirilebilir.
Zekâ, niceliksel olarak ölçülebilir ve tek bir sayıya indirgenebilir.	Zekâ, niceliksel olarak ölçülebilir ve tek bir sayıya indirgenebilir.
Zekâ herhangi bir performansta, üründe veya problem	Zekâ herhangi bir performansta, üründe veya problem

“Öğrencilerin zeka alanlarını ortaya çıkarmak ve eğitimde faydalanmak amacıyla tüm disiplinlerden yararlanmak oldukça yararlı bulunmaktadır. Bu amaçla çekirdek programlama yaklaşımı (core curriculum) önerilmektedir” (Talu, 1999: 168). Günümüzde ana okuldan başlayarak yükseköğretimin en üst doktora derecesine kadar disiplinler arası eğitim zorunlu hale gelmiştir. Çoklu zeka kuramının içeriğine bakıldığında aslında biz olayın içerisinde olduğumuzu anlarız. Bu kuramla bu bilin daha anlaşılır ve disipline edilmiş olacaktır. “Öğrenciler zeka alanlarına uygun olarak ilgi duydukları konulardaki dersleri seçmektedirler. Bu yaklaşım farklı disiplinlerden uzman getirerek öğrencilere danışmanlık yaptırma, öğrenme istasyonları kurma ya da yeni dersler ekleme gibi etkinliklerle uygulanmaktadır” (Talu, 1999: 168). Bireye alternatifler oluşturulmalıdır. Görsel sanatlar eğitiminde alternatif boya, yüzey ve malzeme sunmak, eğitimin hedeflenen sonuca ulaşmasında çok önemli bir etkidir.

“Çoklu Zeka Kuramı’nın eğitim ortamlarına yansıtılmasıyla ortaya çıkan uygulama şekilleri ve öğretim anlayışı Görsel Sanatlar eğitimi için önemli olmuştur. Çoklu Zekâ anlayışı ile yapılan öğretimdeki esas amaç her öğrencinin yetenekli olduğu zekâ alanını kullanarak hedeflenen programı öğrenmesidir. Örneğin, özellikle erken yaşlarda resim yapmaktan hoşlanmayan çocuk yoktur. Resmi bir araç olarak kullanıp bu öğrencilere öğretilmek istenen her şey öğretilir. Amaç burada çocuğun seyerek, isteyerek ve zevk alarak öğrenmesidir. Çoklu Zekâ alanları kullanılarak yapılan eğitimde verim daha da artacaktır. Böylelikle seyerek öğrenilen konularla bireyin kendine güveni artacaktır. Toplumdaki bireyler sağlıklı bir ruha sahip olabileceklerdir. Zaten eğitimdeki önemli hedeflerden biri de bireyin kendine güvenmesi ve sağlam bir ruhunun oluşmasıdır” (Ayaydın, 2009: 61).

Çocuklarda sanatsal uygulamalara doğru bir eğilim vardır. Çocuk kendisini resim, heykel gibi uygulamalarla daha rahat zevkle ifade eder. Buradan o çocuğun ressam veya heykeltıraş olacağı sonucuna varmak doğru olmaz. Bu uygulamalarla çoklu zeka kuramının getirdiği öğretiler hedeflenerek çocukluğun öğretim alanı genişletilebilir. Öğretim alanına, öğretim konusuna alıştırılabilir, sevdirebilir.

2.2.2.6 Bireysel Farklılıklara Duyarlı Öğretim

Toplumda her bir fert değerlidir. Bireylerin kendilerine ait anlama, algılama, yorumlama, öğrenme süreci ve öğrenme sürecine tabi tutulması gibi birçok özellikleri vardır. Bireysel farklılıklara duyarlı öğretimde öğrencilerin zekası, yeteneği ve kişilik özellikleri ferdin öğrenme düzeyini etkilemektedir. Bireysel farklılıklar, rehberlik yapan öğretmenin öğrenenleri bir havuzda toplaması açısından zordur. Programda bireysel farklılıklara duyarlı öğretim düzenlemesini, planlamasını yaparken öğretmenlere çok iş düşmektedir. Her bir kişinin ayrı ayrı özelliklerine dikkat ederek her kişiyi çevredeki uyarıcılara açık bir konuma getirmek gerekmektedir.

“Bireysel farklılıklar denilince ilk akla gelenler zeka, yetenek, kişilik özellikleri ve öğrenme stilidir (Bacanlı, 2005). Akpınar (2004), öğrenme stilini bireyin doğuştan sahip olduğu kişisel özelliklerine bağlı olarak tercih ettiği kendine özgü öğrenme tarzı olarak tanımlamaktadır. Şimşek (2004) ise bireyin kendisini çevreleyen uyarıcıları algılama, işleme, düzenleme ve anlamlandırma konusundaki tutarlı ve karakteristik yaklaşımı olarak nitelendirdiği öğrenme stilini bireysel bir farklılık olarak nitelendirmiştir” (Gömlüksiz & Kan, 2007: 62).

Öğrenme ortamlarında genellikle öğrencilerin öğrenmelerindeki bireysel farklılıklar dikkate alınmamakta ve tüm öğrencilere bilgi aynı süre, aynı biçim ve aynı öğrenme imkanını sunmak ve onların aynı kazanımlara ulaşmasını beklemektir. Bireysel farklılıklar hem öğrenenin hem de öğretmenin işini biraz zorlaştırmaktadır. Çünkü öğrenme ortamlarında çok fazla dikkate alınmayan bu durum değerlendirme sonuçlarına da farklılık olarak yansımaktadır. Öğretimin bireysel farklılıklara duyarlı hale getirilmesi öğretimi biraz karmaşık hale getirirse de hem öğrenenin hem de öğretmenin sonuçtan memnun kalmasını sağlayacaktır.

2.2.3 Yeterlilikler

Yeterlilikler konusu, öğretmen yeterlilikleri ve yükseköğretim yeterlilikleri başlıklarında incelenip açıklanacaktır.

2.2.3.1 Öğretmen Yeterlilikleri

Yeterlik, her hangi bir meslek alanına özgü belirlenmiş görevlerin yapılabilmesi için gerekli olan mesleki bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma durumu; iş görenin, işverenin kendisinden istediği rolleri beklenen nicelik ve nitelikte gerçekleştirilmesi; bir davranışı yapabilmek için gerekli bilgi ve beceriyi kazanmış olduğunu yaptığı işteki performansla gösterme şeklinde ifade edilmektedir (MEB, 2008).

Öğretmenlerin, görev hayatları boyunca değişim ve gelişimlerinin sağlanması yanında hizmet öncesi eğitim sürecinde de sürekli olarak çağın gerektirdiği niteliklerle donatılması gerekir. Bununla birlikte, öğretmen adaylarının eğitim süreci boyunca istenilen nitelikte yetiştirilmeye çalışılmaları onların nitelikli birer öğretmen olacaklarını garanti etmemektedir. Çünkü niteliği bireyin kendi özellikleri de etkilemektedir. Bu nedenle, öğretmen adayları belirli kriterler çerçevesinde yükseköğrenime seçilmeli ve belirli nitelikleri taşıyanlar yükseköğrenime kabul edilmelidir.

Genel eğitimde öğretmen, gövdenin beyni ve omurgasıdır. Kendini mesleğin gerektirdiği donanımda yetiştirmiş öğretmen, topluma verimli, üretken ve sağlam karakterli bireyler yetiştirir. Fiziki donanım ne kadar fazla ve yeterli olursa olsun iyi yetişmiş bir öğretmen kadar bir ülkeye faydalı olamaz. “Öğretmenler ne kadar iyi seçilir

ve öğretmenlere ne kadar iyi eğitim verilirse eğitimden beklenen kalite ve iyi insan yetiştirme olasılığı da artacaktır” (Çağlar, 1984: 127); (Saylan & Uyangör, 1998: 37). Öğretmen bilgisiyle davranışsal örüntüsüyle öğrencilere model olan kişidir. Sanat eğitiminin verildiği atölyelerde bu daha da önemli bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Sanatsal davranış direk olarak o atölyenin öğretmenine bağlıdır. Yeterlilikleri üst seviyedeki bir öğretmenin geleceğe mesleki bilgi ve becerisi oldukça fazla kişilikli ve karakterli fertler yetiştireceğinden hiç şüphe duymamak gerekir.

“Türkiye’de öğretmenler, Cumhuriyetin ilk yıllarından başlayarak toplum üzerinde büyük değişmelerin, yenileşmelerin, gelişmelerin oluşmasını sağlamışlardır. Bu nedenle, öğretmenin toplum üzerindeki etkilen fazladır. Bir toplumdaki değerleri, kültürü, inançları, gelenek ve görenekleri diğer kuşaklara aktarma örgün eğitimle sağlanmakta, bu görevi gerçekleştiren kişi ise öğretmen olmaktadır. Bu nedenle, öğretmenin niteliği konusu geçmişte olduğu gibi günümüzde de daima önemini korumaktadır” (Saylan & Uyangör, 1998: 37).

“Eğitimin niteliğini etkileyen en büyük faktörlerden biri de kuşkusuz eğitim ve öğretimde aktif olarak görev alan öğretmenlerin niteliğidir” (Bilgin, Tatar & Ay, 2012). Yeni nesilleri geleceğe iyi bireyler olarak hazırlamak ve paydaşlarla işbirliği içerisinde çalışmak gibi görevleri bulunmaktadır. Bir öğretmenin bu görevleri yerine getirebilmesi için bütüne hitap edecek yeterliliklerin olması gerekmektedir.

Günümüzde öğretmenlik aynı anda çok değişik rolleri birden yerine getirmesi gereken bir meslektir. Sınıf ortamında öğretmen; bir lider, disiplini sağlayan, sınıfı canlı tutan öğrenme isteğini uyandırmaya çalışan, demokratik bir ortam içinde düşünen, soran, cevap arayan, yaratan, genç kuşaklar yetiştirmek için öğrencinin ilgisini, yeteneğini, öğrenme hızını tanıyan, plan ve program yaparak bunları uygulamaya koyan, değerlendirmeler yapan kişidir.

Öğretimde bulunması gereken en önemli özellik hiç kuşkusuz bilmek ve öğretmek olduğunu herkes tarafından bilinir. Konusunu iyi bilmek, yeniliklere açık olmak, bunları en iyi yöntemlerle aktarabilmek, öğrencilere eşit ve objektif davranabilmek, öğrencilerin bireysel özelliklerini dikkate alabilmek, hoşgörülü, sabırlı, sıcak, sempatik,

dostça davranabilmek, güzel diksiyonlu ve zengin bir dil özelliğine sahip olabilmek öğretilmekte bulunması gereken temel özelliklerdir (Saylan & Uyangör, 1998: 40).

Etkili bir öğretilmekte bulunması gereken nitelikler uygulanan programın hedefe ulaşması seviyesinde, o öğretmenin yeterliliğini ortaya çıkarır. Erden (2011: 148-154) bu nitelikleri iki temel başlıkta toplamıştır:

" 1-Kişisel Nitelikler

- Hoşgörülü ve sabırlı olma,
- Açık fikirli, esnek ve uyarlayıcı olma,
- Sevecen, anlayışlı ve esprili olma,
- Yüksek başarı beklentisi içinde olma,
- Öğrenciyi cesaretlendirici ve destekleyici olma.

2-Mesleki Nitelikleri

- Genel Kültür düzeyinin yüksek olması,
- Konu alan bilgisi
- Mesleki bilgi ve yeterlilikler"

Gelecekte öğretmen eğitiminin nasıl bir nitelik barındıracağı, öğretmenlerin sahip olması gereken rol ve yeterliliklerin neler olacağı, öğretmenlik mesleğine girişte hangi yeterliliklerin aranacağı ve öğretmen eğitiminde halen ne tür yetersizliklerin bulunduğu konusu gündemde olan çok önemli bir tartışma konusudur. Belirtilen hususlar toplumdan topluma ve kültürden kültüre değişmekle beraber; öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlik alanlarının ayrıntılı bir biçimde belirlenmesi her ülke açısından önem taşımaktadır (Gökçe 2003; Kahramanoğlu & Ay, 2013: 286). Sistem içerisindeki uygulanmak istenilen programın öğrenciyi öğretim hedeflerine ulaştırması nispetinde öğretmenin niteliklerinin düzeyi konusunda fikir sahibi olabiliriz. Öğretmen nitelikleri genel geçerlilik kuralları içerisinde yeterliliklere dönüştürülmesi gerekir. Bu yeterliliklerin genel sisteme yayılması sistemin genel başarı düzeyini gösterir.

Yeterlilik, bir meslek alanına özgü görevlerin yapılabilmesi için gerekli olan mesleki bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma durumu; kişinin kendisinden beklenen nicelik ve nitelikleri gerçekleştirilmesi; bir davranışı yapmak için gerekli bilgi ve beceriyi ortaya çıkarma düzeyi diye tanımlanmaktadır (MEB, 2008).

Öğretmenlerden pek çok rol ve görev beklenmektedir. Bu roller geçmişte hep önemli olmuş, günümüzde önemi giderek artmıştır ve gelecekte de daha önemli bir hale gelecektir. Öğretmenlerin görev ve sorumlulukları temelde aynı olmakla ve öğretim işinin temelini oluşturmakla birlikte, bazı ayrıntılar ve zamanla ortaya çıkan gelişmelerden dolayı birtakım sorumluluklarında değişiklikler oluşabilmektedir. Bunların branşlar bazında da değişimi söz konusudur. Yeni öğretim, yöntem ve kuramlar ışığında öğretmenlerin yeterlilikleri değerlendirilmelidir. Zaman içerisinde değişim kaçınılmazdır. Zamanın değişimine paralel eğitimde öğretim yöntemlerimizi güncellememiz gerekmektedir. Gelen ve Özer'e göre (2008), öğretmenin rolü; geçmişte bilgiyi aktaran, bir başka deyişle öğrencilere ders veren kişiler olarak anlaşılmışsa da, günümüzde artık öğretmek yeterli görülmemekte, bununla birlikte rehberlik etme, kararlar ile ilgili gelecekteki sonuçların tahmin edilmesi, toplumsal süreçlerle meşgul olunması ve doğanın korunması ile ilgili çabalara katılması gereklidir. Öğretmen rollerindeki hızlı değişim yüksekokullardaki öğretmen eğitiminde de yenilikleri gerekli kılmaktadır. Öğretmen yeterliliklerinin öğretmen yetiştirme programında öğrenciye sunulan teorik ve uygulamalı çalışmalar aracılığı ile kazandırılması ve beklenen düzeylere eriştirilmesi elzemdir (YÖK, 1998). Öğretmen yeterlilikleri konusunda, 2006'da YÖK ve MEB'in ortaklaşa yaptığı çalışmalar sonucu özel alan yeterlikleri yani öğretmenlik branşlarının tamamı için genel ve özel alan yeterlilikleri belirlenmiş ve bu yeterlikler 2008 yılında bakanlık tarafından kitap haline getirilmiştir.

“Sanat eğitimi, okul öncesinden başlayıp öğrencinin yaşamı boyunca sürer. Öğretmenin görevi, bu sürenin her aşamasında en etkili ve en doğru biçimde sanatı öğretmektir. Öğretim, ‘sanat eğitimi’ kavramının ayrılmaz bir bileşenidir. Okul dizgesi içinde, öğretim olmadan geniş anlamda sanat eğitiminin gerçekleşemeyeceği, eğitimin öngördüğü çok yönlü eğitilmiş insan tipine de ulaşamayacağı açıktır. Sanat eğitimi her aşamada verecek eğitimcinin yetiştirilmesi, sanat eğitiminin hedeflerinin gerçekleştirilmesinde en önemli etkidir. Özellikle sanat eğitimcisi yetiştiren Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerindeki öğretim elemanlarının yeterli ve becerili olması programların uygulanmasında önemli bir etkidir. Ayrıca resim-iş öğretmenliği anabilim dallarında; fiziki, teknolojik ve ders programlarındaki sorunların çözümü, nitelikli resim-iş öğretmenlerinin yetiştirilmesini sağlayacaktır” (Kavuran, 2003:169).

Sanat eğitiminin kreşlerden liselere kadar programdaki amaçlarına ulaşması için becerikli, yetenekli ve nitelikli sanat eğitimcilerinin olması gerekir. Sanat eğitimcilerini yetiştiren üniversitelerdeki Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerindeki öğretim elemanlarının bu vasıfları taşıması gerekir. Öğretim elemanlarının üst düzey bilgileri, nitelikleri olması gerekir ki, bunları sanat eğitimcisi adaylarına aktarabilsinler.

“Görsel sanatlar açısından tasarım gücü ve becerisi gelişmiş, yaratıcılığı üst düzeyde ve diğerlerinden farklılığı olan Resim- İş öğretmeni öğrencilerinin takdirini, hayranlığını kazandığı ölçüde sanat adına başarılıdır, etkindir, yol göstericidir. Özellikle sanat eğitimi kurumlarının olmadığı yerleşim bölgelerinde örnek alınacak, sorulara cevap verecek görsel sanatlar adına elçilik yapacak kişidir Resim -İş öğretmeni. Burada Resim- İş öğretmenin eğitimciliğinin yanı sıra sanatçı kimliği de çok önemlidir. Resim- İş dersi bir sanat dersidir. Resim- İş öğretmeni sanatçı kimliğiyle de öğrencilerini etkilemeyi başarmak zorundadır, çünkü bir anlamda, sınıfta varoluşunun sebebi budur” (Sarı,1997: 13).

Bu doğrultuda birikimi ve niteliği ölçüsünde güçlü bir rehberlik yapacaktır. Sanat eğitimi veren öğretmenler sadece kuramsal ya da sadece uygulama kısır döngüsünde kalmamalıdır. Sanat eğitimi veren öğretmen hem kuramsal hem de uygulama alanında birikimi ve niteliği yeterli, kendini yenileyen, teknolojiyi takip eden, yeni yöntem ve tekniklere hakim bir rolde olmalıdırlar.

“İlk ve orta öğretim, hatta yüksek öğretim de dahil olmak üzere sanatçı-öğretmen yetiştirilirken verilen sanat eğitimi programlarının işleyişine baktığımızda daha çok uygulamaya ağırlık verildiği görülmektedir. Bu biraz da bizim sanat eğitimi anlayış biçimimizden kaynaklanmaktadır. İlk ve orta öğretim yanlış olarak sanat eğitimi salt yetenek ve yaratıcılık geliştirme olarak algılayarak, duyuşsal alanla sınırlamak bilişsel alandan uzaklaşmak demektir ki bunun da teoriye gereksiz kıldığı zannedilmektedir. Uygulamalardaki bu yanlışlık ilköğretim seviyesinde dersi amacından uzaklaştırmış, bir boş zaman eğlencesine dönüştürmüştür” (Uysal, 1996: 47; Dikici, 2002: 75).

1997 yılında sanat eğitimi ile ilgili yapılan araştırmada; ortaöğretim resim dersi genel amaçlarını öğretmen merkezli yazarak, öğretmenlerin kendilerini bu genel amaçları gerçekleştirmedeki yeterlilik düzeyleri araştırılmıştır. Öğrencilerin yaratıcı gücünü ortaya çıkarabilme genel amacına resim öğretmenlerinin verdikleri cevaplar sonucu kendilerinin ikinci derecede yeterli gördükleri ortaya çıkmıştır. Genel eğitim içerisinde

çok önemli yeri olan sanat eğitimini veren öğretmenlerimizin kendilerini yeterli görmemeleri çok düşündürücüdür. Sanat öğretmenleri diğer öğretmenlerden farklı bir durumları bulunmaktadır. Sanat öğretmenleri durağan olamazlar, dolayısıyla kendilerini yenilemek zorundadırlar. Kendisi bizzat sanatın içerisinde aktif olmak zorundadır. Sanat eğitimi dersi için önemi büyük olan böyle bir genel amacı gerçekleştirmede resim öğretmenleri kendilerini birinci derece yeterli göremiyorsa resim öğretmeni yetiştirme politikasında ciddi bir problem olduğu söylenebilir (Dikici, 1997: 78). Bu bilgiler ışığında sanat eğitiminin özgün karakterine göre eğitimcilerin yetiştirilmeleri gündeme gelmektedir. Günümüzde sanat eğitimindeki yeni yöntemlerin uygulanması için çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Eğitim öğretim süreci öğretim programları, okulun fiziksel koşulları, öğrencilerin bireysel özellikleri ve en önemlisi öğretmenlerin farklı niteliklere sahip olması gibi çok değişkenli ve karmaşık bir yapıya sahip olması nedeniyle öğretmenlerin gelişim alanlarını standardize etmek son derece önemlidir. Bu kadar farklı özellikleri belli bir yeterlilik standardına oturtmakta çok zordur. Öğretmen yeterliliklerini gerçekleştirebilmek için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hizmet içinde öğretmenlerin, hizmet öncesinde ise öğretmen adaylarının sahip olması gereken /beklenen bilgi, beceri ve tutumlarını içeren öğretmen mesleği genel yeterlilikleri ve okul öncesi ve ilköğretim kademesi öğretmenlerine yönelik “Özel Alan Yeterlilikleri” geliştirilmiştir (MEB, 2008: 42). Bu yeterliliğe sahip olma, eğitim öğretim sürecinin kalitesini direkt etkileyeceği sonucuna varılmıştır.

“Öğretmen Mesleği Genel Yeterlilikleri tüm öğretmenlerde bulunması gereken bilgi, beceri ve tutum özelliklerini kapsayan, 6 ana yeterlik (A-B-C-D-E-F), 31 alt yeterlik ve 233 performans göstergesinden oluşmakta olup 2590 sayılı Tebliğler Dergisinde” (MEB, 2006) yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Özel Alan Yeterlilikleri ise ilköğretim kademesi (okul öncesi dahil) öğretmenlerinin branşlar temelinde 14 özel alanda yeterlilik taslakları hazırlanmıştır. “Yeterlilik Alanları” her alana ait “Yeterlilikler” ve her yeterliliğe ait A1,A2,A3 şeklinde

düzeleştirilmiş “performans göstergeleri”nden oluşan “Özel Alan Yeterlilikleri”, 25 Temmuz 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir (MEB, 2008: 42).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretmen yeterlilikleri ile ilgili olarak yayınlamış olduğu kitapta görsel sanatlar öğretmeni özel alan yeterlilikleri şu şekilde sıralanmıştır (MEB, 2008):

A-Öğrenme Öğretme Sürecini Planlama Ve Düzenleme

- 1- Öğrenme öğretme sürecine uygun planlama yapabilme
- 2- Öğrenme öğretme sürecine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme
- 3- Öğrenme öğretme sürecine uygun materyaller ve kaynaklar kullanabilme
- 4- Görsel Sanatlar öğrenme öğretme sürecinde teknolojik kaynakları kullanabilme

B-Görsel Sanatlar Alanında İletişim Kurabilme

- 1- Öğrencilerin sanat ve tasarım çalışmalarında, duygusal gelişimlerini gözeterek kendine güven duygularını ve yaratıcılıklarını zedelemeyecek yönde iletişim kurabilmelerini sağlayabilme
- 2- Öğrencilerin öğrenme öğretme sürecinde birbirleri ile olan etkileşimini geliştirmek için empati kurabilmelerini sağlayabilme
- 3- Sanat eğitimi yolu ile öğrencilerde çatışma ortamından uzak yapıcı kişilik oluş- tura bilme

C-Tasarım, Uygulama ve Görsel Okur-Yazarlık Becerilerini Geliştirme

- 1- Öğrencilerin tasarım becerilerini geliştirebilme
- 2- öğrencilerin sanat ve tasarım çalışmalarında araç-gereçleri tekniğin özelliklerine göre kullanabilme becerilerini geliştirebilme
- 3-Öğrencilerin sanat eserlerini okuma ve anlama becerilerini geliştirebilme
- 4- öğrencilerin görsel sembollerini okuma ve anlama becerilerini geliştirebilme
- 5- Öğrencilerin sanat eserlerini inceleme ve değerlendirme yoluyla özgün görsel çalışmalar yapabilme becerilerini geliştirebilme
- 6- Öğrenme öğretme sürecinde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilme
- 7- Atatürk'ün sanata ve sanatçıya verdiği önem ile ilgili düşünce ve görüşlerini öğrenme öğretme sürecindeki uygulamalara yansıtabilme
- 8-Atatürk'ün sanat kültür ilişkileri ile ilgili düşünce ve görüşlerini öğrenme öğretme sürecindeki uygulamalara yansıtabilme

D-Öğrenme Öğretme Sürecini İzleme Ve Değerlendirme

- 1- Görsel sanatlar öğrenme öğretme sürecindeki gelişimlerine ilişkin ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilirler

2- öğrencilerin sanat ve tasarım çalışmalarına yönelik düzenlenecek olan öğrenme etkinlikleri içindeki sanatsal gelişimini izleme ve değerlendirebilme

3- öğrencilerin öğrenme etkinliklerindeki sanatsal duyarlılığını ve kültürel gelişimini izleme ve değerlendirebilme

E- Görsel Sanatların Birey, Toplum Yaşamına Etkileri Ve Okul, Aile İş Birliği

1-Öğrencilerin tasarım becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği yapabilme

2- Öğrencilerin sanat ve sanatçının önemini kavramalarında ilgili kurum, kuruluş ve kişiler ile İşbirliği yapabilme

3- Öğrencilerin, ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve aktif katılımlarını sağlayabilme

4- Ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemine yönelik organizasyon yapabilme

5- Okulda sanat ve kültür ortamı oluşturmada görsel sanatlar ile çevre ilişkisinin kurulmasını sağlayabilme

6-Toplumsal liderlik yapabilme

F- Mesleki Gelişimi Sağlama

1- Mesleki yeterliklerini belirleyebilme

2- Görsel sanatlar öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimini sağlayabilme

3- Bilişim teknolojilerinden mesleki gelişim ve iletişim için yararlanabilme.”

2.2.3.2 Yüksek Öğretim Yeterlilikleri

Sanat eğitimi kendi içerisinde, kendine ait özel disiplininden dolayı yükseköğretimde hem program hem de yöntem olarak uzman öğretim elemanı yetiştirirken farklı bir şekilde ele alınmalı ve düşünülmelidir. “Eğitim hangi alanla ilgili olursa olsun temelinde bilgi vardır. Sanatın kuramsal yanı ile ilgili araştırmaların ülkemizdeki azlığı uyguladığımız sanat eğitimini boşlukta bırakmakta, daha çok biçimciliğe yönelmektedir” (Uysal, 1996: 47; Dikici, 2002: 75). Birçok sanat eğitimcisi uygulama yapar ama uygulamayı kuramsal şekle dönüştürüp ayrıntılı anlatmakta yetersiz kalmaktadır. Böylece sosyal hayatta sanatın anlaşılması güç hale gelmekte ve sanatın gereksiz önemsiz olduğu algısı oluşmaktadır.

“Eğer ülkenin eğitiminde sorumlu kuramları çocuklar ve gençler için nitelikli ve dengeli bir eğitim düşünülüyorsa ve bu eğitimde insan hayatının ve tecrübesinin estetik yönünü de içerecekse, sanat eğitim içerisinde verilmek zorundadır. Çocukların sadece sanatsal yaratıcılıklarının geliştirilmesiyle yetinilmemeli, aynı zamanda görsel sanatların çeşitli

kültürel ve tarihi çevreyle olan ilişkilerinin kavratılmasına yönelik yeteneklerinin de yapılandırılması gerekmektedir” (Özsoy, 1998: 63).

Eğitimi tamamlayan önemli parçalardan biride sanat eğitimidir. Çocukluk döneminden başlayarak nitelikli bir görsel eğitim verilmezse, ferdin yaşamında çok şeyin eksik olacağı öne sürülebilir. Sosyal hayatta çevreyle ilişkiler bir şekilde gerçekleşmektedir. Çevreye karşı bu duyarlılıklarının belirli bir düzeyde olmadığı düşünülürse, o zaman kişi estetik duyarlılıklardan uzak, kültürel ve tarihi çevreyle ilgilenmeyen, toplumsal sorumluluk bilinci taşımayan bir duruma gelir. Eğitim bünyesinde nitelikli bir sanat eğitiminin verilmesi, nitelikli bir sanat eğitimi rehber hocasına bağlıdır. Nitelikli bir sanat eğitimcisi için de fakültelerdeki sanat eğitimi veren öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek düzeyde olması gerekmektedir.

Öğretmen yetiştirmede programlar ne kadar mükemmel düzenlenirse düzenlensin, programların yürütülmesinden sorumlu öğretmenler belli niteliklere sahip değil iseler istenilen hedeflere ulaşamaz. Bu nedenle; nitelikli öğretmen yetiştirmede, rol alan öğretim elemanlarının niteliği önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü öğretim elemanı, öğretmen adaylarının öğretmeni konumundadır (Saylan, Uyangör, 1998: 37).

Balcı ve Özsoy’a göre (1996: 130): “ilk ve orta öğretimdeki sanat dersi müfredat programlarının yeniden gözden geçirilmesi ve fakültelerin sanat eğitimi bölümleri ile uyum sağlaması önerilmektedir”. Bu uyumun olması için de ilköğretim ve liselerde haftada iki saatten aşağı olmaması gerekmektedir. Anaokullarında Avrupa okullarındaki gibi dört saatten aşağı olmaması gerektiği önerilmektedir. Ayrıca Özsoy (1999: 11-12) sanat eğitimini; “sanatsal uygulamalar, sanat tarihi, sanat eleştirisi ve estetiğin oluşturduğu dört boyutun bileşkesi’ olarak ele almıştır”. Bir kültür içerisinde, belli bir zaman diliminde bir sanat eserinin oluşumunu ve önemini içeren bilgileri edinmeyi sağlayan sanat tarihi, tanımlama, çözümlene, yorumlama ve yargılama basamakları ile eseri irdelemeyi konu alan sanat eleştirisini, sanat doğası, orijini, değeri ve etkinlik alanı ile ilgili araştırmaları içeren estetiği, atölye uygulamasının ne olduğu ve nasıl öğretilmesi, nasıl düzenlenmesi ve uygulamalar sırasında ne tür uygulamayı birleştirmesini öğreten disipline dayalı sanat eğitimi yöntemlerinin projeler yöntemi ile

gerçekleştirilebilmesi beklenmektedir. Sanat eğitiminin kabul görmüş bir uygulama zaman dilimi bulunmaktadır. Dört disiplin deniyor, o zaman bu temel unsurların bir çoğu havada kalacak ve öğrenci bu uygulamaları ya eksik görecektir ya da hiç görmeyecektir (Dikici, 2002: 78). Artık disiplinler arası sanat eğitimi ön plana çıkmaktadır. Disiplinlerin birbiriyle olan ilişkileri belli alanlarda çok fazladır. Bütünün başarılı bir şekilde sonuca gitmesi için disiplinlerin etkileşimi gerekmektedir.

Ülkemizde üniversitelerdeki öğretim elemanları 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu çerçevesinde belirlenen kriterlerle atanmaktadır. Boş olan kadronun ilanında belirlenen koşulları taşıyan kişiler sınav sonuçları ya da jüri raporlarına göre öğretim elemanı olarak seçilmektedir. Seçme işleminde; diploma, özgeçmiş, bilimsel çalışmalar, uygulama dosyası, deneyim gibi ölçütler kullanılmaktadır. Öğretim elemanlarının seçim ve atamaları sırasında sadece alanda uzmanlık aranmakta, kaynaklarda belirtilen diğer niteliklere sahip olup olmadıkları konusu araştırılmamaktadır (McNeil ve Popham, 1973; Wragg, 1984; Saylan, Uyangör, 1998: 43). Bu değerlendirme sürecinde jürinin seçimi ve jürinin değerlendirme konusundaki yaklaşımları çok belirleyici unsur olmaktadır. Tabii burada değerlendirmeyi yapan jürinin mesleki yeterlikleri ve nitelikleri de ön plana çıkan bir etmen olmaktadır.

“Eğitimde niteliğin artırılması için, bir öğretmende bulunması istenen niteliklerin seçme sırasında dikkate alınması gerektiği gibi, görev sırasında da sürekli ve sistemli değerlendirmelerle sahip olunan nitelikler belirlenerek geliştirici eğitim etkinliklerinin düzenlenmesi gerekir. Öğretim elemanlarının niteliklerinin belirlenmesi amacıyla değerlendirilmeleri çeşitli şekillerde yapılabilir. Bunlar; öğretim elemanlarının kendilerini değerlendirmeleri, öğrencilerin değerlendirmesi, yönetici ya da denetleyicilerin değerlendirmesi, meslektaşların değerlendirmesi, çevrenin değerlendirmesi olabilir. Bu değerlendirmelerden öğrenci değerlendirmesi gözlenebilir öğretmen davranışları ile ilgili olduğu zaman öğrenciler çeşitli değişkenlerin etkisinde kalmadan değerlendirme yapabildiklerinden geçerli ve güvenilir sonuçlar vermektedir. Böylece, hem öğretim elemanlarının niteliği hem de öğretimin niteliği ile ilgili geçerli ve güvenilir bilgiler sağlanabilmektedir”(McNeil & Popham, 1973; Wragg, 1984; Saylan & Uyangör, 1998: 43).

Sadettin Sarı'nın öğretim elemanı yeterliliklerinin istenilen düzeyde olması için öngördüğü maddeler şunlardır (Sarı, 1997: 15):

- “1-Öğretmeni yetiştiren Resim İş Eğitimi bölümleri, meslekleri için gerekli imkân ve araçlarla donatılmalıdır.
- 2-Öğretim elemanları ve Öğrencilerince yapılacak araştırmaya ve incelemeler kolaylaştırılmalı ve desteklenmelidir.
- 3-Resim İş öğretmeni, yetiştiren kurumların Öğretim elemanlarına, sürekli gelişme imkânları sağlanmalıdır. Ayrıca bu öğretim elemanlarını dış ülkelere gönderip dünyadaki sanat eğitimi alanındaki gelişmelerden haberdar etmek gerekir.
- 4-Resim İş Eğitimi bölümlerinin ödenekleri artırılmalı ve öğrencilerin eğitiminde kullanılacak araç ve gereçler kurumlarca sağlanmalıdır.
- 5-Resim İş Eğitimi bölümlerinin binaları sanat eğitiminin niteliğine uygun, estetik duyarlılığın yaşanabileceği bir şekilde plânlanıp yapılmalı ve atölyelerde bir öğretim elemanı en fazla onbeş öğrenci ile ders yapmalıdır.
- 6-Resim İş Eğitimi bölümlerinde zengin bir sanat kitaplığı ve sanat arşivi oluşturulmalı, ayrıca, slayt, film, video bant, kamera, video, projeksiyon, bilgisayar ve multimedya araçları vb. bulunmalıdır.
- 7-Öğretmenlik mesleği, yeterli maddî ve manevî imkânlarla donatılmalıdır. Bu sayede öğretmen adaylarının bu mesleği başka, bir programa giremedikleri için değil, özellikle istedikleri için seçmeleri sağlanmalıdır.
- 8-Öğretmen yetiştiren bölümler, nitelikli, başarılı ortaöğretim mezunlarının isteyerek seçebileceği kurumlar haline getirilmelidir”.

Ülkemizde alanında uzman kişilerden bir uzman ekip tarafından Yükseköğretim Alanında Ulusal Yeterlilikler Çerçevesinde, Yükseköğretim alanındaki yeterlilik herhangi bir Yükseköğretim derecesini başarı ile tamamlayan bir kişinin neleri bilebileceği, neleri yapabileceği ve nelere yetkin olduğunu gösteren sonuçlanmış bir çalışmadır. Türkiye’de Yükseköğretimde ulusal yeterlilikler çerçevesi oluşturulmasına yönelik ilk çalışmalar, Bergen’de Bologna Süreci 2005 yılında gerçekleştirilen ve ulusal yeterlilikler çerçevelerinin oluşturulmasını karara bağlayan Bakanlar Zirvesi sonrasında Yükseköğretim Kurulu tarafından başlatılmıştır. Yükseköğretim Kurulu tarafından 28.04.2006 tarih ve 2006/8 sayılı Yükseköğretim Kurulu Başkanlık Kararı ile kurulan ilk Yükseköğretim Yeterlilikler Komisyonu (YYK) üyeleri Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Kurumları temsilcilerinden oluşturulmuş ve çalışmalarını 04.02.2008 tarihine kadar sürdürmüştür (*egitimdeyapilanma.istanbul.edu.tr*). Alanında yetkin kişilerden oluşan bu kurul uzun bir çalışma sürecinden sonra yapılan çalışmalar bütün kurum ve üniversiteler ile paylaşılmıştır.

“Yükseköğretimde “öğrenim çıktıları”, bir yükseköğretim kurumunun yürüttüğü eğitim öğretimin ve bu eğitim-öğretim sonunda kazanılan derecelerin tanımlanması; verilen diplomalar için kalite güvencesinin sağlanması ve bunların ulusal düzeyde tanınmasının yanı sıra, uluslararası düzeyde saydamlık, tanıma bilirlilik ve hareketlilik için büyük önem taşımaktadır. Yükseköğretimde öğrenim çıktıları ile oluşturulan bir örgü olan, Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (YYÇ), yükseköğretimde kurumsal, ulusal ve uluslararası ölçeklerde güçlü, dinamik, uyumlu, saydam ve rekabet gücü yüksek bir sistemi oluşturmayı hedeflemektedir. Yeterlilikler Çerçeveleri, eğitim her kademesi sonunda, bireyin, ulaştığı bilgi, beceri ve yetkinlikler düzeyinin, sanatta, bilimde ve teknolojiye bilimsel saygınlık temelinde sürdürülebilir biçimde üretebilmesi, ürettiğini dağıtabilmesi, kullanabilmesi ve bunlar için gerekli donanımlara daha etkin bir biçimde sahip olması hedeflenmektedir” (bologna.kafkas.edu.tr).

Birçok ülke arasında Yükseköğretim örgüsü oluşturulmuş denebilir. Paydaş ülkeler aralarında kararlar alabilmekte ortak kabul edilen yeterlilik uygulamada bir etken olmaktadır. Belirlenen yeterliliklere sahip olan buna hak kazanan kişi bulunduğu toplumda mesleki yeterlilik bilinci içerisinde kişilikli donanımlı toplumun beklentileri ışığında aktif olarak yerini alacaktır.

“Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçeveleri, aynı zamanda yükseköğretim sisteminde; sanatın, bilimin ve teknolojinin hızlı değişimine ayak uydurabilmek, öğrencilerin yükseköğretime girişte tercihlerini daha bilinçli yapabilmeleri ve verilen diplomaların/ derecelerin ulusal ve uluslararası düzeyde kamu ya da özel bütün is verenler tarafından daha kolay değerlendirilebilmesini sağlamak için tasarlanmaktadır. 5544 sayılı Mesleki Yeterlilikler Kurumu Kanunu Yasası 26312 sayılı ve 7 Ekim 2006 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yasa gereğince ulusal yeterlilik sistemini kurmak ve işletmek üzere kurulan Mesleki Yeterlilik Kurumu’na, en az lisans düzeyinde öğrenimi gerektiren ve mesleğe giriş şartları kanunla düzenlenmiş olan meslekler dışındaki alanlarda, ulusal ve uluslararası meslek standartlarını temel alarak, teknik ve meslekî alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek; denetim, ölçme ve değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin faaliyetleri yürütmek görevi verilmiştir” (bologna.kafkas.edu.tr).

Yükseköğretim Yeterlilikleri çerçevesinde lisans eğitimi veren öğretim elemanlarının yeterlilikleri paydaş birimlerle çalışılan sürenin sonucunda maddeler şeklinde verilmiştir (bologna.kafkas.edu.tr).

- “1. Belli bir alanda genel ortaöğretimde kazanılan bilgi, beceri ve yetkinlikler üzerine inşa edilmiş ve kendi alanının en yeni bilgilerini içeren ders malzemeleri ve diğer bilimsel kaynaklarla desteklenen ileri düzeyde bilgi ve kavrayışa sahip olmak ve kullanabilmek.
2. Sahip olduğu bilgi, kavrayış ve becerilerini, geniş bir alandaki kavramları, fikirleri ve verileri bilimsel yöntemler ile değerlendirmek, karmaşık problem ve konuları belirlemek ve analiz etmek için kullanabilmek; kendi alanındaki sıradan problemlerin dışında kanıta ve araştırmalara dayalı öneri ve tartışmalar yapabilmek.
3. Uzman ya da uzman olmayan dinleyici gruplarına alanları ile ilgili ya da toplumsal konularda açıklamalar yapabilmek, onları bilgilendirmek ve onlara düşüncelerini, problemleri ve çözümlerini açık bir biçimde yazılı ve sözlü olarak aktarabilmek.
4. Öğrenmeyi öğrenme becerilerinde kazandıkları düzey ile bağımsız olarak ileri düzey çalışmaları sürdürebileceğini göstermek.
5. Mesleki faaliyet ve projelerde öngörülemeyen karmaşık durumlarda sorumluluk alarak karar verebilmek.
6. Alanındaki kişi ve grupların, mesleki gelişimine yönelik çalışmaları planlayıp yönetebilmek.
7. Alanındaki bilgileri takip edip kullanabilecek ve meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde en az bir yabancı dil bilgisine sahip olmak.
8. Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ve donanımı bilgisi ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilme yetkinliğine sahip olmak.
9. Alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması ve duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel ve etik değerleri gözetme yeterliliğine sahip olmak.
10. İş güvenliği ve çevre koruma konusunda yeterli bilgi ve bilince sahip olmak”

Sanat eğitimi verilirken hedeflenen sanatçı öğretmenler, sanatçı tasarımcılar yetiştirerek topluma alanlarında nitelikli ve yeterli bireyleri kazandırarak, toplumun estetik ve görsel zevk düzeyini evrensel değerlere ulaştırmak; genel eğitim içerisinde öğrencinin sorgulama, düşünme, estetik ve eleştiri yönlerini geliştirerek toplumda her bir ferdin uyumlu ve dengeli insanlar olmasını sağlamaktır. Sanat eğitimi alanından mezun olan lisans öğrencileri bu alanda yetkin ve üretken bir donanımla sanatçı-öğretmen, sanatçı, tasarımcı kişilikleri ile toplumun ışığı olacaklardır. “Hizmetin amacı, sanatın duygusallığı ve bilimin araştırıcılığı içinde toplumun maddesel ve ruhsal ihtiyaçlarına cevap verirken, daha üst düzeyde zevkin gelişmesini sağlamak, eğitici ve sorumlu sanat üreticileri ve yetkin kadroları yetiştirmektir” (tyyc.sakarya.edu.tr). Amaç, toplumun estetik hassasiyetlerini her alanda geliştirmektir. Bu alanda yetkin ve nitelikli eğitimciler bu alanı doldurdukları zaman toplumun her kademesine yayılan bir güzellik, denge

unsuru kendini gösterecektir. Toplum mutlu ve ölçülü çizgisini koruyacak, süreç içerisinde bu yaşam şeklini alacaktır.

2.3 Öğrenci-Eğitimci

“Eğitim faaliyetlerinin merkezinde öğrenci bulunmaktadır” (Özyurt, 2000: 53). Öğrenci öğrenme çabasından dolayı, eğitim ihtiyacı olan ve bu ihtiyacını karşılamak üzere okula devam eden bireydir. Okullar toplum içinde yaşayan bireylere, kendi fiziksel ve toplumsal ihtiyaçlarını toplumun ihtiyaç ve beklentilerine uygun bir biçimde karşılayabilmeleri için gerekli olan bilgi, beceri, yetenek, tutum ve değerleri kendi kuralları içerisinde öğrenciye kazandırmaya çalışır. Okulların varlık nedeni öğrencilerdir (Erden, 2011: 21). Eğitimin sistemli bir şekilde programlarının uygulanması için okul ortamının gerekliliği bilinmektedir. Toplum meydana getiren bireylerin kişisel özellikleri farklıdır. Farklılıklar içerisinde ortak kurallar oluşturup farklılıkları kucaklamak eğitimin zor yönlerindedir. Buradaki asıl amaç, fiziki donanımdan ziyade iyi yetiştirilmiş öğretmendedir.

Öğretmen toplumu şekillendiren önemli bir etkidir. Öğretmenlerin okulda varlığı, duruşu, rolü oldukça önemlidir. “Okul eğitiminin öğrenciden sonra temel unsuru öğretmendir. Öğretmenin temel görevi, etkili bir öğretim ortamı düzenleyerek öğrenmeyi sağlamaktır” (Erden ve Akman, 2012: 16) Öğretmenin rol ve statüsünde sürekli değişiklikler olmaktadır. Çağımızda teknolojiye yeni yenilikler eğitimde yeni yöntem ve kuramların uygulanmasını mecburi kılmaktadır. Bilim ve teknolojiye gelişmeler, öğretmenin konumunda önemli farklılaşmaya yol açmıştır. Bu gün öğretmen, öğretim süreci içerisindeki öğrencileri yönlendiren, onların karşılaştıkları güçlükleri gidermelerinde yardımcı olan bir rehber konumundadır (Özyurt, 2000: 54). Günümüzde eğitim sisteminde başarıyı artırmak için yeni yöntemler uygulanmakta, bu konuda çalışmalar yapılmaktadır. Öğretmenin eğitimdeki yeri ve konumu belirlenmeye çalışılmaktadır.

Öğretmenler okuldaki ve öğrencilerdeki problemlerden dolayı hayal kırıklığına uğrayabilir ya da problemin çözümünde başarısız görülebilir. Yapılan araştırmalara göre, onların başarısız olmadığını, tersine çoğunun öğretmenlik hakkında çok şey

bildiği, fakat bunu uygulamak için yeterli fırsatları bulamadığını göstermektedir. İyi öğretmen tanımları genelde çok kişi tarafından kabul edilmiş yaygın inançlara dayanır.

Thomas Gardon bu öğretmen özelliklerini şu şekilde sıralamıştır (Gardon, 2003: 19):

- “İyi öğretmen sakin, telaşlanmaz, sinirlenmez. Her zaman soğukkanlıdır ve aşırı duygularını göstermez.
- İyi öğretmen önyargılı ve yanlı değildir. Bütün öğrencilere eşit davranır. Cinsiyet ayrımı yapmaz.
- İyi öğretmen gerçek duygularını denetler ve öğrencilere göstermez.
- İyi öğretmen bütün öğrencileri aynı biçimde kabullenir. İyi Öğretmenin hiçbir zaman gözdeleleri yoktur.
- İyi öğretmen coşkulu, uyarıcı ve özgür bir öğretim ortamı yaratır ve bu ortamı her zaman düzenli tutar.
- İyi öğretmen her şeyden önce tutarlıdır. Değişmez, unutulmaz, çok neşeli ya da çok asık yüzlü değildir ve hata yapmaz.
- İyi öğretmen, her sorunun cevabını bilir.
- İyi öğretmenler bir birlerine destek olur, kendi duyguları, değer yargıları ve inanışlarından etkilenmez”

Eğitimimizde uzun yıllar yaygın olarak uygulanan bu yaklaşımların yanlışlığını anlamaktayız. İşte bir öğretmen kendisini bu yaygın inanç modellerine göre değerlendirir ve kendisini başarısız kabul eder. Hâlbuki öğretmenler, iyi ilişkiler kurduklarında rolden role geçmelerine sert davranmalarına, insanüstü ve erdemli kişiliklere bürünmelerine gerek yoktur. Aksi durumlarda en iyi öğretim tekniklerinin bile öğrencilere etki etmediği görülecektir. Sonucunda hep kendini farklı gösterme ikilem ve iç çatışma vardır. Öğrencinin gözünde de konuşması ve davranışı birbirine uymayan öğretmenin hiçbir değeri yoktur. Öğretmen rolü dediğimiz, maske takan tiyatro oyuncularının eğitimde güven vermediğini vurgulamaktadır (Gardon, 2003: 20).

Thomas Gardon yukardakinin aksine, iyi bir öğretmen-öğrenci ilişkisinin kurulması için şu özelliklerden söz etmektedir Gardon (2003: 21-22):

- “Açıklık: Her davranışta yapmacık değil, doğal olma, maske takmama, dürüst olma.
- Önemsemek: Öğrenciye değer verme, onu adam yerine koyma, oturup konuşma, ilgi göstererek öğrenciyi dinleme.
- Birbirine ihtiyaç duymak: Öğrenci olmasa öğretmenin ne önemi var, öğrenciye de öğretmen şarttır.
- Birbirinden ayrı olmak: Gerektiğinde herkesin konumunu ve yapacağı işi bilmesi ve saygıda sevgide kusur edilmemesi, hissettirilmeyen ince bir çizginin korunması.
- İhtiyaçlarını karşılıklı olarak giderebilmek: Anlaşma sağlama karşılıklı gereksinimleri giderme birbirini anlamaya çalışma olumlu cevaplar verme”.

Özellikleri gerçekleştiğinde iyi bir öğretmen-öğrenci ilişkisi kurulmuş demektir. Böyle olunca iki taraf birbirlerine değer verdiğini bilir, birbirlerinin bireyselliğine, yaratıcılığına ve gelişmesine olanak tanır. Böylece birbirlerine karşı daha açık olurlar; birbirlerini daha çok önemserler; birbirlerine gerekli olduklarını anlarlar; birbirlerinden ayrı bireyler olarak davranabilirler ve ilişkileri daha doyurucu olur.

“Öğretmenlerin çok azı insanlar arası ilişkilerde işbirliği olan ve kendi davranışlarını da yönlendirebilecek bir bakış açısı ile sınıfa giriyor. Bunun sonucunda da öğrencileriyle etkili, insancıl ilişkiler kurama ve sürdürmekte güçlük çekiyorlar” (Gardon, 2003: 23). Karşılıklı çatışmalar başlar ve öğretim ortamı bozulur. Öğretmenin amacı öğretme eylemini hedefine ulaştırmak olurken birden tam tersi bir tablo karşımıza çıkmaktadır.

“Çok eleştiren ya da yargılayan öğretmenler, bu tutumlarının, öğrencilerin kabul edilemez davranışlarını düzelterek inanırlar. Öğrencilerin kendi kendilerine davranışlarını düzeltmede çok yetersiz olduklarını düşünürler. Dolayısıyla öğrencinin değişmesi isteniyorsa, bunun kesinlikle dışardan etkileyerek gerçekleştirilmesinin zorunlu olduğuna inanırlar. Aslında bunun tam tersi doğrudur. Eleştirme, olumsuz değerlendirme, zayıflıkları ortaya çıkarma, çocukları değiştirmekten çok engeller ve oldukları gibi kalmalarına neden olur. Öğrencilerin çoğu bu tip öğretmenlere, kendilerini en az zarara uğratabilecek biçimde tepki verir. Bazıları da karşılık vererek, öğretmeni rahatsız eden ne kadar davranış varsa yapar ve onu nereye kadar kıskırtabileceğini görmek ister. Tehlikeli yargılayıcı ve eleştirici tepkiler, öğrenme işlemini durdurur. Niyetleri o olmasa bile, kabul edici olmayan öğretmenler sınıftaki eğitimi engeller ve böylece kendi öğretme süreleriyle, öğrencilerin öğrenme sürelerini kısaltır” (Gardon, 2003: 26-27).

Öğretmenin niteliği ön plana çıkan önemli konu olmaktadır. Araştırmalara bakıldığında çağdaş öğretmenin niteliğinin nasıl olması gerektiği çalışmalarından öne çıkan etkili öğretmen nitelikleri olduğu görülmektedir.

Demirel (2006: 195) öğretmenin kişisel niteliklerini şu şekilde açıklamaktadır:

“Kişisel Nitelikler:

1. Güdüleyicilik, öğretmenlerin kişisel özellikleri doğuştan beraberlerinde getirdikleri özelliklerdir ve bu daha çok öğretmenlerin sanatçı kişiliğini sergiler. Ancak her öğretmenin aynı ve benzer özelliklere sahip olduğunu söylemek oldukça zordur.
2. Başarıya odaklanmışlık, araştırmalar, öğretmenlerin öğrencilerinden başarılı olmalarına ilişkin beklentileri yüksek olduğu durumlarda öğrencilerin de buna paralel olarak başarılarının arttığını ortaya koymaktadır.
3. Profesyonellik olmak, etkili öğretmenlerin kişisel nitelikleriyle ilgili son gruba işbirlik, esneklik ve bilgililik gibi özellikler girmektedir.

Mesleki nitelikleri ise;

1. Öğretim etkinliklerini planlama,
2. Öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanma,
3. Etkili iletişim kurma,
4. Sınıfı yönetme,
5. Zamanı etkili kullanma,
6. Öğrenmeleri değerlendirme,
7. Rehberlik yapma olmak üzere de yedi ana grupta toplamıştır”.

Resim-iş eğitiminde sanatçı-öğretmen kimliği uygulama ağırlıklı derslerde öğrenci öğretmen ilişkisini yüksek seviyeye çıkarmaktadır. “Öğretmenlerin sanatçı kişiliği nedeniyle öğrencinin kendisine karşı daha güvenli, daha inançlı yaklaşacağı savı sanatçı öğretmeni öteki öğretmenlerden ayıran bir başka özellik olarak görülür” (Kırıçoğlu, 2005: 221). Öğrenci öğretim elemanını uygulama yaparken gördüğünde kendisine bir öz güven gelmektedir. Öğretimi daha güdüleyici bir anlayışla hedefe götürmektedir. Öğrenci ile yapılan bire bir eğitim sonucunda öğretim elemanı öğrencisini daha iyi tanır ve onu bir sorunu nasıl çözmesi gerektiği ve nasıl estetik düzen kuracağı konusunda yönlendirir. “Öğrencilerin çalışmalarının düzenlenmesi güdüleme, yönlendirme, öğretim, ürün, değerlendirme yer alır. Sanatçı kişiliğinin sanatın öğretimindeki etkin rolü ise, bu kişiliğin öğretmenliğe kattığı estetik içgörü ve çalışmalara kattığı niteliksel boyuttur”(

Kırıoğlu, 2005: 219-220). Sanatçı-öğretmen Sanat içerikli programların amacına ulaşmasında, öğrencinin sanatsal gelişimine katkısı tartışmasız çok büyüktür.

Sanatçı-öğretmen bu iki kişiliği ayrı ayrı düşünmek doğru olmaz. Sanatçının yaratıcılığına karşı sorumluluğu, öğretmenin ise öğrenciye karşı sorumluluğu vardır. Sanat eğitiminde bu iki yaklaşımı birleştirmek gerekmektedir. Bu birleşimi sanatçı-öğretmen’ de görmekteyiz.

2.4 İlgili Araştırmalar

Araştırmamızla ilgili çalışmalar, yurt dışında yapılan çalışmalar ve Türkiye’de yapılan çalışmalar incelenip daha sonra konumuz açısından önemi açıklanacaktır.

2.4.1. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

“**Yüksekokullarımızda niçin sanat**” (Why our high schools need the arts) Jessica Hoffmann Davis ilk baskısını 16 Aralık 2011 tarihinde yaptığı kitabında yüksekokullarda sanat programlarının önemi hakkında açıklayıcı bilgileri bizlerle paylaşmıştır. Yüksekokullarımızda “neden sanat” diyerek olayın bir nevi manifestosunu söylemiştir. Liselerdeki programların kalitesini, programı öğreten hocalarla bağlantılı olduğundan bahsetmektedir. Ergenlerin başarısında drama gibi disiplinlerin katalizör görevi gördüğünden bahsetmektedir. Genç sanatçıların sosyal ve duyuşsal sorunları gidermek için empati kurmaları ve saygı-benlik kavramlarının öne çıkması ifade edilmektedir. Bu kitap, ortaokul ve lise eğitiminde sanat ve yaratıcılık yeterlilikleri istenilen seviyede olacak olan sanat öğretmenlerinin iyileştirilmesine olanak tanıyan fikirler ve tavsiyelerden oluşmaktadır. Liselerde çocukları okullarda tutmak için okul müfredatlarında sanat eğitimi derslerinin artırılmasından geçtiğini söylemektedir. Bu önemli kitap, tüm öğrencilerin temel eğitim olanaklarından yararlanmaları ve sanat eğitimi ile kendilerini güvenceye almaları fikrini öne çıkarmaktadır.

Harvard Graduate Okulu Güzel Sanatlar kurucusu; psikolog ve eğitimci olan Davis, eğitim programında sanatın içsel yararları cesaretle savunur. Onun kitabı ne olursa olsun, deneysel becerilerle sanat eğitimi değerini yüceltmeye çalışır ve sanat eğitimi savunuculuğuna ayrıntılı bir yaklaşım getirir. Hoffmann Davis, iyi bir iş yapmayı ilk

etapta çocukları eğitmeye bağlar. Bizi düşünmeye davet eder ve toplumsal eğitim reformlarının faydalı sonuçları için en kritik konuları ele almamızı söyler. Hoffmann Davis, sanat öğrencilerin mevcut eğitimin standartlaştırılmış değerlendirme puanlarını artıracak olduğuna dikkat çekmektedir. Bu hususlarda, öğrenci performansını artırmak için doğrudan eylemi, icraatı savunmuş, masanın başında bir şeyler için mücadele etmiş umutsuz savunucuları rahatsız edici olarak yorumlamıştır. Okullarda sanat adına kalıcı bir yer sağlamak için gereken önemli konularla sanatı savunmuştur. Davis, sanat eğitimi küresel toplum için son derece verimli bulmuş, sanat eğitimi ile yetiştirilip beslenen öğrencilerin toplumun anahtar rolünde bireyler olacağını öne sürmüştür. Davis, sanat lisesi öğrencilerinin duygu, empati, yaratıcılık gibi özel kavram ve becerileri olduğunu ifade etmekte ve bu özelliklere sahip olan bireylerin sanat okullarına takılımını sağlamak için teşvik edici unsurlara ihtiyaç olduğunu belirtmektedir. Okullarda sanatın öneminin başka bir kanıt olarak Davis, çalışma boyunca lise yöneticileri, sanat öğretmenleri ve öğrencilerine değinir. Lise öğrencilerinin sanat eğitimi almalarını savunucu olarak, lise kişiyle meşgul olmalıdır. Eğitim, kişinin yaşamının bir parçası olmalı, söylemini ön plana çıkarmaktadır. Eğitim aşamasında Sanat eğitimi alan öğrencilerin test puanlarının arttığı ana argüman olarak savunulabilir. Bunun istatistiksel bir korelasyon olduğu doğrudur. Tabii ki bu, onların sanat ile beslenmelerinin önemli sonucu gibi görünüyor. Dr. Hoffmann Davis gibi eğitimciler akademik disiplinler olarak sanat eğitiminin faydalarını somut delillerle bize anlatmaktadır. Velilerin ve çocukların refahı ile ilgilenen öğretmenlerin, eğitim ve sanat savunucularını ve liderlerini iyi okumaları ve anlamaları gerekir. Hoffmann Davis, tüm temel akademik konularda bu okullarda sanat olanakları ve beklentilerin düzeyini yükseltmek adına sanata adanmış kaynakların artırılması, derslikleri daha çok ziyaret eden sanatçıların olması, öğrencilere daha fazla alan gezileri ve kültürel deneyimlerin sağlanması gibi konuları savunmak için bizi teşvik eder.

“İnsan gelişiminde sanat eğitimi” (Art education and human development), Howard Gardner tarafından 1991 yılında yayınlanmış bir kitaptır. Eser 80 sayfa olup dili İngilizcedir. Sanat üretimi geleneksel bir ifadeyle insan zekasının düşünce süreçlerini içerdiği fikri üzerine giden ve yorumlayan bir rotası vardır. Bilişsel bilim adamlarının

önde gelenlerinden olan yazar, durumları zorlayarak tanımları genişletir. Farklı kültürlerin sanatsal yetenekleri beslediği düşüncesi üzerine durur.

Gardner, insan gelişiminde sanatın işlevinin yanı sıra çocuğun gelişim süreçleri birlikte istihdam stratejilerini araştırmıştır. Gardner'e göre, sanat öğretiminde bir sanatçı kelimelerin kâğıt üzerinde karıştırılıp, içerisinde sanatçı kelimesini bulması gibidir. Sınıf içerisinde öğrencinin kendi kişisel sitesini yapmasına ilişkin düşüncesi; sanat öğretimi, eleştirel ve yaratıcı düşünme açısından oldukça önemlidir. Sanat eğitimcilerine, ilham verici eğitim teorileri olan Gardner'ın kitabı tavsiye edilebilir. Sanat eğitimi konusunda Gardner'ın fikirlerini sindirerek anlamak gerekir.

“Her sınıfa iyi bir öğretmen: Bizim çocuklarımızın hakkı yüksek nitelikli öğretmenler” (A good teacher in every classroom: Preparing the highly qualified teachers our children deserve), Linda Darling Hammond, Joan Baratz Snowden uzun eğitim deneyimlerinin ürünü olan eseri 2005 yılında kitap olarak yayınlamışlardır. 104 sayfadan oluşan eserde, çocukların büyümek ve öğrenmek amacıyla ne tür deneyimler yaşaması gerekiyor, ne tür öğretmenlerle bu deneyimler geliştirilir gibi konular üzerine yüksek fikirler beyan edilmektedir. Her sınıfta iyi öğretmen, öğretimin merkezinde rehberlik görevini yapmalıdır. Temel kavram ve pedagojiler incelenerek bütün öğretmenlerin yararlanabileceği şekle dönüştürülmelidir. Bu kitap bir komisyon kurulunun aldığı karar sonucunda Milli Eğitim Akademisi tarafından desteklenen bir özelliğe sahiptir.

Linda Darling-Hammond, Charles E. Ducommun Stanford Üniversitesi'nde Eğitim ve Öğretmen Eğitimi Profesörü ve Öğretmen Eğitim Komitesi Ulusal Akademisi John Bransford ile eş başkan olarak tanıtılır. Joan Baratz-Snowden Amerikan Öğretmenler Federasyonu (AFT) bünyesinde Eğitim Sorunları direktörüdür. O, Eğitim Politikası ve Reformu, Profesyonel Öğretme Standartları Ulusal Kurulu Değerlendirme ve Araştırma başkan yardımcısı olmuştur. NAE ABD ve diğer ülkelerde eğitimin en saygın bilim adamlarının bulunduğu bir topluluğun onursal üyesidir. Ayrıca Değişen Dünya için Öğretmenler Akademisi bu kitabın hazırlanmasına destek olmuştur.

“Okul Liderleri için El Kitabı: Yüksek Nitelikli Öğretmenlerin Yetiştirilmesi” (Developing highly qualified teachers: A handbook for school leaders) Ann Adams Bullock, Allan A. Glatthorn, Brenda K. Jones ilk baskısını 2005 tarihinde yazdıkları kitapta nitelikli öğretmen kavramını açıklamakta, bu öğretmenleri geliştirmek ve korumak için yapılması gerekenler hakkında bilgi vermektedirler. Eğer ödül alan, geliştiren, yüksek nitelikli ve tutarlı bir fakülte kurmak istiyorsanız, bu kitap sizin içindir. Yazarlar, fakülte gelişimi için yöneticilere uygulanabilir bir plan sunar. Farklılaşması için ihtiyaç duyulan kuralları ifade eder. Tecrübesiz veya marjinal öğretmenlerle çalışmak için yöntemler sunar. Carolina Üniversitesi Eğitim Profesörü (Emekli) Brenda Kornegay Jones, on dört yıl bir personel yöneticisi olarak görev yapmıştır. Ayrıca O, kamu ve özel okullarda okul müdürü, müdür yardımcısı, işveren, akıl hocası, personel müdürü ve sınıf öğretmeni olarak çalışmıştır. Jones, öğretmen işe alma ve temel gelişim alanlarında matematik öğretim tekniklerini yayınlamıştır. Öğretmen değerlendirme, yeni anapara geliştirme, öğretmen performans değerlendirme, öğretmen görevden alma, personel istihdam prosedürleri, yüksek kaliteli profesyonellerin değerlendirilmesi ve öğretmen işe alma stratejileri gibi konularda atölye çalışmaları sunmuştur.

Ann Bullock, Doğu Carolina Üniversitesi'nde bir doçenttir. O tüm düzeyleri için öğretmen yetiştirme, alternatif lisans programların koordinatörüdür. Kitabın içeriğini şu başlıklar oluşturmaktadır: Nitelikli öğretmen kavramını anlamak, nitelikli öğretmen alımı, yüksek nitelikli öğretmenlerin seçimi, tüm öğretmenler için kaliteli bir personel geliştirme programının uygulanması, yeni öğretmenler için kaliteli bir indüksiyon programının geliştirilmesi, marjinal öğretmenleri ile çalışma yetisi, nitelikli öğretmenler ile öz-yönetimli geliştirme, nitelikli öğretmenler ile işbirliği geliştirme, nitelikli öğretmenler geliştirmek için danışman ile çalışma, müfredat geliştirme kullanarak nitelikli öğretmenler ile ilgili fakültenin geliştirilmesi.

“Öğretim 2030: Bizim öğrencilerimiz için devlet okullarımızda şimdi ve gelecekte ne yapılmalıdır” (Teaching 2030: What we must do for our students and our public schools-now and in the future) Barnett Berry 2010 yılında yayınladığı kitabı, ülkenin düşük performans gösteren okullarını düzeltmek için, Amerika'nın en iyi

öğretmenlerinin hararetli tartışmalarını duyurmayı hedefleyen bir kaynaktır. Günümüzde, Amerika'nın en başarılı sınıf eğitimcilerin okul reformu tartışmalarına yeni politika ve fikirler getiren Berry, 21. yüzyılda öğretmenlik mesleğinin önde gelen savunucusu konumundadır. Doğru öğrenme deneyimleri ile her öğrencinin mükemmel öğretmenler olacağını garanti edecek önerilerde bulunmaktadır. Eğitimle ilgili kamusal söylemin dışında kalmış bu kitap, önemli bir düzeltici, ya da en azından başlangıç durumundadır. Konusunda uzman öğretmenlerin ötesine çıkacak bir kaynak olarak hizmet vermektedir ve onlar kadar önemlidir. Araştırma, öğretmenlerin bugün ve gelecekte karşısına çıkacak sorunları itina ile irdeler. Berry, çocuklara hak ettikleri eğitimi sağlamak amacı taşıyan bir sorumluluğa ve kendini daha fazla yenilemenin gerekliliğine işaret etmektedir. İlgili alan hakkında en çok bilenlerin perspektifinden Amerika eğitiminin geleceğine parlak bir bakış atan bu kitabı, öğretme ve öğrenme konusunda duyarlı olan herkes okumalıdır. Bu araştırma, öğretmenlik mesleği için cesur bir vizyon için sağlam bir zemin oluşturur.

“Parlak Öğretim Görevlisi” (Brilliant Teaching Assistant), Louise Burnham'in (2011) 240 sayfalık kitabında olağanüstü bir öğretim görevlisi olmak için bilinmesi gereken konular yer almaktadır. “Kariyeri daha ilerlere taşımak için ne yapılabilir”, “sınıf içerisinde nasıl daha etkili olunabilir”, “size uygun eğitim ve kariyer gelişim fırsatlarının ne kadar farkındasınız” gibi sorulara cevap bulunabilecek çok önemli bir kaynak diyebiliriz. Öğretim Elemanlarının bu ve buna benzer çok daha fazla sorulara cevap bulabileceği bir kitaptır. Öğretim Görevlilerinin görev sorumluluklarını özetleyen ve pratik bağlamda örneklerle olayları açıklayan bir içeriğe sahiptir. Müfredatlarda, ders içeriklerinin düzenlenmesinde, planlamalarda, disiplinler arası etkileşim ve paylaşımlarda, öğrencilerle diyalog ve iletişimlerde takip edilecek yollar hakkında ipuçları vermektedir.

“Reform bir ortamda Sanat Eğitimi” (Art Education In A Climate Of Reform) Charles M. Dorn , Penelope Orr yazarlar tarafından kaleme alınan kitap 2008 yılında yayına girmiştir. Toplam 156 sayfadan oluşmaktadır. Kitap, sanat eğitiminin temel hedeflerinin ne olması gerektiği üzerinde uzlaşmanın gerekliliği üzerinde durmakta, özellikle ulusal okul reformu ve hesap verebilirlik bağlamında kritik önem taşımaktadır.

Açık ve ölçülebilir hedefler olmadan, bugünün reform ortamında sanat eğitiminin hesabı yapılamaz. Bu kitap, ilk olarak üniversite düzeyinde sanatın toplumsal bağlamda eğitimini etkilemiş şeklini ve bu değişiklikleri analiz etmektedir. Açıklanan değişiklikler, mevcut kültür, sanat temelli müfredat, hedef veya sorgulamayı birçok sanat eğitimcisi açıkça sunmuştur. Yazarlar sanatın bir disiplin ya da formda değil, bir fikir niteliğiyle de eğitimde yer alacağını anlatmaktadır. Son olarak, sanatın eksiksiz eğitim için gerekli bir sosyal girişim olduğu iddia edilmektedir. Kitabın yazarı Charles Dorn, Florida Eyalet Üniversitesi'nde Sanat Eğitimi Bölümünden profesör unvanı ile emekli olmuştur. Onun estetik ve sanat eğitimi alanındaki teorilerinin çok yerinde olduğunu, onun birçok yazısı ispatlamaktadır. Penny Orr ise, Florida Eyalet Üniversitesi'nde Sanat Eğitimi Bölümü'nde yardımcı doçent olarak çalışmaktadır.

“Sınıfta görsel sanatların kalitesini öğretmenin anlaması” (Teacher Understanding Of Quality In The Visual Arts Classroom) isimli 88 sayfalık eser, Kristin Romanok ve Jeffrey M. Fischer tarafından kaleme alınmış, 2011 tarihinde kitap olarak yayınlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, görsel sanatlar öğretmenlerinin değerlendirme uygulamalarını incelemektir. Sanat Eğitiminde küçük bir araştırma konusu olsa da, değerlendirmenin eğitim için önemi yadsınamaz. Dolayısıyla sanat eğitiminde değerlendirmeye ilişkin politikaların eksikliğini ön plana çıkaran yazarlar, bu eksiklikleri çözümlerini sunmaktadır. Eğitimciler, değerlendirmeyi sanat eğitimi için yaptıklarında değerlendirmenin öğretimde ve uygulama içerisinde gömülü olduğunu söylemektedir. Bu öğretmenler, değerlendirme aracı olarak genellikle kendilerini kullanmış, tekrar tekrar anlamak için mikro-değerlendirme uygulamalarına yönelmiştir. Böylece kendi sınıflarında meydana gelen öğrenme kalitesini takdir etmişlerdir. Bu çalışma aynı zamanda, sanat öğretmenlerinin değerlendirme uygulamalarını anlamak için; pedagojik yorumlama, eşitlik anlayışı, öğrenme hızı ve bireysel öğretim felsefeleri gibi kriterleri tanımanın önemli olduğunu göstermektedir. Sanat eğitimcinin zaman zaman kontrollü bir şekilde değerlendirmeler yapması gerekliliğinden bahsedilmektedir.

“Sanat Eğitiminde Çağdaş Sorunlar” (contemporary issues in art education) Yvonne Gaudelius ve Peg Speirs isimli yazarların, ilk baskısını 2001 yılında yaptıkları kitapları, 418 sayfadan oluşmaktadır. Kitap, eğitim ve sanat eğitimi, eleştirel teoride sanat

dünyasında ele alınan çağdaş sanat konularına dayalı bir antolojidir. Sanat eğitiminde çağdaş sorunlar, kuramsal ve kavramsal çerçeveleri, içerik ve pedagojik stratejileri içinde bulunduran bir kompleks oluşturur. Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'dan gelen katılımcılar-sanat eğitimcileri; kişisel kimlik, farklılık, görsel kültür ve popüler medya, çevre, yaşlanma ve anlatı gibi konuları araştırmak, sanatı öğretmek için hem teorik hem de pratik açıdan ırk, cinsiyet, etnik köken gibi konularını inceleyerek önerilerde bulunmaktadır.

Sanat eğitimi, sanat eğitiminin gelenekleri, eğitim teorileri, görsel sanatlar ve görsel kültür gibi konularla öğretime yol göstermek, konu-temelli bir yaklaşım sağlamak ve bu içerik ve kapsamla toplumsallaşmayı arıtmaktan söz edilmektedir. Güncel sanat eğitimcileri ve çocuklara sanat öğretmek isteyen başkaları için önerilebilecek bir kaynak kitaptır.

Bir konu-tabanlı yaklaşımı kullanarak, çağdaş sanat ve görsel kültür aracılığıyla yazarlar bu konuları sınıfta incelenmiştir. Araştırma; siyasi, sosyal, beden, farkı ve çevre gibi güncel konular üzerine odaklanmıştır. Bunlar önemli konular, eleştirel teori ve sanat eğitiminde, sanat dünyasında elde edilmiştir. Bu kitap, içerik ve pedagojik yaklaşımlar üretmek için somut ve pratik stratejiler ile teorik bakış açılarını birleştirmektedir. Sanat Eğitiminde Çağdaş Sorunlar isimli kitap, öncelikle hizmet öncesi ilköğretim eğitimcileri için yazılmış olsa da her düzeyde genel sınıf öğretmenleri ve sanat eğitimcileri için son derece yararlı olacaktır.

“Görsel okuryazarlık” (Visual literacy) Uzun yıllar sanat tarihi kürsüsünde sanat kuramları ve eleştirisi üzerine çalışan James Elkins, 232 sayfalık kitabını 2007 yılında yayınlamıştır. Görsel okuryazar olmak ne demektir? Sanat ve bilim farklı şeyler anlamına mı gelmektedir? Hepimizin görsel okuryazar olmamız gerekirse pratik açıdan ne yapmamız gerekmektedir? Bu ve buna benzer sorulara yazar ayrıntılı bir şekilde cevaplar vermektedir. Onun esas kaygısı toplum olarak görsel okuryazar çoğunluğunu sağlamanın yollarını irdelemektir. Araştırma, genellikle klişe bir kavram olan görsel okur yazarlığa entelektüel bir bakış açısı getirmektedir. Bu kitapta sanatsal, siyasi ya da bilimsel okuma metaforu görüntüleme ve görüntülerin yorumlanması çok iyi

araştırılmıştır. Yazar, Akademisyenler için çeşitli görsel eserler ve çalışmalarını lisans müfredatına entegre edilebilecek değerde bir çalışma sunmuştur.

2.4.2 Türkiye’de yapılan çalışmalar

Bu çalışmaların içerisinde son yıllarda yapılmış güncel örnekler seçilerek, tez çalışmaları ve içerikleri hakkında kısa açıklamalar yapılmıştır.

Dilek Kıratlı’nın “**Eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği programındaki anasanat atölye derslerine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri**” tez çalışmasında Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş öğretmenliği Programında yer alan ana sanat atölye derslerinin uygulanması boyutunda karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, 2002-2003 öğretim yılında, Türkiye’de bulunan dört üniversitenin eğitim fakültesi resim-iş öğretmenliği programında görev yapan 55 öğretim elemanı ile 540 öğrenciden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. Tarama modelindeki bu araştırmanın verileri Resim-İş Öğretmenliği Programında uygulanan ana sanat atölye derslerine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerini belirleme anketi ile toplanmıştır. Toplam olarak öğretim elemanları için düzenlenmiş olan veri toplama aracında 25 madde, öğrenciler için düzenlenmiş olan veri toplama aracında 26 madde yer almaktadır. Araştırma verilerinin çözümlenmesi aşamasında SPSS bilgisayar programından yararlanılmış ve istatistiksel teknik olarak frekans ve yüzdeler kullanılmıştır.

“Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, ankete katılan öğretim elemanları ve öğrencilerin ana sanat atölye derslerine ilişkin görüşleri genel olarak, ana sanat atölyelerinin fiziksel mekan açısından yeterli olduğu ancak araç-gereç donanımlarının yetersiz olduğu, ana sanat atölyelerinin teknolojik açıdan yetersiz olduğu, ana sanat atölye derslerinde gereksinim duyulan kitaplara ulaşabilecek kütüphanelerin yetersiz olduğu, ana sanat atölyelerinde çalışmaların sergilenmesi için pano ve/veya standların yetersiz olduğu, ana sanat atölye derslerinde yapılan çalışmaların sürekli sergilenmeleri için özel mekanların yetersiz olduğu, ana sanat atölye derslerinin ders saati sürelerinin yetersiz olduğu, ana sanat atölye derslerinin içerik ve içeriğin uygulanabilme düzeylerinin yetersiz olduğu, sonuçlarına varılmıştır” (Kıratlı, 2005).

Melek (Erdoğmuş) Yerli'nin “**Resim-iş öğretmenliği Programı'ndaki temel tasarım derslerinin, grafik tasarım anasanat atölye derslerine etkisine ilişkin öğrenci görüşleri**” tez çalışmasında Resim-iş Öğretmenliği programında yer alan Temel Tasarım derslerinin, üst sınıflardaki Grafik Tasarım Anasanat ATL (atölye) derslerine etkilerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini; Türkiye'deki Eğitim Fakültesi Resim-iş Öğretmenliği programından seçilen 3 farklı üniversite oluşturmaktadır. Araştırma, Eskişehir-Anadolu Üniversitesi, İstanbul-Marmara Üniversitesi, İzmir-Dokuz Eylül Üniversitesi olmak üzere Grafik Tasarım Anasanat öğrencilerinden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrenciler, her bir üniversiteden 20 olmak üzere toplam 60 kişi olarak belirlenmiştir. Tarama modelindeki bu araştırmanın verileri, üç ayrı bölümden oluşan anketle toplanmıştır. Toplam 33 maddeden oluşan anketle; Grafik Tasarım Anasanat öğrencilerinin; Temel Tasarımın programdaki yeri, Grafik Tasarımla ilişkisi, dersin öğretim süreçleri ve öğretim elemanları hakkındaki görüşlerine yer verilmiştir. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde, SPSS bilgisayar programından yararlanılmış ve istatistiksel teknik olarak sayı ve yüzdeler tablolar halinde sunulmuştur.

“Temel Tasarım derslerinde öğrencilerin çalışma ve performanslarının, Grafik Tasarım Anasanat dalındaki eğitimlerine etkileri belirlenmiştir. Grafik Tasarım alanında öğrencilerin yetkinliklerini temelden kazanabilmeleri için; Temel Tasarım Eğitimine gereken önemin verilmesinin ve bu dersin programda daha iyi isleyebilmesinin gerekliliği ortaya konmuştur. Ayrıca, hem öğretim elemanları hem de öğrenciler açısından Temel Tasarım derslerinde teori ve pratikte birtakım güçlüklerin olduğu ve bunların asılmasında gereken çözümlerin geliştirilmesi gerektiği saptanmıştır” (Erdoğmuş, 2007).

Işıl Boyacıoğlu'nun “**İlköğretim (6-7-8. sınıflar) resim-iş dersinde duyuşsal alanın etkililiğine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri**” tez çalışmasında İlköğretim Okulları (6-7-8. Sınıflar) Resim-İş dersinde duyuşsal alanın etkililiği öğretmen ve öğrenci görüşleri alınarak, betimsel incelemelerle ortaya konulmuştur. Araştırma verileri, literatür tarama ve duyuşsal davranışları belirleyen anket tekniği ile sağlanmıştır. Araştırma giriş bölümü dışında beş bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde Resim-İş eğitiminde duyuşsal alanın yeri ve önemine ilişkin bulgular yer almıştır. İkinci bölümde Resim-İş dersi programının duyuşsal özellikleri ortaya konmuştur. Üçüncü

bölümde 6-7-8. Sınıflarda ön ergenlik dönemini yaşayan öğrencilerin duyuşsal özelliklerine Resim-İş dersi duyuşsal alanının etkileri verilmiştir. Dördüncü bölümde Resim-iş dersi öğretmenlerinin duyuşsal özelliklerinin, öğrencileri ve dersi nasıl ve ne derece etkilediğine ilişkin bulgular verilmiştir. Beşinci bölümde öğretmen ve öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf ve mesleki kıdem gibi değişkenlerden ne derece etkilendiği ortaya konmuştur. Anket uygulamasıyla elde edilen bulgular tablolarla gösterilmiş ve yorum yapılmıştır.

“Alınan sonuçlara göre, ilköğretim okulları (6-7-8. sınıflar) Resim-İş derslerinde duyuşsal alanın etkisinin yeterli olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin Resim-İş dersine en çok yakınlık duyacakları bir dönemde olmalarına rağmen, 6. sınıftan 8. sınıfa doğru derse olan ilgileri azalmaktadır. Buna öğretmen ve programın duyuşsal yetersizlikleri neden olmaktadır. Resim-İş dersi öğretmenleri toplumsala, yaratıcı ve yenilikçi kişilik özelliklerine sahiptirler, öğrencilerin genel duygusal gelişimlerine olumlu duyuşsal etkiler yapmakta fakat sanatsal ve resimsel gelişmelerine olumlu duyuşsal etkiler yapamamaktadırlar. İlköğretim (6-7-8. sınıflar) Resim-iş dersinde duyuşsal alana yeterli etkiyi sağlayacak şekilde yer verilmesi, öğrencilerin duygusal ve sanatsal olgunluğa ulaşmış, verimli insanlar olmalarını sağlar” (Boyacıoğlu, 2000).

Hülya Işık'ın **“Zihinsel engelli çocukların el becerilerinin gelişmesine resim-iş dersinin katkısı ile ilgili özel eğitim öğretmenlerinin görüşleri”** tez çalışmasında zihinsel engelli çocukların el becerilerinin gelişmesine, resim-iş dersinin katkısı ile ilgili özel eğitim öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amacı ile gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda belirlenen problemi irdeleyen altı alt amaç belirlenmiştir. Bunlar: Zihinsel engelli çocuklara eğitim veren özel eğitim öğretmenlerinin resim-iş dersi ile ilgili eğitim durumları, zihinsel engelli çocuklara verilen resim-iş eğitimindeki potansiyel gücün etkin bir şekilde kullanılması, çalışmaların sistemli ve çocuğun çok yönlü gelişmesine katkı sağlayacak şekilde uygulanması, çocuğun el becerisinin gelişiminde resim-iş dersi uygulaması, çalışmaların el becerisinin gelişmesine yönelik sistemli ve düzenli bir şekilde yapıldığı, malzemelerin kullanım ve niteliklerine göre ayrılabilceği bir ortamın durumu, çocukların el becerisinin gelişiminde resim-iş dersi programı ile ilgili destekleyici nitelikteki uygulamaları kapsamaktadır.

“Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, zihinsel engelli çocukların el becerisinin gelişimine katkı sağlamak amacı ile resim-iş dersi programının bu alanda, eğitim almış öğretmenler tarafından, bölüm dersleri dışında resim-iş dersi uygulamasına yönelik eğitim almamış olmalarına rağmen yeterli düzeyde uygulandığı belirlenmiştir. Araştırmanın son kısmında, araştırmanın bulgularından elde edilen bilgilere göre uygulama yönelik ve ileri araştırmalara yönelik bir takım önerilerde bulunulmuştur” (Işık, 2003) .

Serap Tüzün’ün “**Resim-iş dersi öğretmenlerinin resim-iş dersi öğretmenliğine ve öğretim süreçlerine yönelik tutumları ve görüşleri**” araştırmasında Resim-iş dersi öğretmenlerinin Resim-İş öğretmenliğine ve öğretim süreçlerine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmaya Ankara il sınırları içinde bulunan Çankaya, Etimesgut, Sincan ve Yenimahalle ilçelerindeki 90 İlköğretim okulunda görev yapan 84 Resim-İş Öğretmeni katılmıştır. Bu araştırmanın yürütülmesinde tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma ile Resim-İş dersi öğretmenlerinin, mesleğe ve resim-iş dersi öğretim sürecine yönelik tutumları ile resim-iş dersi program ve öğretim uygulamaları değerlendirilmektedir. Bu belirlemeler, resim-iş dersi öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olması nedeniyle araştırma betimsel niteliktedir. Araştırmada nicel teknikler kullanılmıştır. Bunlar, öğretmenlere uygulanan anket ve tutum ölçekleridir. Anket ve tutum ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirliği öncelikle 30 öğretmen ile sulanmıştır. Ankara'da 2003-2004 öğretim yılında Yenimahalle, Sincan, Çankaya, Beypazarı, Bala, Etimesgut ilçelerinde bulunan 65 okuldaki 84 öğretmen araştırmanın çalışma evrenini oluşturmuştur. Nicel verilerin analizinde yapı geçerliliğinin tespit edilmesi amacıyla Temel Bileşenler Analizi Tekniği kullanılarak, ölçeğin kaç faktörden oluştuğu belirlenmeye çalışılmıştır. İstatistiksel çözümler için SPSS paket programından yararlanılmıştır.

“Sonuç olarak, Resim-İş Dersi öğretmenlerinin, resim-iş öğretmenliğine ve öğretim sürecine yönelik tutumların olumlu olduğu, resim-iş öğretmenliğine ve öğretim sürecine yönelik tutumların cinsiyetlerine göre farklılık taşımadığı, resim- iş öğretmenliğine ve öğretim sürecine yönelik tutumların kıdemlerine göre farklılık taşıdığı, resim-iş öğretmenlerin resim-iş dersi programını uygularken çok sayıda faktörü göz önünde buldukları söylenebilir” (Tüzün, 2004).

Hatice Nilüfer Süzen'in "**İlköğretim okullarında görevli yöneticilerin ve resim-iş öğretmenlerinin müze ve sanat galerilerinin görsel sanatlar (resim-iş) eğitimi amaçlı kullanılmasına ilişkin görüşleri**" tez çalışmasında ilköğretim okullarında görevli yöneticilerin ve resim-iş öğretmenlerinin müze ve sanat galerilerini görsel sanatlar eğitimi amaçlı kullanılmasına ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmada; ilköğretim okullarında görevli yöneticilere ve resim-iş öğretmenlerine, müze ve sanat galerilerini, görsel sanatlar eğitimi amaçlı kullanılmasına yönelik beşli likert tipli tutum ölçeği uygulanmıştır.

"Araştırma sonunda elde edilen veriler doğrultusunda müze ve sanat galerilerinin sanat eğitimi amaçlı ziyaret edilmesinin gerekliliği ve uygulamada karşılaşılan sorunlar belirlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; müze ve sanat galerilerinde sanat eğitimi uygulamalarının yapılmadığı, müze ziyaretlerinin kalabalık öğrenci grupları ile "bir piknik gezintisinden" öteye geçemediği, okul yöneticilerinin ve resim-iş öğretmenlerinin müzelerde sanat eğitimi uygulamalarında yetersiz ve tecrübesiz oldukları gözlemlenmiştir" (Süzen, 2005).

Erhan Aral'ın "**İlköğretim 2. kademe resim-iş derslerinde grafik tasarımı uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri**" tez çalışmasında ilköğretim ikinci kademedeki resim-iş derslerinde görülen grafik tasarımı uygulamalarının değerlendirmesi yeni ve etkili grafik tasarım uygulama yöntemlerini geliştirmek için yapılmıştır. Araştırmada problem durumunun belirlenebilmesi için genel olarak sanat eğitimi ve daha sonra grafik tasarım ve sanat eğitimi arasındaki dengeler incelenmiş bu konuyla ilgili kaynaklar taranmış ve yorumlanmıştır. Resim-iş öğretmenlerine likert tipi bir tutum ölçeği uygulanmış elde edilen verilerin analizinde kullanılmıştır.

"Araştırma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda yeni yaklaşımlar yaratma gerekliliği doğmuştur. Geliştirilebilir, örnek bir uygulama önerisi her yönüyle açıklanarak ortaya konmuştur. Doğabilecek herhangi bir karışıklığı önlemek için örnek uygulama önerisinin kapsamlı bir günlük planı ekler bölümünde verilmiştir" (Aral, 2005).

Safî Avcı'nın "**3-12 yaş arası çocukların sanat eğitimi üzerine görüş ve öneriler**" tez çalışmasında 3-12 yaş arası çocukların sanat eğitimi üzerine görüş ve öneriler" olarak adlandırdığınız çalışmamızda, sanat eğitimi uygulamalarının ve bu

uygulamalarda ortaya çıkan sorunların çocuk resimleri üzerindeki etkileri konu edilmiştir. Bu doğrultuda öncelikle konunun kavramsal çerçevesini oluşturmak için "kültür", "sanat", "eğitim", "sanat eğitimi" ve "çocuk" gibi kavramlar üzerinde durulmuştur. Ayrıca, 3-12 yaş grubu çocukları daha iyi tanıyabilmek amacıyla çocuğun bedensel, zihinsel ve sosyal gelişim özellikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Daha sonra, bu gelişim özelliklerinin normal koşullarda çocuk resimlerine hem biçim hem renk açısından nasıl yansıdığı incelenmiştir. Sanat eğitimi sorunlarının ve bu sorunların çeşitli boyutlarının çocukların resimlerine nasıl yansıdığı somut olarak saptanabilmesi için, birtakım deneysel çalışmalar da yapılmıştır. Çalışmamızın sınırlılığı doğrultusunda öncelikli olarak 3-12 yaş arası çocuklardan resimler derlenmiş ve çocuğun resimsel gelişiminin başlangıcı ile bu gelişimde birbirini izleyen aşamaları tam olarak belirleyebilmek için 3 yaş altındaki çocuklardan da resimler alınmıştır. Böylece toplam 18.000 resim elde edilmiş, bunların içinden de 4400 resim ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu resimlerde hem çocuğun resimsel gelişimini tanımlayan hem de aldığı yaratıcı eğitimin ulaştığı düzeyi belirten biçimsel, kurgusal ve renksel özellikler değerlendirilmiş; saptanan bulgular sütun grafikleri ile daha anlaşılır kılınmaya çalışılmıştır.

“276 Araştırmamız sonucunda elde edilen bulgular göstermektedir ki, eğitim sistemimizde yapılan yanlış yönlendirmeler ve yanlış uygulamalar çocuğun yaratıcı öz benliğine zarar getirecek kadar olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bunu en çarpıcı şekilde ifade eden saptama, çocuk resimlerinde rastlanan biçimsel ve renksel şablon formlar ve bu formların görülme oranındaki yüksekliktir. Çalışmamızın ulaştığı sonuçlardan biri de aynı formların yetişkin resimlerinde de görülüyor olmasıdır. Çocuk resimlerinden ayrı olarak toplanan 1500 yetişkin resminin içinden rastlantısal olarak seçilen 600 adet resim arasından şablon formların görülme oranının çocuk resimlerinden çok farklı olmadığı belirlenmiştir” (Avcı, 2000).

Gözde Ulusoy’un “**Avrupa Birliği programları, grafik eğitimi kapsamındaki projelere ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri**” tez çalışmasında Avrupa Birliği, eğitim sistemlerini tek tipe dönüştürmeyi hedeflememektedir. Avrupa Birliği’nin amaçlarının gerçekleştirilmesinde eğitim bir araç olarak görülmekte, eğitim sistemleri ve ülkelerin izledikleri eğitim politikaları arasında yakınlaşmanın sağlanmasına önem verilmektedir. Bu tezde içinde bulunduğumuz Avrupa Birliğine uyum sürecinde Ulusal

Ajans aracılığı ile kabul edilen eğitim ve kültür projeleri kapsamında LDV (Leonardo Da vinci) projelerinden ve Erasmus karşılıklı değişim projelerinden yükseköğretim kurumlarında grafik eğitimi veren bölümlerin ne derecede yararlandıkları incelenmiştir. Grafik bölümlerinin kabul görmüş projelerinin yeterliliği sorgulanmış ve ulusal ajansın projelere katılımı arttırmak amacıyla üniversitelerin dış ilişkiler ofisiyle birlikte yaygınlığını arttırmak amacıyla ne gibi etkinlikler yaptığı incelenmiş bu etkinliklerin AB projelerinin grafik bölümlerinde yaygınlığını arttırabilecek derece yeterli olup olmadığı sorgulanmıştır. Projelerin sanat eğitimi veren yükseköğretim kurumlarındaki yaygınlığı, yararlılığı ve yeterliliğini ölçmek için 29 soruluk her alt problem cümlesi doğrultusunda kategorilere ayrılmış bir anket hazırlanmıştır. Proje katılımcılarının ve proje uzmanlarının fikirleri alınmış anket bu doğrultuda hazırlanmıştır. Gazi Üniversitesi dış ilişkiler ofisinden bilgi alınmıştır. Anketler yüz yüze görüşülerek doldurulmuş; anketi dolduranlara anketin geçerliliğini ve güvenilirliğini arttırmak için her türlü açıklama yapılmıştır.

“Araştırma sonucuna göre; 1.Projelerin yeterli ve yaygın olmadığı, 2.Daha çok kişi bu projelerden yararlanmak istediği, 3.Araştırmaya katılan akademisyenlerimiz AB projelerinin yararlı olduğunu düşündüğü, 4.Mesleki eğitime yönelik kabul edilen projeler kapsamında grafik eğitimi ve grafik sanatlar eğitimi veren bölümlerimiz aktif olmadığı, 5. Grafik eğitimine yönelik projeler uygulanmak istenmiş fakat kabul görmediği söylenebilir. Çalışmanın öneriler bölümünde AB Eğitim ve Kültür projelerinden daha fazla yararlanmak ve yeterliliğini, yaygınlığını arttırmak için kullanılacak çözümler önerilmiştir” (Ulusoy, 2008).

Yasemin Öztürk Yasan'ın “**Güzel sanatlar fakültelerinin resim bölümlerinde okutulan kuramsal derslerin atölye derslerine etkisi ile ilgili öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri**” tez çalışmasında Güzel Sanatlar Fakültelerinin Resim Bölümlerinde okutulan kuramsal derslerin atölye derslerine etkisi ile ilgili öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerin belirlenmesidir. Bu niteliklerin belirlenmesi için program; teknoloji kullanımı, ders saatleri ve içerikleri açısından incelenmiş ve programın verimliliğinin tespit edilmesi amacıyla oluşturulan araçla akademisyenlerin ve öğrencilerin görüşleri saptanmaya çalışılmıştır. Bu yolla öğretim elemanları ve 3. ve 4. sınıf öğrencilerin okutulan kuramsal derslerin atölye derslerine etkisi ile ilgili görüşleri alınmıştır. Araştırmanın evrenini, Güzel Sanatlar Fakültelerinin Resim

Bölümü öğrencileri ile öğretim üyeleri oluşturmaktadır. Araştırmada evrenin tümüne ulaşılmadığı için örnekleme, Akdeniz Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencileri ve bu öğrencilerin kuramsal ve atölye derslerine giren öğretim üyeleri olmak üzere toplam 91 kişi oluşturmaktadır. Öğrencilere uygulanan anket, frekans ve yüzde olarak ortaya konulmuştur. Öğretim üyeleri için görüşme formu oluşturulmuş ve yüz yüze görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme formlarında öğretim görevlilerine 10 soru sorulmuş; anketlerde ise öğrencilere 29 soru sorulmuştur.

Araştırma sonucunda; 1) İlgili üniversitelerdeki öğretim elemanları, resim bölümlerindeki mevcut eğitim sistemi ideal eğitim sistemi düşüncesiyle tam olarak örtüşmemektedir. 2) Ankete göre, okutulan kuramsal dersler için öğrencilerin % 80'ni içeriğini, % 91 saatini, % 92'si çeşitliliğini yeterli olarak gördüğü saptanmıştır. 3) Ankete göre, toplamda %56 öğrenci atölye, %57 öğrenci ise kuramsal derslerin yeterliliğini orta seviyenin altında bulduğu için bu derslerin gözden geçirilmesi gerektiği saptanmıştır. 4) Ankete göre, % 79 öğrenci atölye derslerinin daha ağırlıklı, % 21'i ise kuramsal ve atölye derslerinin eşit olması gerektiğini düşündüğü saptanmıştır. 5) Ankete göre, % 56 öğrenci kuramsal ve atölye derslerinin tümüne, % 24'ü desen, % 20'si ise Temel Sanat Eğitimi dersine önem vermekte olduğu saptanmıştır” (Öztürk, Yasan, Yasemin, 2008).

Şengül Acil'in “**Anadolu güzel sanatlar lisesi resim bölümü öğrencilerinin kavramsal sanatla ilgili görüşleri üzerine bir araştırma (Diyarbakır ili örneği)**” tez çalışmasında AGSL'nin resim bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin kavramsal sanata ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın evrenini Diyarbakır Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel veri kaynakları, sanat etkinlikleri ve kavramsal sanat ekinlikleri hakkında soruların bulunduğu anket formundan elde edilmiştir. Araştırmada evrenin tümüne ulaşılabildiği için örneklem alınmamıştır.

“Araştırmada betimsel yöntemden yararlanılmıştır. Araştırmanın belirlenen amaçlarını gerçekleştirebilmek için AGSL resim bölümünün müfredat programı, genel kültür dersleri dışındaki branş dersleri ve bu derslerin içerikleri konularında literatür taramaları yapılmıştır. Diyarbakır AGSL resim bölümünde öğrenim gören öğrencilere kavramsal sanat hakkındaki görüşlerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından

geliştirilmiş bir anket formu uygulanmıştır. Elde edilen bulgular yorumlanarak öneriler geliştirilmiştir” (Acil, 2008).

Savaş Kurtuluş Çevik’in “**Anadolu güzel sanatlar liselerinde verilen grafik (özgün baskı resim) dersinin amaç ve uygulamalarına yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri**” tez çalışmasında (AGSL) Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri resim bölümü öğretmen ve öğrencilerinin, grafik (özgün baskıresim) dersinin amaç ve uygulamalarına yönelik görüşlerini dikkate alarak, uygulanmakta olan programın sorunları üzerine öneriler geliştirmektedir. Araştırma, betimsel nitelikte bir alan araştırmasıdır. Veri toplama araçları olarak, kaynak tarama, anket ve görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2006-2007 eğitim öğretim yılında Türkiye’deki 54 AGSL’nin öğretmen ve öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise random tekniği ile seçilen 23 AGSL deki 376 öğrenci ve 22 öğretmendir. Uygulanan anket sonucunda elde edilen bilgiler SPSS paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Anketlerde yer alan her sorunun frekans ve yüzde değerleri alınıp tablollaştırılarak, grafik dağılımları ile yorumları yapılmıştır. Ayrıca Grafik (özgün baskıresim) alanına ilişkin farklı üniversitelerden 4 öğretim üyesi ile “AGSL de uygulatılan baskıresim eğitimi ve sorunları üzerine” 7 sorudan oluşan yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir.

“Araştırma sonucunda; MEB AGSL grafik (özgün baskıresim) öğretim programı ile bazı fakültelerde öğretmen adaylarına öğretilen özgün baskıresim eğitimi arasında denklik sorunu dikkat çekmiştir. Ayrıca alanında uzman öğretmen eksikliği, ders saatlerinin yetersizliği, öğrenme ve öğretme ortamlarının yeterince uygun olmaması, öğretim materyalinde yaşanan kaynak sıkıntısı vb. nedenlerin, dersin amaç ve uygulamalarını olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir” (Kurtuluş, 2009).

Şirin Benuğur Tufan’ın “**Resim-iş eğitimi anabilim dalı anasanat atölye (grafik) dersinde öğretim elemanlarının yazı ve tipografi öğretimi uygulamalarına ilişkin görüşleri**” tez çalışmasında Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının Atölye (Grafik) derslerinde tipografi eğitimine yönelik uygulamalarını, tipografi eğitimindeki gereksinimlerini ve İnternet temelli tipografi öğretimine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada tarama modeli kapsamında yöntem çeşitlemesinden yararlanılmıştır. Hazırlanan anket, 24 üniversitenin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı’nda Anasanat Atölye (grafik) dersini

veren ya da vermiş olan toplam 45 öğretim elemanına 2007–2008 öğretim yılının bahar döneminde uygulanmıştır. Araştırmanın diğer aşamasında çalışma evreninden 7 öğretim elemanı ile yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Nicel ve nitel veriler çözümlenerek elde edilen bulgular tanımlanmış ve yorumlanmıştır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Öğretim elemanları tipografi eğitiminin, sanat eğitimi yetiştirmede çok önemli ve gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarının tipografi öğretimini planlarken farklı konu ve tekniklerden yararlanılarak uygulama yapılmasına, kuramsal bilgi vermeye, proje çalışmaları yaptırmaya, örneklerle konuyu açıklamaya, çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanmaya, tipografi öğretimini desteklemeye yönelik çeşitli etkinlikler gerçekleştirmeye önem verdikleri anlaşılmıştır.

“Öğretim elemanları öğrenci çalışmalarını değerlendirmede yaratıcılığa, özgünlüğe ve yazı karakteri seçimine önem vermektedirler. Öğretim elemanlarının tipografi konularının öğretiminde öncelikle öğrenciden kaynaklanan, tipografi ile ilgili kaynak kitap yetersizliğinden ve ders saati süresinin yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Yazı dersinin tipografi öğretimine temel oluşturacağını ifade eden öğretim elemanları, Yazı dersinin içeriğinin alan uzmanları tarafından tipografi öğretimini destekleyecek biçimde zenginleştirilmesine, ders süresinin arttırılmasına ve tipografi dersleriyle desteklenmesine yönelik önerilerde bulunmuşlardır” (Benuşur, 2009).

Pınar Toktaş'ın “**Güzel sanatlar eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında temel sanat eğitimi/temel tasarım dersine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi**“ tez çalışmasında Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim alanında Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersini yürüten öğretim elemanları ve öğrencilerin derse ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerinde bu dersi yürüten 23 öğretim elemanı ve 210 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya ait nitel veriler Fakültelerin web sayfaları, dokümanlar ve öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilmiştir. Araştırmaya ait nicel veriler ise anket yoluyla elde edilmiştir. Nicel verilerin analizinde frekans, yüzde, t-testi ve anlamlılık düzeyinden yararlanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi 05 olarak kabul edilmiştir.

“Araştırma sonuçlarından ve önerilerinden bazıları şöyledir; 1) Mevcut literatürden hareketle temel tasarımın ilke ve elemanları konusunda kavram birliğinin olmadığı

görülmüştür. 2) Öğretim elemanlarının benzer içeriklerle derslerini yürüttükleri anlaşılmalıdır. 3) Öğrencilerin öğretim elemanlarına oranla ders süresince verilen teorik bilgileri yetersiz buldukları görülmüştür. Dersin teorik ve uygulama sürelerinin eşit tutularak, uygulamaları karşılayan teorik konular vurgulanmalıdır. 4) Öğrencilerde özgün ifade gücünün geliştirilmesi amacıyla teknik serbest bırakılarak konuya ilişkin kavramlar kazandırılmalıdır. 5) Dersin işlenişinde seçilen uygulamalar farklı sanat alanlarının özellikleri dikkate alınarak düzenlenmelidir” (Toktaş, 2009).

Bihter Akyol Dayı'nın “Görsel sanatlar dersinde eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesine yönelik öğrenci tutumları ve öğretmen görüşleri” tez çalışmasında Görsel Sanatlar dersinde eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilebilirliği üzerine Trabzon İli ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin ve Görsel Sanatlar öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymak olarak belirlenmiştir. Tarama modelinde bir araştırmadır. Görsel Sanatlar dersinde eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesine yönelik öğrenci görüşlerinin belirlenmesi için 35 maddeden oluşan likert tipi anket, öğretmen görüşlerinin belirlenmesi için ise 13 sorudan oluşan görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Her iki ölçeğinde giriş kısmında öğrencilerin ve öğretmenlerin kişisel bilgilerinin belirlenmesi amacı ile kişisel bilgi formuna yer verilmiştir. Araştırmada likert tipi anket ile elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS programı kullanılmıştır. Ölçekten elde edilen verilerin değerlendirilmesinde temel bileşenler faktör analizi, madde toplam korelasyonları, Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) katsayısı, Bartlett's Testi, “t” testi ve anova testi yapılarak tablolar oluşturulmuştur. Öğretmen görüşlerini belirlemek amacı ile hazırlanan görüşme formunun analizleri ise nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Toplanan verileri açıklayabilecek kavramlar oluşturularak ilişkiler kurulmuştur. Ulaşılan veriler sayısallaştırılarak tablolar halinde verilmiştir.

“Araştırma sonucunda, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olmasına karşın eleştirel düşünme beceri düzeylerinin sınıflara göre (6, 7 ve 8. sınıf) farklılık gösterdiği ve Görsel Sanatlar öğretmenlerinin düşünmeyi geliştirmek amacı ile belirlenen yöntemlerin çoğunu kullandıkları belirlenmiştir” (Akyol, 2011).

Nur Cemelelioğlu Altın'ın “Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'ndaki fotoğraf derslerinin öğrenci görüşlerine göre

değerlendirilmesi” tez çalışmasında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Resim – İş Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda okutulan fotoğraf derslerinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesini konu almaktadır. Ayrıca fotoğraf derslerinin öğretmen adaylarının alan bilgisindeki yeterliliğin sağlanmasında büyük önem taşıdığı vurgulanarak, fotoğraf derslerinin gerekliliği ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırmada bu güne kadar bu alanda yapılan çalışmalar incelenmiş ve elde edilen bulgular eşliğinde öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur. Böylece derslerin daha verimli geçmesi adına çeşitli tespitlerde bulunulmuştur.

“Araştırmanın IV. bölümünde elde edilen bulguların ana sanat dalı, sınıf ve cinsiyet faktörlerine göre dağılımlarını gösteren tablolar düzenlenmiş; alt boyutlar çerçevesinde verilerin çözümlenmesine gidilmiştir. Araştırmanın örneklemini resim-iş öğretmenliği ana bilim dalında öğrenim gören ve fotoğraf dersi almış 125 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmacı tarafından hazırlanan bilgi toplama formu seçkisiz yöntemle seçilmiş öğrencilere sunulmuştur. Araştırmada bilgi toplama formu ile elde edilen veriler, yüzde %, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma ve t testini içeren betimsel istatistik tekniklerden yararlanılarak analiz edilmiştir” (Cemelelioğlu, 2011).

Aysun Erginer’in “**AİBÜ Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği bölümünde öğretim hizmeti veren öğretim elemanlarının yeterlilikleri**” tez çalışmasında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde öğretim hizmeti veren öğretim elemanlarının "Alan bilgisi, araştırma bilgisi, insan ilişkileri, öğretim yöntemleri, ölçme ve değerlendirme" boyutlarındaki yeterliklerine ilişkin kendilerinin ve öğrencilerinin görüşleri ile öğrencilerin sınıf öğretmeni yeterliklerine ilişkin kendi görüşlerini analiz edip yorumlayarak 2000’li yıllara yönelik öğretim elemanı yetiştirme ara dönem hedefleri ile ilgili önerilerde bulunmaktadır. Araştırmanın evrenini Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümüne 1995-1996 öğretim yılında öğretim hizmeti veren öğretim elemanları ve Sınıf Öğretmenliği Bölümünde okumakta olan son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

“Araştırmada edinilen bulgulara göre; 1. Öğretim elemanlarının yaklaşık üçte biri öğretim görevlilerin den oluşmaktadır ve erkek öğretim elemanlarının sayısı çoğunluktadır. 2. Öğretim elemanları çoğunlukla 35 yaşın üzerindedirler ve yaklaşık üçte biri mesleklerinin ilk yıllarındadırlar. 3. Öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğu eğitim enstitüsü ve lisans

tamamlama veya eğitim fakültesi mezunudurlar. 4. Öğretim elemanları daha çok "Eğitim Yönetimi, Teftişi, Plan laması ve Ekonomisi" alanında uzmandırlar. 5. Öğretim elemanları çoğunlukla (yaklaşık yüzde 85) bir üst öğrenimlerine devam etmektedirler ve genellikle çok sayıda akademik çalışmaları bulunmaktadır. 6. Öğretim elemanlarının yeterliklerine ilişkin, öğretim elemanları kendilerini amaçta belirtilen boyutlar açısından genellikle "Oldukça Yeterli" algırlarken, öğrenciler öğretim elemanlarının "Pek Yeterli Olmadıkları" görüşündedirler. 7. Öğrenciler sınıf öğretmenliği yeterliklerinde ve özellikle "Bilgisayar Kullanımı" yeterliğinde kendilerini genellikle yeterli bulmamaktadırlar”.

2.4.3 Türkiye’de ve Yurt Dışında Yapılan İlgili Araştırmaların Konumuz Açısından Önemi

Yurt dışında yapılan sanat eğitimi ile ilgili araştırmalar incelendiğinde çalışmamızın önemi daha da ön plana çıkmaktadır. Davis (2011) yayınladığı “yüksekokullarımız da niçin sanat” adlı kitabında; programı öğreten hocaların yeterliliklerinin, programın başarısının katalizörü olduğunu söylemiştir. Öğrencinin performansını artırmak için öğretmenlerin masanın başında umutsuz oturmaktan ziyade, doğrudan eylem ve icraat içerisinde olmaları gerektiğini savunmuştur. Duygu, empati ve yaratıcılık gibi özel kavram ve becerileri ile öğrencilere ışık olması gerektiğinden söz etmiştir. Bullock, Glathorn ve Jones, yüksek nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi ile ilgili el kitabında; nitelikli öğretmen kavramını açıklamışlardır. Ayrıca nitelikli öğretmenleri geliştirmek ve korumak için yapılması gerekenler hakkında bilgi vermişlerdir. Bir fakültede öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek, nitelikli ve tutarlı olması istiyorsa ihtiyaç duyulan kurallardan bahsetmiştir. Eserde öğretmenin performansını değerlendirme ve yüksek kaliteli profesyonellerin değerlendirilmesinden söz etmektedir.

Gardner’ın (1991) yazdığı kitapta bireysel farklılıklar ve farklı kültürlerin sanatsal yetenekleri beslediğini söyleyerek, öğretmenlerin niteliklerinin yüksek olmasından bahsetmiştir. Gaudelius ve speirs (2001) eserinde görsel kültür, sosyal ve bireysel farklılıklar üzerinde durmuştur. Gardner’la aynı fikirde olmaları öğretmenlerin bireysel farklılıkların sanat eğitimini olumlu yönde etkilediğinin bilincinde olmaları gerektiğinden bahsetmektedir. Sanat eğitiminin çevreyle, kültürel etmenlerle iletişim içerisinde olması gerektiğini savunmaları da bizim araştırmamızı desteklemektedir.

Öğrencilerle diyalog ve iletişimin önemini vurgulayan Burnham (2011) eserinde öğretim görevlilerinin kariyerlerini daha ilerlere taşımaları için öğrenci-Öğretmen iletişiminin yüksek seviyede olması gerektiğini savunmuştur.

Kıratlı (2005) araştırmasında sanat eğitimi verilen mekanlar ve içerisinde gerekli olan donanımın, öğretim elemanlarının yeterliliklerini etkilediği sonucuna ulaşması bizim araştırmamızı desteklemesi açısından önemlidir. Yine Boyacıoğlu (2000) araştırmasında öğretmen-öğrenci diyalog ve iletişimde yaşanan sorunlardan bahsetmiştir. Boyacıoğlu öğretim elemanlarının yeterliliklerinde öğretmen-öğrenci iletişiminin önemini vurgulamıştır. Öztürk'da (2008) araştırmasında öğretim elemanlarının yeterliliklerinin bizim araştırmamızdaki gibi yüksek bir düzeydedir. Erginer'in (1997) sınıf öğretmenliğinde yaptığı araştırmada alan bilgisi, araştırma bilgisi, insan ilişkiler, öğretim yöntemleri, ölçme ve değerlendirme boyutlarında öğretim elemanlarının orta düzeyde sonuca ulaşması bizim araştırmamızla ortak sonuca ulaşması önemlidir.

Toktaş'ın(2009) araştırmasında öğretim elemanlarının aralarında ders yürütme açısından farklılıklar olduğu ve öğretmen-öğrenci diyalogunun olmadığı sonucu bizim araştırmamızdan farklı sonuçlara ulaştığını göstermektedir.

Türkiye'de ve Yurt Dışında Yapılan İlgili Araştırmaların Konumuz Açısından Önemi vurgulayan örneklerde araştırmamızda öğretim elemanlarının yeterlilikleri ile ilgili sonuçları desteklemektedir. Türkiye'de ve Yurt Dışında Yapılan İlgili Araştırmalarda; yükseköğretimde öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek, nitelikli ve tutarlı olması yetişecek öğretmen adaylarının toplumda aldıkları görevlerde aynı şekilde nitelikli, tutarlı sonuçlar vereceğini araştırmamızdaki gibi değinmeleri önemlidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama yöntemi ve verilerin analizi aşamasında yapılan çalışmalar yer alacaktır.

3.1 ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma bulguları ile ilgili literatür incelemesi ve ankete dayalı verilerden oluşmaktadır. Araştırma betimsel tarama türünde bir araştırmadır. Bu amaçla araştırmacı tarafından geliştirilen veri toplama aracı, örnekleme alınan gruplara uygulanarak veriler toplanmıştır.

3.2 EVREN ve ÖRNEKLEM

Araştırmanın çalışma evrenini Türkiye'nin her coğrafi bölgesinden iki üniversitenin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri oluşturmaktadır. Ancak Marmara ve Ege Bölgelerinin nüfus yoğunluğu dikkate alınarak bu bölgelerden 3'er üniversite tercih edilmiştir. Dolayısıyla toplam 16 üniversite evreni temsil etmektedir. Örneklem ise bu üniversitelerdeki ilgili bölümde okuyan her sınıf (1., 2., 3. ve 4.) düzeyinde uygulamanın yapıldığı tarihte her sınıftan 10 gönüllü öğrenci olmak üzere toplam 40 öğrenci belirlenmiştir. Evren ve örnekleme temsil eden üniversitelerle ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1: Evren ve örnekleme temsil eden üniversiteler ve bölümler

Sıra	Üniversite	Bulunduğu il	Fakülte	Bölüm/Program
1	Çukurova Üniversitesi	Adana	Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
2	Dicle Üniversitesi	Diyarbakır	Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
3	Fırat Üniversitesi	Elazığ	Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
4	Gazi Üniversitesi	Ankara	Gazi Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD

5	Harran Üniversitesi	Şanlıurfa	Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
6	Karedeniz Teknik Üniversitesi	Trabzon	Fatih Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
7	Marmara Üniversitesi	İstanbul	Atatürk Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
8	Muğla Üniversitesi	Muğla	Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
9	Mustafa Kemal Üniversitesi	Hatay	Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
10	Niğde Üniversitesi	Niğde	Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
11	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Samsun	Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
12	Pamukkale Üniversitesi	Denizli	Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
13	Uludağ Üniversitesi	Bursa	Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
14	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Van	Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
15	Trakya Üniversitesi	Edirne	Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD
16	Adnan Menderes Üniversitesi	Aydın	Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Öğretmenliği ABD

Araştırmada evreni temsil eden toplam 16 üniversitenin tamamına ulaşılmıştır. Örneklem kısmında ise bu üniversitelerin ilgili bölümünde okuyan (her sınıftan 10 olmak üzere) toplam 40 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma toplamda 640 öğrenciyi içermektedir.

Tablo 2: Örnekleme ilişkin değerler

Örneklem	Değişken	f	%
Cinsiyet	Bayan	450	70,3
	Erkek	190	29,7
Toplam		640	100,0
	Marmara Üniversitesi	40	6,3
	Uludağ Üniversitesi	41	6,4
	Pamukkale Üniversitesi	39	6,1

	Adnan Menderes Üniversitesi	40	6,3
	Mustafa Kemal Üniversitesi	40	6,3
	Gazi Üniversitesi	40	6,3
Üniversiteler	Karadeniz Teknik Üniversitesi	40	6,3
	Dicle Üniversitesi	40	6,3
	Harran Üniversitesi	40	6,3
	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	40	6,3
	Fırat Üniversitesi	40	6,3
	Trakya Üniversitesi	40	6,3
	Muğla Üniversitesi	40	6,3
	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	40	6,3
	Çukurova Üniversitesi	40	6,3
	Niğde Üniversitesi	40	6,3
Toplam		640	100,0

3.3 VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ ve ARACI

Ölçek oluşturma sürecinde orijinal bir ölçek oluşturmak haliyle güçlü bir kuramsal altyapı sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu alt yapı üzerine Kimberly M. Rennie, şunları ifade etmektedir:

“Ölçek geliştirme çalışmalarında ise değişkenler arasındaki ilişkilerden yola çıkılarak yeni faktörlere ulaşılmaya çalışılır. Ölçülen bir yapının göstergelerinin (maddeler) tutarlı, anlamlı (mantıklı) ve homojen olmaları gerekir. Bir faktörde yer alan çok sayıdaki madde puanlarının toplamının anlamlı olması, maddelere verilen tepkilerin toplana bilirliliği, maddelerin birbirleriyle tutarlılık ve anlamlı bir bütünlük içinde olmasına bağlıdır” (Rennie, 1997).

Bu araştırmada Türkiye'nin coğrafi bölgelerinin her birinden 2 üniversitenin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri oluşturmaktadır. Ancak Marmara ve Ege Bölgelerinin nüfus yoğunluğu dikkate alınarak bu bölgelerden 3'er üniversite tercih edilmiştir. Evren, Güzel Sanatlar Eğitiminin bulunduğu ülke genelindeki bütün Eğitim Fakülteleri olarak belirlenmiştir. Evrende görev yapan tüm fakültele ulaşılması güç olduğundan evreni temsil eden örneklemin yansız seçilmesi yoluna gidilmiştir. Örneklem seçiminde “basit tesadüfi örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. “Basit tesadüfi örnekleme yönteminde, evrendeki her birimin örnekleme

seçiminde eşit ve bağımsız olma olasılığı göz önüne alınarak yansız olarak seçim yapılır” (Balcı, 2007).

Araştırma probleminin çözümlenebilmesi için gereksinim duyulan verilerin toplanmasında anket tekniği ve tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada bilgi toplama aracı olarak kullanılan anket araştırmacı tarafından geliştirilen likert tipi sorulardan oluşan “Görsel Sanatlar Öğretimi Özel Alan yeterlilikleri” ve “Teknoloji ve Tasarım Öğretimi Özel Alan yeterlilikleri” isimli anketlerle toplanacaktır.

Eğitim yönetimi, eğitim programları, ölçme ve değerlendirme, istatistik, edebiyat ve sanat eğitimi alanlarında uzmanlaşmış kişilerle anketin bir ön tartışması yapılmıştır. Bu araştırmada, araştırmada kullanılacak anketin biçimi, ne tür sorunları içermesi, geliştirme sürecinin hangi aşamalardan geçmesi ve yaklaşık olarak kaç sorudan oluşması gerektiği konuları üzerinde durulmuştur. Bu tartışmalardan sonra konu ilgili kuramsal kaynaklar, araştırmalar ve bilgi toplama araçları taranmıştır. Bu taramalar sonucunda taslak niteliğinde “Görsel Sanatlar Öğretimi Özel Alan yeterlilikleri” 6 nitelik boyutu içinde yer alan 139 ve “Teknoloji ve Tasarım Öğretimi Özel Alan yeterlilikleri” 7 nitelik boyutu içinde yer alan 169 nitelik saptanmıştır (<http://otmg.meb.gov.tr/>).

Alanında uzman öğretim elemanları ve tez danışmanım, ideal bir öğretim elemanında bulunması gereken niteliklerin gerekliliği ve bu niteliklerin hangi nitelik boyutunda yer almasının uygun olacağı, her niteliğin anlatım, açıklık-anlaşılabilirlik ve içerik yönlerinden değerlendirilerek görüşlerini araştırmacıya açıklamışlardır.

Uzman görüşleri araştırmacı tarafından değerlendirilmiş, değerlendirme sonucunda 6 nitelik boyutu içinde yer alan 61 nitelik saptanarak anket deneme formu oluşturulmuştur. Deneme formu bu araştırmanın örnekleme içinde yer alan Mustafa Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalında her sınıfta 30 öğrenci olmak üzere toplam 120 öğrenciden 1., 2., 3. ve 4. sınıfların herbirinden 10 olmak üzere toplam 40 öğrencide denenmiştir. Deneme sırasında deneklerle, anketin içeriği, soruların açık ve anlaşılır olup olmadığı, anketin genel düzeni ve

cevaplandırılması sırasında güçlük çekilip çekilmediği konuları tartışılmıştır. Geçerlik için, anketin geliştirilmesi aşamasındaki uzman görüşleri yeterli görülmüştür. Deneme uygulaması ve bu sırada deneklerle yapılan tartışmaların değerlendirmesi sonucu deneme formu üzerinde gerekli düzeltmeler yapılarak ankete son biçimi verilmiştir. Bütün bu çalışmalardan sonra iki form olarak hazırlanan anket 61 maddeden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin kişisel bilgiler ve bölüm bilgileri ile ilgili on bir soru sorulmuştur. Bu sorular şunlardır;

- 1-Okumakta olduğunuz üniversite?
- 2- Cinsiyetiniz?
- 3- Bitirdiğiniz lise?
- 4- Kaçınıcı sınıftasınız?
- 5- Anasanat atölye dersiniz?
- 6- Üniversitenizde resim atölyesi var mı?
- 7- Üniversitenizde heykel atölyesi var mı?
- 8- Üniversitenizde özgün baskı atölyesi var mı?
- 9- Üniversitenizde grafik tasarım atölyesi var mı?
- 10- Üniversitenizde fotoğraf stüdyosu var mı?
- 11- Üniversitenizde bir sanat galerisi var mı? Olarak belirlenmiştir.

Anketin ikinci formunda 6 ana yeterlilik boyutu belirlenmiştir;

- A- Öğrenme-öğretme sürecini planlama ve düzenleme
- B - Görsel sanatlar alanında iletişim kurabilme
- C - Tasarım, uygulama ve görsel okuryazarlık becerilerini geliştirme
- D - Öğrenme öğretme sürecini izleme ve değerlendirme
- E - Görsel sanatların birey, toplum yaşamına etkileri ve okul, aile iş birliği
- F - Mesleki gelişimi sağlama

İkinci formda öğrenci deneklere uygulanan ankette ifadeye katılma düzeyi; Her zaman yapar “5”, sık sık yapar “ 4”, ara sıra yapar “3”, nadiren yapar “2”, hiçbir zaman yapmaz “1” olarak belirlenmiştir.

Hazırlanan anket, çoğaltılarak uygulama yapılacak her üniversite için planlanan sayılara göre uygulamaya hazır duruma getirilmiş ve ayrı ayrı paketlenerek düzenlenmiştir.

Taslak ölçek, Türkiye'nin coğrafi bölgelerinin her birinden 2 üniversitenin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri oluşturmaktadır. Ancak Marmara ve Ege Bölgelerinin nüfus yoğunluğu dikkate alınarak bu bölgelerden 3'er üniversite tercih edilmiştir. Dolayısıyla toplam 16 üniversite evreni temsil etmektedir. Uygulama süresi, ölçekte yer alan toplam madde sayısı ve ankete katılacak adayların yaş özellikleri göz önünde bulundurularak ortalama 20 dakika olarak belirlenmiştir.

Taslak ölçeğin ilk sayfası adayları bilgilendirici bir yönergeye ayrılmıştır. Bu yönergeyle araştırmanın amacı belirtilmiş, adayların maddeleri cevaplandırması sürecine yönelik istek ve beklentiler ifade edilmiştir. Ayrıca her bölümün başında söz konusu bölüme yönelik bilgilendirme ve isteklerin yer aldığı yönergelere yer verilmiştir.

3.4 VERİ TOPLAMA ARACININ UYGULANMASI

Araştırma evreni içerisinde bulunan Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Bölümü Anabilim Dalı, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Bölümü Anabilim Dalı ve Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Bölümü Anabilim Dalı öğrencilerine anket ölçeği uygulanmış ve veriler SPSS paket programına işlenmiştir.

Veri kaybı olup olmadığı kontrol edilmiştir. Olumsuz madde kökü olmadığı için ters çevirme işlemi yapılmamıştır. Ölçeğin normal dağılım gösterip göstermediğine

bakılmıştır. Homojen olup olmadığına bakılmıştır. İnceleme neticesinde homojen olduğu ve normal dağılım olduğunu görülmüştür.

Faktör analizi yapılmadan önce verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve barlett testiyle test edilmiştir. 61 maddenin faktör analizi için KMO değeri 0.93 ve barlett testi sonucu [7754.013; $p < 0.000$, $df = 1830$] olarak bulunmuştur. “Veriler üzerinde faktör analizi yapılabilmesi için minimum KMO değeri 0.60 olarak önerilmektedir” (Pullant, 2001). Bu durumda elde edilen KMO değeri önerilen KMO değerinden yüksektir ve verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir.

Verilerin faktör analizine uygun olduğu belirlendikten sonra 61 madde döngüsüz metot kullanılarak maksimum faktör sayısı incelenmiş ve maddelerin 10 faktörde toplandığı tespit edilmiştir. Ancak ölçek geliştirme sürecinde 6 faktörlü bir yapının elde edilmesi amaçlandığı için temel bileşenler tekniği ile oblik döndürme faktör çözümlemesi sonuçları 6 faktörle sınırlandırılmıştır. Ölçeğin 6 faktörü arasında ilişki olmasından dolayı bu döndürme tekniği kullanılmıştır. Bu işlem sonucunda toplam varyansın %61,36’sını açıklayan 6 faktörlü bir yapı elde edilmiştir.

Büyüköztürk (2010)’a göre maddelerin yer aldıkları faktörlerdeki yük değerlerinin yüksek olması gerekir. Faktör yük değerinin 0,40 ya da daha yüksek olması seçim için iyi bir ölçüt olarak kabul edilmektedir. Yine maddelerin tek bir faktörde yüksek yük değerine sahip olmalıdır. Bir maddenin faktörlerdeki en yüksek yük değeri ile bu değerden sonra en yüksek olan yük değeri arasındaki farkın olabildiğince çok olması gereklidir. Yüksek iki değer arasındaki bu farkın en az 0,10 olması önerilmektedir. Maddelerin faktör yüklerinin 0,42 ile 0,79 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu işlemlerin ardından faktör yük değeri 0,79 ile 0,42 arasında değişen, 61 madde ve 6 faktörden oluşan bir ölçek elde edilmiştir. Tespit edilen faktörlerde toplanan maddelerin içerikleri ve kuramsal yapı dikkate alınarak birinci faktör “öğrenme öğretme sürecini planlama ve düzenleme”; ikinci faktör “görsel sanatlar alanında iletişim kurabilme”; üçüncü faktör “tasarım, uygulama ve görsel okur-yazarlık becerilerini geliştirme”; dördüncü faktör “öğrenme öğretme sürecini izleme ve değerlendirme”; beşinci faktör

“görsel sanatların birey, toplum yaşamına etkileri ve okul, aile iş birliği”; altıncı faktör “mesleki gelişimi sağlama”; olarak adlandırılmıştır.

Tablo 3: Faktörlerin madde sayıları, faktör yükleri, cronbach alpha değerleri ve örnek maddeler

Yeterlik Alanları	Madde Sayısı	Faktör Yükleri	Cronbach Alpha	Örnek Maddeler
Öğrenme Sürecini ve Öğretme Planlama ve Düzenleme	21	0,44.0 - 0,77.0	0,94	Öğretim programı doğrultusunda hazırlanan mevcut etkinliklerle öğrenme öğretme sürecini planlar.
Görsel Sanatlar Alanında İletişim Kurabilme	5	0,58.8- 0,66.9	0,89	Öğrencilerin sanat ve tasarım çalışmalarında, birbirleri ile olan iletişimlerinde duygusal gelişimlerine zarar vermeden, yaratıcılıklarını kullanarak kendilerini ifade edebilecekleri, saygı, sevgi ve hoşgörü ortamı oluşturur.
Tasarım, Uygulama ve Görsel Okur-Yazarlık Becerilerini Geliştirme	9	0,50.4- 0,65.4	0,92	Öğrencilerin tasarım sürecinde, görsel alanda problem çözme becerilerini geliştirmeye ve yaratıcılıklarını ortaya koymaya yönelik yönlendirmelerde bulunur.
Öğrenme Sürecini İzleme ve Öğretme Değerlendirme	3	0,60.4- 0,65.2	0,86	Sanatsal gelişim sürecini izlemek ve değerlendirmek için çeşitli araçlar geliştirir.
Görsel Sanatların Birey, Toplum Yaşamına Etkileri ve Okul, Aile İş Birliği	11	0,40.6- 0,79.9	0,91	Öğrencilerin tasarım becerilerinin gelişiminin izlenmesi ve desteklenmesi konusunda ailelerle iş birliği yapar.
Mesleki Gelişimi Sağlama	12	0,40.1- 0,75.4	0,93	Sahip olduğu mesleki yeterliklerini belirlemek için öz değerlendirme yapar.

Ölçeğin güvenilirlik çalışması kapsamında ise cronbach's alpha iç tutarlılık katsayısı incelenmiştir. Ölçeğin cronbach's alpha iç tutarlılık katsayısı 0,98 olarak hesaplanmıştır.

Sonuç olarak; “Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlikleri” konulu araştırma kapsamında hazırlanan ölçeğin, araştırmanın amacına uygun Güvenilirlik değeri (cronbach's alpha) 0,98 güvenilir olduğu görülmüştür.

Veri Toplama Aracı, araştırmacı tarafından örnekleme bulunan Fakültelerdeki öğrencilere bizzat uygulanmıştır. İlgili üniversitelerde araştırmayla ilgili izin alınmıştır. Üniversitelerin her biri ziyaret edilecek ve veri toplama aracı uygulanmıştır.

3.5 VERİLERİN ÇÖZÜMÜ ve YORUMLANMASI

Verilerin analizi araştırmanın alt problemleri doğrultusunda SPSS paket programı kullanılmıştır. Bu program ile anketin uygulaması sonucunda elde edilen veriler bilgisayara aktarılmış ve verilerin çözümlenmesinde istatistiksel işlemler gerçekleştirilmiştir. Analizde frekans alma, ortalama ve standart sapma belirleme, varyant ve t testi analizleri ile birlikte nitel veriler için içerik analizi ve korelasyon analizleri kullanılmıştır. Altı boyuttan oluşan soruların ayrı ayrı aritmetik ortalama ve standart sapmaları verilerek yorumlanmıştır. Ayrıca ölçek boyutları arasında ilişki olup olmadığını anlamak için basit korelasyon yapılmıştır. Bağımsız değişkenlerden cinsiyet ve öğrenim türünden guruplara t testi, bölüm ve genel not ortalamalarında ise varyans analizi yapılmıştır.

Aritmetik ortalamaların yorumlanmasında Tablo 3 ‘de verilerin puan aralıkları dikkate alınmıştır. Ölçekte kullanılan beşli derecelenmeye karşılık gelen aralıklar şöyledir.

Tablo 4: Ortalamaların yorumlanmasında kullanılan değerler

Puan Aralığı	Dereceleme	Yorum
1,00 - 1,80	Hiçbir zaman Yapmaz	Çok Düşük
1,81 - 2,60	Nadiren Yapar	Düşük
2,61 - 3,40	Ara sıra Yapar	Orta
3,41 - 4,20	Sık sık Yapar	Yüksek
4,21 - 5,00	Her Zaman Yapar	Çok Yüksek

Öğretmen adayları tarafından 6 nitelik boyutu içinde yer alan 61niteliklere verilen cevaplar, ayrı ayrı başlıklar altında tablo haline getirilerek veriler çözümlenmiştir.

Anket sonuçlarının değerlendirilip verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması uzmanların rehberliğinde geçerli ve güvenilir bir şekilde gerçekleştirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma kapsamına giren Üniversitelerin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dallarındaki öğrencilerden elde edilen veriler araştırmanın genel amacı doğrultusunda alt problemlere göre analiz edilerek yorumlanmıştır.

4.1 Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırma kapsamı içerisinde elde edilen bulgular ve yorumlar sekiz başlık altında tablolara verilmiştir.

4.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğretmen adaylarına görsel sanatlar özel alan yeterlilik ölçeği uygulanmış ve bu ölçekte yer alan maddelere öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevapların öğrenim gördükleri üniversitelere göre varyans analizi sonuçları tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin öğrenim gördükleri üniversitelere göre varyans analiz sonuçları:

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	Sonuç	Ortalama Fark	Fark Olan Gruplar
Gruplar arası	178388,511	15	11892,567	F=5,345		
Gruplar içi	1388352,989	624	2224,925	P<0,05	55,31	2-8
Toplam	1566741,500	639				

Tablo 5'te görüldüğü gibi, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarının öğretim elemanlarına yönelik görsel sanatlar özel alan yeterlikleri hakkındaki görüşleri ile öğrenim gördükleri üniversiteleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir [F (15-624)=5,345; P<0,05]. Gruplar arası farkın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya çıkarmak için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre Uludağ Üniversitesi ile Dicle Üniversitesi arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür.

($P < 0,05$). Aritmetik ortalamalara bakıldığında bu farkın Uludağ Üniversitesi öğretmen adayları, öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek düzeyde olduğunu düşünmektedirler (Ort. Fark= 55,31).

Tablo 6: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin cinsiyetlerine göre t testi sonuçları:

Cinsiyet	N	X	Ss	T	P
Bayan	450	3,33	48,57	0,88	0,38
Erkek	190	3,26	51,73		
Toplam	640				

Tablo 6 gözden geçirildiğinde bayan öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının yeterlikleri ile ilgili görüşlerinin ortalaması 3,33 iken erkek öğretmen adaylarının ortalaması 3,26'dır. Yapılan t testi sonucuna göre bayan ve erkek öğretmen adaylarının görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($T = 0,88$; $P > 0,05$).

Tablo 7: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin öğrenim gördükleri lise türlerine göre varyans analiz sonuçları:

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	Sonuç	Ortalama Fark	Fark Olan Gruplar
Gruplar arası	26689,720	2	13344,860	$F=5,520$	11,97	2-1
Gruplar içi	1540051,780	637	2417,664	$P < 0,05$	14,12	3-1
Toplam	1566741,500	639				

Tablo 7'de ki bulgulara göz atıldığında görüldüğü gibi, Resim-İş Eğitimi Anabilim dalı öğretmen adaylarının öğretim elemanlarına yönelik görsel sanatlar özel alan yeterlikleri hakkındaki görüşleri ile öğrenim gördükleri liseler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir [$F(2-637)=5,520$; $P < 0,05$]. Gruplar arası farkın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya çıkarmak için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ile Akademik Lise, Meslek Lisesi ile Akademik Lise arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür ($P < 0,05$). Aritmetik ortalamalara bakıldığında bu

farkın Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ve Meslek Lisesi lehine olduğu ortaya çıkmıştır (Ort. Fark= 11,97; 14,12). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ve Meslek Liselerden gelen öğretmen adayları, öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek düzeyde olduğunu ifade etmektedirler.

Tablo 8: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin öğrenim gördükleri sınıflara göre varyans analiz sonuçları:

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	Sonuç	Ortalama Fark	Fark Gruplar	Olan
Gruplar arası	56354,176	3	18784,725	F=7,910	19,81	1 - 2	
Gruplar içi	1510387,324	636	2374,823	P<0,05	18,72	1 - 3	
Toplam	1566741,500	639			18,75	4 - 2	
					17,66	4 - 3	

Tablo 8’te ki bulgular incelendiğinde Resim-İş Eğitimi Anabilim dalı öğretmen adaylarının öğretim elemanlarına yönelik Görsel sanatlar özel alan yeterlikleri hakkındaki görüşleri ile öğrenim gördükleri sınıflar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir [F (3-636)=7, 910; P<0,05]. Gruplar arası farkın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya çıkarmak için yapılan scheffe testi sonuçlarına göre 1.sınıflar ile 2.sınıflar, 1.sınıflar ile 3.sınıflar, 4.sınıflar ile 2.sınıflar, 4.sınıflar ile 3.sınıflar arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür (P<0,05). Aritmetik ortalamalara bakıldığında bu farkın 1.sınıf ve 4.sınıflar lehine olduğu ortaya çıkmıştır (Ort. Fark= 19,81, 18,72, 18,75, 17,66). 1. Sınıf ve 4. Sınıf öğretmen adayları, öğretmen adaylarının yeterliliklerinin yüksek düzeyde olduğunu düşünmektedirler.

Tablo 9: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin anasanat atölye derslerine göre varyans analiz sonuçları:

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	Sonuç
Gruplar arası	8182,235	2	4091,118	F=1,672
Gruplar içi	1558559,265	637	2446,718	P=0,189

Toplam 1566741,500 639

Tablo 9’da görüldüğü gibi, Resim-İş Eğitimi Anabilim dalı öğretmen adaylarının öğretim elemanlarına yönelik Görsel sanatlar özel alan yeterlikleri hakkındaki görüşleri ile öğrenim gördükleri anasanat atölye dersi arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür [F (2-637)=1,672; P>0,189].

Tablo 10: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevapların resim atölyesi olup olmadığına dair t testi sonuçları:

Resim Atölyesi	N	X	Ss	T	P
Var	264	3,56	46,03	6,64	0,000
Yok	376	3,13	49,21		
Toplam	640				

Tablo 10’da ki bulgulara göre bölümünde resim atölyesi bulunan adayların yeterlilik ortalaması 3,56 iken bulunmayan adayların ortalaması 3,13’dir.Yapılan t testi sonucuna göre bölümünde resim atölyesi bulunan ve bulunmayanlar arasında anlamlı bir farklılık vardır (t = 6,64; p<0, 05). Bu farklılık bölümünde resim atölyesi bulunan adayların lehinedir. Yani, Resim atölyesi bulunan öğrenciler öğretim elemanlarını daha yeterli bulmaktadırlar.

Tablo 11: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görülerinin öğrenim gördükleri heykel atölyesinin var olup olmadığına dair varyans analiz sonuçları:

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	Sonuç	Ortalama Fark	Fark Olan Gruplar
Gruplar arası	153446,940	2	76723,470	F=34,581	24,48	1-2
Gruplar içi	1413294,560	637	2218,673	P<0,05	39,72	1-3
Toplam	1566741,500	639			15,24	2-3

Tablo 11’de görüldüğü gibi, Resim-İş Eğitimi Anabilim dalı öğretmen adaylarının öğretim elemanlarına yönelik görsel sanatlar özel alan yeterlikleri hakkındaki görüşleri

ile öğrenim gördükleri heykel atölyesi arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir [F (2-637)=34,581; P<0,05]. Gruplar arası farkın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya çıkarmak için yapılan scheffe testi sonuçlarına göre “evet, atölye var ve yeterli durumda” ile “evet, ancak yeterli değil”, “evet, atölye var ve yeterli durumda” ile “yok ve çok ihtiyaç duyuyorum”, “evet, ancak yeterli değil” ile “yok ve çok ihtiyaç duyuyorum” arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür (P<0,05). Aritmetik ortalamalara bakıldığında bu farkın “evet, atölye var ve yeterli durumda ve evet, ancak yeterli değil” lehine olduğu ortaya çıkmıştır (Ort. Fark= 24,48, 39,72, 15,24). Üniversitesinde heykel atölyesi olup ta yeterli bulanlarla, heykel atölye olup ta yetersiz bulan öğrenciler, öğretim elemanlarını yeterliliklerini yüksek düzeyde olduğunu söylemektedirler.

Öğretmen adaylarına görsel sanatlar özel alan yeterlilik ölçeği uygulanmış ve ölçekte yer alan maddelere öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevapların öğrenim gördükleri özgün baskı atölyesine olup olmadığına dair varyans analizi sonuçları Tablo12 'de verilmiştir.

Tablo 12: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin öğrenim gördükleri özgün baskı atölyesine göre varyans analiz sonuçları:

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	Sonuç	Ortalama Fark	Fark Olan Gruplar
Gruplar arası	104178,996	2	52089,498	F=22,687	27,24	1 - 2
Gruplar içi	1462562,504	637	2296,016	P<0,05	24,65	1 - 3
Toplam	1566741,500	639				

Tablo 12 incelendiğinde; Resim-İş Eğitimi Anabilim dalı öğretmen adaylarının öğretim elemanlarına yönelik görsel sanatlar özel alan yeterlikleri hakkındaki görüşleri ile öğrenim gördükleri heykel atölyesi arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir [F (2-637)=22,687; P<0,05]. Gruplar arası farkın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya çıkarmak için yapılan scheffe testi sonuçlarına göre “evet, atölye var ve yeterli durumda” ile “evet, ancak yeterli değil”, “evet, atölye var ve yeterli durumda” ile “yok ve ihtiyaç duyuyorum” arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür (P<0,05).

Aritmetik ortalamalara bakıldığında bu farkın “evet, atölye var ve yeterli durumda” lehine olduğu ortaya çıkmıştır (Ort. Fark= 27,24, 24,65). Okuduğu okulda özgün Baskı atölye olup ta yeterli bulan öğrenciler, öğretim elemanlarını yeterli bulmaktadırlar.

Tablo 13: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin öğrenim gördükleri grafik / tasarım atölyesinin olup olmadığına dair varyans analiz sonuçları:

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	Sonuç	Ortalama Fark	Fark Olan Gruplar
Gruplar arası	67472,263	2	33736,131	F=14,334	20,77	1 - 2
Gruplar içi	1499269,237	637	2353,641	P<0,05	21,80	1 - 3
Toplam	1566741,500	639				

Tablo 13’te ki analiz sonuçlarına göre Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarının öğretim elemanlarına yönelik görsel sanatlar özel alan yeterlikleri hakkındaki görüşleri ile öğrenim gördükleri grafik-tasarım atölyesi arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir [F (2-637)=14,334; P<0,05]. Gruplar arası farkın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya çıkarmak için yapılan scheffe testi sonuçlarına göre “evet, atölye var yeterli durumda” ile “evet, ancak yeterli değil”, “evet, atölye var yeterli durumda” ile “yok ve çok ihtiyaç duyuyorum” arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür (P<0,05). Aritmetik ortalamalara bakıldığında bu farkın “evet, atölye var yeterli durumda” lehine olduğu ortaya çıkmıştır (Ort. Fark= 20,77, 21,80). Grafik-Tasarım atölyesi olup ta yeterli bulan öğretmen adayları, öğretim elemanlarının yeterli olduğunu düşünmektedirler.

Tablo 14: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevapların fotoğraf stüdyosu olup olmadığına dair göre t testi sonuçları:

Fotoğraf Stüdyosu	N	X	Ss	T	P
Var	178	3,48	46,76	3,32	0,001
Yok	461	3,24	49,94		
Toplam	640				

Tablo 14’de göre bölümünde fotoğraf stüdyosu bulunan adayların yeterlilik ortalaması 3,48 iken bulunmayan adayların ortalaması 3,24’dir.Yapılan t testi sonucuna göre bölümünde Fotoğraf Stüdyosu bulunan ve bulunmayanlar arasında anlamlı bir farklılık vardır. ($t = 3,32$; $p < 0,05$). Bu farklılık bölümünde fotoğraf stüdyosu bulunan adayların lehinedir. Buradan yola çıkarak şunu söyleyebiliriz, bölümde fotoğraf stüdyosu bulunan öğrenciler öğretim elemanlarını yeterli bulmaktadır.

Tablo 15: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevapların sanat galerisi olup olmadığına dair t testi sonuçları:

Sanat Galerisi	N	X	Ss	T	P
Var	209	3,50	47,35	4,12	0,00
Yok	431	3,21	49,64		
Toplam	640				

Tablo 15’de gözlemlendiği gibi bölümünde sanat galerisi bulunan adayların yeterlilik ortalaması 3,50 iken bulunmayan adayların ortalaması 3,21’dir. Yapılan t testi sonucuna göre bölümünde resim atölyesi bulunan ve bulunmayanlar arasında anlamlı bir farklılık vardır ($t = 4,12$; $p < 0,05$). Bu sonuç tan yola çıkarak farklılık şunu göstermektedir, bölümünde sanat galerisi bulunan adayların lehinedir. Üniversitesinde sanat galerisi olan öğrenciler öğretim elemanları yeterliliklerini oldukça yüksek olduğu düşüncesindedirler.

4.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Alt probleme ilişkin elde edilen bulgular için öğretim elemanlarının kişisel özellikleri, ders işleme yöntemleri ve sınıf yönetimleri konusunda öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme sürecini planlama ve düzenleme maddesi dikkate alınarak programda çalışılıp değerlendirilmiştir. Tablo 16’da değerlendirme sonucunda oluşan bulgular tablo halinde verilmiştir.

Tablo16: Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme sürecini planlama ve düzenleme alanındaki yeterlilikleri konusunda öğretmen adaylarının görüşleri şu şekildedir:

Madde No	Ölçek Maddeleri	X	ss	Yorum
1	Öğretim programı doğrultusunda hazırlanan mevcut etkinliklerle öğrenme öğretme sürecini planlar.	3,48	1,10	Yüksek
2	Öğrencilerin görsel sanat çalışmalarına ilgilerini uyandırmaya yönelik planlama yapar.	3,35	1,21	Orta
3	Etkinliklerde, öğrencilerin düşünmesine fırsat veren, yaratıcı ve eleştirel düşüncelerini sağlayacak ortam oluşturur.	3,40	1,21	Orta
4	Öğrencilerin duyu, düşünce, izlenim, sezgi ve hayallerini ifade etmelerini sağlayacak ortamlar oluşturur.	3,22	1,25	Orta
5	Öğrencilerin sorgulama ve fikir üretmeye dayalı çalışma becerilerini geliştirecek eğitim ortamları düzenler.	3,29	1,17	Orta
6	Öğrencilerin hayal kurmasını ve merak etmesini sağlayacak, düşüncelerini harekete geçirebilecek etkinlikler düzenler.	3,10	1,25	Orta
7	öğrencilerin özgün düşüncelerini ortaya çıkaracak ortamlar oluşturarak, özgün düşüncelerini ürüne dönüştürme sürecini paylaşımlarını sağlayacak fırsatlar oluşturur.	3,20	1,20	Orta
8	Öğrenme ortamında, öğretim stratejilerine uygun fiziksel düzenlemeler yapar.	3,08	1,17	Orta
9	Sınıfta demokratik ve hoşgörülü bir ortam oluşturur.	3,49	1,30	Yüksek
10	Sanat ve tasarım yoluyla öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri özgün çalışmaları çeşitlendirecek ortamlar sağlar.	3,37	1,22	Orta
12	İki ve üç boyutlu sanat ve tasarım çalışmalarının sergilenmesine yönelik uygun ortamlar sağlar.	3,20	1,28	Orta
13	Öğrenme öğretme sürecinde, öğrencilerin resimsel gelişimine uygun mevcut materyalleri kullanır.	3,34	1,18	Orta
14	Sanat ve tasarım çalışmalarına uygun yöntem ve tekniğin, ilkelerini ve teknik özelliklerini bilir.	3,66	1,15	Yüksek
15	Öğrencilerin ihtiyaç duydukları teknolojik kaynakları eleştirel gözle değerlendirerek etkin kullanmalarını sağlar.	3,26	1,21	Orta
16	Öğrenme öğretme sürecinde kullanacağı ölçme ve değerlendirme	3,44	1,11	Yüksek

	yöntemlerini amaca uygun olarak belirler.			
17	Mevcut yazılı, görsel ve İşitsel materyalleri, öğrencilerin resimsel gelişimine uygun olarak geliştirir.	3,39	1,16	Orta
18	Öğrencileri öğrenme öğretme sürecinde çeşitli materyalleri ve kaynakları kullanmaya yönlendirir.	3,49	1,16	Yüksek
19	Öğrencilerin öğrenme öğretme sürecinde, uygulamaya yönelik gerekli güvenlik önlemlerini almalarını sağlar.	3,47	1,18	Yüksek
20	Öğrencileri yeni teknikler kullanmaya yönlendirecek yaklaşımlar tasarlar ve her türlü materyalin hazırlanmasında rehberlik eder.	3,52	1,18	Yüksek
20	Bilişim teknolojilerinin kullanımının, birey ve toplum açısından önemi hakkında görüşlerini çevresiyle paylaşır.	3,26	1,18	Orta
21	Öğrencilerin öğrenme öğretme sürecinde ihtiyaç duydukları teknolojik kaynakları sürecin amacına uygun etkin kullanmalarını sağlar.	3,33	1,17	Orta

Tablo 16’da ki bulgular incelendiğinde öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının öğretim programı doğrultusunda hazırlanan mevcut etkinliklerle öğrenme öğretme sürecini planlar ($x=3,48$), sınıfta demokratik ve hoşgörülü bir ortam oluşturur ($x=3,49$), sanat ve tasarım çalışmalarına uygun yöntem ve tekniğin, ilkelerini ve teknik özelliklerini bilir ($x=3,66$), öğrenme öğretme sürecinde kullanacağı ölçme ve değerlendirme yöntemlerini amaca uygun olarak belirler ($x=3,44$), öğrencileri öğrenme öğretme sürecinde çeşitli materyalleri ve kaynakları kullanmaya yönlendirir ($x=3,49$), öğrencilerin öğrenme öğretme sürecinde, uygulamaya yönelik gerekli güvenlik önlemlerini almalarını sağlar ($x=3,47$), öğrencileri yeni teknikler kullanmaya yönlendirecek yaklaşımlar tasarlar ve her türlü materyalin hazırlanmasında rehberlik eder ($x=3,52$) konusundaki yeterliliklere yüksek düzeyde katıldıkları ortaya çıkmıştır.

Görsel sanat çalışmalarına ilgilerini uyandırmaya yönelik planlama yapar ($x = 3,35$), etkinliklerde, öğrencilerin düşünmesine fırsat veren, yaratıcı ve eleştirel düşüncelerini sağlayacak ortam oluşturur ($x = 3,40$), öğrencilerin duygu, düşünce, izlenim, sezgi ve hayallerini ifade etmelerini sağlayacak ortamlar oluşturur ($x = 3,22$), öğrencilerin sorgulama ve fikir üretmeye dayalı çalışma becerilerini geliştirecek eğitim ortamları düzenler ($x=3,29$), öğrencilerin hayal kurmasını ve merak etmesini sağlayacak, düşüncelerini harekete geçirebilecek etkinlikler düzenler ($x = 3,10$), öğrencilerin özgün

düşüncelerini ortaya çıkaracak ortamlar oluşturarak, özgün düşüncelerini ürüne dönüştürme sürecini paylaşımlarını sağlayacak fırsatlar oluşturur (x=3,20), öğrenme ortamında, öğretim stratejilerine uygun fiziksel düzenlemeler yapar (x=3,08), sanat ve tasarım yoluyla öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri özgün çalışmaları çeşitlendirecek ortamlar sağlar (x=3,37), iki ve üç boyutlu sanat ve tasarım çalışmalarının sergilenmesine yönelik uygun ortamlar sağlar (x=3,20), öğrenme öğretme sürecinde, öğrencilerin resimsel gelişimine uygun mevcut materyalleri kullanır (x= 3,34), öğrencilerin ihtiyaç duydukları teknolojik kaynakları eleştirel gözle değerlendirerek etkin kullanmalarını sağlar (x=3,26), mevcut yazılı, görsel ve işitsel materyalleri, öğrencilerin resimsel gelişimine uygun olarak geliştirir (x=3,39), bilişim teknolojilerinin kullanımının, birey ve toplum açısından önemi hakkında görüşlerini çevresiyle paylaşır (x=3,26), öğrencilerin öğrenme öğretme sürecinde ihtiyaç duydukları teknolojik kaynakları sürecin amacına uygun etkin kullanmalarını sağlar (x=3,33) konusundaki öğretim elemanlarının yeterliliklerine, öğretmen adayları orta düzeyde katıldıkları ortaya çıkmıştır.

4.1.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğrenci görüşlerine göre; görsel sanatlar alanında iletişim kurabilme alanındaki yeterlilikleri konusunda öğretim elemanları durumu analiz edilmiş ve bu bulgular tablo 17’de ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

Tablo17: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının görsel sanatlar alanında iletişim kurabilme alanındaki yeterlilikleri konusunda öğrenci görüşleri:

Madde					
No	Ölçek Maddeleri	X	ss	Yorum	
1	Öğrencilerin sanat ve tasarım çalışmalarında, birbirleri ile olan iletişimlerinde duygusal gelişimlerine zarar vermeden, yaratıcılıklarını kullanarak kendilerini ifade edebilecekleri, saygı, sevgi ve hoşgörü ortamı oluşturur.	3,60	1,18	Yüksek	
2	Öğrenme öğretme sürecinde, öğrencilerin empati kurmalarını sağlar.	3,44	1,19	Yüksek	

3	Öğrencilerde, özveri-emek ile oluşturulan her görsel sanat çalışmasının değer taşıdığı fikrinin oluşmasını sağlar.	3,51	1,24	Yüksek
4	Öğrencilerin, kendilerinin veya birbirlerinin çalışmalarını değerlendirirken yapıcı eleştirilerin teşvik edici rol taşıdığını fark etmelerini sağlar.	3,44	1,24	Yüksek
5	Öğrencilerin, sanat yolu ile uzlaşmacı bir ortam oluşturabilmelerini sağlar.	3,41	1,25	Yüksek

Bu kısımda tablo analizi yapıldığında öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının öğrencilerin sanat ve tasarım çalışmalarında, birbirleri ile olan iletişimlerinde duygusal gelişimlerine zarar vermeden, yaratıcılıklarını kullanarak kendilerini ifade edebilecekleri, saygı, sevgi ve hoşgörü ortamı oluşturur ($x=3,60$), öğrenme öğretme sürecinde, öğrencilerin empati kurmalarını sağlar ($x=3,44$), öğrencilerde, özveri emek ile oluşturulan her görsel sanat çalışmasının değer taşıdığı fikrinin oluşmasını sağlar ($x=3,51$), öğrencilerin, kendilerinin veya birbirlerinin çalışmalarını değerlendirirken yapıcı eleştirilerin teşvik edici rol taşıdığını fark etmelerini sağlar ($x=3,44$), öğrencilerin, sanat yolu ile uzlaşmacı bir ortam oluşturabilmelerini sağlar ($x=3,41$) konusunda ki yeterliliklerine yüksek düzeyde katıldıkları ortaya çıkmıştır.

4.1.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tasarım, uygulama ve görsel okuryazarlık becerilerini geliştirme alanındaki yeterlilikleri öğrenci görüşlerine göre analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular yorumlarıyla tabloda verilmiştir.

Tablo 18: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının tasarım, uygulama ve görsel okuryazarlık becerilerini geliştirme alanındaki yeterlilikleri konusunda öğrenci görüşleri:

Madde				
No	Ölçek Maddeleri	X	ss	Yorum
1	Öğrencilerin tasarım sürecinde, görsel alanda problem çözme becerilerini geliştirmeye ve yaratıcılıklarını ortaya koymaya yönelik yönlendirmelerde bulunur.	3,52	1,17	Yüksek
2	Öğrencilere görsel alanda problem çözme yeterliklerini farklı alanlarda kullanabilme becerisini kazandırır.	3,39	1,18	Orta

3	Öğrencilerin sanat ve tasarım çalışmalarında araç-gereçleri uygulanacak tekniğin özelliklerine göre kullanmanın önemini kavramalarını sağlar.	3,52	1,14	Yüksek
4	Sanat eserlerini okuma ve anlama becerilerini geliştirmeye yönelik düzenlenecek etkinliklerde öğrencilerin ilgi ve beklentilerini dikkate alır.	3,38	1,14	Orta
5	Öğrencilerin görsel sembolleri okuma ve anlama becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler düzenler.	3,23	1,21	Orta
6	Görsel sembolleri okuma ve anlamaya yönelik düzenlenecek etkinliklerde, evrensel sembolleri yorumlama ve anlamlandırma becerilerini kullanmalarını sağlar.	3,19	1,18	Orta
7	İncelenen sanat eserinin konusu ve estetik elemanlarından hareketle özgün kompozisyonlar yapma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikleri çeşitlendirir.	3,30	1,19	Orta
8	Öğrenme öğretme sürecindeki etkinlikleri, öğretim yöntem ve tekniklerini ve özel eğitime gereksinimi olan öğrencilere göre uyarlar.	3,25	1,19	Orta
9	Atatürk'ün sanata ve sanatçıya verdiği önem ile ilgili düşünce ve görüşlerine öğrenme öğretme süreci içerisinde yer verir.	3,27	1,34	Orta

Tablo 18'e göre öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının öğrencilerin tasarım sürecinde, görsel alanda problem çözme becerilerini geliştirmeye ve yaratıcılıklarını ortaya koymaya yönelik yönlendirmelerde bulunur ($x=3,52$), öğrencilerin sanat ve tasarım çalışmalarında araç-gereçleri uygulanacak tekniğin özelliklerine göre kullanmanın önemini kavramalarını sağlar (3,52) konusunda ki yeterliliklerine yüksek düzeyde katıldıkları ortaya çıkmıştır.

Ayrıca öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının öğrencilere görsel alanda problem çözme yeterliklerini farklı alanlarda kullanabilme becerisini kazandırır ($x=3,39$), sanat eserlerini okuma ve anlama becerilerini geliştirmeye yönelik düzenlenecek etkinliklerde öğrencilerin ilgi ve beklentilerini dikkate alır ($x=3,38$), öğrencilerin görsel sembolleri okuma ve anlama becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler düzenler ($x=3,23$), görsel sembolleri okuma ve anlamaya yönelik düzenlenecek etkinliklerde, evrensel sembolleri yorumlama ve anlamlandırma becerilerini kullanmalarını sağlar ($x=3,19$), incelenen

sanat eserinin konusu ve estetik elemanlarından hareketle özgün kompozisyonlar yapma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikleri çeşitlendirir (x=3,30), öğrenme öğretme sürecindeki etkinlikleri, öğretim yöntem ve tekniklerini ve özel eğitime gereksinimi olan öğrencilere göre uyarlar (x=3,25), Atatürk'ün sanata ve sanatçıya verdiği önem ile ilgili düşünce ve görüşlerine öğrenme öğretme süreci içerisinde yer verir (x=3,27) konusundaki yeterliliklere orta düzeyde katıldıkları ortaya çıkmıştır.

4.1.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğretim elemanlarının öğrenme öğretme sürecini izleme ve değerlendirme alanındaki yeterlilikleri konusunda öğrenci görüşleri incelenmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 19: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının öğrenme öğretme sürecini izleme ve değerlendirme alanındaki yeterlilikleri konusunda öğrenci görüşleri:

Madde					
No	Ölçek Maddeleri	X	ss	Yorum	
1	Sanatsal gelişim sürecini izlemek ve değerlendirmek için çeşitli araçlar geliştirir.	3,28	1,21	Orta	
2	Öğrencinin öğrenme etkinlikleri içerisindeki sanatsal duyarlılığını ve kültürel gelişimini bireysel farklılıkları gözetenek değerlendirir.	3,28	1,21	Orta	
3	Öğrencilerin öğrenme öğretme süreci içerisindeki sanatsal duyarlılığı ve kültürel gelişimlerini belirlemeye yönelik çeşitli araçlar ve yöntemler kullanır.	3,32	1,17	Orta	

Tablo 19'da ki bulgulara göre öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının sanatsal gelişim sürecini izlemek ve değerlendirmek için çeşitli araçlar geliştirir (x=3,28), Öğrencinin öğrenme etkinlikleri içerisindeki sanatsal duyarlılığını ve kültürel gelişimini bireysel farklılıkları gözetenek değerlendirir (x=3,28), Öğrencilerin öğrenme öğretme süreci içerisindeki sanatsal duyarlılığı ve kültürel gelişimlerini belirlemeye yönelik çeşitli araçlar ve yöntemler kullanır (x=3,32) konusundaki yeterliliklere orta düzeyde katıldıkları ortaya çıkmıştır.

4.1.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Görsel sanatların birey, toplum yaşamına etkileri ve okul, aile iş birliği alanındaki yeterlilik düzeyleri tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının görsel sanatların birey, toplum yaşamına etkileri ve okul, aile iş birliği alanındaki yeterlilikleri konusunda öğrenci görüşleri:

Madde				
No	Ölçek Maddeleri	X	ss	Yorum
1	Öğrencilerin tasarım becerilerinin gelişiminin izlenmesi ve desteklenmesi konusunda ailelerle iş birliği yapar.	2,60	1,39	Düşük
2	Sanat ve sanatçının önemini vurgulayarak öğrencileri araştırmaya yönlendirir.	3,41	1,20	Yüksek
3	Çeşitli materyalleri kullanarak, öğrencilerin sanatın önemini anlamasına ve sanatçıyı tanımaya yönelik etkinlikler düzenler.	3,25	1,21	Orta
4	Öğrencilerin, ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini yansıtan sanat ve tasarım çalışmaları yapmalarını sağlar.	2,90	1,33	Orta
5	Ulusal bayram ve törenlerde öğrencilere ilgi ve yetenekleri doğrultusunda görev ve sorumluluklar verir.	2,81	1,37	Orta
6	Ulusal bayramlar ve törenler için düzenlenen etkinliklerde görsel düzenlemeler ve sunularla katkıda bulunur.	2,92	1,35	Orta
7	Okulda sanat ve kültür ortamı oluşturmada, okulun ve kendisinin sorumluluğunun farkındadır.	3,26	1,23	Orta
8	Okulda sanat ve kültür ortamı oluşturmada, işbirliği yapılabilecek kurum, kuruluş kişileri belirleyerek öğrencileri bu kurum, kuruluş ve kişilerle ilgili bilgilendirir	3,19	1,28	Orta
9	Okulun bulunduğu çevrenin kültürel miraslarını ve evrensel sanat değerlerini bilir.	3,30	1,27	Orta
10	Yöresel ve ulusal kültür mirasları ile evrensel sanat değerlerinin tanıtılmasının önemini bilir.	3,33	1,27	Orta
11	Ulusal kültür mirasları ve evrensel sanat değerlerinin tanıtılmasına yönelik, öğrenme süreci içerisinde etkinlikler düzenler.	3,18	1,27	Orta

Tablo 20’de öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının sanat ve sanatçının önemini vurgulayarak öğrencileri araştırmaya yönlendirir (x=3,41) konusunda ki yeterliliklerine yüksek düzeyde katıldıkları ortaya çıkmıştır.

Tablonun incelenmesinden anlaşılacağı üzere öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının çeşitli materyalleri kullanarak, öğrencilerin sanatın önemini anlamasına ve sanatçıyı tanınmasına yönelik etkinlikler düzenler (x=3,25), öğrencilerin, ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini yansıtan sanat ve tasarım çalışmaları yapmalarını sağlar (x=2,90), ulusal bayram ve törenlerde öğrencilere ilgi ve yetenekleri doğrultusunda görev ve sorumluluklar verir (x=2,81), ulusal bayramlar ve törenler için düzenlenen etkinliklerde görsel düzenlemeler ve sunularla katkıda bulunur (x=2,92), okulda sanat ve kültür ortamı oluşturmada, okulun ve kendisinin sorumluluğunun farkındadır (x=3,26), okulda sanat ve kültür ortamı oluşturmada, işbirliği yapılabilecek kurum, kuruluş kişileri belirleyerek öğrencileri bu kurum, kuruluş ve kişilerle ilgili bilgilendirir (x=3,19), okulun bulunduğu çevrenin kültürel miraslarını ve evrensel sanat değerlerini bilir (x=3,30), yöresel ve ulusal kültür mirasları ile evrensel sanat değerlerinin tanıtılmasının önemini bilir (x=3,33), ulusal kültür mirasları ve evrensel sanat değerlerinin tanıtılmasına yönelik, öğrenme süreci içerisinde etkinlikler düzenler (x=3,18) konusundaki yeterliliklere orta düzeyde katıldıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 20’ye göre öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının öğrencilerin tasarım becerilerinin gelişiminin izlenmesi ve desteklenmesi konusunda ailelerle iş birliği yapar (x=2,60)) konusunda ki yeterliliklerine düşük düzeyde katıldıkları ortaya çıkmıştır.

4.1.7 Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Mesleki gelişimi sağlama alanındaki yeterlilikleri konusunda öğrenci görüşleri doğrultusunda öğretim elemanlarının bu konu hakkındaki durumları analiz edilerek çize şeklinde tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21: Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının mesleki gelişimi sağlama alanındaki yeterlilikleri konusunda öğrenci görüşleri aşağıdaki gibidir:

Madde				
No	Ölçek Maddeleri	X	ss	Yorum
1	Sahip olduğu mesleki yeterliklerini belirlemek için öz değerlendirme yapar.	3,27	1,26	Orta
2	Mesleki yeterliklerini belirlemeye yönelik uygulamalarını kayıt altına alır.	3,17	1,24	Orta
3	Mesleki yeterliklerini belirlerken veli, öğrenci, meslektaş ve yönetici görüşlerinden yararlanır.	3,03	1,33	Orta
4	Görsel sanatlar öğretimini desteklemek amacıyla kültür, sanat ve öğretim süreci uygulamalarıyla ilgili çeşitli yayınları takip eder.	3,35	1,23	Orta
5	Araştırma, planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde teknolojiden yararlanır.	3,44	1,22	Yüksek
6	Görsel sanatlar ile ilgili konferans, açık oturum, bilimsel toplantı ve seminer gibi etkinliklere dinleyici olarak katılır.	3,55	1,27	Yüksek
7	Sanat alan veya alanlarında aldığı eğitim doğrultusunda etkinlikler düzenleyerek çevresiyle paylaşır.	3,27	1,21	Orta
8	Konferans, açıkoturum, bilimsel toplantı ve seminerlerde bildiriyle, posterle veya konuşmacı olarak yer alır.	3,20	1,24	Orta
9	Alanıyla ilgili akademik düzeyde çalışmalar yapar.	3,50	1,24	Yüksek
10	Alanıyla ilgili yaptığı uygulamaları sergiler.	3,50	1,28	Yüksek
11	Görsel sanatlar ile ilgili ulusal ve evrensel değişimleri ve gelişimleri takip eder.	3,52	1,26	Yüksek
12	Bilişim teknolojileri araçlarını öğrenciyle, meslektaşlarıyla, yöneticilerle, ailelerle, uzmanlarla etkili iletişim ve işbirliği için kullanır.	3,21	1,34	Orta

Tablo 21'in analizi incelendiğinde öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının araştırma, planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde teknolojiden yararlanır ($x=3,44$), Görsel sanatlar ile ilgili konferans, açık oturum, bilimsel toplantı ve seminer gibi etkinliklere dinleyici olarak katılır ($x=3,55$), Alanıyla ilgili akademik düzeyde çalışmalar yapar ($x=3,50$), Alanıyla ilgili yaptığı uygulamaları sergiler ($x=3,50$), Görsel

sanatlar ile ilgili ulusal ve evrensel değişimleri ve gelişimleri takip eder (x=3,52) konusunda ki yeterliliklerine yüksek düzeyde katıldıkları ortaya çıkmıştır.

Sahip olduğu mesleki yeterliklerini belirlemek için öz değerlendirme yapar (x=3,27), mesleki yeterliklerini belirlemeye yönelik uygulamalarını kayıt altına alır (x=3,17), mesleki yeterliklerini belirlerken veli, öğrenci, meslektaş ve yönetici görüşlerinden yararlanır (x=3,03), görsel sanatlar öğretimini desteklemek amacıyla kültür, sanat ve öğretim süreci uygulamalarıyla ilgili çeşitli yayınları takip eder (x=3,35), sanat alan veya alanlarında aldığı eğitim doğrultusunda etkinlikler düzenleyerek çevresiyle paylaşır (x=3,27), konferans, açikoturum, bilimsel toplantı ve seminerlerde bildiriyle, posterle veya konuşmacı olarak yer alır (x=3,20), bilişim teknolojileri araçlarını öğrenciyle, meslektaşlarıyla, yöneticilerle, ailelerle, uzmanlarla etkili iletişim ve işbirliği için kullanır (x=3,21) konusundaki yeterliliklere orta düzeyde katıldıkları ortaya çıkmıştır.

4.1.8 Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğretim elemanlarının yeterlilikleri ile ilgili olarak ölçeğin boyutları (öğrenme öğretim sürecini planlama ve düzenleme, görsel sanatlar arasında iletişim kurabilme, tasarım, uygulama ve görsel okur-yazarlık becerilerini geliştirme, öğrenme öğretim sürecini izleme ve değerlendirme, görsel sanatların birey, toplum yaşamına etkileri ve okul, aile iş birliği, mesleki gelişimi sağlama) arasındaki ilişki durumu tablo 22’de bulguların analizi yapılarak boyutlar ve değerler çizelge içerisinde verilmiştir.

Tablo 22: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarına göre öğretim elemanlarının yeterlilikleri ile ilgili olarak ölçeğin boyutları arasındaki ilişki durumu:

Boyutlar	B1	B2	B3	B4	B5	B6
B1 (öğrenme öğretim sürecini planlama ve düzenleme)	1	,791**	,813**	,715**	,715**	,712**
B2 (Görsel sanatlar arasında iletişim kurabilme)		1	,789**	,686**	,687**	,695**
B3(Tasarım, uygulama ve						

Görsel okur-yazarlık becerilerini geliştirme)	1	,764**	,768**	,763**
B4 (Öğrenme öğretme sürecini izleme ve değerlendirme)		1	,733**	,704**
B5 (Görsel sanatların birey, toplum yaşamına etkileri ve okul, aile iş birliği)			1	,771**
B6 (Mesleki gelişimi sağlama)				1

N=640; p<0,01 (2-tailed)

Tablo 22’de ki sonuçlar gözden geçirildiğinde öğretmen adaylarının, görsel sanatlar arasında iletişim kurabilme (B2) boyutu ile öğrenme öğretme sürecini izleme ve değerlendirme (B4) boyutu arasında ($r=0,686$), görsel sanatlar arasında iletişim kurabilme (B2) ile görsel sanatların birey, toplum yaşamına etkileri ve okul, aile iş birliği (B5) ($r=0,687$), görsel sanatlar arasında iletişim kurabilme (B2) ile mesleki gelişimi sağlama (B6) boyutları ($r=0,695$) hakkındaki görüşleri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki vardır. Öğretmen adaylarının diğer boyutlar arasındaki düşünceleri arasında ise yine pozitif yönde ve yüksek düzeyde bir ilişki vardır ($r=0,704-0,813$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇLAR, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına dayanarak sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

1-Uludağ üniversitesi öğrencileri Dicle Üniversitesi öğrencilerine göre öğretim elemanlarının mesleki yeterliliklerinin daha yüksek olduğunu düşünmektedirler.

2-Kadın öğretmen adayları ile erkek öğretmen adayları öğretim elemanlarının yeterlikleri konusunda farklı düşünmemektedirler.

3- Öğrenim gördükleri liselere göre öğretmen adayları öğretim elemanlarının yeterlikleri hakkında farklı görüşler bildirmişlerdir. Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri ve meslek liselerinden gelen öğrencilerin, öğretim elemanlarının yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

4- Analizlere göre öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri sınıflar arasında da farklılıklar çıkmıştır. 1. Sınıf ve 4. Sınıflar öğretim elemanlarının yeterliliklerinin oldukça yüksek olduğu görüşü ağır basmaktadır.

5- Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri grafik tasarım, resim ve heykel-seramik anasanat atölye dersleri arasında öğretim elemanlarının yeterlilikleri konusunda farklılığın olmadığı görülmüştür.

6- Bölümünde resim atölyesi bulunan öğretmen adayları, öğretim elemanlarının yeterliliklerini yüksek bulmaktadırlar.

7- Bulgularda üniversitesinde heykel atölyesi olup ta, yeterli bulan ve yetersiz bulan öğrenciler, öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek düzeyde olduğunu söylemektedirler.

8- Öğrenim gördükleri özgün baskı atölyesine göre “evet, atölye var ve yeterli durumda” şeklinde düşünen öğretmen adayları, öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek olduğunu düşünmektedirler.

9- Öğrenim gördükleri grafik / tasarım atölyesine göre bölümde “atölye var ve yeterli durumda” diye düşünen öğrenciler, öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek olduğunu düşünmektedir.

10- Bölümde fotoğraf stüdyosu bulunan öğretmen adayların, öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek seviyede bulmuşlardır.

11- Üniversitesinde bir sanat galerisi bulunan adayların öğretim elemanlarının yeterliliklerini yüksek düzeyde olduğunu düşünmektedirler.

12- Öğretmen adayları öğretim programı doğrultusunda etkinliklerin planlanması, sınıfta demokratik ve hoşgörü ortamının oluşması, sanat ve tasarım yöntem ve teknikleri, ölçme ve değerlendirme yöntemleri konularında öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek olduğunu düşünmektedir. Ayrıca farklı materyal ve kaynaklara yönlendirme, gerekli güvenlik önlemlerini sağlama, yeni teknikleri kullanma konularında yine öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek olduğunu düşünmektedirler.

13- Öğretmen adayları görsel ilgiyi artırma, yaratıcı ve eleştirel düşünme, kendilerini ifade edecek ortam oluşturma, merak etme ve hayal kurma, düşüncenin ürüne dönüşmesi, ortamda fiziksel değişiklikler yapması, sergi ortamı oluşturma, teknolojik kaynaklardan yararlanma konularında öğretim elemanları yeterliliklerinin orta düzeyde olduğunu düşünmektedirler.

14- Öğretmen adayları görsel sanatlar alanında iletişim kurabilme konularında öğretim elemanlarının oldukça yüksek yeterlilikte olduklarını düşünmüşlerdir.

15- Öğretmen adayları, görsel alanda problem çözme becerilerini geliştirme araç-gereçlerle uygulanacak tekniğin özelliklerine göre kullanma konusunda da öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek düzeyde olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca öğretmen adaylarının görsel okuma ve anlama teknikleri özel eğitime gereksinimi olan öğrencilere göre uyarlama konularında öğretim elemanlarının yeterliliklerinin orta düzeyde olduğunu düşünmektedirler.

16- Öğretmen adaylarının, öğretim elemanlarının bireysel farklılıkları gözetme konularında yeterliliklerinin orta düzeyde olduğunu söylemektedirler.

17- Öğretmen adayları sanat ve sanatçının önemini vurgulayarak öğrencileri araştırmaya yönlendirmesi konusunda öğretmen adayları, öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek düzeyde olduğunu belirtmişlerdir.

18- Öğretmen adayları, ulusal kültür mirası ve evrensel sanat değerlerini öğretme konusunda öğretim elemanlarının yeterliliklerinin orta düzeyde olduğunu düşünmektedirler.

19- Öğretmen adayları, öğretim elemanlarının tasarım becerilerinin gelişiminin izlenmesi ve desteklenmesi ile ilgili ailelerle iş birliği yapma konusunda yeterliliklerinin düşük düzeyde olduğunu düşünmektedirler

20- Öğretmen adayları, görsel sanatlar ile ilgili konferans, açık oturum, bilimsel toplantı ve seminer gibi etkinliklere katılma, akademik çalığa yapma, sergiler açma konusunda öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek düzeyde olduğunu ifade etmektedirler.

21- Öğretmen adayları, öz değerlendirme yapma, mesleki kayıt tutma, alanıyla ilgili yayın takip etme, teknolojik bilgi ve birikimini meslektaşları ve öğrencileriyle paylaşma konusunda öğretim elemanlarının yeterliliklerinin orta düzeyde olduğunu düşünmektedirler.

22- Öğretmen adayları, görsel sanatlar arasında iletişim kurabilme boyutu ile öğrenme öğretme sürecini izleme ve değerlendirme boyutu arasında, görsel sanatlar arasında iletişim kurabilme ile görsel sanatların birey, toplum yaşamına etkileri ve okul, aile iş birliği, görsel sanatlar arasında iletişim kurabilme ile mesleki gelişimi sağlama boyutlarını karşılaştırdığımızda öğretim elemanları yeterliliklerini olumlu ve orta düzeyde bulmaktadırlar. Öğrencilerin diğer boyutlar arasındaki düşünceleri ise yine olumlu yönde ve yüksek düzeyde öğretim elemanlarını yeterli olduğunu düşünmektedirler.

23- Araştırmadaki sonuçlardan bir başkası da öğretim elemanlarının mesleki özel alan yeterlilikleri arasında olumlu yönde yüksek ve orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. Bu ilişki öğretim elemanlarının bir alandaki yeterlilik algılarının artmasının diğer alanlardaki yeterlilik algılarına olumlu yönde etkisi olacağını göstermektedir.

5.2 Tartışma

Bu araştırma, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında okuyan öğretmen adaylarının, aynı bölümdeki öğretim elemanlarının yeterlilikleri konusunda ne düşündüklerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Verileri almak için 6 nitelik boyutu içinde yer alan 61 nitelik saptanarak ölçek hazırlanmıştır. Ölçme araçları yoluyla elde edilen bulgular önceki bölümde analiz edilmiş ve sonuçlar elde edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda öğretim elemanları yeterlilikleri hem genel olarak değerlendirildiğinde hem de altı alt boyut bazında değerlendirildiğinde sonucun olumlu orta ve yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırma yapılan üniversitelerden Uludağ Üniversitesi öğrencileri, Dicle Üniversitesi öğrencilerine göre öğretim elemanlarının mesleki yeterliklerinin daha yüksek olduğunu düşünmektedir. Burada Uludağ Üniversitesinin kuruluşunun daha eskiye dayanmasından dolayı bölümün hem donanım açısından hem de öğretim elemanı açısından oluşumunu daha önceden sağlaması önemli bir etkindir diye düşünülebilir. Aynı zamanda sanatsal nabzın daha çok attığı merkezlere yakın olması buradaki öğretim elemanlarının kendilerini sürekli buralardaki etkinliklerle beslemesi ve yenilemeleri önemli bir etken diye düşünmekteyim. Yine doktora ve yüksek lisans gibi

akademik ortamda çok önemli öğretim süreçlerini kolaylıkla yakın merkezlerden yapabilmeleri bir etkidir. Diyarbakır'ın sanatsal etkinliklerden kısmen uzak olmasından ve bölgedeki toplumsal olaylardan kaynaklanan çekincelerden dolayı öğretim elemanlarını tercih etmemeleri farklı algı oluşturmuş olabilir. Dicle Üniversitesinde fiziki şartların ve öğretim elemanı yetersizliğinin de birer etmen olabileceği düşünülebilir. Serap Elike'nin (1995) yaptığı çalışmada fiziki şartlar ve donanım açısından sanat eğitiminin bireysel eğitim olduğunu vurgulayarak, 30-40 saat dersin öğretim elemanlarının yeterliliklerini etkileyeceğini söylemiştir. Dilek Kıratlı' da (2005) atölyedeki fiziki şartlar ve donanımın öğretim elemanlarının yeterliliğini etkileyeceğini söylemiştir.

Bulgulardaki sonuçlara bakıldığında Resim-İş Anabilim Dalı öğretmen adayları, yeterlilik algısı ortalamalarında bayan öğretmen adayları ile erkek öğretmen adayları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görüşünü savunmuşlardır. İlgili literatüre baktığımızda Kahyaoğlu ve Yangın (2007); Coşkun, Özer ve Tiryaki (2010); Tüzün (2004); Kahramanoğlu, Ay (2013) da bu görüşü desteklemektedir.

Öğretmen adayları, öğrenim gördükleri liselere göre yeterlikler konusunda farklı görüşler belirtmişlerdir. Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri ve Meslek Liselerinden gelen öğrenciler ise öğretim elemanlarının yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Burada önemli olan faktör çoğunluğun bu liselerden gelmesidir. Ayrıca bölüme gelmeden önce sanat alanına giriş yapmış olmaları ve öğretim elemanlarıyla ortak bir dil oluşturmaları onların bir adım daha öne çıkmalarını sağlamıştır. Bunun yanında Kahyaoğlu ve Yangın (2007) mezun olunan lise türüne göre mesleki öz-yeterliliklerde herhangi bir farklılık olmadığı sonucuna varmıştır.

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri sınıflar arasında da farklılıklar çıkmıştır. 1. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencileri, öğretim elemanlarının yeterliliklerinin oldukça yüksek olduğunu düşünmektedirler. Kahyaoğlu ve Yangın'ın (2007) mezun olunan okul düzeyine göre mesleki öz-yeterliliklerde herhangi bir farklılık olmadığı sonucuna varmıştır.

Çalışmada öğretmen adayları, öğrenim gördükleri Grafik Tasarım, Resim ve Heykel-Seramik Anasanat atölye dersleri arasında öğretim elemanlarının yeterlilikleri konusunda farklılığın olmadığını savunmuşlardır. Arslan (2010); Dilek (2005) ve Erdoğan (2007) da yaptıkları çalışmalarda öğretim elemanları yeterlilikleri ile ilgili anasanat atölyeler arasında olumlu düşünülmektedirler.

Bölüm programında olan seçmeli sanat atölye adı altında verilen grafik-tasarım, heykel, özgün baskı ve fotoğraf derslerinde “Atölye var ve yeterli durumda.” ve “Atölye var ve yeterli değil.” diye düşünen öğrenciler öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek olduğunu düşünmektedirler. Bu seçmeli sanat atölyelerinde atölye ve mekan çok önemlidir. Haliyle atölyeye özgün donanım bulunmaktadır. Öğrenci bu atmosfere girdiği zaman heyecan duymakta ve çalışmaya çabuk hakim olmaktadır. Oysa atölye hiç yoksa durum çok farklıdır. Bu dersler ya teorik sınıflarda ya da derse uymayan fiziki ortamda işlenecektir ve öğrenci bu atmosfere giremeyecektir. İçinden çalışmak gelmeyecektir. Kırıçoğlu (2005); Etkin (1995) araştırmalarında fiziki şartların ve donanım eksikliğinin sanat eğitimindeki önemine vurgu yapmışlardır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarında nitelikli bir öğretim elemanında bulunması gereken mesleki değer olarak, öğretmenin öncelikle mesleği hakkında yeterli mesleki bilgiye sahip olması gerektiğini ve mesleğini sevmesi gerektiğini savunmuşlardır. Aşıcı, Seylim, Tezcan, Karaca ve Aydın (2009) yaptığı çalışmalar da bizim bulgularımızı destekler niteliktedir. Araştırmacılara göre iyi bir öğretmende bulunması gereken mesleki değerler olarak en fazla ifade edilen mesleki yeterliliktir. Bullock, Glatthorn, Jones(2005) “*Yüksek Nitelikli Öğretmenin Yetiştirilmesi*” adlı el kitabında öğretmen performansını yükseltmek nitelikli öğretmen özellikleri üzerinde durarak çalışmamızdaki vurguladığımız sonuçları ön plana çıkarmışlardır. Diğer taraftan Akgöl (1994)’de 1991-1992 öğretim yılında 16 eğitim fakültesi son sınıf öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırmada ideal bir öğretim elemanının nitelikleri incelenmiş ve sonuçta öğretmen adaylarının fakültelerindeki öğretim elemanlarının niteliklerini olumlu olduğu sonucuna varmıştır. Bu araştırma da bizim bulgularımızı desteklemektedir.

Farklı branşlar da daha önce yapılan birçok çalışmada öğretmen adaylarının da öğretim elemanlarının mesleki yeterlilik algılarının orta ve yüksek düzeyde çıktığı görülmektedir. Kuşuoğlu (2004) sınıf öğretmeni adayları üzerinde yaptığı çalışmada sınıf yönetimine ilişkin yeterlilik algılarının yüksek olduğunu ifade etmiştir. Coşkun, Özer ve Tiryaki (2010) çalışmalarında Türkçe öğretmen adaylarının özel alan yeterlilik algılarının yüksek düzeyde olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Yeşil (2009) sosyal bilgiler alanında öğretmen adaylarının sınıf içi öğretim ve ölçme değerlendirme konularında kısmen yeterli oldukları sonucuna ulaşmıştır. Kahyaoğlu ve Yangın'ın (2007) yaptıkları çalışmada ise farklı branşlardaki (sınıf, fen bilgisi, matematik) ilköğretim öğretmen adaylarının mesleki yeterlilik algılarının düzeyinin yüksek olduğunun sonucuna varmışlardır. Görüldüğü gibi farklı branşlarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Saylan ve Uyangör' ün (1998) yapmış oldukları, öğrenci görüşlerine göre Necati Bey Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarında bulunan “*Öğretmenlik Niteliklerinin Belirlenmesi*” isimli makalede öğretmen adayları, öğretim elemanlarını genel kültür, alan bilgisi açısından orta derecede yeterli bulmuşlardır. Kırıçoğlu (2005); Özsoy (1998) genel kültür düzeyinin bir sanat eğitimcisinde olmasının gerekliliği üzerinde durmuştur. Şen ve Erişen (2013) öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik özellikleri araştırmasında, öğretim elemanlarının etkili öğretmen özellikleri konusunda yüksek ortanda yeterli olduğunun sonucuna varılmıştır. Kalyoncu ve Süzen'in (2010) araştırmalarında öğretmen adayları, konu alan ve alan eğitimi, öğrencileri izleme, değerlendirme ve kayıt tutma konularında yeterlilikleri orta düzeyde olduğu sonucuna varmışlardır, Saylan ve Uyangör'de (1998) bunu desteklemekte ama Köseoğlu,(1994) değerlendirme, yeni kaynaklara ulaşma ve kaynaklardan yararlanma konusunda çok az yeterlidir sonucuna ulaşmıştır. Yine bir başka çalışma olan Yörük ve Tezcan (2009) öğrenci görüşlerine göre etkili öğretmenin özellikleri çalışmalarında sınıf içerisindeki demokratik ve adil ortam, güvenilirlik, dürüstlük, öğretmeye isteklilik ve teşvik edicilik konularında öğretim elemanlarını yüksek yeterliliğe sahip bir sonuç elde etmişlerdir, bu çalışmada yapmış olduğumuz çalışmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Öğretim programı doğrultusunda etkinliklerin planlaması, sınıfta demokratik ve hoşgörü ortamını oluşturması, sanat ve tasarım yöntem ve teknikleri, ölçme ve değerlendirme

yöntemleri, farklı materyal ve kaynaklara yönlendirme, gerekli güvenlik önlemlerini sağlama, yeni teknikleri kullanma konularında öğretim elemanlarının yeterliliklerinin yüksek çıkması Yörük ve Tezcan'ın (2009) bulgularıyla uyumludur. Erden'de (2011) bu başlıkların hedefe ulaşması öğretmenin yeterliliğini ortaya çıkaracağını söyleyerek bizim bulgularımızı desteklemiştir. Yükseköğretim Genel Yeterlilikleri çerçevesinde (bologna. kafkas.edu.tr) belirlenen başlıklarda araştırmayı destekler niteliktedir. Eğitim kademesinin her aşamasında ölçme ve değerlendirme konusunda üzerinde durulan nokta tarafsızlıktır. Gerek öğrencilerin gerekse öğretmenlerin sıkça şikayet ettikleri durum budur. Yapılan araştırmamızda da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Öğretmen adayları nitelikli bir öğretmeni ölçme ve değerlendirme noktasında öncelikli olarak tarafsız olması gerektiğini vurgulamışlardır. Bir diğer sonuç ise ürün değerlendirmesinde ziyade süreç değerlendirmesinin daha sağlıklı olacaktır. Dolayısıyla sonucu değerlendirmektense süreç boyunca her öğrencinin gelişim seviyesini değerlendirmek daha sağlıklı olabilir.

Kırısoğlu (2005); Çelikten, Sanal ve Yeni (2005); Boyacıoğlu (2000); Akyol (2011), görsel ilgiyi artırma, yaratıcı ve eleştirel düşünme, kendilerini ifade edecek ortam oluşturma, merak ve hayal kurma, düşüncenin ürüne dönüşmesi, ortamda fiziksel değişiklikler yapması, sergi ortamı oluşturma, teknolojik kaynaklardan yararlanma konularında öğretim elemanları yeterliliklerinin olumlu düzeyde olması gerektiğini düşünmektedirler. Ayrıca Saylan ve Uyangör (1998) çalışmalarında alan bilgisi ve genel kültür düzeylerinin öğrenci görüşlerine göre orta düzeyde elde ettikleri sonuçla bulgularımızı desteklemektedirler. Sanat eğitimi diğer ders ortamları gibi değerlendirilmemelidir. Sanatsal davranışın çıkması için öğrenci öğretim elemanı iletişimi yüksek düzeyde olması gerekmektedir. Bulgularımızda yeterlilikler oldukça yüksek çıkmıştır. Yörük ve Tezcan'ın (2009); Arslan (2010); Köseoğlu (1994) iletişim kurabilme ve ilgili materyalleri kullanma becerisi konularında bizimle paralel bulgulara ulaşmışlardır.

Öğretmen adaylarının görsel okuma ve anlama, teknikleri özel eğitime gereksinimi olan öğrencilere göre uyarlama konularında öğretim elemanlarının yeterliliklerinin orta düzeyde olduğunu düşünmektedirler. Işık (2003) yapmış olduğu araştırmayla bizim

sonuçlarımızı desteklemektedir. Öğrenciye sanat eğitimi ortamında sağlıklı ve verimli bir öğrenme oluşturmak için öğrencinin her yönüyle bilinmesi gerekmektedir. Çünkü günümüz eğitim anlayışı daha bireyselleşmiştir. Öğrenme ortamında bireysel farklılıklara dikkat edilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda ortamları öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmelidir. Bunu sağlayabilmek için ise öğretmenler öğrencilerini yakından tanımalı ve onlarla birebir ilgilenmelidir. Çelikten, Şanal ve Yeni (2005) öğretim elemanlarının bireysel farklılıkları gözetme konusunda yeterliliklerini destekleyen bulgulara ulaşmışlardır. Gardner'da (1991) insan gelişiminde sanat eğitimi adlı kitabında, bireysel farklılıklar ve farklı kültürlerin olumlu yönde sanatsal gelişimi etkilediğini söylemektedir. Sarı'da (1997) yaptığı çalışmada öğretim elemanı yeterliliklerinin istenilen düzeyde olması için öngördüğü maddeler bizim ulaştığımız, öğrencileri araştırmaya yönlendirmesi konusunda ki bulguları desteklemektedir.

Öğretmen adayları, görsel sanatlar ile ilgili konferans, açık oturum, bilimsel toplantı ve seminer gibi etkinliklere katılma, akademik çalışma yapma, sergiler açma konusunda öğretim elemanlarını yeterliliklerinin yüksek düzeyde olduğunu ifade etmektedirler. Davis(2011), yüksekokullarımızda niçin sanat adlı kitabında öğrenci performansını artırmak için programı öğreten hocaların etkinliklerde aktif olması üzerinde durmuştur. Aşıcı, Seylim, Tezcan, Karaca ve Aydınli (2009) yaptıkları çalışmada nitelikli bir öğretmenin mesleki gelişimini sağlamak için eğitimlere katılması gerektiğini ve yayınları takip edip kendilerini geliştirmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin gelişimini sağlamak ve rehberlik faaliyetleri yapabilmek için nitelikli bir öğretim elemanının sanat eğitimi verilen bölümlerde öğrencilerin becerilerini ve ihtiyaçlarını iyi tespit etmesi ve onlarla birebir ilgilenmesi gerektiği Öğretmen adayları tarafından ifade edilmiştir. Aşıcı, Seylim, Tezcan, Karaca ve Aydınli (2009) yaptıkları araştırmada bizim bulgularımızı destekler niteliktedir.

Araştırmada tek olumsuz bulgu ailelerle iş birliği yapma konusudur. Ailelerle işbirliği ve iletişimin olumsuz çıkması öğretim elemanlarının öğretmen adaylarını yetişkin düzeyinde düşünmelerinden kaynaklanan bir zafiyet sonucu ortaya çıkmış olacağı düşünülmektedir. Ayrıca Çelikten, Şanal ve Yeni (2005) yapmış oldukları bir çalışmada ise iyi bir öğretmende bulunması gereken kişisel nitelikleri: Öğrencilere karşı açık

görüşlü ve objektif olma, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alma, sorunları bilimsel yöntemlerle araştırabilme ve çözüme, bireysel farklılıkları dikkate alma ve yenilik ve gelişmelere açık olma, kendilerini sürekli yenileyebilme olarak belirtmiştir. Bu bulgulardan hareketle yapılan araştırmalar arasında paralellikler olduğu görülmektedir. Özellikle bu bulgularda ön plana çıkan değerler ahlaklı, dürüş olma, vatanını ve milletini sevmeye, yeniliklere ve gelişmelere açık olmaktır. Hiç kuşkusuz ki bir ülkenin geleceği öğretmenlerin ellerinde şekillenmektedir. Her ne kadar bireylerin gelişimleri aile ortamında başlasa da okulla ciddi bir ivme kazanmaktadır. Bu gelişim içerisinde onlara şekil veren, geleceğe hazırlayan, toplum ve ülke için yararlı bir nesil oluşturan öğretmenlerdir. Toplumun gereksinim duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştirme sürecinde ise en fazla sorumluluk eğitim sistemine düşmektedir. Sistemin daha kaliteli bir seviyeye ulaştırılması için, sadece öğretim elemanlarının niteliğinin yükseltilmesi, bölümlerin fiziki koşullarının düzeltilmesi, bilgi teknolojisinin gerektiği araç ve gereçlerle donatılması yeterli olmamaktadır. Eğitim bir bütün olarak düşünüldüğünde; gelecek kuşaklara istenilen davranışları kazandırmada salt okulda verilen bilgileri temel alıp, öğrencilerin ailelerini ve yetiştikleri çevreyi bu sürecin dışında tutarak hedefe ulaşmak olanaklı değildir. Bireyin eğitim yaşantısı, sadece öğretim yapılan yerler ve mekânlarla sınırlı değildir. Okulların başarılı olabilmesi için çevre ile eşgüdümün sağlanması, çevreyi ve aileyi yakından izlemesi, çevre ve aile ile olan iletişimin okula da yansıtılması konusunda okul yöneticisi ve öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Öğretmen adaylarına göre de iyi bir öğretim elemanı okul-aile ve toplum ilişkilerinde öncelikle öğretmen, aile ile yakın ilişkiler kurmalıdır. Aynı zamanda içinde bulunduğu toplumun kültürel değerlerine sahip çıkması gerektiği ve aynı zamanda değer yargılarına saygılı olması gerektiği öğretmen adayları tarafından belirtilen diğer bir durumdur. Burnham'ın (2011) 'Parlak Öğretim Görevlisi' adlı kitabında öğrencilerle diaolog ve çevresiyle iletişimin öğretimi arttırdığını anlatmaktadır. Gardner (1991) kitabında farklı kültürlerin sanatsal yetenekleri beslediğini vurgulaması yine araştırmayı destekler niteliktedir.

5.3 Öneriler

Bu araştırma ile elde edilen bulgulara göre hem öğretmen yetiştirme uygulamaları hem de bu konuda yapılacak araştırmalar için ilgililere aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- Öğretim elemanlarının diğer üniversitelerin güzel sanatlar eğitimi bölümleri arasında iletişim olmalı ve işbirliğine gidilmelidir.
- Bölümdeki öğretim elemanlarının, bu alan eğitimiyle ilgili bilimde uzmanlık çalışması yapmış kişiler tarafından derslerin verilmesi sağlanmalıdır.
- Dersi yürüten öğretim elemanlarının konu, alan eğitimi bilgisi ve öğrenme-öğretme süreçlerine ilişkin yeterliliklerin geliştirilmesi gerekmektedir.
- Öğretim elemanlarının seminer, meslek içi eğitim programları, değişik yükseköğretim programlarındaki uygulamaları belli bir süre yerinde izleyerek bilgi ve deneyimlerini artırmak, konuyla ilgili bilimsel çalışmalara yönlendirmek, alanla ilgili eğitici yeterliliklerinin geliştirilmesi sağlanabilir.
- Öğretim elemanlarının sanat eğitimi sürecinde dersin ürünlerinin değerlendirilmesinde her bir öğrencinin birer öğretmen adayı oldukları dikkate alınarak kendilerinin de etkin bir şekilde katıldığı bir ürün ve süreç değerlendirme ortamı sağlanmalıdır.
- Programda bulunan seçmeli sanat atölye derslerinde özel alan yeterliliklerinin artırılması amacıyla atölye ve atölyenin iç donanımı olması gereken düzeye çıkartılmalıdır.
- Sanat eğitiminin önemli süreçlerinden biri de sergilemedir. İki ve üç boyutlu sanat ve tasarım çalışmalarının sergilenmesine yönelik uygun ortamlar sağlanmalıdır. Sergileme alanı olanlarda daha iyi düzeye getirilmelidir.
- Bölümlerde sanat ve tasarım öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri özgün çalışmaları çeşitlendirebilecek ortamlar sağlanmalıdır.

- Öğretim elemanlarının öğrencilerin tasarım becerilerinin gelişiminin izlenmesi ve desteklenmesi konusunda ailelerle iş birliği içerisinde olmaları gerekmektedir.
- Öğrencilerin ihtiyaç duydukları teknolojik kaynakları eleştirel gözle değerlendirerek süreci amacına uygun ve etkin kullanmaları sağlanmalıdır.
- Öğretim elemanları, öğrencilerin sorgulama ve fikir üretmeye dayalı çalışma becerilerini geliştirecek eğitim ortamları düzenlemeli; etkinliklerde, öğrencilerin düşünmesine fırsat veren, yaratıcı ve eleştirel düşüncelerini sağlayacak ortam oluşturmalıdır.
- Öğrencilerin görsel sembolleri okuma ve anlama becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler düzenlenmeli, görsel sembolleri okuma ve anlamaya yönelik düzenlenecek etkinliklerde evrensel sembolleri yorumlama ve anlamlandırma becerilerini kullanmaları sağlanmalıdır.
- Öğretim elemanları, öğretmen adaylarına üniversite öğrenimleri boyunca kültürel gelişimini bireysel farklılıkları gözeterek milli ve manevi değerleri kazandırma konusunda değerler eğitimine yer vermelidir.

KAYNAKÇA

ACİL, Şengül (2008). **Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Bölümü Öğrencilerinin Kavramsal Sanatla İlgili Görüşleri Üzerine Bir Araştırma**, y.y.l.t., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

AKYOL DAYI, Bihter (2011). **Görsel Sanatlar Dersinde Eleştirel Düşünme Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Öğrenci Tutumları ve Öğretmen Görüşleri**, y.y.l.t., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ALAKUŞ, Ali Osman (2002). **İlköğretim Okulları 6. Sınıf Resim-İş Dersi Öğretim Programının da ki Grafik Tasarımı Konularının Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemiyle ve Bu Yönteme Uygun Düzenlenmiş Ortamda Uygulanması**, y.d.t., Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ALAKUŞ, Osman Ali ve MERCİN, Levent (2009). **Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi**, Ankara: Pegem A Akademi.

ARAL, Erhan (2005). **İlköğretim 2. Kademe Resim-İş Derslerinde Grafik Tasarımı Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri**, y.y.l.t., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ARTUT, Kazım (2007). **Sanat Eğitimi (Kuramları ve Yöntemleri)**, Ankara: Anı Yayıncılık.

ARTUT, Kazım (2001). **Sanat Eğitimi (Kuramları ve Yöntemleri)**, Ankara: Anı Yayıncılık.

ARAL, Neriman (1999). “Sanat Eğitimi-Yaratıcılık Etkileşimi”, **Eğitim Fakültesi Dergisi**, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, S.15, s.11-17.

Anadolu Sanat (2012). Sanat Eğitimi, Eskişehir: **Güzel Sanatlar Fakültesi Süreli Sanat ve Kültür Dergisi**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, S.13, s.43-74.

ALTUĞ, Taylan (1989). **Kant Estetiği**, İstanbul: Payel Yayınevi.

AŞICI, Halil, SEYLİM, Elif, TEZCAN, Fatma, KARACA, İlknur ve AYDINLI, R. (2009). “Öğretmen Yeterlikleri Hakkında Biyoloji Öğretmenlerinin Görüşlerinin

Belirlenmesi”, **I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi.** s. 499, oc.eab.org.tr/egtconf/cd.php. 30.03.2014.

AVCI, Safi (2000). **3-12 Yaş Arası Çocukların Sanat Eğitimi Üzerine Görüş ve Öneriler**”, y.d.t., **Anakara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**

Avrupa Okullarında Sanat ve Kültür Eğitimi (2009). Avrupa Komisyonu, MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı.

AYAYDIN, Abdullah (2011). “Resim-İş Öğretmeni Yetiştirme Programı İle Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Arasındaki Uyum Sorunları”, **Eğitim Fakültesi Dergisi**, Çukurova Üniversitesi Yayınları, c.3, s. 26-33.

AYAYDIN, Abdullah (2009). “Eğitimde Çoklu Zeka Yansımaları ve Görsel Sanatlar”, **Ziya Gökalp eğitim Fakültesi Dergisi**, Dicle Üniversitesi Yayınları, S.13, s.52-62.

AYPEK, Asuman (2010). **Mesleki Eğitim Fakültesi Temel Sanat Eğitimi Derslerinin Program, Öğretim Elemanı ve Öğrenci Faktörlerine Göre Değerlendirilmesi**, y.d.t., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

BALCI, Ali, (Editör) (2007). **Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri.** Ankara: Pegem A Yayıncılık.

BENUĞUR, T. Şirin, (2009). **Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Anasanat Atölye (Grafik) Dersinde Öğretim Elemanlarının Yazı Ve Tipografi Öğretimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri**, y.d.t., **Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**

BALTACIOĞLU, İ. Hakkı (1939). **Sanatın Cemiyet Hayatına Hizmeti**, İstanbul: Yeni Adam Gazetesi Yayınları, S.226, s.12-13.

....., (1975). **Anlaşılmayan Sanat Gerçeği**, İstanbul: Yeni Adam Gazetesi Yayınları, S.883, s.4.

....., (1971). **Türk Plastik Sanatları**, İstanbul: Milli Eğitim Basım Evi.

BERRY, Barnett (2010). **Teaching 2030: What We Must Do for Our Students and Our Public Schools-Now and in the Future**, Publisher: Teachers College Press.

BİÇER, H. (1993). Sanat Eğitiminin Geleceği, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi** (24-28 Eylül 1990), s. 255-261.

BİGALI, Şeref (1984). **Resim Sanatı**, Ankara: Şafak Matbaası.

BİLGİN, İbrahim, TATAR, Erdal ve AY, Yusuf (2012). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Teknolojiye Karşı Tutumlarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB)’ ne Katkısının İncelenmesi”, **X. Ulusal Fen ve Matematik Eğitimi Kongresi** (27-30 Haziran), Niğde Üniversitesi Yayınları.

BOLAT AYDOĞAN, K. Evren (2010). **Sanat Eğitimi ve Sanat Eleştirisi: Türkiye’de Görsel Sanatlar Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar Örneği**, y.d.t., Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

BOYACIOĞLU, Işıl (2000). **İlköğretim (6-7-8. sınıflar) resim-iş dersinde duyuşsal alanın etkililiğine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri**, y.y.l.t., Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

BULLOCK, Ann Adams, GLATTHORN, Allan A. & JONES, Brenda K. (2005). **Developing Highly Qualified Teachers: A Handbook for School Leaders**, Publisher: Corwin Press.

BURNHAM, Louise (2011). **Brilliant Teaching Assistant**, Publisher: Financial Times Management.

BUYURGAN, Serap, BUYURGAN, Ufuk (2007). **Sanat Eğitimi ve Öğretimi**, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

BÜYÜKÖZTÜRK, Şener (2010). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**, Ankara: Pegem A Akademi Yayınları.

BÜYÜKÖZTÜRK, Şener, KILIÇ , Ebru, AKGÜN, Özcan, Erkan, KARADENİZ, Şirin ve DEMİREL, Funda, (2010). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

BOZKURT, Nejat (2013). **Sanat ve Estetik Kuramları**, İstanbul: Sentez Yayıncılık.

..... (2004). **Sanat ve Estetik Kuramları**, İstanbul: Asa Kitapevi.

BROMMER, G. S & G. S. Horn (1985). **Art in Your World**. Davis Publications. Inc. Worcester, Massachusetts U.S.A. Second Edition.

CEBRAİLOĞLU, Öznur (2011). “Sanat Eğitiminde Resim Tekniklerinin Ortak Kullanımı ve Yaratıcılığa Etkisi”, (y.y.l.t., Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

CEMELELİOĞLU, Altın, Nur (2011). **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Resim–İş Eğitimi Anabilim Dalı’ndaki fotoğraf derslerinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi, y.y.l.t., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**

COŞKUN, Eyyub, ÖZER, Bayram & TİRYAKİ, Esra N. (2010). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi, **Buca Eğitim Fakültesi Dergisi**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, S.27, s.123-136.

COŞKUN ONAN, Berna (2005). **Sanat Eğitim Yöntemleri/Yeni Yaklaşımlar, y.y.l.t., Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.**

ÇELİKTEN, Mustafa, ŞANAL, Mustafa, YENİ, Yeliz (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri, , **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Erciyes Üniversitesi Yayınları, S:19, s.207-237.

DAVIS, Jessica Hoffmann (2011). **Why Our High Shools Needthe Arts, Publisher:** Teachers College Press.

DEMİREL, Özcan (2006). **Öğretme Sanatı**, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

DERYAKULU, Deniz (1992). **Öğretim Elemanı- Öğrenci Arası İletişimde İstenilen Öğretim Elemanı Davranışlarının Gösterilmesini engelleyen Faktörler, y.y.l.t., Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.**

DİKİCİ, Ayhan (1997). **Resim-iş Öğretmenlerinin Resim-iş Programına İlişkin Görüşleri, y.y.l.t., Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.**

..... (2002). **Liselerde Görev Yapan Resim Öğretmenlerinin, Öğrencilerin Yaratıcılıklarını Geliştirmeye Yönelik Nitelikleri, y.d.t., Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.**

DORN, Charles M. & ORR, Penelope (2008). **Art Education In A Climate Of Reform**, Publisher: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.

ELKİNS, James (2007). **Visual Literacy**, Publisher: Taylor & Francis.

- ERDEN, Ali Rıza (2011). Eğitim Fakültesinde Uygulanan Öğretmen Yetiştirme Programlarının Felsefesi, **Sosyal Bilimler Dergisi**, Pamukkale Üniversitesi Yayınları, S.9, s.89-97.
- ERBİL, Devrim (1990). **Çağdaş Sanat ve Eğitim, Yaratıcı toplum Yolunda Çağdaş Eğitim**, İstanbul, Cem Yayınevi, Doğan ofset, s.150-151.
- ERGİNER, Aysun (1997). **AİBÜ Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği bölümünde öğretim hizmeti veren öğretim elemanlarının yeterlilikleri, y.y.l.t., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.**
- ERSOY, Ayla (1983). **Sanat Kavramlarına Giriş**. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- ERDEM, Münire & AKMAN, Yasemin (2012). **Eğitim Psikolojisi**, Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- ERDOĞMUŞ YERLİ, Melek (2007). **Resim-iş Öğretmenliği Programındaki Temel Tasarım Derslerinin, Grafik Tasarım Anasanat Atölye Derslerine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri, y.y.l.t., Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**
- ERİNÇ, Sıtkı M. (2004). **Resim Eleştirisi Üzerine**, Ankara: Ütopya Yayınevi.
- ERİNÇ, Sıtkı M. (2004). **Sanat Psikolojisi 'ne Giriş**, Ankara: Ütopya Yayınevi.
- ETİKE, Serep (1995). **Sanat Eğitimi Yazıları**, Ankara: İlke Kitapevi Yayınları.
- GARDNER, Howard (1991). **Art Education and Human Development**, Publisher: Getty Publications.
- GAUDELİUS, Yvonne, SPEİRS, Peg & GAUDELİUS, Yvonne (2001). **Contemporary Issues in Art Education**, Publisher: Pearson.
- GELEN, İsmail & ÖZER, Bayram (2008). "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine Sahip Olma Düzeyleri Hakkında Öğretmen Adayları Ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi", **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Mustafa Kemal Üniversitesi Yayınları, c. 5(9), s.39-55.
- GLATTHORN, Allan A. (1997). **Differentiated Supervision**. Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, USA.

- GORDON Thomas (2003). **Etkili Öğretmenlik Eğitimi(E.Ö.E.)**, (Çev.), Emel Aksoy, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- GÖMLEKSİZ, Nuri, M., KAN, Ayşe Ülkü (2007). “Yeni Öğretim Programlarının Dayandığı Temel İlke ve Yaklaşımlar”, Elazığ: **Doğu Anadolu Bölge Araştırmaları**.
- GÜRHAN Mert (2007). **Resim-iş Öğretmenliği Programında Fotoğrafın İşlevi ve yeri, y.d.t.**, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- GÜRDAL, Arzu (2007). **Görsel Sanatlar Dersinde Yapılandırmaca Yaklaşım Dayalı Öğretim Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri, y.y.l.t.**, Anadolu Üniversitesi eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- HAMMOND, Linda Darling & SNOWDEN , Joan Baratz (2005). **A Good Teacher in Every Classroom: Preparing the Highly Qualified Teachers Our Children Deserve**, Publisher: Wiley, John & Sons, Incorporated.
- HARRISON, Charles, WOOD, Paul (2011). **Sanat ve Kuram 1900-2000, Değişen Fikirler Antolojisi**, (Çev.), Sabri Gürses, İstanbul: Küre Yayınları.
- HEİMSOETH, Heinz (1986). **Immanuel Kant’ın Felsefesi**, çev. T. Mengüşoğlu, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- HULUSİ, Sezer (2001). **İlköğretimde Resim-iş eğitimi, MEB İlköğretimde Etkili Öğretim ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı (Modül:10)**, Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- IŞIK, Hülya (2003). “Zihinsel engelli çocukların el becerilerinin gelişmesine resim-iş dersinin katkısı ile ilgili özel eğitim öğretmenlerinin görüşleri”, (y.y.l.t., **Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü**).
- İŞLER, Ahmet Şinasi (2004). “Sanat Eğitiminde Disiplinlerarası-Tematik Yaklaşım”, **Milli Eğitim Dergisi**, Ankara: Milli Eğitim Yayınları, S:163. s.43-54.
- KAHRAMANOĞLU, Recep, AY, Yusuf (2013). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Özel Alan Yeterlilik Algularının Çeşitli Değişkenler Açısından Analizi”, **Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi**, S. 2/2, s. 285-301.

KAHYAOĞLU, Mustafa, YANGIN, Selami (2007). “İlköğretim Öğretmen Adaylarının Mesleki Öz Yeterliliklerine İlişkin Görüşleri”, **Eğitim Fakültesi Dergisi**, Kastamonu Üniversitesi Yayınları, c.15, No:1, s.73-84.

KALYONCU, Raif, SÜZEN, Hatice, Nilüfer (2010). “Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretmen Adayı Öğrencilerinin Öğretmen Yeterlikleri Üzerine Görüşlerinin Belirlenmesi”, **Eğitim Fakültesi Dergisi**, Kastamonu Üniversitesi Yayınları, c.18, No:3, s. 903-916.

KARACA, Gülçin (2011). “Görsel Sanatlar Eğitiminde Kopya Yönteminin İlköğretim Öğrencilerinin Yaratıcılıklarına Etkisi”, **Eğitim Fakültesi Dergisi**, Mehmet Akif Ersoy üniversitesi Yayınları, S. 21, s. 299-321.

KAVURAN, Tamer (2003). “Türkiye’de Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği Programlarının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, **Sosyal Bilimler Dergisi**, Fırat Üniversitesi Yayınları, c. 13, S. 2, s.167-190.

..... (2003). “Türkiye’de Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalında Okutulan Temel Tasarım Derslerinin Sorunları”, **Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi**. Vol20 (2), s.1-12.

KARAGÖZOĞLU, Galip (1994). **Eğitim Fakültelerindeki Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin ideal bir Öğretim Elemanı’nın Nitelikleri Hakkındaki Görüşleri ile Kendi Kurumlarındaki Öğretim Elemanlarının Bu Nitelikleri Uygunluklarının Karşılaştırılması**, y.d.t., Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KARA BİLGİN, Filiz (2010). **Sanat Tarihi Öğretiminin Işığında Sanat Eğitimi**, y.d.t., Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

KARABIYIKOĞLU Semavat (2010). **Türk Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi ve Bauhaus Ekolünün Türk Sanat Eğitimine Yansımaları**, y.y.l.t., Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

KANT, Immanuel (2001). **The Critique of Judgement, Continental Aesthetics**, editor: Richard Kearney, David Rasmussen, Oxford: Blackwell.

KARAYAĞMURLAR, Bedri (1991). “Yaratıcı Bireylerin Yetiştirilmesi açısından Genel Eğitim İçinde Sanat Eğitiminin Yeri”, **I. Eğitim Kongresi Bildiriler Kitabı**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.

KEHNEMUYİ, Zerrin (2006). **Çocuğun Görsel Sanatlar Eğitimi**, İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.

KIRATLI, Dilek (2005). **Eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği programındaki anasanat atölye derslerine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri**, y.s.y.t., Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KIRIŞOĞLU, Olcay Tekin (1991). **Sanatta Eğitim (Görmek, Anlamak, Yaratmak)**, Ankara: Demircioğlu Matbaacılık.

..... (2009). **Sanat Kültür Yaratıcılık (Görsel Sanatlar ve Kültür Eğitimi- Öğretimi)**, Ankara: Pegem Yayınevi.

KIRIŞOĞLU, Olcay & STOKROCKİ, Mary (1997). **İlköğretim Sanat Öğretimi**, Ankara: Yök /Dünya Bankası/ MEB Geliştirme Projesi.

..... (1997). **Ortaöğretim Sanat Öğretimi**, Ankara: Yök /Dünya Bankası/ MEB Geliştirme Projesi.

KUĞUOĞLU, İ. Hayri, 2004. “Sınıf Öğretmenliği Bölümü Mezunu Aday Öğretmenlerin Kendi Algılarına Göre Sınıf Yönetimi Alanındaki Yeterliklerini Algılamalarına Dair Görüşleri ve Önerileri”, **XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı**.

KURTULUŞ, Yıldız (2001). “Sanat Eğitiminde İşbirlikçi Öğrenme”, **Eğitim Fakültesi Dergisi**, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, S. 20, s.201-205.

KÖSEOĞLU, Kürşat (1994). **İlköğretime Öğretmen yetiştiren Kurumlarda Öğretim Elemanı Yeterliklerinin Değerlendirilmesi**, y.y.l.t., Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KOÇ Nizamettin, DOĞAN Deha, FURAT Ela, ÖZMEN Tuğçe (2012). **Ankara Üniversitesinde “Öğrencinin Öğretimi Değerlendirmesi” Uygulamaları Hakkında Öğrenci ve Öğretim Elemanlarının Görüşleri**, Ölçme ve Değerlendirme Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları.

KURTULUŞ, Çevik, Savaş (2009). **Anadolu güzel sanatlar liselerinde verilen grafik (özgün baskı resim) dersinin amaç ve uygulamalarına yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri, y.y.l.t., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**

LENOIR, Beatrice (2003). **Sanat Yapıtı**, (Çev.) A. Derman, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

MERCİN, Levent, ALAKUŞ, Ali Osman (2007). “Birey ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliliği”, **Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi**, Dicle Üniversitesi Yayınları, S. 9, s.14-20.

MERCİN, Levent (2002). **Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Müzelerin Sanat (Resim) Eğitimi Amaçlı Kullanılmasına İlişkin Yönetici ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi, y.y.l.t., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**

MERCİN, Levent, ALAKUŞ, Mehmet Ali (2007). “Birey ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliliği, **Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi**, Dicle Üniversitesi Yayınları, S. 9, s.14-20.

MEB (2008). **Öğretmenlik Yeterlikleri, Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlikleri**, Ankara: MEB Yayınları.

MEB (1997). İlköğretim Genel Müdürlüğü **“Resim – İş” Öğretmen Kılavuzu**, İstanbul.

MÜLAYİMİ, Selçuk (1989). **Sanata Giriş**, İstanbul: Stad Yayınları.

MÜNİRE Erdem (2011). **Eğitim Bilimlerine Giriş**, Ankara: Arkadaş Yayınevi.

ODABAŞI, Hatice (1986). “Yaratıcılık”, **I. Ulusal Eğitim Sempozyumu**, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi, 24-30 Kasım 1986.

ÖZTÜRK, Y. Yasemin (2008). **Güzel sanatlar fakültelerinin resim bölümlerinde okutulan kuramsal derslerin atölye derslerine etkisi ile ilgili öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri, y.y.l.t., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**

ÖZYURT, Selahattin (1999). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**, Adapazarı: Değişim Yayınları.

ÖZSOY, Vedat (2003). **Görsel Sanatlar Eğitimi**, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

- ÖZER, Elçin (2009). **Türkiye’de Sanat Eğitimi ve Hasan Pekmezci Örneği**, y.y.l.t., Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- PALLANT, Julie (2001). **SPSS Survival Manual. A Step-By-Step Guide to Data Analyses Using SPSS for Windows**, Philadelphia, PA. Open Universty Pres.
- RENNIE, Kimberly M. (1997). Exploratory and confirmatory rotation strategies in exploratory factor analysis. **Paper presented at the annual meeting of the Southwest Educational Research Association** (Austin, January).
- ROMANOK, Kristin & FİSCHER, Jeffrey M. (2011). **Teacher Understanding Of Quality In The Visual Arts Classroom**, Publisher: BiblioLabsII.
- SARI, Sadettin (1997). **Resim-iş Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi**, Denizli: **Eğitim Fakültesi Dergisi**, Pamukkale Üniversitesi Yayınları, S. 2, s.12-16.
- SAN, İnci (2003). **Sanat Eğitimi Kuramları**, Ankara: Ütopya Yayınevi.
- (2004). **Sanat ve Eğitim**. Ankara: Ütopya Yayıncılık.
- (1977). **Sanatsal yaratma ve çocukta yaratıcılık**, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- (1998). “**Sanat Eğitimi Üzerine Yeni Düşünceler**”, Sanat Eğitimi Dergisi.
- (1998). “Sanatlar Eğitimi”, **2.Eğitim Sempozyumu; 21.yy’ın eşiğinde Türk Eğitim Sistemi, Sorunlar, Çözümler, Öneriler, Perspektifler**, İstanbul: MEF okulları Yayınları.
- (1992). “Evrim içinde Sanat Eğitimi Politikaları”, **Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, Ankara Üniversitesi Yayınları, S. 25(2), s. 643-652.
- 1.Sanat Ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu(Dün Bu Gün Gelecek)** (2011). Part 1, Başkent Üniversitesi, Denizbank basım.
- 1.Sanat Ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu(Dün Bu Gün Gelecek)** (2011). Part 2, Başkent Üniversitesi, Denizbank basım.
- SABAN, Ahmet (2000). **Öğrenme Öğretme Süreci: Yeni Teori ve Yaklaşımlar**, Ankara: Nobel Yayınları.

..... (2004). **Çoklu Zeka Teorisi ve Eğitim**, (4. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

SAYLAN, Nevin ve UYANGÖR, Nihat (1998). “Öğrenci Görüşlerine Göre Necatibey Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarında Bulunan Öğretmenlik Niteliklerinin Belirlenmesi”, **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Balıkesir Üniversitesi Yayınları, c. 1 S. 2, s.35-67.

SEYLAN, Ali (2004). **Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde Temel Tasarım (Basic Design) Derslerinin Verimlilik Düzeylerini Araştırmacı Uygulama Modellerinin Araştırılması ve Geliştirilmesi**, y.s.y.t., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

..... (2005). **Temel Tasarım**, Ankara: Dağdelen Basın Yay. Ltd. Şt. Yayınları.

SOYKAN, Ömer Naci (2006). **Kuram-Eylem Birliği Olarak Sanat**, İstanbul: MVT Yayıncılık.

SÖZEN, Metin ve TANYELİ, Uğur (2005). **Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul: Remzi Kitapevi.

SÜZEN, H. Nilüfer (2005). **İlköğretim okullarında görevli yöneticilerin ve resim-iş öğretmenlerinin müze ve sanat galerilerinin görsel sanatlar (resim-iş) eğitimi amaçlı kullanılmasına ilişkin görüşleri**, y.y.l.t., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

TEDP Temel Eğitime Destek Projesi” Öğretmen Eğitimi Bileşeni” (2006). **Öğretmen Mesleği Genel Yeterlikleri**, Ankara: MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü.

TANSUĞ, Sezer (1997). **Çağdaş Türk Sanatına Temel Yaklaşımlar**, Ankara: Bilgi Yayınevi.

TALU, Nilay (1999). “Çoklu Zeka Kuramı ve Eğitime Yansımaları”, Ankara: **Eğitim Fakültesi Dergisi**, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, S.5, s.164-172.

TAŞKAYA, S. Musa (2012). “Nitelikli Bir Öğretmende Bulunması Gereken Özelliklerin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre İncelenmesi”, **Sosyal Bilimler**

Enstitüsü Dergisi, Erciyes Üniversitesi Yayınları, S. 33, s. 283-298, sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_33/14.pdf, 30.03.2014.

TÜRKOĞLU, Adil (1992). “Eğitim Yüksek Okullarında Programa İlişkin Sorunlar”, **Öğretmen Yetiştiren Kurumların Dünü- Bugünü- Geleceği Sempozyumu**, Ankara: (Tarih 1987) , s. 480.

TOKTAŞ, Pınar (2009). **Güzel sanatlar eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında temel sanat eğitimi/temel tasarım dersine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi, y.y.l.t., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**

TOLSTOY, L. Nikolayeviç (2004). **Sanat Nedir?**, İstanbul: (Çev.), Kabil Demirkıran, Şule Yayınları.

TİMUÇİN, Afşar (2000). **Estetik**, İstanbul: Bulut Yayınları.

TİTİZ, Osman (2005). **Yeni Eğitim Sistemleri**, İstanbul: Zambak Yayınları.

TURANİ, Adnan (1998). **Sanat Terimleri Sözlüğü**, İstanbul: Remzi Kitapevi.

TUNALI, İsmail (1984). **Estetik**, İstanbul, Cem Yayınevi.

TÜZÜN, Serap (2004). **Resim-iş dersi öğretmenlerinin resim-iş dersi öğretmenliğine ve öğretim süreçlerine yönelik tutumları ve görüşleri, y.y.l.t., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**

TÜRKDOĞAN, Galip (1981). **Sanat Eğitimi Yöntemleri**, Ankara: Ayyıldız Matbaası.

TÜZÜN Serap (2004). **Resim-iş Dersi Öğretmenlerinin Resim-iş Öğretmenliğine ve Öğretim Sürecine Yönelik Tutumları ve Görüşleri, y.y.l.t., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**

UNESCO (2001). **Teachers for Tomorrow’s Schools**. Paris: UNESCO Publishing.

ULUSOY, Gözde, 2008. **Avrupa Birliği programları, grafik eğitimi kapsamındaki projelere ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri, y.y.l.t., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.**

UYGUN, Selçuk (2006). “Cumhuriyet Döneminde Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirmenin Tarihsel Analizi”, Orta Öğretimde Yeniden Yapılandırma Sempozyumu, Ankara: **Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları**, (20-22 Aralık 2004), s. 596-602.

UÇAN, Ali (2002). “Türkiye’de Çağdaş Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Süreci ve Başlıca Yapılanmalar”, **Sanat Eğitimi Sempozyumu: Türkiye’de Sanat Eğitimi ve Öğretmen.**

ÜNVER, Erdem (2002). **Sanat Eğitimi**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

ÜSTÜNER, Özlem (2007). **Disiplinler arası Sanat ve Sanat Eğitime Etkileri, y.y.i.t.**, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

VARIŞ, Fatma (1994). **Eğitim Bilimine Giriş**, Konya: Atlas Kitapevi.

YAZAR, Tarık (2010). **Ondokuz Mayıs Üniversitesi Atakum Kampüsü Bağlamında Görsel Bildirişim Simgelerinin Tasarım ve Uygulama Sorunlarına Genel Bir Bakış ve Model Önerisi**, y.s.y.t., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

YETKİN, S. Kemal (1968). “Güzel Sanatların Eğitimindeki Yeri”, **Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, c.1, s.125.

..... (1979). **Estetik ve Ana Sorunları**, İstanbul: İnkılap ve Aka Basımevi.

YEŞİL, Rüştü (2009). “Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin Sınıf İçi Öğretim Yeterlikleri”, **Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**, c: 7, S.1, s. 23-48.

YILMAZ, D. Pelin (2008). **Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalında Okutulan Sanat Tarihi Dersinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi**, y.y.i.t., Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü.

Yükseköğretim Kurulu (2007). **Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)**, Ankara.

YOLCU, Enver (2004). **Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**, Ankara: Nobel Yayınları.

YÖRÜK, Döne, TEZCAN, Habibe (2009). Öğrenci Görüşlerine Göre Etkili Öğretmenin Özellikleri, Ankara: Milli Eğitim Dergisi, S:182, s.219-226.

İnternet Üzerinde Yapılan Araştırma Adresleri

<http://otmg.meb.gov.tr/alangs.html>, 16.05.2013.

<http://otmg.meb.gov.tr/alannt.html>, 16.05.2013.

<http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt11/sayi1/171-192.pdf>, 18.05.2013.

<http://tyyc.yok.gov.tr>, 18.05.2013.

<https://bologna.yok.gov.tr/files/1fd58513c8ad79fe43ca1b7c1adc4a8b.pdf>, 18.05.2013.

http://bologna.kafkas.edu.tr/temelbilgiler/Bologna_Kitapcigi_17_12_2009.pdf,
18.05.2013.

http://www.istanbul.edu.tr/bologna/documents/bologna_kitabi_web_icin.pdf,
18.05.2013.

http://www.academia.edu/1112913/YENI_ILKOGRETIM_PROGRAMLARININ_DA_YANDIGI_TEMEL_ILKE_VE_YAKLASIMLAR, 18.05.2013.

<http://otmg.meb.gov.tr/belgeler/otmg/Yeterlikler.pdf>, 16.05.2013.

http://duabpo.dicle.edu.tr/oygem/dosya/Ogretmen_Adaylari_i%C3%A7_mizampaj.pdf,
24.05.2013.

http://yunus.hacettepe.edu.tr/~n.senem/makaleler/ogretmen_yeterli.htm, 24.05.2013.

<http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt11/sayi1/171-192.pdf>, 24.05.2013

http://tr.wikipedia.org/wiki/Sanat_e%C4%9Fitimi, 24.05.2013

<http://www.msxlabs.org/forum/egitim-bilimleri/79562-egitim-nedir.html>, 29.05.2013.

<http://www.egitim.aku.edu.tr/oytarhce.pdf>, 06.06.2013

http://www.newwsa.com/download/gecici_makale_dosyalari/NWSA-4380-2-1.pdf,
06.06.2013.

http://sosyaldergi.usak.edu.tr/Makaleler/133259355_ozel_say%C4%B1_12.pdf,
06.06.2013.

<http://gefad.gazi.edu.tr/window/dosyapdf/2002/3/2002-3-247-259-18hclyaizbclckoclu.pdf>, 06.06.2013.

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/137/949.pdf>, 06.06.2013.

http://www.pegem.net/akademi/bildiri_detay.aspx?id=7828, 06.06.2013.

<http://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/629>, 23.10.2013.

http://pegem.net/dosyalar/dokuman/06102007123026E%C4%9Fitim%20Bilimine%20Giri%C5%9F_Mehmet%20%C5%9Eisman.pdf, 10.10.2013.

<http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/SBED/article/viewFile/194/187>, 10.10.2013.

[http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_19/11-%20\(207-237.%20syf.\).pdf](http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_19/11-%20(207-237.%20syf.).pdf), 10.10.2013.

<http://www.journals.istanbul.edu.tr/tr/index.php/hayef/article/view/6876>, 10.10.2013.

http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/163/isler.htm, 10.10.2013.

http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/160/katiranci.htm, 10.10.2013.

http://gsf.baskent.edu.tr/duyuru/SEMPOZYUM_KITAP.pdf, 10.10.2013.

<http://pegem.net/dosyalar/dokuman/14042012150429sanat%20E%C4%9Fitimi.pdf>, 26.11.2013.

http://www.egitimsen.org.tr/ekler/4d82c0cb288bc6da2025c0c20ecb602_ek.pdf, 26.11.2013.

http://yunus.hacettepe.edu.tr/~n.senem/makaleler/ogretmen_yeterli.htm, 12.12.2013.

<http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c1s2/makale/c1s2m3.pdf>, 12.12.2013.

<http://www.osym.gov.tr/dosya/1-69402/h/13ogretimalanlisansogrencisay.pdf>, 07.01.2014.

<http://www.osym.gov.tr/dosya/1-69421/h/29lisansogretimalan.pdf>, 07.01.2014.

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/34/922/11502.pdf>, 09.01.2014.

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Sanat>, 08.01.2014.

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/509/6228.pdf>, 13.01.2014

<https://www.yok.gov.tr/web/guest/yayinlar>, 17.01.2014.

http://www.egitim.hacettepe.edu.tr/belge/UYYPSS2_BildiriKitabi.pdf, 15.01.2014.

http://www.tevfikfikret-ank.k12.tr/kurum/birim/program/fr_prg/lise.pdf, 17.01.2014.

<http://www.tevfikfikret-ank.k12.tr/kurum/birim/program/gorsel.doc> ,17.01.2014.

<http://talimterbiye.mebnet.net/ogrenci%20merkezli%20egitim/yapilandirmaciogrenme.pdf>, 18.01.2014.

http://www.antrenmandunyasi.com/kullanici_dosyalari/File/sporpsikolojisi/YAPILANDIRMACILIK.htm ,18.01.2014.

<http://web.firat.edu.tr/.../10%20Yeni%20İlköğretim%20Programları-Nuri%20>,
18.01.2014.

<http://www.iconte.org/FileUpload/ks59689/File/93.pdf>, 18.01.2014.

http://www.newwsa.com/download/gecici_makale.../NWSA-4380-2-1.pdf, 18.01.2014.

http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/.../isler.htm,
18.01.2014.

<http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=114>, 19.01.2014.

<http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/DergiPdfDetay.aspx?ID=57>, 21.01.2014.

http://journal.tarekoder.org/archive/2001/2001_01_05.pdf, 19.01.2014.

<http://egitimdeyapilanma.istanbul.edu.tr/inc/yok.pdf>, 23.01.2014.

http://www.tyyc.sakarya.edu.tr/raporlar/21_SANAT_13_01_2011.pdf, 23.01.2014.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.52e219ad1bcfb4.90912907 ,24.01.2014.

<http://www.osym.gov.tr/belge/1-19181/2013-osys-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-ki-.html>, 29.01.2014.

<http://www.barnesandnoble.com>, 24.02.2014

EKLER

EK: 1 GÖRSEL SANATLAR ÖZEL ALAN ÖLÇEĞİ

<p>Değerli Öğrenci arkadaşlar, Bu anket “Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri” konulu bir araştırmada görüşlerinizden yararlanmak üzere araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Elde edilen bilgiler araştırma kapsamı dışında başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Göstereceğiniz ilgi ve katkı için şimdiden teşekkür eder, başarılar dileriz.</p>			
<p>Araştırmacı: Öğr. Gör. Abdurrahman EREN Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Antakya/HATAY Doktora Öğrencisi E-Mail: abdurrahmaneren@gmail.com Tel: 05053568557</p>		<p>Danışman: Yrd. Doç. Dr.Tarık YAZAR Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü İlkadım/SAMSUN E-Mail: tarikyazar08@gmail.com</p>	
1.Okumakta olduğunuz üniversite?			
01 ☐ Marmara Üniversitesi 02 ☐ Uludağ Üniversitesi 03 ☐ Pamukkale Üniversitesi 04 ☐ Adnan Menderes Üniversitesi 05 ☐ Mustafa Kemal Üniversitesi 06 ☐ Gazi Üniversitesi	07 ☐ Karadeniz Teknik Üniversitesi 08 ☐ Dicle Üniversitesi 09 ☐ Harran Üniversitesi 10 ☐ Yüzüncü Yıl Üniversitesi 11 ☐ Fırat Üniversitesi	12 ☐ Trakya Üniversitesi 13 ☐ Muğla Üniversitesi 14 ☐ 19 Mayıs Üniversitesi 15 ☐ Çukurova Üniversitesi 16 ☐ Niğde Üniversitesi	
2.Cinsiyetiniz? 3.Bitirdiğiniz Lise? 4. Kaçınıcı Sınıftasınız? 5.Anasanat Atölye dersiniz?			
01 ☐ Bayan 02 ☐ Erkek	01 ☐ Akademik Lise 02 ☐ Anadolu Güzel San. Lis 03 ☐ Meslek Lisesi	01 ☐ 1.Sınıf 02 ☐ 2.Sınıf 03 ☐ 3.Sınıf	01 ☐ Grafik Tasarım 02 ☐ Resim
6. Üniversitenizde Resim atölyesi var mı? 01 ☐ Evet, atölye var ve yeterli durumda 02 ☐ Evet, ancak yeterli değil		7. Üniversitenizde Heykel atölyesi var mı? 01 ☐ Evet, atölye var ve yeterli durumda 02 ☐ Evet, ancak yeterli değil 03 ☐ Yok ve çok ihtiyaç duyuyorum	
8. Üniversitenizde Özgün Baskı atölyesi var mı? 01 ☐ Evet, atölye var ve yeterli durumda 02 ☐ Evet, ancak yeterli değil 03 ☐ Yok ve çok ihtiyaç duyuyorum		9. Üniversitenizde Grafik Tasarım atölyesi var mı? 01 ☐ Evet, atölye var ve yeterli durumda 02 ☐ Evet, ancak yeterli değil 03 ☐ Yok ve çok ihtiyaç duyuyorum	
10. Üniversitenizde Fotoğraf Stüdyosu var mı? 01 ☐ Evet, fotoğraf stüdyosu var ve yeterli durumda 02 ☐ Yok ve çok ihtiyaç duyuyorum		11. Üniversitenizde bir sanat galerisi var mı? 01 ☐ Evet, bir sanat galerisi var ve yeterli durumda 02 ☐ Yok ve çok ihtiyaç duyuyorum	

<p>Açıklama: Aşağıda bulunan tüm ifadeler Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterliliklerini belirlemeye yönelik olarak Bölümünüzdeki öğretim elemanlarının kişisel özelliklerini, ders işleme yöntemlerini ve sınıf yönetimlerini araştırmaktadır. Öğretim elemanlarında gördüğünüz durumu size en uygun olan kutucuklardan birine X işaretini koyarak belirtiniz.</p>	<p>İFADEYE KATILMA DÜZEYİ</p>
<p>MADDELER</p>	<p>5- Her zaman yapar 4- Sık sık yapar 3- Ara sıra yapar 2- Nadiren yapar 1- Hiçbir zaman yapmaz</p>
<p>A - ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİNİ PLANLAMA VE DÜZENLEME</p>	
<p>1-Öğretim programı doğrultusunda hazırlanan mevcut etkinliklerle öğrenme öğretme sürecini planlar.</p>	<p style="text-align: center;">5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>2-Öğrencilerin görsel sanat çalışmalarına ilgilerini uyandırmaya yönelik planlama yapar.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>3-Etkinliklerde, öğrencilerin düşünmesine fırsat veren, yaratıcı ve eleştirel düşüncelerini sağlayacak ortam oluşturur.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>4-Öğrencilerin duygu, düşünce, izlenim, sezgi ve hayallerini ifade etmelerini sağlayacak ortamlar oluşturur.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>5-Öğrencilerin sorgulama ve fikir üretmeye dayalı çalışma becerilerini geliştirecek eğitim ortamları düzenler.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>6-Öğrencilerin hayal kurmasını ve merak etmesini sağlayacak, düşüncelerini harekete geçirebilecek etkinlikler düzenler.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>7-öğrencilerin özgün düşüncelerini ortaya çıkaracak ortamlar oluşturarak, özgün düşüncelerini ürüne dönüştürme sürecini paylaşmalarını sağlayacak fırsatlar oluşturur.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>8-Öğrenme ortamında, öğretim stratejilerine uygun fiziksel düzenlemeler yapar.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>9-Sınıfta demokratik ve hoşgörülü bir ortam oluşturur.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>10-Sanat ve tasarım yoluyla öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri özgün çalışmaları çeşitlendirecek ortamlar sağlar.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>11-İki ve üç boyutlu sanat ve tasarım çalışmalarının sergilenmesine yönelik uygun ortamlar sağlar.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>12-Öğrenme öğretme sürecinde, öğrencilerin resimsel gelişimine uygun mevcut materyalleri kullanır.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>13-Sanat ve tasarım çalışmalarına uygun yöntem ve tekniğin, ilkelerini ve teknik özelliklerini bilir.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>14-Öğrencilerin ihtiyaç duydukları teknolojik kaynakları eleştirel gözle değerlendirerek etkin kullanmalarını sağlar.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>15-Öğrenme öğretme sürecinde kullanacağı ölçme ve değerlendirme yöntemlerini amaca uygun olarak belirler.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>16-Mevcut yazılı, görsel ve İşitsel materyalleri, öğrencilerin resimsel gelişimine uygun olarak geliştirir.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>17- Öğrencileri öğrenme öğretme sürecinde çeşitli materyalleri ve kaynakları kullanmaya yönlendirir.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
<p>18- Öğrencilerin öğrenme öğretme sürecinde, uygulamaya yönelik gerekli güvenlik önlemlerini almalarını sağlar.</p>	<p style="text-align: center;">☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>

MADDELER	5- Her zaman yapar 4- Sık sık yapar 3- Ara sıra yapar 2- Nadiren yapar 1- Hiçbir zaman yapmaz
19-Öğrencileri yeni teknikler kullanmaya yönlendirecek yaklaşımlar tasarlar ve her türlü materyalin hazırlanmasında rehberlik eder.	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
20-Bilişim teknolojilerinin kullanımının, birey ve toplum açısından önemi hakkında görüşlerini çevresiyle paylaşır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
21-Öğrencilerin öğrenme öğretme sürecinde ihtiyaç duydukları teknolojik kaynakları sürecin amacına uygun etkin kullanmalarını sağlar.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
B - GÖRSEL SANATLAR ALANINDA İLETİŞİM KURABİLME	
1-Öğrencilerin sanat ve tasarım çalışmalarında, birbirleri ile olan iletişimlerinde duygusal gelişimlerine zarar vermeden, yaratıcılıklarını kullanarak kendilerini ifade edebilecekleri, saygı, sevgi ve hoşgörü ortamı oluşturur.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
2-Öğrenme öğretme sürecinde, öğrencilerin empati kurmalarını sağlar.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
3-Öğrencilerde, özveri-emek ile oluşturulan her görsel sanat çalışmasının değer taşıdığı fikrinin oluşmasını sağlar.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
4-Öğrencilerin, kendilerinin veya birbirlerinin çalışmalarını değerlendirirken yapıcı eleştirilerin teşvik edici rol taşıdığını fark etmelerini sağlar.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
5-Öğrencilerin, sanat yolu ile uzlaşmacı bir ortam oluşturabilmelerini sağlar.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
C - TASARIM, UYGULAMA VE GÖRSEL OKUR-YAZARLIK BECERİLERİNİ GELİŞTİRME	
1-Öğrencilerin tasarım sürecinde, görsel alanda problem çözme becerilerini geliştirmeye ve yaratıcılıklarını ortaya koymaya yönelik yönlendirmelerde bulunur.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
2-Öğrencilere görsel alanda problem çözme yeterliklerini farklı alanlarda kullanabilme becerisini kazandırır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
3-Öğrencilerin sanat ve tasarım çalışmalarında araç-gereçleri uygulanacak tekniğin özelliklerine göre kullanmanın önemini kavramalarını sağlar.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
4-Sanat eserlerini okuma ve anlama becerilerini geliştirmeye yönelik düzenlenecek etkinliklerde öğrencilerin ilgi ve beklentilerini dikkate alır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
5-Öğrencilerin görsel sembolleri okuma ve anlama becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler düzenler.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
6-Görsel sembolleri okuma ve anlamaya yönelik düzenlenecek etkinliklerde, evrensel sembolleri yorumlama ve anlamlandırma becerilerini kullanmalarını sağlar.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
7-İncelenen sanat eserinin konusu ve estetik elemanlarından hareketle özgün kompozisyonlar yapma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikleri çeşitlendirir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
8-Öğrenme öğretme sürecindeki etkinlikleri, öğretim yöntem ve tekniklerini ve özel eğitime gereksinimi olan öğrencilere göre uyarlar.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
9-Atatürk'ün sanata ve sanatçıya verdiği önem ile ilgili düşünce ve görüşlerine öğrenme öğretme süreci içerisinde yer verir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐

MADDELER	5- Her zaman yapar 4- Sık sık yapar 3- Ara sıra yapar 2- Nadiren yapar 1- Hiçbir zaman yapmaz
D - ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİNİ İZLEME VE DEĞERLENDİRME	
1-Sanatsal gelişim sürecini izlemek ve değerlendirmek için çeşitli araçlar geliştirir.	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
2-Öğrencinin öğrenme etkinlikleri içerisindeki sanatsal duyarlılığını ve kültürel gelişimini bireysel farklılıkları gözetenek değerlendirir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
3-Öğrencilerin öğrenme öğretme süreci içerisindeki sanatsal duyarlılığı ve kültürel gelişimlerini belirlemeye yönelik çeşitli araçlar ve yöntemler kullanır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
E - GÖRSEL SANATLARIN BİREY, TOPLUM YAŞAMINA ETKİLERİ VE OKUL, AİLE İŞ BİRLİĞİ	
1-Öğrencilerin tasarım becerilerinin gelişiminin izlenmesi ve desteklenmesi konusunda ailelerle iş birliği yapar.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
2-Sanat ve sanatçının önemini vurgulayarak öğrencileri araştırmaya yönlendirir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
3-Çeşitli materyalleri kullanarak, öğrencilerin sanatın önemini anlamasına ve sanatçıyı tanımasına yönelik etkinlikler düzenler.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
4-Öğrencilerin, ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini yansıtan sanat ve tasarım çalışmalarını yapmalarını sağlar	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
5-Ulusal bayram ve törenlerde öğrencilere ilgi ve yetenekleri doğrultusunda görev ve sorumluluklar verir	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
6-Ulusal bayramlar ve törenler için düzenlenen etkinliklerde görsel düzenlemeler ve sunularla katkıda bulunur.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
7-Okulda sanat ve kültür ortamı oluşturmada, okulun ve kendisinin sorumluluğunun farkındadır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
8-Okulda sanat ve kültür ortamı oluşturmada, işbirliği yapılabilecek kurum, kuruluş kişileri belirleyerek öğrencileri bu kurum, kuruluş ve kişilerle ilgili bilgilendirir	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
9-Okulun bulunduğu çevrenin kültürel miraslarını ve evrensel sanat değerlerini bilir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
10-Yöresel ve ulusal kültür mirasları ile evrensel sanat değerlerinin tanıtılmasının önemini bilir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
11-Ulusal kültür mirasları ve evrensel sanat değerlerinin tanıtılmasına yönelik, öğrenme süreci içerisinde etkinlikler düzenler.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
F - MESLEKİ GELİŞİMİ SAĞLAMA	
1-Sahip olduğu mesleki yeterliklerini belirlemek için öz değerlendirme yapar.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
2-Mesleki yeterliklerini belirlemeye yönelik uygulamalarını kayıt altına alır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
3-Mesleki yeterliklerini belirlerken veli, öğrenci, meslektaş ve yönetici görüşlerinden yararlanır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
4-Görsel sanatlar öğretimini desteklemek amacıyla kültür, sanat ve öğretim süreci uygulamalarıyla ilgili çeşitli yayınları takip eder.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
5-Araştırma, planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde teknolojiden yararlanır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐

MADDELER	5- Her zaman yapar 4- Sık sık yapar 3- Ara sıra yapar 2- Nadiren yapar 1- Hiçbir zaman yapmaz
6-Görsel sanatlar ile ilgili konferans, açık oturum, bilimsel toplantı ve seminer gibi etkinliklere dinleyici olarak katılır.	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
7-Sanat alan veya alanlarında aldığı eğitim doğrultusunda etkinlikler düzenleyerek çevresiyle paylaşır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
8-Konferans, açıkoturum, bilimsel toplantı ve seminerlerde bildiriyle, posterle veya konuşmacı olarak yer alır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
9- Alanıyla ilgili akademik düzeyde çalışmalar yapar.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
10- Alanıyla ilgili yaptığı uygulamaları sergiler.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
11-Görsel sanatlar ile ilgili ulusal ve evrensel değişimleri ve gelişimleri takip eder.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
12-Bilişim teknolojileri araçlarını öğrenciyle, meslektaşlarıyla, yöneticilerle, ailelerle, uzmanlarla etkili iletişim ve işbirliği için kullanır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐

**EK:2 TÜRKİYE’DE EĞİTİM FAKÜLTESİ GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ
BÖLÜMÜ RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI / RESİM-İŞ
ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI BULUNAN ÜNİVERSİTELERİN LİSTESİ**

SAYI	İL	ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE	BÖLÜM/PROGRAM	KONT
1	Adana	Çukurova Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	40
2	Ağrı	İbrahim Çeçen Üni.	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	50
3	Ankara	Gazi Üniversitesi	Gazi Eğit. Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	70
4	Aydın	Adnan Menderes Üni.	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	40
5	Bolu	Aban İzzet Baysal üni.	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	40
6	Burdur	Mehmet Akif Er. Üni.	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	30
7	Bursa	Uludağ Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	50
8	Çanakkale	Çanakkale 18 Mart Üni.	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	30
9	Denizli	Pamukkale Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	40
10	Diyarbakır	Dicle Üniversitesi	Ziya Gökalp E. Fak.	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	30
11	Edirne	Trakya Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	30
12	Elazığ	Fırat Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	40
13	Erzincan	Erzincan Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	40
14	Erzurum	Atatürk Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	45
15	Eskişehir	Anadolu Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	55
16	Hatay	Mustafa Kemal Üni.	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	30
17	İstanbul	Marmara Üniversitesi	Atatürk Eğitim Fak.	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	100
18	İzmir	Ege Üniversitesi	Atatürk Eğitim Fak.	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	20
19	İzmir	Dokuz Eylül Üni.	Buca Eğitim Fak.	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	60
20	Kastamonu	Kastamonu Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	30
21	Konya	Necmettin Erbakan Üni.	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	45
22	Malatya	İnönü Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	50
23	Muğla	Muğla Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	30
24	Niğde	Niğde Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	30
25	Samsun	19 Mayıs Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	60
26	Sivas	Cumhuriyet Üni.	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	35
27	Şanlıurfa	Harran Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	40
28	Tokat	Gaziosmanpaşa Üni.	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	25
29	Trabzon	Karedeniz Teknik Üni.	Fatih Eğitim Fak.	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	50
30	Van	Yüzüncü Yıl Üni.	Eğitim Fakültesi	GSEB Resim- İş Öğr. ABD	40

Bu tablo; ösys-yükseköğretim programları ve kontenjanları kılavuzu 2013: 143-148’deki Tablo 5- özel yetenek sınavı sonuçlarına göre öğrenci alan yükseköğretim programlarına yönelik veriler incelenerek oluşturulmuştur (osym.gov.tr).

EK: 3 UYGULAMA İÇİN ÜNİVERSİTELERDEN ALINAN İZİN BELGELERİ

Araştırmanın yapıldığı toplam 16 üniversiteden 12'si resmi yazışmayla, 4'ü ilgili bölümündeki öğrencilere gönüllülük esasına göre uygulama yapılmıştır.

Ş-ÖCA-2014 14:03 Gönd:MKU Personel D.Bsk. 03262213308	Kı:2456005	Syf: 1/1
---	------------	----------

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
Atatürk Eğitim Fakültesi

Sayı : 65796619-900-1300235352 02.12.2013
Konu : Öğr.Gör.Abdurrahman EREN'in anket çalışması hk.

PERSONEL DAİRE BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21.11.2013 tarihli ve 65541554-900-1300227329 sayılı belge.

Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Görevlisi Abdurrahman EREN'in hazırlamış olduğu " Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri " konulu anketin Fakültemiz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında uygulandığı ve anket sonuçlarının adı geçen öğretim elemanının adresine kargo ile gönderildiği ile ilgili Bölüm Başkanlığının yazısı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize rica edirim.

Prof. Dr. Ramazan ÖZFY
Dekan

EK: 02.12.2013 tarihli 77721479-044-1300234957 sayılı belge

				Marmara Üniversitesi Göztepe Yerleşkesi Atatürk Eğitim Fakültesi 34722 Kadıköy - İSTANBUL Telefon (0216) 41 00545	Belge No: 738 80 60	Avrullah bilgi için Bilgi TEKNİK Servis
---	---	---	---	---	---------------------	---

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince Ramazan ÖZEY tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://ebys.marmara.edu.tr/ERMS/Record/RecordConfirmationPage.aspx?code=067E225>

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

2013/10/31

Say: 31103388/929/8782-19164
Konu: Anket Uygulaması

tr

MUŞTAF A KEMAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi:31.10.2013 tarihli ve 73103388/929:8782-19164 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ile bildirilen, Üniversiteniz Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarından Öğr.Gör. Abdurrahman EREN'in hazırlamış olduğu "Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri" konulu anket çalışmasını Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar,Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında uygulama talebi Üniversitemizce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Mustafa BİRİNCİOĞLU
Rektör

Merkez Kampus Aytepe Mevkii 09010 AYDIN
Telefon: 0 (256) 218 20 00-1357
e-posta: yazisler@adu.edu.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin İrtibatlı: AYDAŞ
Faks: 0 (256) 214 66 87
Elektronik Ağ: www.adu.edu.tr

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı

Sayı: B.30.2.ULU.0.71.01.03-929/36551
Konu: Anket Uygulaması

02/12/2013

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
HATAY

İlgi : 31.10.2013 tarihli ve 73103388/929-8782-19164 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Fakültesi Öğretim Görevlisi Abdurrahman EREN'in hazırlamış olduğu "Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri" anketinin Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında uygulanması uygun görülmüş olup ilgili Fakülte Dekanlığının yazısı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

imza

Prof. Dr. A.Saim KILAVUZ
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EKLER :

- 1-Eğitim Fakültesi Dekanlığı Yazısı (1 adet)
- 2-Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlık Yazısı (1 sayfa)
- 3-Bölüm yazı Örneği (1 Sayfa)

02.12.2013

Bu belge, 5070 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak elektronik imza ile imzalanmıştır.

U.Ü. Rektörlüğü Görükle Kampusu 16059 Nilüfer BURSA
Tel:0224 294 01 29 Faks:0224 294 01 15
e-posta:atanriver@uludag.edu.tr Elektronik Ağ:www.uludag.edu.tr

Ayrıntılı Bilgi:
Aysegül B.Şef

Bu belge UDOS kullanılarak hazırlanmıştır.

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı

SAYI : 73890629- : 13232
KONU :
Anket Çalışması hk.

025436

2013-11-20

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Personel Daire Başkanlığı)

İlgi: 31.10.2013 tarih ve 73103388/929/8782-19164 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarından Öğr. Gör. Abdurrahman EREN'in hazırlamış olduğu "Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri" konulu anket çalışmasının Üniversitemiz Eğitim Fakültesi'nin ilgili bölümlerinde uygulanması Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Süleyman Pişkin
Rektör V.

S.L.

Posta Adresi:
Trakya Üniversitesi Rektörlüğü
Balkan Yerleşkesi 22030 EDİRNE

Tel: 0-284 223 42 15 Faks: 0-284 223 55 06
e-posta: personel@trakya.edu.tr

T.C
DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Committed to excellence
.../12/2013

Sayı :83873436-1702-14832
Konu : Anket Uygulanması

06 Aralık 2013

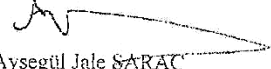
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
31040 Antakya/HATAY

İlgi :31.10.2013 tarih ve 8782-19164 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ile, Üniversiteniz Eğitim Fakültesi Öğretim Görevlisi Abdurrahman EREN'in hazırlamış olduğu "Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elamanlarının Mesleki Yeterlilikleri" konulu anket çalışmasının Üniversitemizin ilgili birimlerinde uygulanması için gerekli izinlerin verilmesini talep etmekteyiz.

Konu ile ilgili talebiniz Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz/rica ederim.

Prof. Dr. Ayşegül Jale SARAÇ
Rektör

Dicle Üniversitesi Rektörlüğü 21280 Diyarbakır
Telefon: (0412) 248 82 25 Fax : (0412) 248 82 16
e-Posta: gensek@dicle.edu.tr Elektronik Ağ: www.dicle.edu.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin İrtibat: K.AZBAY
Bilgisayar İşletmeni

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Genel Sekreterlik

Sayı :27848278/044/25757
Konu :Anket İzni

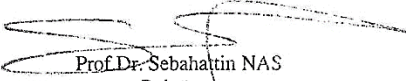
25/11/2013

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi :31.10.2013 tarih ve 73103388/929/8782 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ile bildirilen; Üniversiteniz öğretim elemanlarından Öğr. Gör. Abdurrahman EREN'in hazırlamış olduğu "Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri" konulu anket çalışmasını Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Resim İş Eğitimi Anabilim Dalında uygulaması Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Sebahattin NAS
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Kınıklı Kampüsü 20020/DENİZLİ
Tel: 0 (258) 296 20 61
E-Posta:

Faks: 0 (258) 0
Elektronik Ağ: <http://www.pau.edu.tr/genelsekreterlik/tr>

Ayrıntılı bilgi için iribat : Ayşe Gül DAYI

GENEL SEKRETERLİK
Personel Dairesi Başkanlığı

Sayı/Ref : 44710342/929/
: B.30.2.KTÜ.0.71.00.02/ 24761
Konu/Subj. :

04 Aka 2013
/ / 20

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

HATAY

İLGİ: 31.10.2013 gün ve 8782-19164 sayılı yazımız.

Üniversiteniz Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarından Öğr.Gör.Abdurrahman EREN'in, "Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri" konulu anket çalışmasını, bizzat kendisi tarafından uygulanması koşuluyla yapması Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr.Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EK:1-Yazı örneği.

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

SAYI : 89377925-302-08.01/6565
KONU : İzin

.../.../2013

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığına

Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğr.Gör.Abdurrahman EREN'in hazırlanmış olduğu "Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri" konulu anket çalışması ile ilgili olarak, Fakültemiz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarına uygulama isteği Dekanlığımızca uygun görülmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini saygularıyla rica ederim.

Prof. Dr. Hayati AKYOL
DEKAN

EK: 1

T.C.
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ

SAYI : 75548883/100 / 1955

25/11/2013

KONU : Anket Uygulaması Hk.

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Personel Daire Başkanlığı)

İlgi :31.10.2013 tarih 73103388/929/8782-19164 sayılı yazınız.

İlgi sayılı yazınız Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Dekanlığına gönderilmiş olup, alınan cevabi yazılarda söz konusu anket çalışmasının Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde yapılmasının uygun olduğu belirtilmiştir.
Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Ahmet KAZANKAYA
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : 49933177-044/[117]. 6417
Konu : Anket.

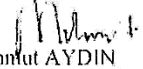
15.11.2013

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
HATAY

İLGİ: 31.10.2013 tarihli ve 73103388/929/8782-19164 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ile belirtilen Üniversiteniz Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarından Öğr.Gör.Abdurrahman EREN'in hazırlamış olduğu "Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilikleri" konulu anket çalışmasını Üniversitemiz Güzel Sanatlar Fakültesi ve Eğitim Fakültesinin ilgili bölümlerinde uygulanması Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

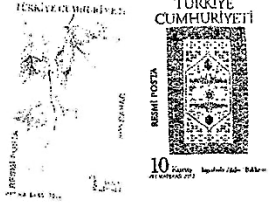

Prof.Dr.Mahmut AYDIN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Telefon : 0 (362) 312 19 19 - 7014-7015

Faks : 0 (362) 457 60
Elektronik AŞ : www.omu.edu.tr

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı

Sayı : 87795264/929/3857
Konu : Anket Uygulaması

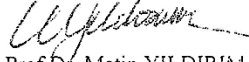
20/11/2013

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
HATAY

İlgi : Mustafa Kemal Üniversitesi Rektörlüğü'nün 31.10.2013 tarih ve 73103388/929/8782
19164 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Eğitim Fakültesi Öğretim Görevlisi Abdurrahman EREN'in hazırlamış
olduğu "Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının Mesleki Yeterlilik" konulu
anket çalışmasını Üniversitemiz Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş
Eğitimi Anabilim Dalı'nda görevli öğretim elemanlarına uygulaması Rektörlüğümüzce uygun
görülmüştür.

Gereğine arz ederim.

Prof.Dr. Metin YILDIRIM
Rektör V.

T.C.
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

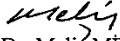

SAYI :29218927-929/238
KONU :Anket

04/12/2013

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜM BAŞKANLIĞINA

Bölümünüz Öğretim elemanlarından Öğr. Gör. Abdurrahman EREN' in hazırlamış olduğu "Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elamanlarının Mesleki Yeterlilikleri" konulu anket çalışması Dekanlığımız tarafından uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Doç. Dr. Melis MINISKER
Dekan Yardımcısı

EK:4 RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI

I. YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Temel Tasarım I	4	4	6
A	Desen I	2	2	3
A	Perspektif	1	2	2
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2
GK	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2
GK	Yabancı Dil I	3	0	3
MB	Eğitim Bilimine Giriş	3	0	3
TOPLAM		17	8	21

II. YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Sanat Tarihine Giriş	2	0	2
A	Temel Tasarım II	4	4	6
A	Desen II	2	2	3
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2
GK	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
GK	Yabancı Dil II	3	0	3
MB	Eğitim Psikolojisi	3	0	3
TOPLAM		18	6	21

III. YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Anasanat Atölye I	2	4	4
A	Seçmeli Sanat Atölye I*	2	2	3
A	Yazı	1	2	2
GK	Bilgisayar I	2	2	3
GK	Batı Sanatı Tarihi	3	0	3
MB	Öğretim İske ve Yöntemleri	3	0	3
MB	Seçmeli	2	0	2
TOPLAM		15	10	20

IV. YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Anasanat Atölye II	2	4	4
A	Seçmeli Sanat Atölye II*	2	2	3
A	Çocuğun Sanatsal Gelişimi	2	0	2
A	Sanat Felsefesi*	2	0	2
GK	Bilgisayar II	2	2	3
MB	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2	2	3
TOPLAM		12	10	17

V. YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Anasanat Atölye III	2	4	4
A	Seçmeli Sanat Atölye III*	2	2	3
GK	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2	0	2
GK	Türk Sanatı Tarihi	3	0	3
MB	Sınıf Yönetimi	2	0	2
MB	Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3
TOPLAM		13	8	17

VI. YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Anasanat Atölye IV	2	4	4
A	Seçmeli Sanat Atölye IV*	2	2	3
A	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3
GK	Sanat Eleştirisi	2	0	2
GK	Çağdaş Sanat	3	0	3
GK	Türk Eğitim Tarihi*	2	0	2
MB	Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3
TOPLAM		16	8	20

VII. YARIYIL

	DERSİN ADI	T	U	K
A	Anasanat Atölye V	4	4	6
A	Seçmeli Sanat Atölye V*	2	2	3
A	Müze Eğitimi ve Uygulamaları*	2	2	3
MB	Özel Eğitim*	2	0	2
MB	Rehberlik	3	0	3
MB	Okul Deneyimi	1	4	3
TOPLAM		14	12	20

VIII. YARIYIL

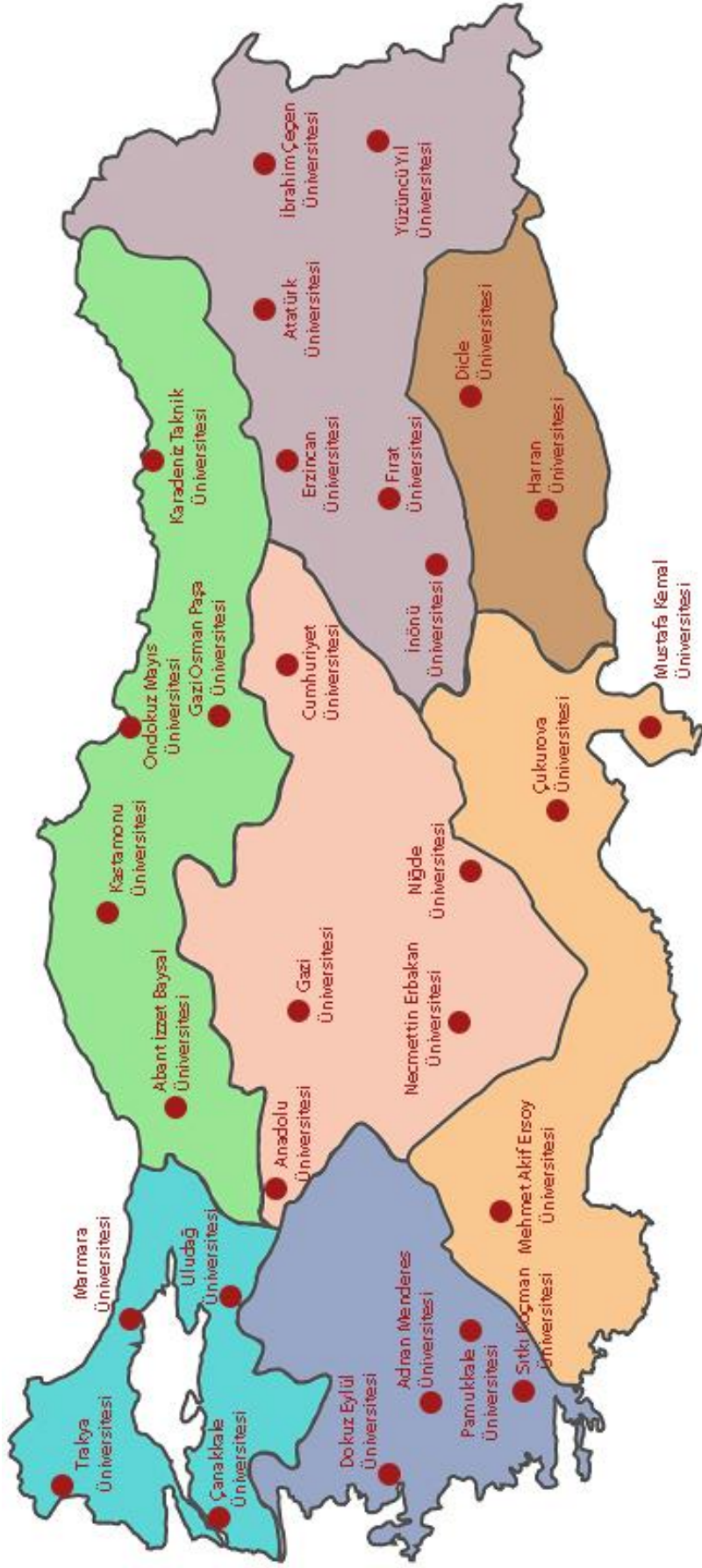
	DERSİN ADI	T	U	K
A	Anasanat Atölye VI	4	4	6
A	Seçmeli Sanat Atölye VI*	2	2	3
GK	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2
MB	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	0	2
TOPLAM		11	14	18

GENEL TOPLAM	Teorik	Uygulama	Kredi	Saat
	116	76	154	192

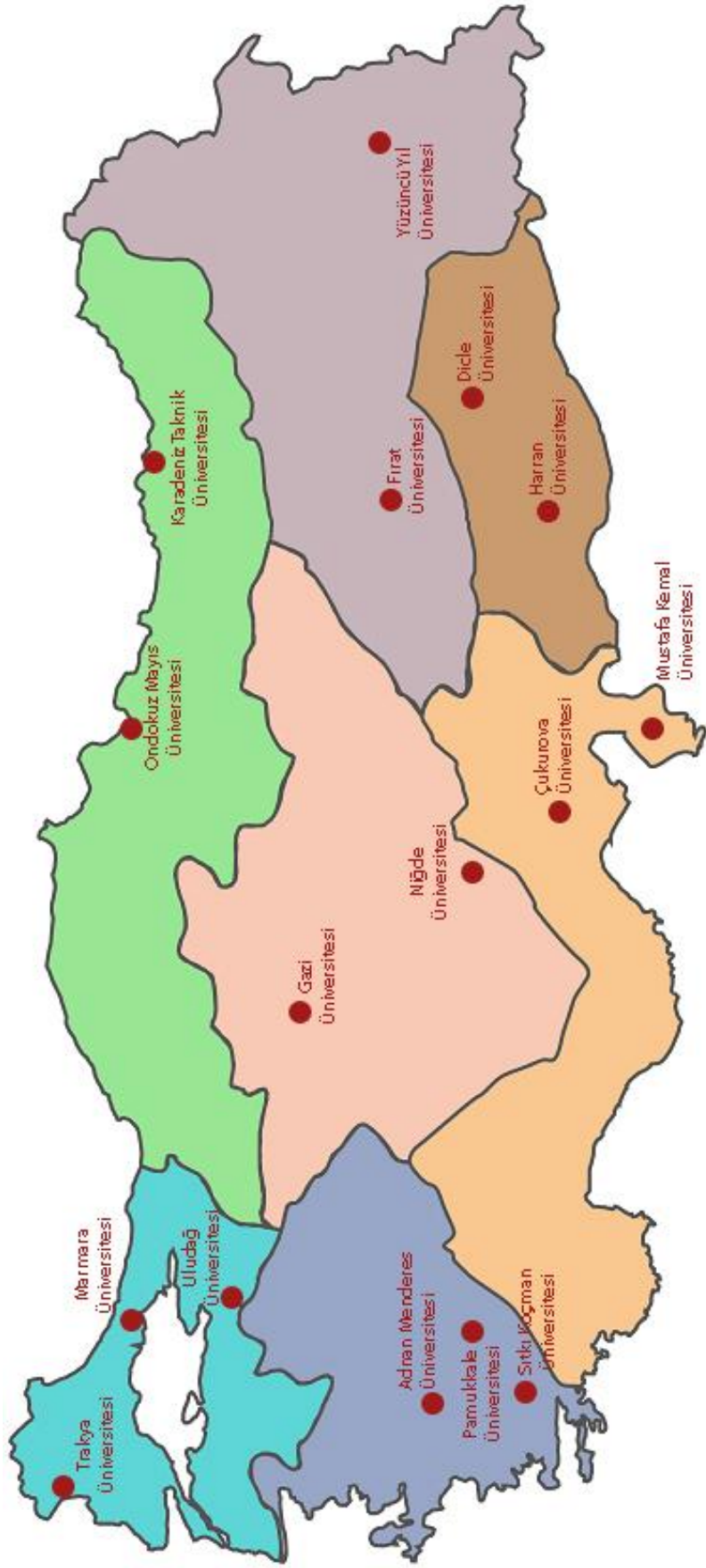
A: Alan ve alan eğitimi dersleri, **MB:** Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, **GK:** Genel kültür dersleri

yok.gov.tr, 17. 01. 2014.

**EK: 5 GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI,
AKTİF OLAN ÜNİVERSİTELER**

EK:6 ARAŞTIRMANIN EVRENİNİ TEMSİL EDEN ÜNİVERSİTELER

EK:7 SANAT TEMEL ALANI LİSANS YETERLİLİKLERİ (AKADEMİK AĞIRLIKLIL)

2.1.2.Sanat Temel Alanı Lisans Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı) ²		BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
TYYC DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	1. Kuram ve uygulama bütünlüğü sağlar. 2. İlgili sanat alanına ilişkin yöntem ve teknikleri kullanır. 3. İlgili sanat alanının içindeki alt disiplinlerin etkileşimini değerlendirir. 4. Çözümlemeye dayalı yorum becerisine sahiptir. 5. Çok boyutlu algılayabilme, düşünme, tasarlayabilme, uygulayabilme becerisini geliştirir. 6. Duyusal algıyı somutlaştırır.	1. Tek başına, bağımsız olarak ve/veya grup içinde uyumlu ve üretken olarak çalışır. 2. Proje süreçleri içinde etkin olarak yer alır. 3. Alanıyla ilgili özgün yapıtların topluma paylaşır ve sonuçlarını değerlendirir.	1. Kendi çalışmalarını sorgular. 2. Çözümleyici ve eleştirel düşünür. 3. Yaşam boyu öğrenme kavramını özümser.	1. Hedef kriterini tanımlayarak alanı ile ilgili çalışmalarını paylaşır. 2. Çalışmalarını topluma anlatabilecek iletişim becerisine sahiptir. 3. Alanı ile ilgili konuları uzman ya da uzman olmayan kişilere görsel, yazılı ve sözlü iletişim yöntemlerini kullanarak etkin ve doğru olarak aktarır. 4. Bir yabancı dili kullanarak alanındaki bilgileri izler ve meslektaşları ile iletişim kurar (Avrupa Dil Portföyü Genel Düzeyi : B1 Düzeyi). 5. Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı İleri Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte iletişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.	1. Sanat ve tasarım konusunda ulusal ve uluslararası değerlerin farkındadır. 2. Soyut ve somut kavramları, yaratıcı düşünceye, yenilikçi ve özgün yapıtlara dönüştürebilir. 3. Alanında başarıyla iş yürütebilecek duyarlılığa sahiptir. 4. Estetik farkındalığa sahiptir.
	LİSANS — EQF-LLL: 6. Düzey — QF-EHEA: 1. Düzey	1. Sanat kültürü ve estetik konularına ilişkin bilgiye sahiptir. 2. İlgili sanat alanına özgü sanat tarihi konusunda bilgi sahibidir. 3. Sanat ve tasarım materyalleri bilgisine sahiptir 4. Sanat ve tasarım yöntem ve teknikleri konusunda bilgi sahibidir. 5. İlgili sanat alanındaki yasal düzenlemeler ve işlemler konusunda bilgi sahibidir. 6. İlgili sanat alanının ilişkili olduğu disiplinlerarası etkileşim konusunda bilgi sahibidir. 7. Araştırma yöntemleri konusunda bilgi sahibidir. 8. Sanatsal eleştiri yöntemleri konusunda bilgi sahibidir. 9. Sanat ve bilim etiği konusunda bilgi sahibidir.	1. Kuram ve uygulama bütünlüğü sağlar. 2. İlgili sanat alanına ilişkin yöntem ve teknikleri kullanır. 3. İlgili sanat alanının içindeki alt disiplinlerin etkileşimini değerlendirir. 4. Çözümlemeye dayalı yorum becerisine sahiptir. 5. Çok boyutlu algılayabilme, düşünme, tasarlayabilme, uygulayabilme becerisini geliştirir. 6. Duyusal algıyı somutlaştırır.	1. Tek başına, bağımsız olarak ve/veya grup içinde uyumlu ve üretken olarak çalışır. 2. Proje süreçleri içinde etkin olarak yer alır. 3. Alanıyla ilgili özgün yapıtların topluma paylaşır ve sonuçlarını değerlendirir.	1. Kendi çalışmalarını sorgular. 2. Çözümleyici ve eleştirel düşünür. 3. Yaşam boyu öğrenme kavramını özümser.	1. Hedef kriterini tanımlayarak alanı ile ilgili çalışmalarını paylaşır. 2. Çalışmalarını topluma anlatabilecek iletişim becerisine sahiptir. 3. Alanı ile ilgili konuları uzman ya da uzman olmayan kişilere görsel, yazılı ve sözlü iletişim yöntemlerini kullanarak etkin ve doğru olarak aktarır. 4. Bir yabancı dili kullanarak alanındaki bilgileri izler ve meslektaşları ile iletişim kurar (Avrupa Dil Portföyü Genel Düzeyi : B1 Düzeyi). 5. Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı İleri Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte iletişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.

tyyc.sakarya.edu.tr, 23.01.2014.

**EK:8 TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM ULUSAL YETERLİKLER ÇERÇEVESİ LİSANS TANIMLAYICILARI
(ÖĞRENME ÇIKTILARI)**

TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM ULUSAL YETERLİKLER ÇERÇEVESİ (TYUYÇ) LİSANS Düzey Tanımlayıcıları (Öğrenme Çıktıları)					
TYUYÇ DÜZEYİ	BİLGİ Kuramsal Uygulamalı	BECERİLER Kavramsal/Bilişsel Uygulamalı	KİŞİSEL VE MESLEKİ YETKİNLİKLER		
			Bağımsız Çalışılabilirlik ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik
6 LİSANS EQF-LLL: EHEA: QF- I. Düzey	-Ortaöğretimde kazanılan yeterliklere dayalı olarak alandaki güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç – gereçleri ve diğer bilimsel kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olmak	- Alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanabilmek, - Alanındaki kavram ve yöntemlerle bilimsel verileri yorumlayabilmek ve değerlendirebilmek, sorunları tanımlayabilmek, analiz edebilmek, kanıtlara ve araştırmalara dayalı çözüm önerileri geliştirebilmek.	- Uygulamada karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alabilmek, - Sorumluluğu altında çalışanların mesleki gelişimine yönelik etkinlikleri planlayabilmek ve yönetebilmek	- Edindiği bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilmek, öğrenme gereksinimlerini belirleyebilmek ve öğrenmesini yönlendirebilmek.	- Alanıyla ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilmek; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarabilmek, - Düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşabilmek, - Bir yabancı dili kullanarak alandaki bilgileri izleyebilmek ve meslektaşları ile iletişim kurabilmek (“ European Language Portfolio Global Scale ”, Level B1) - Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ve donanımı bilgisi ile birlikte iletişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilmek (“ European Computer Driving Licence ”; Advanced Level).

bologna.yok.gov.tr, 30.01.2014

EK:9 ÖĞRETİM ALANLARINA GÖRE LİSANS DÜZEYİNDEKİ ÖĞRENCİ SAYILARI

	2012 - 2013						2011 - 2012					
	YENİ KAYIT			TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI			YENİ KAYIT			TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI		
	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E
SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ / EDUCATION IN SOCIAL SCIENCES	711	312	399	3936	1767	2189	789	377	412			
TARİH ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN HISTORY	287	125	162	1636	718	918	149	186	186			
COĞRAFYA ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN GEOGRAPHY	312	106	206	1654	611	1043	264	108	156			
FELSEFE GRUBU ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN PHILOSOPHY	112	81	31	619	412	207	166	109	57			
DİN KÜLVE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRT. / TCHR TNG SCH EDU IN RELIGION & ETHICS				47	26	21	24	11	13			
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ / EDUCATION IN FOREIGN LANGUAGE	4906	3419	1487	29036	17975	7061	4038	3157	901			
ALMANCA ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN GERMAN	981	688	293	5076	3605	1471	631	512	119			
FRANSIZCA ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN FRENCH	445	292	153	2363	1663	700	294	247	47			
İNGİLİZCE ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN ENGLISH	3385	2367	1018	17179	12420	4759	3085	2365	720			
ARAPÇA ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN ARABIC	48	41	7	222	179	43	22	16	6			
JAPONCA ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN JAPANESE	47	31	16	196	108	88	26	17	9			
TÜRK DİLİ VE EDEB.ÖĞT. / EDUCATION IN TURKISH LANG & LIT	4173	2603	1570	22683	12853	9830	4439	2241	2198			
TÜRK DİLİ VE EDEB.ÖĞRT. / TCHR TNG IN TURKISH LANG & LIT	452	280	172	2398	1445	953	444	266	178			
TÜRKÇE ÖĞRETİMİ / SCHOOL OF TURKISH TCHR TNG	3721	2323	1398	20285	11408	8877	3995	1975	2020			
SANAT EĞİTİMİ / EDUCATION IN ART	1917	1210	707	9955	6237	3738	2069	1355	734			
MUZİK ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN MUSIC	1143	433	341	3684	2064	1620	688	377	311			
RESİM-İŞ ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN ARTS & CRAFTS		777	366	6283	4150	2133	1373	950	423			
SERAMİK ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN CERAMICS				28	23	5	8	8				
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR / PHYSICAL EDUCATION & SPORTS	9736	3070	6666	38223	12510	25813	5007	1952	3355			
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ / TRAINING FOR COACHING	2912	1120	1792	11867	4487	7380	2110	809	1301			
SPOR YÖNETİCİLİĞİ / SPORT ADMINISTRATION	3181	925	2256	12629	3621	9008	1461	473	988			
SPOR BİLİMLERİ / SPORT SCIENCES	2375	679	1696	9075	2908	6167	1197	462	735			
REKREASYON / RECREATION	115	18	97	568	117	451	63	19	44			
ENGELLERDE EGZERSİZ VE SPOR EĞİTİMİ / EXERCISE & SPORT EDUCATION FOR DISABILITY	1113	308	805	4104	1337	2767	476	189	287			
TEKNİK EĞİTİM / TECHNICAL EDUCATION	40	20	20	80	40	40						
B. SAYAR VE ÖGR. TEKN. ÖĞRT. / TCHR TNG IN COMTEACH LEARN TECH	2703	1189	1514	26403	6999	19404	6679	1290	5389			
YAPI RESSAMLIĞI ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN BUILDING PAINTER	2703	1189	1514	12539	5229	7310	1667	544	1123			
ELEKTRO. VE HABERLEŞME ÖĞRT. / TCHR TNG IN ELECTRONICS & COMMUNICATION				189	73	116	75	23	52			
METAL ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN METAL WORK				402	18	384	96	10	86			
YAPI ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN BUILDING CONSTRUCTION				1239	29	1210	399	8	391			
MOBİLYA VE DEKORASYON ÖĞRT. / TCHR TNG IN FURNITURE & DECORATION				1165	272	893	415	98	317			
ELEKTRONİK ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN ELECTRONICS				1105	52	1053	327	19	308			
ELEKTRİK ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN ELECTRICAL SKILLS				1639	26	1613	513	12	501			
DOKUM ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN FOUNDRY WORK					17	202	68	3	65			
TESİSAT ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN PLUMBING				620	24	596	183	6	177			
MATBAACILIK ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN PRINTING				295	176	119	106	70	36			
KALIPÇILIK ÖĞRETİMİ / TCHR TNG IN MODELLING				140	1	139	56	1	55			
MAKİNE-RESİM-KONSTR.ÖĞRT. / TCHR TNG IN MECH DRAWING & CONST				366	30	336	127	18	109			
BİLGİSAYAR SİSTEMLERİ ÖĞRT. / TCHR TNG IN COMPUTER TECH				1091	292	799	431	140	291			
ENDÜSTRİYEL TEKNOLOJİ ÖĞRT. / TCHR TNG IN INDUSTRIAL TECHNOLOGY				154	32	122	77	12	65			

T: TOPLAM / TOTAL

K: KIZ / FEMALE

E: ERKEK / MALE

osym.gov.tr, 07.01.2014.

**EK:10 2012-2013 ÖĞRETİM YILI LİSANS EĞİTİMİ VEREN YÜKSEKÖĞRETİM PROGRAMLARINDA
GÖREVLİ ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRETİM ALANINA GÖRE SAYILARI**

A. ÜNİVERSİTELER / UNIVERSITIES	TOPLAM TOTAL	PROF. PROF.	DOÇ. DOÇ. PROF.	Y.DÖÇ. Y.DÖÇ. PROF.	ÖĞR.GRV. INSTRUCTOR	OKUTMAN INSTRUCTOR	UZMAN SPECIALIST	ARŞ.GRV. ASSISTANT	ÇEVİRİCİ TRANSLATOR	E.Ö.P.L. E.Ö.P.L. PLANNER
İNGİLİZ DİLİ EĞİTİMİ EDUCATION IN ENGLISH LANGUAGE	383	24	22	148	78	17	2	71		1
ARAP DİLİ EĞİTİMİ EDUCATION IN ARABIC LANGUAGE	16	1	1	3				1		
JAPON DİLİ EĞİTİMİ EDUCATION IN JAPANESE LANGUAGE	6	1	1	3				2		
SANAT EĞİTİMİ EDUCATION IN ART	617	49	58	182	202	18	5	103		
SANAT EĞİTİMİ EDUCATION IN ART	30	4	4	10	7	11	3	14		
SANAT EĞİTİMİ EDUCATION IN ART	22	1	1	8	4			9		
MÜZİK EĞİTİMİ EDUCATION IN MUSIC	300	28	31	76	112	7	3	41		
RESİMİS EĞİTİMİ EDUCATION IN ARTS & CRAFTS	137	12	19	36	52	1	3	17		
RESİMİS EĞİTİMİ EDUCATION IN ARTS & CRAFTS	273	17	23	94	83	11	2	48		
İLKÖĞRETİM ELEMENTARY SCHOOL EDUCATION	1032	116	109	831	321	26	15	422		
İLKÖĞRETİM ELEMENTARY SCHOOL EDUCATION	1170	90	151	599	215	21	8	178		
İLKÖĞRETİM ELEMENTARY SCHOOL EDUCATION	10	1	1	2				1		
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ TEACHER TRAINING FOR PRIMARY SCHOOLS	632	23	41	246	178	20	8	172		
İLKÖĞRETİM MATEMATİK EĞİTİMİ ELEMENTARY SCHOOL EDUCATION IN MATHEMATICS	247	8	9	94	54	4	2	54		
FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ EDUCATION IN INTERGRATED SCIENCE	150	12	18	67	19	3	3	48		
SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ EDUCATION IN SOCIAL STUDIES	279	28	66	119	27	2	2	66		
İLKÖĞRETİM ÖN KÜLTÜR VE AHLAK BİLİMLERİ EĞİTİMİ ELEMENTARY SCHOOL EDUCATION IN RELIGION & ETHICS	399	27	49	140	12	3	1	95		
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PRESCHOOL EDUCATION	41	2	3	110	37	3	1	33		
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PRESCHOOL EDUCATION	41	2	3	110	37	3	1	33		
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PRESCHOOL EDUCATION	209	15	19	100	45	3	3	66		
TEKNİK EĞİTİM TECHNICAL EDUCATION	913	70	79	284	164	5	16	295		
TEKNİK EĞİTİM TECHNICAL EDUCATION	698	62	66	208	129	2	12	219		
TEKNİK EĞİTİM TECHNICAL EDUCATION	14	1	3	16	0	2	1	14		
METAL İŞLERİ EĞİTİMİ EDUCATION IN METAL WORK	40	4	3	11	8	2	1	11		
YAPILISIZ EĞİTİM EDUCATION IN BUILDING CONSTRUCTION	33	2	3	8	5			2		
BOYA-ARABE EĞİTİMİ PAINTING	25	2	3	4				13		
İPİKÇİLİK EĞİTİMİ EDUCATION IN SPINNING	55	3	1					12		
	2	2	2	1	1			4		
	1	1	1					1		
T: TOPLAM / TOTAL										
K: KADIN / FEMALE										
E: ERKEK / MALE										

EK:11 ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı:	Abdurrahman EREN
Doğum Yeri ve Tarihi:	Hassa / HATAY 21/02/1972
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi:	1998 Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrenimi:	2002 Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller:	İngilizce
Bilimsel Etkinlikler:	Kişisel Sergileri 2000 İl Kültür Sarayı, Resim Sergisi /VAN 2000 Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Fotoğraf Sergisi /VAN 2013 Zaragoza Üniversitesi Galerisi, Fotoğraf Sergisi / Zaragoza İSPANYA Seçme Karma Sergileri 1998 Valilik Önü açık alan sergisi /VAN 1999 İl Kültür Sarayı, Resim Öğretmenleri, Resim Sergisi /VAN 2001 İl Kültür Sarayında, Resim Öğretmenleri, Resim Sergisi /VAN 2010 III. İnsan Kaynakları ve İstihdam Fuarı, Resim Sergisi /İskenderun-HATAY 2010 Başkent' te Hatay Günleri, Resim sergisi / ANKARA 2010 III. Uluslararası Kervansaray Buluşması , Resim Sergisi / Battalgazi -MALATYA 2012 I. İlk Kurşun Uluslararası Dörtüyl Kültür Sanat ve Turneçil Festivali, Resim Sergisi / Dörtüyl- HATAY 2012 MKÜ 20.Yıl , 20 Sanatçı, Resim Sergisi/Antakya-HATAY 2013 “Fotoğraf Şöleni” , Yakın Doğu Üniversitesi, 25-30 2013 KKTC 2013 Karma Resim Sergisi, Türkiye Sanat Etkinlikleri Grubu buluşma VI-İzmir ,İzmir Resim Heykel Müzesi- Turgut Pura Salonu, İZMİR.

Makaleler:	<p>EREN, Abdurrahman, 2005. Türk Mimarisinde Figürlü Plastik Öğeler, Güneyde Kültür-Aylık Fikir ve Sanat Dergisi , s.18-21, Sayı:158, Antakya – Hatay.</p> <p>EREN, Abdurrahman, 2005. Türk Minyatür Sanatında Renk, Güneyde Kültür-Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, s.29-30,Sayı:159, Antakya-Hatay.</p> <p>EREN, Abdurrahman, 2005. Nakkaş Osman’ın Hayatı, Güneyde Kültür-Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, s.39-41, Sayı:161,Antakya- Hatay.</p> <p>Yazıcı, T., Özer, B. ve Eren, A. (2013). 1992-2012 Yılları Arasında Güzel Sanatlar Eğitimi Alanında Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmalarının İncelenmesi. Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi</p>
Ulusal kongre, sempozyum, panel gibi bilimsel toplantılar:	<p>2003 “ Üstün veya Özel Yetenekli Öğrencilerin Eğitimi”, İl Halk Eğitim Merkezi ve A.S.O. Müdürlüğü, (29.09.2003 - 03.10.2003) , Çalışmam slayt gösterimi eşliğinde sunuldu, Van.</p> <p>2004 “Öğretmen Yeterliliklerinin Belirlenmesi”, TEDP (Avrupa Birliği Temel Eğitime Destek Programı), proje çalışmam slayt gösterimi eşliğinde sunuldu, Ankara</p> <p>2004 “Resim-iş Öğretmen Yeterliliklerinin Belirlenmesi” , TEDP (Avrupa Birliği Temel Eğitime Destek Programı, proje çalışmam slayt gösterimi eşliğinde sunuldu., Ankara.</p> <p>2004 Intel Teach to the Future” (Gelecek için Eğitim), Milli Eğitim Müdürlüğü, proje çalışmam slayt gösterimi eşliğinde sunuldu, Van.</p> <p>2005 “Sanat ve Sanat Eğitimi”, Prof. Olcay Kırıçoğlu Danışmanlığında Düzenlenen Uluslararası Katılımlı seminer, Antakya/Hatay.</p> <p>2005 Havari Pavlus Tarsus ve Antakya arasında : Arkeoloji, Tarih ve Din , 9. Tarsuz ve Antakya Sempozyumu, , Antonianum Üniversitesi Franciskes Enstitüsü –Roma ve Mustafa Kemal Üniversitesi (Mavi Anfi) ,Antakya/Hatay.</p> <p>2005 Arsus Fusun Sayek Sağlık Ve Kültür Etkinlikleri Kapsamında Çocuklara Yönelik Sanat Atölyesinde <u>Eğitmen</u> olarak katıldı, (14-15 Ağustos 2007) İskenderun/Hatay.</p> <p>2008-2009 Eğitici Anne Programı Eğitimi Kursu Öğretim Görevliliği, İş-Kur, Mustafa Kemal Üniversitesi işbirliği(Çocuklarda Sanat Eğitimi),Aralık 2008-Şubat 2009 ,Antakya/ Hatay</p> <p>2009 Eğitici Anne Programı Eğitimi Kursu Öğretim Görevliliği, İş-Kur,Mustafa Kemal Üniversitesi işbirliği(Çocuklarda Sanat Eğitimi),Mayıs-Haziran-Temmuz 2009, Antakya/ Hatay.</p>
Projeler:	<p>2007 Avrupa Birliği Temel Eğitime Destek Programı (TEDP) Kapsamında Hatay-İnönü İlköğretim, Bedi Sabuncu İlköğretim, Nami Veysoğlu İlköğretim, Hatay-Serinyol Cumhuriyet İlköğretim, 100. Yıl İlköğretim Okullarında “Okul</p>

	<p>ve Yaşam” konulu Uygulamalı Resim Projesi 01 .05.2007 – 30.05.2007 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Antakya/Hatay.</p> <p>2008 Avrupa Birliği Temel Eğitime Destek Programı (TEDP) Kapsamında Hatay-Reyhanlı Mehmet Beyli Köyü Birleştirilmiş Sınıflı ilköğretim Okulu’nda “En Güzel Benim Okulum” konulu Uygulamalı Resim Projesi 28.05.2008 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Antakya/Hatay.</p> <p>2008 Avrupa Birliği Temel Eğitime Destek Programı (TEDP) Kapsamında Hatay- Sümerler İlköğretim Okulu’nda “En Güzel Benim Okulum ” konulu Uygulamalı Resim Projesi 17.03.2008 – 18.04.2008 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Antakya/Hatay.</p> <p>2008 Avrupa Birliği Temel Eğitime Destek Programı (TEDP) Kapsamında Hatay-Zübeyde Hanım Ana Okulu’nda “Okul ve Yaşam” konulu Uygulamalı Resim Projesi 17.03.2008 – 18.04.2008 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Antakya/Hatay.</p> <p>2008 Avrupa Birliği Temel Eğitime Destek Programı (TEDP) Kapsamında Hatay-Beyhan Gençay İlköğretim Okulu’nda “Okul ve Yaşam” konulu Uygulamalı Resim Projesi 10.03.2008-24.03.2008 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Antakya/Hatay.</p> <p>2010 Hatay Milli Eğitim Müdürlüğü Haydar Mursaloğlu İlköğretim Okulu’nda “Okulumu Seviyorum” konulu okul boyama proje çalışması 15-30 Nisan 2010 tarihinde beş kişilik ekip tarafından yürütülmüş ve sonuçlandırılmıştır. Antakya/Hatay</p> <p>2011-2014 MKÜ Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Birimi Altyapı güçlendirme Projesi(Proje No:1104A0104), Yardımcı Araştırmacı.</p>
Uzman Bilirkişilikleri:	<p>2008 Gümrük Müsteşarlığı İskenderun Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüğü’nün 07.02.2008 tarih ve 538 sayılı yazısı ve Mustafa Kemal Üniversitesi Rektörlüğü 08.02.2008 tarih ve 778/1526 sayılı yazısı ile Cilvegözü Gümrük Muhafaza Müdürlüğü’nde antik eserler 3 (üç) gün süre ile incelenerek, 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu gereğince Antakya Müzesi’ne kazandırılmıştır.</p> <p>2008 Samandağ Cumhuriyet Başsavcılığı’nın Mustafa Kemal Üniversitesi Rektörlüğü’nden talebi üzerine 08.07.2008 tarih ve 2008/1325 no.lu soruşturmasını takiben tarihi nitelikteki eserlerin tetkiki ve uzman bilirkişiliği için görevlendirilmiştir.</p> <p>2008 Kırıkhan Cumhuriyet Başsavcılığı’nın Mustafa Kemal Üniversitesi Rektörlüğü’nden talebi üzerine 28.09.2008 tarih ve 2008/2349 no.lu soruşturmasını takiben tarihi nitelikteki eserlerin tetkiki ve uzman bilirkişiliği için görevlendirilmiştir.</p>

<p>Jüri Üyelikleri:</p>	<p>2006-2007 MKÜ Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-iş Öğretmenliği (sayı : 1411) yapılan Özel Yetenek Sınavında Jüri Üyeliği, Hatay.</p> <p>2007-2008 MKÜ Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-iş Öğretmenliği (sayı :126) yapılan Özel Yetenek Sınavında Jüri Üyeliği, Hatay.</p> <p>2008 Ella-Louise UZUN anısına düzenlenen “Deniz Tutkusu” konulu öğretmenler arası resim yarışması jüriliği, 01.03.2008, İkem Koleji, İskenderun/HATAY.</p> <p>2009 Hatay Özel Defne Hastanesi’nin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı nedeni ile “Sağlıklı Yaşam” konulu resim yarışması jüriliği (25 Nisan 2009).</p> <p>2010 Hatay Özel Defne Hastanesi’nin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı nedeni ile “Temiz Çevre ve Sağlıklı Yaşam” konulu resim yarışması jüriliği (03 Mayıs 2010).</p> <p>2008-2009 MKÜ Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-iş Öğretmenliği (sayı :126) yapılan Özel Yetenek Sınavında Yürütme Kurulu Üyeliği, Hatay.</p> <p>2009-2010 MKÜ Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-iş Öğretmenliği (sayı :109) yapılan Özel Yetenek Sınavında Yürütme Kurulu Üyeliği, Hatay.</p> <p>2009-2010 MKÜ İskenderun Mustafa Yazıcı Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümleri (sayı :117) yapılan Özel Yetenek Sınavında Yürütme Kurulu Üyeliği, Hatay.</p> <p>2010 Hatay Meclis Kültür Sanat Merkezinin düzenlediği “Eski Hatay Devleti Meclis Binası” konulu Resim yarışmasında jüriliği (09Haziran 2010).</p> <p>2010 Hatay Meclis Kültür Sanat Merkezinin düzenlediği “Eski Hatay Devleti Meclis Binası” konulu Resim yarışmasında jüriliği (09Haziran 2010).</p> <p>2011-2012 MKÜ Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-iş Öğretmenliği (sayı :11779) yapılan Özel Yetenek Sınavında Yürütme Kurulu Üyeliği, Hatay.</p> <p>2012-2013 MKÜ Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-iş Öğretmenliği (ÜYKK:16) yapılan Özel Yetenek Sınavında Jüri Üyeliği, Hatay.</p>
<p>Çalıştığı Kurumlar:</p>	<p>1998-2002 Van Şehit İbrahim Karaoğlanoğlu İ.Ö.O. Resim-iş Öğretmeni</p> <p>2002-2003 Van Hüsrevpaşa İ.Ö.O. Resim-iş Öğretmeni</p> <p>2003-2004 Gaziantep Yunus Emre İ.Ö.O. Resim-iş Öğretmeni</p> <p>2004-....MKÜ Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğretim Görevlisi</p>

İdari Görevleri:	2012-2013 Güzel Sanatlar Eğitimi Bölüm Başkanı 2012-2013 Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı 2011-2014 Rektör Danışmanı 2011-2013 İktisadi İşletmeler Yönetim Kurulu Üyeliği
İletişim:	
E-Posta Adresi:	aeren@mku.edu.tr
Telefon:	
İş:	3262456000
Cep:	5053568557
Tarih:	08/05/20014